T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANA SANAT DALI
MÜZİK ANA SANAT DALI

KASTAMONU YEREL BASININDA YER ALAN ÂŞIKLIK GELENEĞİ

MERVE ÖYKÜ İNANLI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DOÇ. DR. SITKI AKARSU

OCAK - 2022
KASTAMONU

TAAHHÜTNAME

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu; ayrıcatez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını, bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini bildirir ve taahhüt ederim.

Merve Öykü İNANLI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASTAMONU YEREL BASININDA YER ALAN ÂŞIKLIK GELENEĞİ

MERVE ÖYKÜ İNANLI
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANA SANAT DALI
MÜZİK ANA SANAT DALI
DANIŞMAN:DOÇ. DR. SITKI AKARSU

Türk halk müziği içerisinde yer alan ve temeli ozan/kam/baksıya dayanan âşıklık geleneği, bazı illerde hala sürdürülmektedir. Kültür merkezi olarak önemli bir yere sahip olan Kastamonu yöresinde de var olan bu geleneğin zaman içerisinde kaybolmaya yüz tuttuğu görülmektedir. Yöre geçmişinde görülen bu geleneğin ortaya çıkarılması, yöre kültürü ve gelenek açısından önemlidir.

Bu çalışmada, Kastamonu yerel basınında yer alan âşıklık geleneği ile ilgili haber ve faaliyetlerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılarak doküman incelemesi ile bulgular elde edilmiştir. Araştırma kapsamında, 1930 ve 2000 yılları arasına ait Açıksöz, Kastamonu, Yeni Kastamonu ve Doğrusöz gazetelerinde yer alan haberlere, köşe yazılarına, şiirlere, destanlara, tekerleme ve taşlama örneklerine ulaşılmıştır.

Yapılan çalışma sonucunda, gazete yazılarından elde edinilen bilgiler kapsamında âşıkların hayatta olduğu 1930'lu yıllarda Ozanoğlu ve Yorgansız Hakkı'nın, halkevleri tarafından düzenlenen etkinliklerde yer aldıkları anlaşılmıştır. 1983- 1985 ve 1989 yıllarında farklı yörelerdeki âşıkların katılımı ile şenliklerin yapıldığına dair köşe yazıları ve haberlere ulaşılmıştır. Kastamonu âşıklarının vefatlarının yıldönümü nedeniyle ise gazete yazarlarının, âşıkların hayatlarını ve eserlerini konu alan yazılar yazdıkları görülmüştür. Âşıkların şiir, destan, tekerleme ve manzume tarzında yazmış oldukları eserleri, gazetelerde okuyuculara aktarılmıştır.

ANAHTAR KELİMELER:Âşık, Âşıklık geleneği, Basın, Kitle iletişim

Ocak 2022, 235 Sayfa

ABSTRACT

MSC THESIS

MINSTREL TRADITION IN KASTAMONU LOCAL PRESS

MERVE ÖYKÜ İNANLI

KASTAMONU UNIVERSITY INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCE
ART AND DESIGN DEPARTMENT
MUSIC MAJOR
SUPERVISOR:DOÇ.DR. SITKI AKARSU

The tradition of minstrelsy, which is included in Turkish folk music and is based on bard/kam/baksı, is stil maintained in some provinces. It is seen that this tradition, which exists in the Kastamonu region, which has an important place as a cultural center, is about to disappear over time. Revealing this tradition seen in the past of the region is important in terms of local culture and tradition.

In this study, it is aimed to reveal the news and activities related to the minstrel tradition in the Kastamonu loca lpress. Findings were obtained by document analysis, using one of the qualitative research methods, scanning model. Within the scope of the research, news, columns, poems, epics, nursery rhymes and satire samples placed in Açıksöz, Kastamonu, Yeni Kastamonu and Doğrusöz newspapers between 1930 and 2000 were reached.

As a result of thestudy, in thelight of thein formation obtained from the newspaper articles, it was understood that Ozanoğlu and Yorgansız Hakkı took part in the activities organized by the community centers in the 1930s when the minstrels were stil alive. Columns and news mentioning festivies with the participation of minstrels from different regions back in 1983-1985 and 1989 have been reached. Due to the anniversary of the death of the minstrels of Kastamonu, it was seen that there were articles on the lives and works of the minstrels in the newspapers. The Works written by the minstrels in the style of poetry, epic, nursery rhyme and verse were got through to the readers by the newspaper.

KEYWORDS: Minstrel, Minstrel tradition, Press, Mass communication

January 2022, 235 Page

TEŞEKKÜR

Türk Halk müziğinin oluşmasında etkili olan, Ozan/Kam/Baksı geleneğinin zaman içerisinde değişerek, ozanın yerini âşıkların almasıyla oluşan âşıklık geleneği, sözlü ve sözsüz unsurlardan oluşup, yaşanılan coğrafyadaki kültürün aktarılmasını sağlamaktadır. Kars, Erzurum, Sivas, Kırşehir, Konya, Kastamonu gibi illerde görülen âşıklık geleneği, kültürel değerlerimizin yaşatılmasında ve aktarılmasında önemli bir yere sahiptir. Kastamonu yöresinde son âşık olan İhsan Ozanoğlu'nun yaşamını yitirmesinden dolayı faaliyetlerin azalması bu geleneğin zaman içerisinde unutulmaya yüz tutmuş olduğunu göstermektedir. Kastamonu yerel basınında yer alan âşıklık geleneği ile ilgili faaliyetlerin ortaya çıkarılması Kastamonu yöre kültürüne katkı sağlaması ve geleneğin korunması açısından önemli olacaktır. Bu bağlamda, Kastamonu yerel basınında yer alan âşıklık geleneği adlı çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tezin her aşamasında her türlü desteği sağlayan ve rehberlik eden sayın danışman hocam Doç. Dr. Sıtkı AKARSU'ya teşekkürlerimi sunuyorum. Bu süreçte manevi desteğini her zaman yanımda hissettiğim sayın Mine DURAK hocama, tezime yapmış olduğu değerli katkılarından dolayı sayın Dr. Öğr. Üyesi Murat Kâmil İNANICI hocama ve Dr. Öğr. Üyesi Elçin ERGİN TALAKA hocama teşekkür ederim. Ayrıca bu süreçte maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen aileme teşekkür eder, bu çalışmayı rahmetli babam Ahmet İNANLI'ya atfederim.

Merve Öykü İNANLI

Kastamonu, 2022

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TEZONAYI ..... **ii**
TAAHHÜTNAME ..... **iii**
ÖZET ..... **iv**
ABSTRACT ..... **v**
TEŞEKKÜR ..... **vi**
İÇİNDEKİLER ..... **vii**
ŞEKİLLER VE RESİMLER DİZİNİ ..... **ix**
TABLOLAR DİZİNİ ..... **xv**
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ ..... **xvi**
1. GİRİŞ **1**
1.1. İletişim ve Kitle İletişim 1
1.2. Kastamonu Yerel Basınında Âşıklık Geleneği 1
1.3. Problem Cümlesi 2
1.4. Alt Problemler 3
1.5. Araştırmanın Amacı 3
1.6. Araştırmanın Önemi 3
1.7. Sınırlılıklar 3
1.8. Tanımlamalar 4
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR **5**
2.1. Basının Doğuşu ve Gelişimi 5
2.2. Türk Basınının Ortaya Çıkışı 5
2.3. Kastamonu Basın Yayın Hayatı 6
2.3.1. Kastamonu Basın Yayın Organları 7
2.3.1.1.Açıksöz gazetesi 8
2.3.1.2. Kastamonu gazetesi 8
2.3.1.3.Yeni Kastamonu gazetesi 8
2.3.1.4.Doğrusöz gazetesi 9
2.4. Türk Halk Müziği ve Âşıklık 9
2.5. Âşıklık Geleneği 10
2.6. Kastamonu Âşıklık Geleneği 13
2.6.1. Erzurumlu Âşık Emrah 14
2.6.2. Âşık Kemali 15
2.6.3. Âşık Meydanî 16
2.6.4. Yorgansız Hakkı Çavuş 17
2.6.5. İhsan Ozanoğlu 18
3. YÖNTEM **20**
3.1. Araştırmanın Modeli 20
3.2. Evren ve Örneklem 20
3.3. Verilerin Toplanması 20
3.4. Verilerin Analizi 20
4. BULGULAR **21**
4.1. Açıksöz Gazetesi Âşıklık Geleneği İle İlgili Yayınlara Ait Alt Probleme İlişkin Bulgular 24

4.2. Kastamonu Gazetesi Âşıklık Geleneği İle İlgili Yayınlara Ait Alt Probleme İlişkin Bulgular 38
4.3. Yeni Kastamonu Gazetesi Âşıklık Geleneği İle İlgili Yayınlara Ait Alt Problemlere İlişkin Bulgular 94
4.4. Doğrusöz Gazetesi Âşıklık Geleneği İle İlgili Yayınlara Ait Alt Probleme İlişkin Bulgular 139
5. TARTIŞMA 195
6. SONUÇ VE ÖNERİLER 197
KAYNAKLAR 202

ŞEKİLLER VE RESİMLER DİZİNİ

Sayfa

Resim 1. Erzurumlu Emrah'ı sembolize eden resim 15
Resim 4.1.1. Kastamonu Mûsiki Cemiyeti ……..24
Resim 4.1.2. Folklorumuz 25
Resim 4.1.3. Aşıklar Şenliği 26
Resim 4.1.4. Atatürk'ün Kastamonu'ya Gelişlerinin ve Şapka İnkılâbı'nın 60 Yıldönümü nedeniyle Gazeteciler Cemiyeti Aşıklar Şöleni düzenliyor 27
Resim 4.1.5. Ne de Güzel Kastamonu 28
Resim 4.1.6. Kastamonu 28
Resim 4.1.7. Kastamonu 29
Resim 4.1.8. Bize Güzel Kastamonum 29
Resim 4.1.9. Merak etmez misin sen 30
Resim 4.1 10. Yaratan var 30
Resim 4.1.11. Halk Aşıkları gönülleri fethediyor 31
Resim 4.1 12. Aşıklar Daday'da ilgiyle izlendi 32
Resim 4.1.13. Taşköprü'de Aşıklar Şölenine öğrenciler akın yaptı 33
Resim 4.1.14. Halk Şairleri arası şiir yarışması düzenlendi 33
Resim 4.1.15. Aşık Seyrani Kimdir 34
Resim 4.1 16. Develili Aşık Seyrani şenliklerle anıldı 34
Resim 4.1 17. Aşık Veysel anılıyor 35
Resim 4.1.18. Kültür ve Sanat ağırlıklı 36
Resim 4.1.19. Sağlık ve başarı şöleni 37
Resim 4.1.20. Aşıklar Şöleni 37
Resim 4.2.1. Kastamonuda Âşık şiirleri: Koşma 38
Resim 4.2 2. Kastamonuda Âşık şiirleri: Koşma 39
Resim 4.2.3. Kastamonu Koşmaları 39
Resim 4.2.4.Aşık Kemalî Hayatı ve Eserleri 40
Resim 4.2.5. Çiğdem 41
Resim 4.2.6. Bülbülü Dinlerken 41
Resim 4.2.7. Dostlar Beni Hatırlasın 42
Resim 4.2 8.Donatım 43
Resim 4.2.9. Halk Ozanları Güzel Mehmet- Topal Hakkı 43
Resim 4.2.10. TV'de halk ozanı diye tanıtılanların Atatürk düşmanı olduğu iddia edildi 44
Resim 4.2.11. Hakkı Yorgansız Gabadayı- Papyon ! 45
Resim 4.2.12. Git, Yarın Gel ! 45
Resim 4.2.13. Tekeli Kardeşler ve Şemsi Yastıman 46
Resim 4.2.14. Yorgansız'a Mektup 47
Resim 4.2.15.100 Yıllık Kastamonu Basınında Kim Kimdir 1872-1972 48
Resim 4.2.16. Ölümünün 17. Yılında AŞIK YORGANSIZ (1895- 1964)..... 49
Resim 4.2.17. Karayılan Caddesi Sepetçioğlu Yolu Yorgansız Sokağı İstiyoruz 50
Resim 4.2.18. Aşık Yorgansız TRT- 2'de Anıldı 50
Resim 4.2.19. Ozanoğlu'nun Ardından 51
Resim 4.2.20.Aşık Meydani Üzerine 52

Resim 4.2 21. Kastamonu'lu Ozanlardan 52
Resim 4.2.22. Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlardan Birkaçı Üzerine ... 53
Resim 4.2.23. Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlardan Birkaçı Üzerine .. 54
Resim 4.2.24. Ölümünün 18. Yılında Aşık Yorgansız 54
Resim 4.2.25. Ölümünün üçüncü yılında: Aşık İhsan Ozanoğlu 55
Resim 4.2.26. Ölümünün 19. Yılında Aşık Yorgansız 56
Resim 4.2.27. Saz Şairleri Gecesi 26 Kasım'da Yapılacak 57
Resim 4.2.28. Aşıklar Gecesi Yarın Akşam Yapılıyor 57
Resim 4.2.29. Aşıklar Gecesi 58
Resim 4.2.30. Aşıklar Gecesi Yapıldı 59
Resim 4.2.31. Âşıklar Geldi, Geçti 59
Resim 4.2.32. Âşıkların Dertleri 60
Resim 4.2.33. Ölümünün Dördüncü Yılında İhsan Ozanoğlu 60
Resim 4.2.34.Ölümünün 20. Yılında Âşık Yorgansız 61
Resim 4.2.35. Âşık Yaşar Reyhani'den Selam Var 62
Resim 4.2.36. Âşık İlhamî'den de Selâm Var 62
Resim 4.2.37. Bir Selam da Âşık Şeref Taşlıova'dan 63
Resim 4.2.38. Aşıklar Günü Kitaplaştı 64
Resim 4.2.39. Geleneksel Kastamonu 2. Aşıklar Şenliği Cumartesi günü yapılıyor. 65
Resim 4.2.40. Geleneksel Kastamonu 2. Aşıklar Şenliği bugün 66
Resim 4.2.41. Kastamonu Âşıklar Bayramına doğru 66
Resim 4.2.42. Daday'daki âşıklar şöleni üzerine 67
Resim 4.2.43. Kastamonu Halk Şairleri Başlarken 68
Resim 4.2.44. Kastamonu Halk Şairleri Meftuni 68
Resim 4.2.45. Kastamonu Halk Şairleri Rahmi 69
Resim 4.2.46. Kastamonu Halk Şairleri Çeşmi 70
Resim 4.2.47. Kastamonu Halk Şairleri Lütfi 70
Resim 4.2.48. Kastamonu Halk Şairleri Meydani 71
Resim 4.2.49. Kastamonu Halk Şairleri Kemali 72
Resim 4.2.50. Kastamonu Halk Şairleri Fevzi 73
Resim 4.2.51. Kastamonu Halk Şairleri Mehmet Nabi 74
Resim 4.2.52. Kastamonu Halk Şairleri Mesti 75
Resim 4.2.53. Kastamonu Halk Şairleri Yorgansız Hakkı 76
Resim 4.2.54. Kastamonu Halk Şairleri Celali 77
Resim 4.2.55. Kastamonu Halk Şairleri Kör Hasan 78
Resim 4.2.56. Kastamonu Halk Şairleri İhsan Ozanoğlu 79
Resim 4.2.57. Kastamonu Halk Şairleri İhsan Ozanoğlu 80
Resim 4.2.58. Kastamonu Halk Şairleri İhsan Ozanoğlu 80
Resim 4.2.59. Kastamonu Halk Şairleri İhsan Ozanoğlu 81
Resim 4.2.60. Ölümünün 6. Yılında İhsan Ozanoğlu'nu Anıyoruz 82
Resim 4.2.61. Ozanoğlu 82
Resim 4.2.62. Âşık İlhami'nin ardından 83
Resim 4.2.63. İhsan Ozanoğlu, Radyo 2'de tanıtıldı 84
Resim 4.2.64. 3. Aşıklar Günü hafta sonunda başlıyor 84
Resim 4.2.65. Zırt! 85
Resim 4.2.66. Yorgansız Hakkı'yı anıyoruz 85
Resim 4.2.67. Aşık Yorgansız 86
Resim 4.2.68. Kastamonulu büyük usta Ahmet Tekeli'nin ölümüne ağıt 86
Resim 4.2.69. İhsan Ozanoğlu dün vefat etti 87

Resim 4.2.70. Kültür ve sanatımızda kimler var, kimler yok? ……..88
Resim 4.2.71. Ölümünün 16'ncı yılında Ozanoğlu'nu anıyoruz 88
Resim 4.2.72. Yorgansız Hakkı (Bayraktar) ve diğerleri üzerine 89
Resim 4.2.73. Yorgansız Hakkı (Bayraktar) ve diğerleri üzerine 90
Resim 4.2.74. Yorgansız Hakkı (Bayraktar) ve diğerleri üzerine..... 91
Resim 4.2.75. Şiirlerle Kastamonu 92
Resim 4.2.76. Yorgansız Hakkı (Çavuş) Bayraktar 92
Resim 4.2.77. Baktı Geçti 93
Resim 4.3.1.Uçurum ……94
Resim 4.3.2. Gel 94
Resim 4.3.3. Seni 95
Resim 4.3.4. Yeter 95
Resim 4.3.5. Kurtulacaksın 96
Resim 4.3.6. Bırakmam seni 96
Resim 4.3.7. Hatıralar 97
Resim 4.3.8. Rüya:1 97
Resim 4.3.9. Münâcat 98
Resim 4.3.10. Geçmez 98
Resim 4.3.11. Saz 99
Resim 4.3.12. Tanbur 99
Resim 4.3.13.Öğüt 100
Resim 4.3.14. Üstünde 100
Resim 4.3.15.Gözlerin 101
Resim 4.3.16. Duramayınca 101
Resim 4.3.17. Tatlı Sert 102
Resim 4.3.18. Gelmezsin 102
Resim 4.3.19. Dirlik 103
Resim 4.3.20. Haşarat Cengi 103
Resim 4.3.21. Esnaf Destanı 104
Resim 4.3.22. Tekerlemeler 104
Resim 4.3.23. Halk destanları Otlakçı Destanı 105
Resim 4.3.24. Halk destanları Otlakçı Destanı 106
Resim 4.3.25.23 Nisan 106
Resim 4.3.26. Halk Destanlarından Otlakçı Destanı 107
Resim 4.3.27. Halk Destanlarından Geç 108
Resim 4.3.28. Aşık İhsanî- Güllüşah Konseri 108
Resim 4.3.29.Koşmalar 109
Resim 4.3.30. Tekerlemeler 109
Resim 4.3.31. Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Çörekçizade Nâbi ... 110
Resim 4.3.32. Kastamonu Folkloru Sanat 110
Resim 4.3.33. Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış 111
Resim 4.3.34. Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış 111
Resim 4.3.35. Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış 112
Resim 4.3.36. Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış 113
Resim 4.3.37. Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış 114
Resim 4.3.38. Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış 115
Resim 4.3.39. Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış 115
Resim 4.3.40. Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış 116
Resim 4.3.41. Folklor Gecesi Bu Akşam 117

Resim 4.3.42. Aşık Hakkı Yorgansız'ı Kaybettik..... 117
Resim 4.3.43. Gecelerde 118
Resim 4.3.44. Âşık İhsani 119
Resim 4.3.45. Nerede 120
Resim 4.3.46. Oğluma 120
Resim 4.3.47. Gelen Var 121
Resim 4.3.48. Git Efendi 121
Resim 4.3.49. Rüya 122
Resim 4.3.50. Sakal Üzerine 122
Resim 4.3.51. Zulüm 123
Resim 4.3.52. Zamanıdır 124
Resim 4.3.53. Pot 124
Resim 4.3.54.Yakındır 125
Resim 4.3.55. Zam 125
Resim 4.3.56. Baş İsteriz 126
Resim 4.3.57. Kazak Aptal'a 126
Resim 4.3.58. İhsanî 127
Resim 4.3.59.Satın Hele 128
Resim 4.3.60. Aşık İhsâni Kimdir 128
Resim 4.3.61. Aşık İhsani ve Le Monde 129
Resim 4.3.62. Telli Sazdır Bunun Adı 130
Resim 4.3.63. Telli Sazdır Bunun Adı 130
Resim 4.3.64. Ozanoğlu Kul Mustafa'ya cevap veriyor 131
Resim 4.3.65. Saz Şairi Taslağı 132
Resim 4.3.66. Saz Şairi Taslağı 133
Resim 4.3.67. Son Çağrı 133
Resim 4.3.68. Ozanoğlu'na taşlama 134
Resim 4.3.69. Taşlama 135
Resim 4.3.70. Taşlama 135
Resim 4.3.71. Ozanoğlu'nun Taşlaması 136
Resim 4.3.72.Taşlama 136
Resim 4.3.73. Taşlama 137
Resim 4.3.74. Taşlama 137
Resim 4.3.75. Servi Boylu Ozanoğlu 138
Resim 4.3.76. Taşlama (1) 138
Resim 4.3.77. Taşlama (2) 139
Resim 4.4.1. Saz Şairimiz Aşık Hakkının Manzumesi 139
Resim 4.4.2. Atatürk Devrimi 140
Resim 4.4.3. Hava Kurumu İçin 141
Resim 4.4.4. 30 Ağustos 141
Resim 4.4.5. Sakarye 142
Resim 4.4.6. Aşık Tarızı 143
Resim 4.4.7. Aşık Tarızı 144
Resim 4.4.8. Aşık Tarızı 145
Resim 4.4.9. Halkevimizde Gece Töreni 146
Resim 4.4.10. Aşık Tarzı 147
Resim 4.4.11. Ozanoğlunun Atatürk gecesi konferansı 148
Resim 4.4.12. Ozanoğlunun Atatürk gecesi konferansı 148
Resim 4.4.13. Kastamonu halk edebiyatı 149

Resim 4.4.14. Kastamonu halk edebiyatı 150
Resim 4.4.15. İnönü Gelirken 151
Resim 4.4.16. İnönü Destanı 151
Resim 4.4.17. Ulu İnönü 152
Resim 4.4.18. Bağrıma basta geç 152
Resim 4.4.19. Onu Gördükten sonra 153
Resim 4.4.20. Süra'tiden destan 153
Resim 4.4.21. Süratî'den destan 154
Resim 4.4.22. Aşık Veysel ve İbrahim 155
Resim 4.4.23. Aşık Veysel Konseri 156
Resim 4.4.24. Çocuk Destanı 157
Resim 4.4.25. Sivaslı Agâhi 157
Resim 4.4.26. Aşık Kemali 159
Resim 4.4.27. Kemaliden: Meydanîden 160
Resim 4.4.28. Yas 161
Resim 4.4.29. Ömrüm Oldukça 161
Resim 4.4.30. Halkevleri (Ozanoğlu, 1940, s. 3). 162
Resim 4.4.31. Halkevimizin gece için hazırladığı toplantı 162
Resim 4.4.32. Derbeyan ı Kastamoni 163
Resim 4.4.33. Üstad R. Boşdurmaz'a 163
Resim 4.4.34. Aşık Ömer 164
Resim 4.4.35. Aşık Edebiyatı methal 165
Resim 4.4.36. Halkevinde Kemâl İlerici'nin verdiği konser 166
Resim 4.4.37. Gösterit kolumuzun Tosya gezisi 167
Resim 4.4.38. Ülkümüz 168
Resim 4.4.39. Mükelleflerin Konseri 168
Resim 4.4.40. Âşık Veysel'in Atatürk Ağıtı 169
Resim 4.4.41. Tosya Halkevi Temsil Kolu Kastamonu'da 170
Resim 4.4.42. Kastamonu Halkevinin Mart 1942 de yapılan seçimde şubeler komite azaları 171
Resim 4.4.43. Karşınızda Kastamonu'nun meşhur halk şairi Hakkı Bayraktar var 171
Resim 4.4.44. Halkevimizin Güzel San'atlar Kolunun verdiği konser 172
Resim 4.4.45. Atatürk'ün Kastamonu'ya şeref verdiği gün merasimle kutlandı 173
Resim 4.4.46. Halkevlerinin yıldönümü münasebeti ile bir tören yapıldı 173
Resim 4.4.47. Kadir Gecesi 174
Resim 4.4.48. Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri 175
Resim 4.4.49.Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri Aşık Hakkının Hayatı 176
Resim 4.4.50.Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri Koşma 177
Resim 4.4.51.Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri Semai 177
Resim 4.4.52.Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri Mani 178
Resim 4.4.53.Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri Destan Tekerleme 179
Resim 4.4.54.Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri Divan 179
Resim 4.4.55.Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri Tekerlemeler 180
Resim 4.4.56. Halk Oyunları Seçme Müsabakasını Kırkçeşme Ekibi Kazandı 181
Resim 4.4.57. Millî Oyun Ekibimiz Döndü 181
Resim 4.4.58. Konser 182
Resim 4.4.59. Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meftunî 183
Resim 4.4.60. Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Medhî 183
Resim 4.4.61. Kastamonu Radyosu 184

Resim 4.4.62. Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meydanî 185
Resim 4.4.63. Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meydanî 186
Resim 4.4.64. Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meydanî 187
Resim 4.4.65. Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meydanî 188
Resim 4.4.66. Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Aşık Kemali 189
Resim 4.4.67. Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Aşık Kemali 190
Resim 4.4.68. Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Aşık Kemali 191
Resim 4.4.69. Âşık Veysel Hasta 191
Resim 4.4.70. Yorgansız Hakkı Bayraktar Vefat Etti 192
Resim 4.4.71. Şapka Devriminin 40. Yılı Törenlerle Kutlanıyor 193
Resim 4.4.72. Büyük Törenden İzlenimler 194
Resim 4.4.73. Ziya Demircioğlu 194

TABLOLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 1.Gazetelerin kuruluş ve kapanış yılları 21
Tablo 2.Açıksöz (1985-1994) gazetesi âşıklık geleneği dağılımları..... 21
Tablo 3.Kastamonu (1932- 2000) gazetesi âşıklık geleneği dağılımları..... 22
Tablo 4.Yeni Kastamonu (1957- 1969) gazetesi âşıklık geleneği dağılımları..... 22
Tablo 5. Doğrusöz (1937- 1975) gazetesi âşıklık geleneği dağılımları 23
Tablo 6. Gazetelerin (1930-2000) toplam âşıklık geleneği dağılımları 23

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

THM **:** Türk Halk Müziği
TRT **:** Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TV **:** Televizyon
vb. **:** ve benzeri
yy. **:** Yüzyıl

1. GİRİŞ

1.1. İletişim ve Kitle İletişim

Toplumlar, kültür kavramının içerisinde barındırdığı alışkanlık, değer, gelenek ve inançlar gibi birçok unsuru kuşaktan kuşağa aktarırken iletişimden yararlanmaktadırlar. İletişim ve kültür insan hayatının vazgeçilmez bir parçasıdır. İnsanların aynı dili kullanarak duygu, düşünce, istek, arzu ve bilgilerini birbirlerine aktarabildikleri durum biçimi iletişim olarak karşımıza çıkmaktadır. Geniş topluluklara hitap ederek bilgi edinmelerini sağlayan ise kitle iletişim araçlarıdır. Kitle iletişim araçları yaşanılan şehir, bölge, ülke yani kısacası dünyada olup biten olay vb. durumlardan insanların haberdar olmalarını sağlamaktır (Tayan, 2019).

Geçmişten günümüze kadar varlığını devam ettiren kitle iletişim araçlarından olan basın yayın organları da halkın sesine kulak verip, düşüncelerin aktarılmasına ve iletilmesine yardımcı olmaktadır. Toplumun ihtiyaçlarını dile getiren ve yöre kültürüne katkı sağlayarak bir araç görevi üstlenen ise yerel basın olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanlar, basın yayın organlarından olan gazeteler sayesinde siyasi, güncel olaylar ve yapılan faaliyetler gibi birçok konuda bilgi sahibi olabilmektedir.

1.2. Kastamonu Yerel Basınında Âşıklık Geleneği

Kastamonu yöresinde basın hayatı matbaanın kurulmasıyla başlamış ve ilk matbaa Vilayet matbaasıdır. “Kastamonu Vilayet Matbaası 1868 yılında kurulmuş; Hafız Hüseyin Hüsnü Efendi müdürlüğe atanmıştır” (Demircioğlu, 1973’ten Aktaran; Eski, 2012, s. 146).

İnsanları bilgilendirmek amacıyla çıkarılan gazeteler sayesinde yöre halkı, yapılan her türlü kültürel ve sanatsal etkinlikler gibi birçok konuda bilgi sahibi olmuşlardır. Kastamonu matbaasında ilk olarak basılan Kastamonu Vilayet gazetesinde, kurum ve kuruluşların açılışı, ilanlar gibi her türden yazı ve haberler yer almıştır (Eski, 2012). Gazetelerde bunun dışında, yörenin âşıklık geleneği gibi kültürel değerlerinin yansıtıldığı makalelere yer verilerek, yöreye ait maddi ve manevi unsurlar da

aktarılmaya çalışılmıştır. Geçmişten günümüze kadar varlığını sürdürdüğü bilinen Kastamonu yöresi, zengin bir kültüre ve tarihe sahiptir. Her yörenin, kendine has edinmiş olduğu bilgileri, alışkanlıkları, gelenekleri, maddi ve manevi değerleri barındıran unsurları vardır. Maddi ve manevi değerleri olan bu unsurların bazıları değişerek, bazıları da kendi özelliklerini koruyarak günümüze kadar gelmeyi başarmıştır. Kendine özgü ifade biçimlerinden oluşan ve temelinde ezgi, ritm ve söz beraberliği ile icra edilen âşıklık geleneği de zaman içerisinde dini unsurlarını kaybetmiş ve kendisini değiştirip dönüştüren diğer gelenekler gibi devamlılığını sağlamıştır (Sevindik, 2019). Âşıklar, kendi yörelerinin kültür ve değerlerini yaşatmak amacıyla halkın herhangi bir konuda olan düşünce biçimlerini, sazları eşliğinde ifade eden kişilerdir. Âşıklar, usta çırak ilişkisi ya da rüya görerek âşıklık derecesine erişebilmektedir. Âşıkların, gördükleri rüya sonucunda pir ya er gibi manevi kimselerin elinden içmiş oldukları bade denilen içecek sayesinde, şiir yazma ve sazını kullanabilme gücü kazanmış oldukları söylenmektedir (Özdemir, 2013). Âşıklar kendi aralarında "badeli" ve "badesiz" olarak ayrılmakta ve "badesiz" âşıklarda saz çalıp şiir yazabilmektedir.

Kastamonu'nun önemli bir kültür merkezi olması âşıklık geleneğinin zengin bir şekilde faaliyet göstermesine neden olmuştur. Yöreye âşıkların uğraması, yerleşmesiyle birlikte yeni âşıklar yetiştirilmiş ve bu geleneğe katkı sağlanmıştır. Âşık Kemali ve Meydanî, Erzurumlu Emrah tarafından usta-çırak ilişkisi içerisinde yetişen âşıklardandır (T. C. Kastamonu Valiliği, 2018). Topluma ait kültürel değerlere sahip çıkan bu âşıklar, kendine has teknikleri ile geleneğin oluşmasını ve aktarılmasını sağlamışlardır. Bu bağlamda, Kastamonu yöresinde de görülen bu geleneğin basın yayın organları aracılığıyla ortaya çıkarılması, yöre kültürü açısından önemlidir.

1.3. Problem Cümlesi

Çalışmanın problem cümlesi "Kastamonu yerel basınında âşıklık geleneği ile ilgili yazılar, yayınlar ve gerçekleştirilen faaliyetler nelerdir?" olarak belirlenmiştir. Problem cümlesine dayalı olarak araştırmada yanıtı aranacak sorular şunlardır.

1.4. Alt Problemler

1) Açıksöz gazetesinde âşıklık geleneği ile ilgili ne tür yayınlara yer verilmiştir?

2) Kastamonu gazetesinde âşıklık geleneği ile ilgili ne tür yayınlara yer verilmiştir?

3) Yeni Kastamonu gazetesinde âşıklık geleneği ile ilgili ne tür yayınlara yer verilmiştir?

4) Doğrusöz gazetesinde âşıklık geleneği ile ilgili ne tür yayınlara yer verilmiştir?

1.5. Araştırmanın Amacı

Bünyesinde birçok âşık barındıran Kastamonu yöresinde varlığını gösteren bu gelenek ile ilgili faaliyetlerin durumu hakkında bizlere basın yayın organları yol göstermektedir. Bu çalışmada, Kastamonu yerel basınında âşıklık geleneği ile ilgili yazıların ve faaliyet durumlarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

1.6. Araştırmanın Önemi

Yörede zengin bir şekilde varlık gösteren âşıklık geleneği, günümüzde son âşık olan İhsan Ozanoğlu'nun da yaşamını yitirmesinden dolayı varlığını kaybetmeye başladığı görülmektedir. Basın yayın organları, Kastamonu yöresinde geçmiş yıllarda canlı olan bu geleneğin sürdürülebilirliği, yapılan faaliyetlerden halkın haberdar olabilmesi ve gelenek hakkında bilgi sahibi olabilmesini sağlamak açısından önemli bir görev üstlenmektedir.

Bu çalışma, Kastamonu âşıklık geleneği hakkında yapılacak diğer çalışmalara ışık tutacağı ve yapılan faaliyetlerin ortaya çıkarılması açısından önemlidir.

1.7. Sınırlılıklar

Araştırma, 1930 ve 2000 yılları arasında yayımlanan Açıksöz, Kastamonu, Yeni Kastamonu ve Doğrusöz gazeteleri ile sınırlandırılmıştır.

1.8. Tanımlamalar

Yerel basın; Köseoğlu (2017), yörede yaşayan halkın genel düşüncesini oluşturmak, gelişmesine katkıda bulunarak bilgilendirmek ve eğitmek amacıyla yayımlanan yerel basını kitle iletişim aracı olarak ifade etmektedir.

Türk Halk Müziği; "Türk Halk Müziği (THM), adından da anlaşılacağı üzere halkın içinden çıkmış, halka mal olmuş, halkı anlatan ve halkı tanımlayan bir müzik türüdür" (Şahin, 2010, s. 1).

Ozan; "Ozan kelimesi, günümüzde yakın geçmişte bilindiği anlamıyla yani şiirlerini saz eşliğinde söyleyen sair olarak kullanılmaktadır. Yani ozan isminin şiir yazma ya da âşıklık geleneğindeki kullanımıyla şiir düzme işi yapan kişiye verilmesi her dönem kabul görmüştür" (Özdemir, 2013, s. 4).

Âşık; "Âşık kelimesi, Arapça a-şi-ka kökünden türemiştir ve bir şeyin tiryakisi, meraklısı, hastası anlamlarına gelir" (Mutçalı, 1995'ten Aktaran; Alkan, 2012, s. 1). Âşık kelimesinin edebiyattaki karşılığını ise Benli (2016), doğaçlama olarak şiirler söyleyebilen ve söyledikleri şiirleri sazını kullanarak ifade eden kişileri âşık olarak tanımlamaktadır.

Gelenek; "Gelenek kavramı bir topluluğun geçmişle olan bağının ve yaşam biçiminin bir göstergesidir" (Benli, 2016, s. 27).

Görenek; "Görenek ise, görmek, görerek yapmak kökünden türetilmiş bir sözcüktür" (Bektaş, 2016, s. 7).

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Basının Doğuşu ve Gelişimi

İnsanlar, hayatları boyunca sürekli iletişim halindedir. İstek ve fikirlerini çevresindekilere açık bir şekilde iletebilmek için insanoğlu iletişime gerek duymaktadır (Yamancı, 2018). Birbirlerini anlayabilmeleri, çevreye uyum sağlayabilmeleri, kendilerini ifade etmeleri kısacası her şeyden haberdar olabilmeleri için iletişim, insanoğlunun temel yapı taşlarından biridir. Bu durumda insanoğlunun haberleşme ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Primitif topluluklarda dağlar üzerinde ateşler yakarak, Kızılderili toplumlarında uzaklardan görünecek şekilde dumanla, Afrika'da tamtamlar çalarak haberleşme sağlanmaya çalışılmış fakat yeterli olmamıştır. Haberleşmek için at arabaları ya da yaya haberciler yollama zorunluluğu ortaya çıkmıştır (İnuğur, 2005'ten Aktaran; Demir, 2018). İnsanoğlu, vermek ya da almak istedikleri mesajları yaşadıkları dönemin şartlarına uygun olarak mağara resimleri gibi kendi imkân ve şartları doğrultusunda birbirlerine aktarmaya çalışmışlardır. İnsanoğlu'nun bu çabaları yazının icadını ortaya çıkarmıştır. Yazının icadı ile birlikte de duygu ve düşüncelerin karşılanması ve haberleşme ihtiyacı somut bir hal almıştır. Mağara duvarlarına çizilen resimler, çivi yazısıyla yazılmış tabletler, hiyeroglif denilen resimli yazılar, papirüs ve parşömen gibi kâğıtlar üzerine yazılan metinler haberleşmede etkili olmuştur (Özçağlayan, 2008). Zamanın ilerleyişi ile birlikte haberleşme büyük yollar kat ederek basın hayatının temelleri de böylelikle atılmaya başlanmıştır.

2.2. Türk Basınının Ortaya Çıkışı

İnsan doğası gereği çevresindeki olayları merak etme, haberdar olma ve paylaşma ihtiyacı duymaktadır. Bu ihtiyaçların giderilmesi, yazının icadı ile birlikte olmuş ve beraberinde basının ortaya çıkmasını doğurmuştur. "Yazının ve kâğıdın bulunması, matbaanın icadı ile teknik olanaklar açısından kolaylıklar sağlanan basının gerçek anlamda ortaya çıkışı 17. yüzyılda Avrupa'dadır" (Erdem, 2013, s. 6).

Matbaacılık, Gutenberg ile beraber büyük yollar kat etmiş ve Dünya'ya yayılması Gutenberg tarafından olmuştur. "Johannes Gutenberg (1398 – 3 Şubat 1468), 1447 yılında hareketli parçalar ile yazı baskısını Avrupa'da başlatan, kuyumcu, matbaacı ve yayıncıdır. Gutenberg'in buluşu modern dönemin en önemli olayı ve matbaa devriminin başlangıcı, kendisi de modern matbaacılığın babası kabul edilir" (Kipdemir, 2016, s. 107).

Türkiye, batılılaşma hareketleri ile birlikte yenileşme ve dönüşme sürecine girmiş, Avrupa örnek alınarak matbaa İstanbul'a getirilmiştir. İbrahim Müteferrika, Avrupa'ya 300 sene önce gelen matbaayı Türkiye'ye, 1729 senesinde İstanbul'a getirterek, 17 adet kitabın basımı gerçekleşmiştir (Eski, 2012). Kitapların basımından sonra zamanla insanların yazma ve haberdar olma ihtiyacı, gazete kültürünün başlamasını ve yaygınlaşmasını doğurmuştur.

Matbaanın kurulmasıyla birlikte basım hayatına başlayan Türkiye'de ilk gazete, 1795 senesinde Fransızlar'ın çıkarmış olduğu Bulletin de Nouvelles adlı gazetedir (Çakır, 2007'den Aktaran; Demir, 2018).

> Türkiye'de basının başlangıcı, Avrupa'ya göre oldukça geçtir. Osmanlı döneminde yabancıların, İstanbul ve İzmir'de kendi dillerinde çıkardıkları gazeteler bir yana bırakılırsa, Osmanlı ülkesinde ilk Türkçe- Arapça gazete, Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'nın 1828'de Kahire'de çıkardığı "Vakâyi-i Mısriye"dir. Bugünkü Türkiye sınırları içinde yayımlanan ilk Türkçe gazete ise 1831'de II. Mahmut'un girişimiyle çıkarılan ve devletin resmî gazetesi olan "Takvim-i Vakâyi"dir. 1860'ta Agâh Efendi ve Şinasi Bey, ilk özel gazete olan Tercüman-ı Ahval"i çıkardılar. Osmanlı Türk basınında yeni bir dönemin başlangıcı olan bu tarih, Türk gazeteciliğinin de başlangıcı sayılır. (Erdem, 2013, s. 15).

Türk gazeteciliği daha sonraları beldelere de yayılarak haberleşme ihtiyacı giderilmeye çalışılmıştır. Toplumlar, siyası, güncel, kültürel vb. birçok olayı gazete de yayımlanan haberlerden gidermeye ve bilinçli bir toplum haline gelmeye başlamıştır.

2.3. Kastamonu Basın Yayın Hayatı

Yerel basın, ülke genelinden çok yöre, belde, kasabada yaşamını sağlayan halka hitap etmektedir. Yörenin gelişmesine katkıda bulunan, yöredeki sorunları ele alan, her türlü gelişmelerin okuyuculara aktarılmasını sağlayan ve bir nevi halkın sesi olan

iletişim araçlarından biridir. Köseoğlu (2017), yörede yaşayan halkın genel düşüncesini oluşturmak, gelişmesine katkıda bulunarak bilgilendirmek ve eğitmek amacıyla yayımlanan yerel basını kitle iletişim aracı olarak ifade etmektedir.

Kastamonu basın hayatı çok eski temellere dayanmaktadır. Sultan Abdülaziz döneminde, ikinci kez Kastamonu yöresinde 1867- 1871 yılları arasında görev yapan Vali Mehmet Reşit Paşa, diğer şehirlerde olduğu gibi Kastamonu yöresinde de matbaanın açılmasına karar vermiş, gerekli görülen malzeme ve makineleri İstanbul'dan temin ederek, Kastamonu Vilayet matbaasını 1285 H./1868 M. yılında açmıştır (Demircioğlu, 1973).

Edinilen bilgiler kapsamında, 1869 yılında yörede ilk olarak 1 numaralı Kastamonu Vilayet Salnamesi, 1870 yılında ise ikinci olarak Kastamonu Vilayet Salnamesi çıkarılmıştır (Turgut, 2009).

Basın yayın organları matbaanın kurulmasıyla birlikte faaliyetlerine başlayarak, Kastamonu kültürünün oluşmasına ve gelişmesine katkı sağlamıştır. Kastamonu basın hayatının önemli bir yere sahip olmasının ve kültüre katkı sağlamasının diğer bir nedeni ise, o dönemlerde gazete yazarlığı yapan kişilerin ilerleyen zamanlarda, ün kazanmış olmalıdır. "Çok kuvvetli fikir ve kalem erbabı olan bu yazarlar Kastamonu'da yayınlanmış olan gazete ve dergilerin önemini bir kat daha artırmaktadır" (Demircioğlu, 1973, s. 15). Gazeteler, geniş topluluklara hitap ettiğinden dolayı iletişim aracı olarak önemli bir yere sahip olmuştur.

2.3.1. Kastamonu Basın Yayın Organları

Kent kültürünün oluşmasında, halkın yasayış biçimleri, gelenek göreneklerinin yanı sıra basın yayın organları da katkı sağlamıştır. Kastamonu'da basın faaliyetleri matbaanın getirilmesiyle başlamıştır. Eyaletlere yeni bir düzenleme ile 1864 yılında vilayet sistemine geçilmiş ve matbaalar illerde oluşan ihtiyaçların giderilmesi için kurulmuştur. Gazete, dergi ve vilayetler hakkında bilgi veren salnamelerin ise basımı yapılmıştır. (Eski, 2012). Yapılan bu basım faaliyetleri sayesinde yörede meydana gelen ihtiyaçlar giderilmeye çalışılmış ve insanların bilgi edinilmesi sağlanmıştır.

2.3.1.1.Açıksöz gazetesi

Baş (2009)' a göre, Açıksöz gazetesi ilk sayısı olan 6 Şubat 1985 tarihinde her zaman okuyucunun yanında olacağını, dert, keder ve sıkıntılarını kaleme alacağını dile getirerek, amaç ve yayın çizgini "Başlarken" adlı yazısı ile aktarmıştır. 9 yıl yayın hayatına devam eden gazete 31 Aralık 1994 tarihinde yayın hayatına son vermiştir.

2.3.1.2. Kastamonu gazetesi

Kastamonu gazetesinin yayın hayatına başladığı tarih tam olarak bilinmemektedir. Yapılan araştırmalar ve tahminlerine göre Kastamonu gazetesinin ilk sayısı, 1872 yılı Mart ayı olarak bildirilmiştir. 1928 yılında Yeni Türk harflerinin kabul edilmesiyle birlikte, 16 Haziran tarihinde bazı rakamlar ve 17 Eylül tarihinde Cumhurbaşkanı tarafından verilen demeç, Latin harfleri kullanılarak yayınlanmaya başlamıştır. Dönemin Valisi Avni Doğan, Kastamonu gazetesinin yöreye katkı sağlamadığı düşüncesi ile 30 Mayıs 1938 tarihinde yayın hayatına son vermiş, Doğrusöz gazetesinin de ilerlemesine olanak sağlamıştır (Demircioğlu, 1973).

Kastamonu gazetesi, 1945 yılında tekrardan yayın hayatına başlamıştır. "30 Mart 1945 tarihinde yayın hayatına başlayan gazetenin sahibi ve genel yayın müdürü Sabri Tümkor'dur" (Turgut, 2009, s. 24). Son sayısı 537 olan Kastamonu gazetesi, 27 Ağustos 1952 tarihinde yayınlanmayarak, sahibi tarafından da matbaası İstanbul'a aktarılmıştır (Demircioğlu, 1973).

14 Ocak 1974 tarihinde ilk sayısı çıkan Kastamonu gazetesi, kentin gelişmesine katkıda bulunmak ve meydana gelen sorunları okuyuculara aktarmak amacıyla çıkmıştır (Baş, 2009). Sürekli olarak kapanan ve tekrardan yayın hayatına başlayan bu gazete, günümüzde hala faaliyetlerine devam etmektedir.

2.3.1.3.Yeni Kastamonu gazetesi

İlk sayısı 23 Eylül 1957 tarihinde çıkan gazete, yayın ilkesini Kastamonu'ya hizmet etmek, Demokratik partinin düşüncelerini, inançlarını benimsetmek ve ideallerini devam ettirmek olduğunu "Çıkarken" başlıklı yazıda açıklamıştır. 11 yıl yayın

hayatına devam eden gazete, 15 Aralık 1969 yılından sonra dergi halinde yayınlanmaya başlamıştır (Demircioğlu, 1973).

2.3.1.4.Doğrusöz gazetesi

"İlk sayısı 19 Mayıs 1937 tarihinde çıkmıştır. Sahibi ve başyazarı Hüsnü Açıksöz, yayın müdürü İzzet Okay, yazı işleri müdürü Agâh Çetin'dir" (Baş, 2009, s. 12).

Uzun soluklu bir gazete olan Doğrusöz gazetesinin, çıkış amacı ve yayın politikası ilk sayısında belirtilmiştir. Turgut (2009)'a göre, Hüsnü Açıksöz Kurtuluş savaşı sırasında çekilen sıkıntılardan bahsederek gazetenin yayın politikasını ilk sayısında açıklamıştır. Bu açıklamaya göre, gazetenin yayın çizgisini Atatürk'ün yolunda yürümek ve onun amaçlarına hizmet etmek olduğunu belirtmiştir.

Baş (2009)'un tahminlerine göre, gazetenin son sayısı olarak 1975 yılında yayımlanan 6980 sayılı gazete olduğu bildirilmiştir. Bu bilgiler ışığında gazetenin son sayısına ait net bir bilgi yer almamakla birlikte, 1975 yılının kabul edildiği görülmektedir.

2.4. Türk Halk Müziği ve Âşıklık

Sözlü unsurlardan oluşan, halkın duygu ve düşüncelerini aktaran âşıklık geleneğini ele almadan önce Türk halk müziğini incelemek gerekmektedir. Türk halk müziği, yaşanılan toplumun kültür ve geleneklerinin bir yansımasıdır. "Türk Halk Müziği (THM), adından da anlaşılacağı üzere halkın içinden çıkmış, halka mal olmuş, halkı anlatan ve halkı tanımlayan bir müzik türüdür" (Şahin, 2010, s. 1).

Türk halk müziği, içerisinde yaşanılan toplumun duygu ve düşüncelerin yanı sıra gelenek ve göreneklerimizin de yansımasıdır. Türk halk müziği yörelere ait kültürel unsurları içerisinde barındırarak, kendine has çalış teknikleri ve söyleyiş biçimleri ile geniş bir repertuara sahip bir müzik türüdür (Emnalar, 1998). Âşıklık geleneği de kültürlerin birçok unsurlarını bünyesinde barındıran, kendi has çalış teknikleri ile usta çırak ilişkisine dayanan bir yapıdadır.

> Toplumumuzda geleneksel müzik dışında kalan, birbirlerine tür olarak yakın veya uzak birçok müzik çeşidi dinlense de tüm toplumlarda geçerli olan genel ifadesiyle halkın duygu ve düşüncelerini, uğradıkları ortak sıkıntıları ve uğraşlarını, geçim yollarını ve kazandıkları başarıları, ortak kahramanlarını ve kendilerine eşlik eden sadık dostlarını (hayvanlarını), doğayı ve doğa olaylarını konu edinmiş tüm müzikal eserler halk müziği olarak kabul edilmektedir (Önalan, 2021, s. 27).

Bu tanımlamadan yola çıkarak THM, toplumların coğrafi ve fiziki özelliklerinin de konu edinilerek, halkın duygu durumlarının aktarılmasına yardımcı olmaktadır. Türk halk müziğinde sosyal ve doğal olaylar, sevgi, hasret, keder gibi birçok duygu durumu, dini ve din dışı olaylar gibi birçok konu ezgilere yansımıştır. Geniş bir coğrafyaya yayılan Türkler, farklı toplumlar ve kültürlerle etkileşimleri sonucu kendi kültürlerini oluşturmuş ve "kopuz" adı verilen Türk sazı farklı topluluklarda da görülmeye başlamıştır. Halk müziğinin konu çeşitliliği, ezgileri ve ses genişliğindeki zenginliği ise çalgılara da yansımıştır. Günümüz Türk halk müziği çalgıları telli, ritmli ve nefesli çalgılar olarak karşımıza çıkmaktadır (Emnalar, 1998). Türk halk müziğine büyük katkıları ile ön plana çıkan ozan veya âşık diye tabir edilen kişiler ise bulunduğu yörelerin özelliklerini yansıtarak, halkın duygu ve düşüncelerinin aktarıcılarıdır.

2.5. Âşıklık Geleneği

"Türklerin İslamiyet dinini kabul etmelerinden önce hece vezni ile düzenledikleri koşuklarını "Koşuk ve Çöğür" denilen sazları ile okuyan halk şairlerine "ozan" denir (Kuzucu, 1997, s. 2).

"Âşık, hem kendi yakımlarını hem de başka âşıkların malı olan eserleri sazı eşliğinde ve özel bir çalış tekniğiyle kulaktan kulağa kuşaktan kuşağa aktaran bir sanatçıdır" (Emnalar, 1998, s. 219).

Âşık ve ozan terimlerinin anlamlarına baktığımız zaman ise aslında aynı anlamları taşıdıkları görülmektedir. Zaman içerisinde yeni bir kimlik kazanılmaya başlayarak, edebi eserler değişime uğramış ve ozanın yerine âşık terimi daha sık kullanılmaya başlamıştır. "Türk kültürü, yeni yurt edinilen Anadolu'da yeni bir kültürel kimlik kazanıp şekillenirken edebiyat da yeniden yapılanmaya başlamıştır. Milli öze bağlı

epik şiirler yazan ozanın yerini İslâmi öze bağlı lirik şiirler yazan âşık almıştır" (URL- 1, 2021). Belirli evrelerden geçen âşıkların en önemli özellikleri sözlerini kullanma biçimleri ve kuvvetidir.

"Gelenek kavramı bir topluluğun geçmişle olan bağının ve yaşam biçiminin bir göstergesidir" (Benli, 2016, s. 27). Toplumun gelenek ve göreneklerinin yansıtıldığı, yaşatıldığı ve nesillere aktarıldığı bir kavramdır. "Görenek ise, görmek, görerek yapmak kökünden türetilmiş bir sözcüktür" (Bektaş, 2016, s. 7). Gelenekte kendi kültürlerini, inanç ve değerlerini başkalarına aktararak, sürdürülebilirliğini sağlamak esastır. "Bir toplumda, kuşaktan kuşağa iletilen kültürel kalıntılar, bilgiler, töre ve davranışlar olarak ifade edilmekte olan âşıklık geleneği, belirli bir işlevi yerine getirmek için geleneksel kültürün yarattığı ürünlerin özelliklerine göre hareket etmektedir" (Çalmaşur, 2013, s. 7).

İslamiyet öncesi dönemde görülen ozanlık geleneğinin devamı olarak nitelendirilen âşıklık, İslamiyet'in kabul edilmesiyle birlikte değişime uğrayarak varlığını sürdürmeye devam etmektedir. Bars (2020), Türk kültür köklerinin kamlık/şamanlığa dayandığı, ozan/baksı geleneği olarak sürdürülen ve zaman içerisinde değişim-dönüşüm gösteren âşıklık geleneğini, XV- XVI. yy.dan itibaren kültür ve geleneklerimizin yapı taşlarından birini oluşturduğunu ifade etmektedir. Geleneğin oluşmasında, bir başka etken olarak da dini unsurların varlığı görülmektedir. "Âşık tarzı geleneğinin oluşmasında etkili olan bir diğer unsur tarikat ve tekkelerin varlığıdır. Türklerin yeni bir dinle tanışması o dinin kurallarına uyarak yeni bir kültürel kimlik kazanmasını sağlamıştır" (Güvenç, 1995'ten Aktaran; Nakış, 2021, s. 63).

Ozanlık geleneğinde şaman inançlarında yer alan bazı dini unsurlar ve inançların, âşıklık geleneğinde de yer almasından ve benzerlik göstermesinden dolayı ozanlığın devamı sayılmaktadır. Ozan ve âşıklık geleneğinde görülen bu benzerliği Sevindik (2019), rüya esnasında seçimlerine ruhlar tarafından karar verdirilen şamanların, âşıklık geleneğinde görülen ritüellerden bade içme ile benzediğini söylemektedir.

Gelenekte, âşıklığa geçiş için belirli durumların olduğu görülmektedir. Usta- çırak ilişkisi ile yetişmelerinin yanı sıra, rüyalarında pir tarafından bade içerek bu dereceye eriştikleri de söylenebilir. Bu geçişlerden biri olan rüya görmede belirli aşamalar bulunmaktadır. Bu aşamalar karşımıza hazırlık devresi, rüya, uyanış ve ilk deyiş olarak çıkmaktadır.

Âşık adayının, geçmiş zamanlarda karşılaştığı maddi ve manevi sıkıntılar sonucunda, çocukluk ve ergenlik çağlarının şartlarına uygun bir zamanda, kutsal sayılan ya da yalnız kaldığı bir yerde dileği ile uykuya dalışı hazırlık devresidir. Kutsal olan herhangi bir yerde maneviyatı güçlü olan kutsal kişilerle karşılaşması, sevgilinin kendisini ya da fotoğrafı ile karşılaşıp pir elinden bade denilen içeceği içerek bilmesi gerekli olan bilgilerin öğretildiği ve mahlas alarak deyiş söylediği aşama ise rüya olarak karşımıza çıkmaktadır. 3. Aşama olarak karşımıza çıkan uyanış aşamasında, âşık adayının en fazla 40 gün gibi bir süre zarfı boyunca baygın bir halde ağzından köpükler gelerek yatması ve sazın tellerine gönül insanı olan bir kişinin vurmasıyla uyanarak, rüyasını anlatmasıdır. Aşığın rüya evresinde kendiliğinden uyanarak, rüyasını saz eşliğinde anlatması veya uyanık olduğu halde değişik tavırlar sergileyerek, onun bu durumunu anlayan bir kişinin saz tellerine dokunmasıyla kendine gelmesi de uyanış aşaması olarak karşımıza çıkmaktadır. Son aşama olan ilk deyiş ise, rüya esnasında başından geçenleri anlattığı, ilk tapşırmasını (mahlasını) deyişin sonunda yaptığı aşamadır (Günay, 2015'ten Aktaran; Koçak, 2017).

Rüya ve bade içme motifi, kişinin ergenlik çağında gördüğü bir rüyada pir elinden bade içerek âşıklığa geçişi olarak tanımlanabilir. Usta- çırak ilişkisi ise bir aşığın yanında belli bir süre yer alarak, farklı kültür ve gelenekleri tanıyıp, âşıklık geleneği kurallarını, saz çalma ve sözünü güçlendirmeyi öğrenmesidir. "Âşık adayının, ustanın yanında eğitim alması durumuna "kapılanma" adı verilmektedir. Usta çırağa 'meydan açma'yı, geleneğin gereklerini, 'divana çıkma'yı, yarışmayı, hikâye anlatmayı, ayak kurallarını ve âşık makamları'nı öğretir, çırağın yetiştiğine inanan ustası ona, 'icazet' vererek tek başına mesleği sürdürmesine izin verir" (Artun, 2016'dan Aktaran; Yalçın, 2018, s. 44). Âşık şiirleri incelendiğinde sonunda takma bir ismin yer aldığı görülmekte ve mahlas olarak karşımıza çıkmaktadır. Nakış

(2021)'e göre, kullanılan takma isimler şiirin son kıtasında yer alarak kime ait olduğu bilgisini vermektedir.

Âşıklar, gelenek ve göreneklerini ellerine aldıkları sazları ile şehir şehir, bölge bölge gezerek, farklı topluluklara şiir ve halk hikâyeleri ile anlatan aktarıcılardır. İslamiyet'in kabulünden önce şiirlerini kopuz adı verilen çalgıları ile söyleyen âşıklar, İslamiyet'ten sonra kul, abdal, akın, âşık vb. gibi isimler ile saz eşliğinde icra etmeyi sürdürmüşlerdir (Yakıcı, 2003). Âşıklar farklı yörelere gidip, o yörelerin kültürlerini görüp sazını çalar, halk hikâyelerini anlatır ve gittiği yörelerdeki âşıklarla tanışır. Halkın isteklerini, dertlerini sazını kullanarak bir nevi sözcü olur.

2.6. Kastamonu Âşıklık Geleneği

Âşıklık geleneği içerisinde Kastamonu yöresi, bünyesinde birçok saz şairi barındırmasından dolayı zengin bir şekilde varlığını sürdürmüştür. Zaman içerisinde kültür merkezi olması da var olan gelenek için önem arz etmektedir. Bulunduğu coğrafi konum nedeniyle Kastamonu yöresinin, İstanbul gibi birçok kentle bağlantısının bulunması, âşıkların yöreye uğramasına ve yörede yapılan âşıklar toplantısına katılmasına neden olmuştur. Birbirinden güzel atışma, muamma ve güzelleme dallarından kendi kültürlerini yansıtan örnekler vermeleri, yöreye farklılık kazandırmıştır (Sakaoğlu, 1986'dan Aktaran; Yakıcı, 2003).

Kastamonu yöresine gelen âşıklar, kendi yörelerine ait kültürel değerlerini yansıtmışlardır. Kastamonu'da yetişen bu âşıklar da onlardan ilham alarak, geleneğin hayatta kalmasını sağlamışlardır. Şenel (2009)'a göre, Kastamonu'da âşıklık geleneğinin canlı bir hale gelmesinde ve yeni âşıkların yetişmesinde yöreye uğrayan Erzurumlu Âşık Emrah ve Dertli'nin etkileri olmuştur. Edinilen bilgiler kapsamında, yöreye gelen bu âşıkların etkileşimi ve kendilerine çırak edinmeleri 19. yy. da Kastamonu'da geleneğin en parlak dönemini yaşamasına neden olmuştur.

Kastamonu'da âşık edebiyatına ve geleneğe katkı sağlayan fakat haklarında fazla kaynak bulunamayan pek çok âşık yer almaktadır.

> 19. ve 20. yüzyılda Kastamonu'nun yetiştirdiği, ya da değişik nedenlerle Kastamonu âşıklık geleneği içinde yer almış diğer âşıklardan bazıları şunlardır: Ahmet, Ahmet Keskin, Akkaftan, Bezlî, Bezmî, Celâlî, Çeşmî, Emmî, Fenâî, Kadrî, Kör Hasan, Lütfî, Mefharî, Meftûnî, Mehmet Nabî, Mestî, Micmerî, Mümin Meydânî, Rahmî, Sabrî, Zahmî, Zeynep Hatun, Zikrî vd. (Yücel, 1993'ten Aktaran; Yakıcı, 2003, s. 168).

Âşıklık geleneği belirli bir kurallar çerçevesindedir ve bu kurallar yörelere göre değişiklik göstermektedir. Kastamonu âşık fasıllarına baktığımızda belirli bölümlerin olduğu ve 4 bölümden oluştuğu görülmektedir. Âşık fasılları dua ile başlayıp, dua ile bitmektedir.

> Birinci bölüm"hayır dua" ile başlamakta, "taksim"den sonra "gazel, münacaat ve naat"la devam etmektedir. "Peşrev"i oluşturan ikinci bölümde; "divan, semâi, kalenderi, müstezat, methiye ve satranç"a yer verilmektedir. Üçüncü bölümü âşık tarzı ve anonim tarzdaki deyişler oluşturmaktadır. Bunların arasında koşma, bozlak, semâi, mâni, destan, tekerleme, tekellüm, atışma, taşlama vb. yer almaktadır. Son bölümü yine "dua" oluşturmakta, fasıl; fasıl sonu duası ile bitirilmektedir (Günay, 1992'den Aktaran; Yakıcı, 2003, s. 168).

Kastamonu yöresinde yapılan âşık meclisleri ise Şenel (1992)'e göre, itibarlı/saygın insanların evlerinde yada evlerinde bulunan özel bir odada yapılmaktadır. Yörede yapılan bu meclislerin, perde ya da perde âlemi olarak tanımlandığını da bildirmiştir.

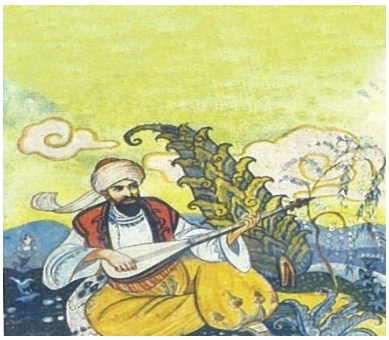
Yörede, etkin bir şekilde rol alan ve yeni âşıkların yetişmesine katkıda bulunan Erzurumlu Emrah'ın izleri oldukça fazladır. Bu bakımdan, Kastamonu'da yetişen âşıkları ele almadan önce; Erzurumlu Emrah hakkında bilgiler edinmek önemli görülmektedir.

2.6.1. Erzurumlu Âşık Emrah

Erzurumlu Emrah'ın doğum tarihi ile ilgili net bir bilgi kaynaklarda yer almamakla birlikte Erzurum'un Tanbura köyünde doğduğuna ve 19. yy. şairi olduğuna yönelik bilgiler yer almaktadır (Feyzioğlu, 2010, s. 1).

Resim 1.

Erzurumlu Emrah'ı Sembolize Eden Resim (T. C. Kastamonu Valiliği, 2018, s. 274).

Âşık Emrah memleketinden ayrılıp, gezgin bir âşık olarak birçok il gezmiştir. Bu illerden bir tanesi de Kastamonu'dur. "Kısa süreli medrese eğitiminden sonra Trabzon, Sinop, Kastamonu, Sivas, Çankırı, Niğde… illerinde âşıklık yapmış önemli bir şöhrete sahip olmuştur" (Akdemir, 2011, s. 16).

Yine Erzurumlu Emrah adına yapılan araştırmalara bakıldığında İstanbul'a da gidip, orada bulunan bir âşık meclisine katıldığına yönelik bilgiler yer almaktadır. "Âşıkların arasındaki bir rivayet, Emrah'ın İstanbul'a giderek Tavukpazarı'ndaki Âşıklar Cemiyetinin başkanlığını altı ay süreyle yürüttüğünü iddia eder" (Düzgün, 2000, s. 54). İstanbul'da yer alan âşıklar cemiyetine katılması ve başkanlık etmesi, Emrah'ın tanınmasına katkıda bulunmuştur.

Akman (2010)'a göre; sazı ile birlikte 1253 yılında memleketinden çıkıp, Anadolu'nun hayallerini süsleyen hoş manzaralarını seyrederek Kastamonu'ya gelmiş ve yerleşmiştir. Kastamonu'da kaldığı süre zarfında yöredeki âşıklık geleneğine katkı sağlamış ve yeni âşıklar yetiştirmiştir. "Emrah'a çırak olan, Emrah koluna mensup Kastamonulu âşıklar Meydanî ve Kemalî'dir" (T. C. Kastamonu Valiliği, 2018, s. 276). Bu bağlamda, yetiştirmiş olduğu âşıklara ilham kaynağı olarak yöre âşıklık geleneğinin devamlılığını sağlamıştır.

2.6.2. Âşık Kemali

Erzurumlu Emrah'ın ekolüne bağlı olduğu belirtilen Kemali, 1821 yılında Kastamonu'da doğduğu ve asıl adının Mustafa olduğu bildirilmiştir (Türkmen,

2003). Katılmış olduğu âşık meclislerinden etkilenerek saz çalmaya başlayan Kemali, 17- 18 yaşlarında mesleğini bırakarak, Erzurumlu Emrah tarafından usta-çırak ilişkisi ile yetişmiş ve zaman içerisinde tanınan bir halk şairi olmuştur (Atlı, 2014).

Erzurumlu Emrah ve Dertli'den etkilenen Kemali, Nedimi ve Fuzuli gibi birçok saray yani divan edebiyatı şairlerinin de etkisinde kalmıştır (Yaman, 1935). Çeşitli yöreleri gezmiş ve şairlerle tanışmıştır. Türkmen (2003)'e göre; yaşadığı çağın Zileli Ceyhuni, Nurî Kayserili Rüştü ve Ispartalı Seydi gibi ünlü şairleri ile tanışıp, sohbetler yapmıştır. Gezdiği yöreler arasında yer alan Çankırı ilinde, Kemali'ye ait olan eserler yaşatılmaktadır. "Bilhassa, Çankırılılar Kemaliyi çok seviyorlardı. Bugün bile, Çankırı da yaşamakta olan şiirleri vardır" (Yaman, 1935, s. 9). Memleketi olan Kastamonu'ya döndüğünde, kahvede yapılan âşık fasıllarında yer almıştır. Âşık Meydanî ve Erzurumlu Emrah gibi âşıklarla saz çaldığı da söylenmektedir. "…Tekke altındaki kahvede Âşık Meydanî ile saz çalıp şiir söyler. Bu fasıllar sırasında Emrah'la saz çaldığı rivayet edilir" (Türkmen, 2003, s. 151).

Ilgazlı Naili'ye mahlas verdiği ve Âşık Fevzi'ye ustalık yaptığı da söylenmektedir (Tan, 2015). Yaşadığı zaman diliminde birçok şair ile tanışan ve çırak yetiştiren Kemali, Kastamonu yöresi âşıklık geleneğinde öne çıkan isimlerden biri olmuştur.

2.6.3. Âşık Meydanî

Medrese eğitimi alan halk şairi, 1815- 1897 yıllarında Kastamonu'da yetişmiştir. Gerçek adının Hüseyin olduğu söylenen Meydanî, Âşık Kemali gibi yöreye gelen Erzurumlu Âşık Emrah tarafından, usta-çırak ilişkisi ile yetiştirilmiştir. Abdülaziz tarafından, Saray Meydan Şairi olarak adlandırıldığı da söylenmektedir (T. C. Kastamonu Valiliği, 2018).

Saz ve söz meclislerine katılan Meydanî, Dertli tarafından İstanbul'da yönetilen ve Tavuk pazarındaki bir kahvede yapılan âşık meclisinde yer almıştır (Ozanoğlu, 1960'dan Aktaran; Yakıcı, 2003).

2.6.4. Yorgansız Hakkı Çavuş

Gerçek adı Hakkı Bayraktar olan Yorgansız, Kastamonu'da 1895 yılında doğmuştur. Babası, kasaplık mesleğini yapan Hüseyin Efendi annesi ise, Cemile Hanım'dır. Dedesinin, Abdülaziz'in bayraktarlığını yapmasından dolayı Bayraktar soyadını aldığı bilinmektedir (Eski, 1975).

Ailesinde şiir yazma kabiliyetine sahip insanların olması, onun yetişmesine etken olmuş ve şair yönünün gelişmesine katkı sağlamıştır. Eski (1975)'e göre Yorgansız Hakkı Çavuş'un, saz çalma ve şiir yeteneğinin ailesinden geldiği söylenmektedir. Ayrıca Ozanoğlu'nun ifadelerinde ise, doğaçlama şiirler söyleyebilecek ve fasıl yapabilecek kadar kuvvetli ezbere sahiptir.

Lise eğitimi gören Yorgansız, saz şairi ve hat sanatında önemli bir isim olan Mustafa Nami'den sülüs ve nesih dersleri almıştır. Âşık Fevzi gibi ustaları örnek ve Ilgazlı Naili'den de izin alarak âşıklığa başlamıştır. Hakkı Bayraktar, yaşadığı süre zarfında birçok şehir gezmiş ve gezdiği şehirlerde âşıklarla tanışma fırsatı bulmuştur. Tanıştığı saz şairleri ise ona ilham olmuştur. Âşık yarışmalarında, yenilmeyen bir âşık olarak adından söz ettirmeyi başarmıştır (Çelenligil, 1959).

Devrinin ünlü saz şairlerinden dersler alarak kendi gelişmesini ve yeteneğini her geçen gün daha da ileriye taşıyan Yorgansız, Kastamonu yöresi âşıklık geleneğinin önemli temsilcileri arasında yer almıştır. "Sanatında Aşık Dertli. Erzurumlu Emrah. Tokatlı Nuri ve Aşık Meydani'nin etkileri görülmektedir. Aşık Dertli koluna bağlıdır. Bu yüzden, bir şehir aşığı olarak hem aruz hem de hece ölçüsüyle şiirler söylemiştir. Karşılaşmalarında da çok başarılı olmuştur" (URL-2, 2021).

Askerlik görevi nedeniyle 1. Dünya savaşına katılan Yorgansız, küçük yaşlarda çalmaya başladığı sazını bu sebepten geliştirememiştir. Farklı cephelerde yer alarak, İngilizler tarafından tutsak edilmiş ve gazi olarak Kastamonu'ya dönmüştür. Milli Mücadele döneminde tekrardan savaşa giderek, cephede yer almıştır (Küçükbasmacı, 2014). Vatan sevgisi sazından daha ağır basmıştır. Milli mücadele yıllarında göstermiş olduğu kahramanlık öyküsü de onun vatanına ve milletine bağlı bir kişi olduğunu göstermektedir. Eski (1975)'e göre Yorgansız'a, Hakkı Çavuş diye hitap

edilmesinin sebebi ise, Kurtuluş savaşından sonra memleketi olan Kastamonu'ya, gazilik onuru ve çavuşluk rütbesi ile dönmesinden kaynaklıdır. "1964 yılında vefat etmiştir" (T. C. Kastamonu Valiliği, 2018, s. 278).

2.6.5. İhsan Ozanoğlu

Babası, Kastamonu yöresinin ünlü mevlithanlarından olan Ozanoğlu, 15 Nisan 1907 tarihinde Honsalar mahallesinde dünyaya gelmiştir. Annesi Emine Hanım, yaşanılan dönemin değerli insanlarındandır. Babası Aşıkoğlu Ahmet ise, Ozanoğlu 3. Yaşında iken vefat etmiştir (Korkmaz, 2019).

Edebi ve musiki yönünü annesi Emine Hanımdan alan Ozanoğlu, küçük yaşlarda annesinin destan ve türküleri ile yetişmiş, şiirlerle tanışmıştır. Annesinden koşma ve semai türlerinin detay ve inceliklerini öğrenen Ozanoğlu, âşık edebiyatına dair kitaplar okumaya da başlamıştır (Ozanoğlu, 2017). Ailesinde, Âşık Bayraktar ve Âşık Mehmet gibi de edebi yönü kuvvetli olan saz şairlerinin yer alması, onun küçük yaşlarda âşık yönünün kuvvetlenmesini sağlamıştır. 12 yaşında ilk şiirini yazan Ozanoğlu, saz çalmaya da başlamıştır (Aktaş, 2009'dan Aktaran; Değer, 2020).

Nefesli sazlar dışında tüm çalgı aletlerini öğrenen Ozanoğlu, Azerbaycanlı bir ustadan da tar, komşusu olan Serkiz Usta'dan da keman çalmayı öğrenmiştir. Ud dersini Necmettin Rıfat'tan alan Ozanoğlu, öğretmenlik mesleği yaptığı dönemlerde, keman ve mandolin dersleri vermiştir. Uzun bir süre tanbur çaldığı da bildirilmiştir (Ozanoğlu, 2017).

İhsan Ozanoğlu, Kastamonu âşıklık geleneğinin önemli ve son temsilcilerindendir. Âşıklar ile yapmış olduğu atışmalar, yöre âşıklık geleneğinin canlanmasına ışık tutmuştur. "Yorgansız Hakkı Çavuş ile Kastamonu'ya gelen Erzurumlu Emrah'ın torunu Âşık Nihanî, Firkati, Haykurî, Âşık Yahya, Dursun Cevlanî, Müdamî gibi âşıklarla halk huzurunda atışmalar yapmıştır" (Zengin, 2000, s. 198).

İhsan Ozanoğlu, yaşadığı süre zarfında farklı yerlerde görev almış ve birtakım unvanlar elde etmiştir. "Behçet Kemal Çağlar'ın Kastamonu Halkevinde yönettiği Âşıklar toplantısında "Usta Âşık" ilan edilen Ozanoğlu, 1975 yılında da 10. Âşıklar

Bayramına katılarak jüride görev almış ve burada “âşıklar babası” seçilmiştir” (Zengin, 2000, s. 199). Almış olduğu bu unvanlar bile, onun âşık yönünün ne kadar güçlü olduğunu kanıtlar niteliktedir.

Ozanoğlu’nun, Çanakkale türküsü başta olmak üzere çok sayıda derlemesi vardır. Ankara radyosu ve Devlet Konservatuarında yapmış olduğu derlemeleri ise Kastamonu kültürüne sağlamış olduğu katkıları kanıtlar niteliktedir. “13 Şubat 1981 yılında kaybettiğimiz İhsan Ozanoğlu’nun, Ankara Radyosu’nda 85, Ankara Devlet Konservatuarında 135 derlemesi bulunmaktadır” (Ozanoğlu, 2000, s. 337). Ankara radyosu repertuarına ise, Çanakkale savaşının Türk tarihi için önemine vurgu yapan ve insanların yüreklerine işleyen Çanakkale Türküsü, 1948 yılında Ozanoğlu tarafından kazandırılmıştır (Tan, 2009).

Ozanoğlu’nun, âşıklık dışında gazetecilik gibi farklı meslek dalları ile uğraştığı da bilinmektedir. Zengin (2000)’e göre, Kastamonu basınında yer alan Açıksöz, Yenises, Kastamonu ve Doğrusöz gibi birçok yerel gazetede yazarlık yaptığını söylenmektedir.

Kastamonu kültürüne ve âşıklık geleneğine büyük katkılar sağlayan âşık Ozanoğlu, “13 Şubat 1981 yılında Kastamonu’da vefat etmiş ve Duruçay köyüne defnedilmiştir” (Değer, 2020, s. 12).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Nitel araştırma, "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma" olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008'den Aktaran; Karataş, 2015, s. 63).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Kastamonu'daki yerel basın yayın organları oluşturmaktadır. Örneklemini ise, Açıksöz, Kastamonu, Yeni Kastamonu ve Doğrusöz gazetelerinde yayımlanan âşıklık geleneği ile ilgili yayınlar oluşturmaktadır. Örneklem belirlenirken Kastamonu merkez kütüphane arşivinde bulunan yayınların ulaşılabilirliği dikkate alınmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Kastamonu Merkez İl Halk Kütüphanesinde gerekli izinler alındıktan sonra gazetelerdeki veriler doküman incelemesi ile elde edilmiştir. "Araştırma kapsamında incelenen konuyla ilgili olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı belgelerin analiz edilmesiyle veri sağlanmasına doküman incelemesi denilmektedir" (Yıldırım ve Şimşek, 2008'den Aktaran; Karataş, 2015, s.72).

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilere betimsel ve içerik analizi yapılmıştır. "İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklamaya yardımcı olacak kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktadır. Betimsel analizle özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analiziyle derinlemesine bir işleme tabi tutulur ve yeni kavramlar keşfedilir" (Karataş, 2015, s. 74).

4. BULGULAR

Tablo 1.

Gazetelerin Kuruluş ve Kapanış Yılları

	Kuruluş Yılları	Kapanış Yılları
Açıksöz	06. 02. 1985	31.10.1994
Kastamonu	1872	1938
	30. 03. 1945	27. 08. 1952
	14.01.1974	-
Yeni Kastamonu	23. 09. 1957	15. 12. 1969
Doğrusöz	19.05. 1937	1975

Tablo 1'de görüldüğü gibi, Açıksöz gazetesi yayın hayatı 9 yıl, Yeni Kastamonu gazetesi 12 yıl, Doğrusöz gazetesi ise 38 yıl kadar faaliyet sürdürdüğü görülmektedir. Kastamonu gazetesine bakıldığında yayın hayatına son verip tekrardan açıldığı ve günümüzde hala faaliyetlerini sürdürdüğü görülmektedir. Açıksöz ve Doğrusöz gazeteleri aynı isimle günümüzde de faaliyet göstermektedir.

Tablo 2.

Açıksöz (1985-1994) Gazetesi Âşıklık Geleneği Dağılımları

		Yayın Sayısı
Açıksöz gazetesi	Haber	10
	Köşe yazısı	4
	Şiir	6
Toplam		20

Tablo 2'de görüldüğü gibi Açıksöz gazetesinde âşıklık geleneği ve âşıklarla ilgili 10 haber, 4 köşe yazısı ve 6 şiir yer aldığı görülmektedir.

Tablo 3.

Kastamonu (1932- 2000) Gazetesi Âşıklık Geleneği Dağılımları

		Yayın sayısı
Kastamonu gazetesi	Haber	14
	Köşe yazısı	57
	Şiir	4
	Koşma	2
Toplam		77

Tablo 3'de görüldüğü gibi âşıklık geleneği ve âşıklarla ilgili yayımlanan haber sayısı 14, köşe yazısı 57, şiir ise 4 olduğu görülmektedir. Ayrıca gazete de koşma türünde eserlere de yer verildiği görülmektedir.

Tablo 4.

Yeni Kastamonu (1957- 1969) Gazetesi Âşıklık Geleneği Dağılımları

		Yayın sayısı
Yeni Kastamonu gazetesi	Haber	6
	Köşe yazısı	18
	Şiir	36
	Koşma	1
	Taşlama	12
	Tekerleme	2
	Destan	2
Toplam		77

Tablo 4'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde de âşıklık geleneği ile ilgili haber, köşe yazısı ve şiirler yer almaktadır. Gazete incelendiğinde 6 haber, 18 köşe yazısı ve 36 şiir yer almaktadır. Diğer gazetelere oranla koşma, taşlama, tekerleme ve destan örneklerine de yer verildiği görülmektedir.

Tablo 5.

Doğrusöz (1937- 1975) Gazetesi Âşıklık Geleneği Dağılımları

		Yayın sayısı
Doğrusöz gazetesi	Haber	16
	Köşe yazısı	34
	Şiir	17
	Destan	4
	Manzume	1
	Ağıt	1
Toplam		73

Tablo 5'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde 16 haber, 34 köşe yazısı ve 17 şiir yer almaktadır. Gazetede destan, manzume ve ağıt türünde eserlere örnekler verildiği de görülmektedir.

Tablo 6.

Gazetelerin (1930-2000) Toplam Âşıklık Geleneği Dağılımları

Gazeteler	Toplam
Açıksöz	20
Kastamonu	77
Yeni Kastamonu	77
Doğrusöz	73
Genel Toplam	247

Tablo 6'da görüldüğü Açıksöz gazetesinde 20, Kastamonu gazetesinde 77, Yeni Kastamonu gazetesinde 77 ve Doğrusöz gazetesinde toplam 73 bulguya rastlanmıştır.

4.1. Açıksöz Gazetesi Âşıklık Geleneği İle İlgili Yayınlara Ait Alt Probleme İlişkin Bulgular

Resim 4.1.1.

Kastamonu Mûsiki Cemiyeti (Acar, 1985, s. 2).

Sözüm O'na

Hüsnü ACAR

Kastamonu Mûsiki Cemiyeti

Evet... Ben ve benden daha yaşlı hemşehrilerim bu başlığa hiç de yabancı değiller.....

Yıllar önce var olan fakat gerek ilgi ve gerekse hizmeti istenilen şekilde veremeyen Kastamonu Musiki Cemiyeti'nin günümüzde yokluğunu mumla arıyoruz.

Candaroğulları Beyliğinin merkezi olan, İstiklâl Savaşının can damarı olup düşmanın çizmesi basmayan ve Büyük Atatürk'ün en büyük inkilâplarından birisi olan «Şapka İnkilâbı»nı yaptığı ilimizde diğer konularıdak mahrumiyet zincirlerimize folklör ve musikide olan mahrumiyetimizde tuzu biberi oluyor.

Şu satırları yazarken sanıyorum rahmetli Karayılan'ın, Yorgansız Hakkı'nın kemikleri sızlıyor olmalı.

Resim 4.1.1.' de görülen köşe yazısı, Hüsnü Acar tarafından kaleme alınmıştır. Yazısında, geçmiş yıllarda çok fazla hizmet veremeyen Musiki cemiyetinin, günümüzde yokluğunun aranmasına ve şapka inkılâbında bu cemiyete duyulan mahrumiyete değindiği görülmektedir. Ayrıca geçmiş zamanlarda rahmetli Yorgansız Hakkı ve Karayılan'ın divanının, her mecliste çalınıp söylendiğini aktararak, bu yokluk karşısında onlarında bu üzüntüyü hissettiklerini düşünmüştür.

Resim 4.1.2.

Folklorumuz (Er, 1985, s. 2).

GÖZLEM

Erdoğan ER

FOLKLORUMUZ

Yöremizin tarihi kadar eski folkloru, her geçen gün bizleri yavaş yavaş terketmekteyken, işin garip tarafı bu gidişe, hiç birimizin dur demeyişidir.

Bu konuda şu veya bu suçludur demeye dilimiz varmaz. Çünkü bizler, biz Kastamonulular hepimiz, bizlere bırakılmış bu çok değerli mirası heder edip gitmekteyiz.

Durumun ciddiyetini göre görv, bile bile en ufak bir harekette bulunmamaktayız. Ancak televizyonda, yurdumuzun diğer yörelerinin oyunlarını izledikten sonra, ah çekip sigaramızı yakmaktan öte bir şey yapmamaktayız.

İş işten geçmiş değildir. Folklorumuzu çok iyi bilen, ancak atıl vaziyette bekleyen ve bize geçmişteki ustalarla köprü vazifesini görebilecek büyük ustalar Allah daha uzun ömür versin henüz aramızdadırlar. Tahmin ediyorum bizlere yardım ellerini uzatabilmek için bizlerden çağrı bekliyorlardır.

Geçmişte, Yorgansız Hakkı gibi İhsan Ozanoğlu gibi saz ve söz ustaları ile uzun zaman beraber olup bu yola baş koyanlara, el ele verip gidelim.

Resim 4.1.2.'de Erdoğan Er'in, Açıksöz gazetesinde yayımlanan köşe yazısı yer almaktadır. Yazısında, zaman içerisinde Kastamonu yöresinin folklor mirasını terk etmeye başladığını ve bu durum karşısında hiçbir şey yapılmadığından yakınmaktadır. Saz ve söz ustalarından olan Ozanoğlu, Yorgansız Hakkı gibi âşıkların bu konuda göstermiş oldukları çabayı dile getirerek, bırakmış oldukları bu değerli miras için minnetle andığı görülmektedir. Bırakılan bu kültürel mirasa sahip çıkılması gerektiğine vurgu yaparak, sahip çıkabilecek ustalara da seslenişte bulunmaktadır.

Resim 4.1.3.

Aşıklar Şenliği (Er, 1985, s. 2).

GÖZLEM GÖZLEM

Erdoğan Er

Aşıklar Şenliği

Geçen yıl ilk defa yapılıp büyük ilgi gören Halk Ozanları Aşıklar , bir araya bu yılda ikinci kez getirmeyi başaran Eğitim Yüksekokulu Müdürü Mustafa Eski ile aşıkların manevi babası Şair—Yazar Orhan Şaik Gökyay'ı candan kutlarız.

Ayrıca Kars'tan, Adana'dan kalkıp davete içtenlikle uyan Halk Ozanlarımız İlhami Demir, Şeref Taşlıova ve Karakılçık'a halk ezgilerimizi nükteleri ile süsleyip yürekten gelen taşlama örneklerini de büyük incelikle gece gündüz demeden bizlere sundukları için teşekkür etmeyi borç bilmekteyiz.

Anadolu'muzun bağrından neler çıktığını ve o ince Halk Edebiyatımızın yüzyıllar önce sindeki inceliğini, saf ve temiz insanlarınca sürdürüldüğünü, bu Aşıklar gününde daha iyi anladık. Başka bir deyimle bunun böyle devam edegeldiğini ispatladılar.

Yunus Emre gibi Kaygusuz Abdal gibi nice iman sahibi dürüst halk çocuklarının izinden yürüyen gelmiş geçmiş ozanlarımızı, aşıklarımızı ve şairlerimizi de bu vesile ile anıp manevi huzurlarında saygıyla eğiliriz.

Bundan da yetişecek ve yetişeceğine inandığımız Anadolu'nun genç kuşaklarının hocaları ozanlarımızın liderliğinde en az onlar kadar başarılı olcklarından hiç şüphemiz yoktur. Çünkü hamurlarına katılan mayada en ufak bozulma yoktur.

Halk Edebiyatımız ve folklorumuzun uğruna ömür dolusu emek verenlerle, emeği geçen tüm Anadolu çocuklarına başarılar dileriz.

Resim 4.1.3.'de görülen köşe yazısı, Açıksöz gazetesinde Erdoğan Er tarafından kaleme alınmıştır. Eğitim Yüksek Okulu müdürü Mustafa Eski ve yazar Orhan Şaik Gökyay tarafından, âşıklar şenliği yapıldığını ve büyük bir ilgi görüldüğünü aktarmıştır. Yörede yapılan bu şenliğe, Kars ve Adana'dan İlhami Demir, Karakılçık, Şeref Taşlıova'nın katılarak halk ezgilerini ve taşlama örneklerini sunduklarını aktarmıştır. Görülen ilgiden dolayı âşıklık geleneğinin devamlı bir hale gelebileceğini düşünmüş, yazısını yöreye gelen ve gelecek olan halk âşıklarına teşekkür ederek bitirmiştir.

Resim 4.1.4.

Atatürk'ün Kastamonu'ya Gelişlerinin ve Şapka İnkılâbı'nın 60. Yıldönümü Nedeniyle Gazeteciler Cemiyeti Aşıklar Şöleni Düzenliyor (Anonim, 1985, s. 1-4).

Samsunlu Aşık Kemâli BÜLBÜL şehrimizde

ATATÜRK'ün Kastamonu'ya Gelişlerinin ve Şapka İnkılâbı'nın 60. Yıldönümü nedeniyle Gazeteciler Cemiyeti Aşıklar Şöleni düzenliyor

27 AĞUSTOS 1985 CUMA GECESİ SAAT 21.00 DE HALK EĞİTİM MERKEZİNDE YAPILACAK ŞÖLENE SAMSUNLU AŞIK KEMÂLİ BÜLBÜL, DEVELİLİ AŞIK ALİ ÇATAK, URFALI AŞIK MEHMET BATUR, ANKARALI AŞIK YAŞAR BAYRAMİ, KARSLI AŞIK MUHLİS DENİZ VE ERZURUMLU AŞIK ZEKİ ERDALİ KATILACAK

Samsun'lu Aşık Kemâli Bülbül

Atatürk'ün Kastamonu'ya Gelişlerinin ve Şapka İnkılâbı'nın 60. yıldönümü kutlama programına zenginlik ve renk katmak amacıyla Kastamonu Gazeteciler Cemiyeti Başkanlığı'nca 27 Ağustos 1985 Cuma Akşamı Halk Eğitim Merkezi Salonunda saat 21.00' de Aşıklar Şöleni düzen

Ülke çapında büyük isim yapmış değerli aşık lardan oluşan ekipte Atatürk'ün doğumunun 100. yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın açtığı «İstiklâl Savaşı Destan Yarışması»nda 1. mansiyon alan Türkiye genelinde 1400 eser arasında Samsunlu Aşık Kemâli Bülbül, Develili Aşık Ali Çatak, Urfalı Aşık Mehmet Batur, Ankaralı Aşık Yaşar Bayrami, Karslı Aşık Muhlis Deniz ve Erzurumlu Aşık Zeki Erdali bulunuyor.

Aşıklar Şöleni için Kastamonu'ya gelen Samsunlu Aşık Kemâli Bülbül, gazetemiz idarehanesini ziyaret etti. Aşık Bülbül, şölenle ilgili olarak gazetemiz Açıksöz'e bir açıklama yaptı.

göyle dedi, Saz ozanı ve aşıklık insana Tanrı vergisidir. Aşıklıktan başka, uzun yıllar gazetecilik mesleği ile uğraştım. Ülke çapında birçok dergi ve gazeteler de yazı ve şiirlerim yayınlandı. Ayrıca 10'un üzerinde Şiir Kitabım, antolojilerde Türk Edebiyatı ve Şiirlerinden seçmelerde ise eserlerim bulunmaktadır. Türk Kooperatifçilik Kurumu, Folklor Araştırma Kurumu, Türkiye-Pakistan Kültür Derneği,

Devamı Sayfa 4'de

TEŞEKKÜR

Küçük Esnaf ve Sanatkarı işyeri sahibi yapmak üzere kurulmuş bulunan ve altı yıldan beri faaliyet gösteren ve çalışmalarına devam eden Kooperatifimize yer temini, proje hazırlanması, Bakanlıklar nezdindeki işlemlerin süratle sonuçlanması ve kredi temini konularında Sayın Valimiz Kamil Demircioğlu ile Sayın Belediye Başkanımız Ali Köse'nin büyük ilgi ve yardımlarını gördük.

Bu sayede yer temini yapılmış ve proje safhasına gelinmiş olup yakın zamanda temeli atılabilecek duruma gelinmiştir.

Bu konudaki büyük yardımlarından dolayı Sayın Valimize ve Sayın Belediye Başkanımıza Kooperatifimiz adına teşekkürlerimizi ve saygılarımızı sunarız.

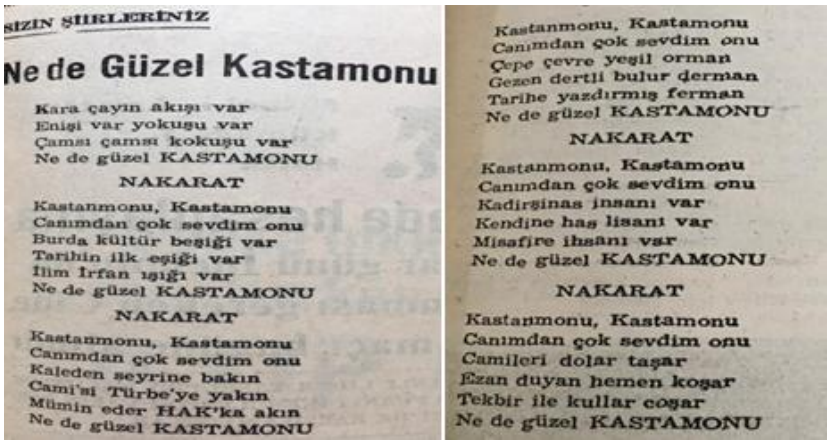
S.S. Yeni Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi
Yönetim Kurulu Başkanı
Ahmet KAVUNCU

96/1985 Açıksöz

Resim 4.1.4.'de görüldüğü gibi, Şapka İnkılâbı yıldönümü kutlamaları nedeniyle gazeteciler cemiyeti tarafından düzenlenen âşık şöleni haberi yer almaktadır. Samsunlu Âşık Kemali Bülbül, Develili Âşık Ali Çatak, Urfalı Âşık Mehmet Batur, Ankaralı Âşık Yaşar Bâyrami, Karslı Âşık Muhlis Deniz ve Erzurumlu Âşık Zeki Erdâli'nin katılacağı bilgisi de görülmektedir. Âşık Kemali Bülbül Açıksöz gazetesini ziyaret ederek, âşıklığın insana doğuştan ve Tanrı tarafından verilen bir özellik olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca, âşıklık dışında gazetecilik mesleği ile uğraştığını da söylemiştir. Çok sayıda yazı ve şiirlerinin yayımlandığını söyleyerek, eserlerinden bahsetmiştir. Kastamonu'da şölen yapmaktan duymuş olduğu mutluluğu da aktardığı görülmektedir.

Resim 4.1.5.

Ne de Güzel Kastamonu (Çatak, 1985, s. 3).

SİZİN ŞİİRLERİNİZ

Ne de Güzel Kastamonu

Kara çayın akışı var
Enişi var yokuşu var
Çamı çamı kokuşu var
Ne de güzel KASTAMONU

NAKARAT

Kastanmonu, Kastamonu
Canımdan çok sevdim onu
Burda kültür beşiği var
Tarihin ilk eşiği var
İlim İrfan ışığı var
Ne de güzel KASTAMONU

NAKARAT

Kastanmonu, Kastamonu
Canımdan çok sevdim onu
Kaleden seyrine bakın
Cami'si Türbe'ye yakın
Mümin eder HAK'ka akın
Ne de güzel KASTAMONU

Kastanmonu, Kastamonu
Canımdan çok sevdim onu
Çepe çevre yeşil orman
Gezen dertli bulur derman
Tarihe yazdırmış ferman
Ne de güzel KASTAMONU

NAKARAT

Kastanmonu, Kastamonu
Canımdan çok sevdim onu
Kadirşinas insanı var
Kendine has lisanı var
Misafire ihsanı var
Ne de güzel KASTAMONU

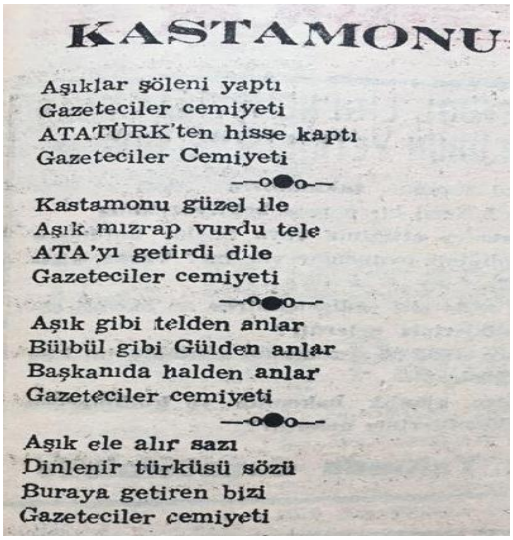
NAKARAT

Kastanmonu, Kastamonu
Canımdan çok sevdim onu
Camileri dolar taşar
Ezan duyan hemen koşar
Tekbir ile kullar coşar
Ne de güzel KASTAMONU

Resim 4.1.5.'de görüldüğü gibi, Açıksöz gazetesinde Develili Âşık Ali Çatak'a ait şiir yer almaktadır. Dizelerinde, Kastamonu insanına, cami ve türbelerine yer vererek, tarihi güzelliklerine vurgu yaptığı görülmektedir. Kastamonu'ya olan sevgisinden de bahsetmiştir.

Resim 4.1.6.

Kastamonu (Batur, 1985, s. 3).

KASTAMONU

Aşıklar şöleni yaptı
Gazeteciler cemiyeti
ATATÜRK'ten hisse kaptı
Gazeteciler Cemiyeti

—o●o—

Kastamonu güzel ile
Aşık mızrap vurdu tele
ATA'yı getirdi dile
Gazeteciler cemiyeti

—o●o—

Aşık gibi telden anlar
Bülbül gibi Gülden anlar
Başkanıda halden anlar
Gazeteciler cemiyeti

—o●o—

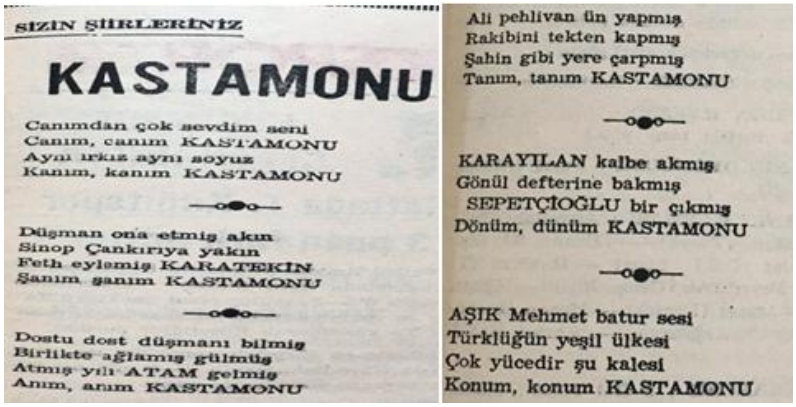
Aşık ele alır sazı
Dinlenir türküsü sözü
Buraya getiren bizi
Gazeteciler cemiyeti

Resim 4.1.6.'da görüldüğü gibi, Açıksöz gazetesinde Âşık Mehmet Batur'a ait şiir yer almaktadır. Yayımlanan şiirinde, âşıklardan ve Kastamonu'da gazeteciler cemiyetinin yapmış olduğu âşıklar şöleninden bahsetmektedir. Sazı ile Atatürk'ü dile

getirmiştir. Ayrıca şölenden duyulan memnuniyetin de dizelere yansıdığı görülmektedir.

Resim 4.1.7.

Kastamonu (Batur, 1985, s. 3).

SİZİN ŞİİRLERİNİZ

KASTAMONU

Canımdan çok sevdim seni
Canım, canım KASTAMONU
Aynı ırkız aynı soyuz
Kanım, kanım KASTAMONU

Düşman ona etmiş akın
Sinop Çankırıya yakın
Feth eylemiş KARATEKİN
Şanım şanım KASTAMONU

Dostu dost düşmanı bilmiş
Birlikte ağlamış gülmüş
Atmış yılı ATAM gelmiş
Anım, anım KASTAMONU

Ali pehlivan ün yapmış
Rakibini tekten kapmış
Şahin gibi yere çarpmış
Tanım, tanım KASTAMONU

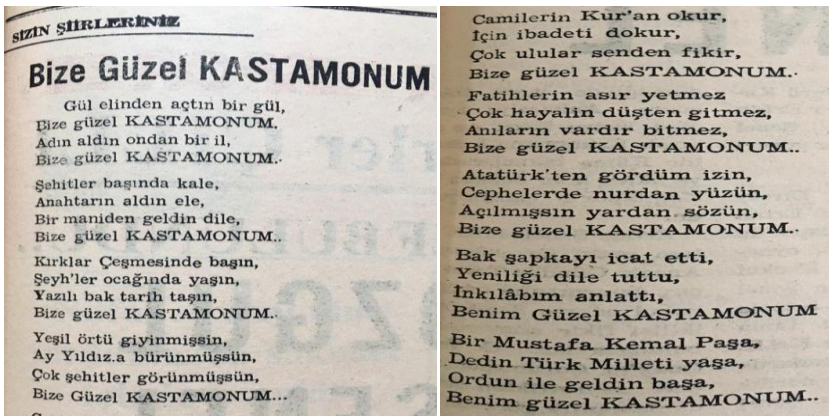
KARAYILAN kalbe akmış
Gönül defterine bakmış
SEPETÇİOĞLU bir çıkmış
Dönüm, dünüm KASTAMONU

AŞIK Mehmet batur sesi
Türklüğün yeşil ülkesi
Çok yücedir şu kalesi
Konum, konum KASTAMONU

Resim 4.1.7.'de görüldüğü üzere, Açıksöz gazetesinde Âşık Mehmet Batur'a ait Kastamonu adlı şiire yer verilmiştir. Dizelerinde, düşman akınından, Atatürk'ün Kastamonu'ya gelişinden, ünlü pehlivanından ve Kastamonu'nun değerli şahsiyetlerinden olan Karayılan ve Sepetçioğlu'ndan bahsettiği görülmektedir. Bu dizelerden anlaşılacağı üzere Kastamonu'nun birçok yönünü aynı eserde ele almıştır.

Resim 4.1.8.

Bize Güzel Kastamonum (Mert, 1985, s. 3).

SİZİN ŞİİRLERİNİZ

Bize Güzel KASTAMONUM

Gül elinden açtın bir gül,
Bize güzel KASTAMONUM,
Adın aldın ondan bir il,
Bize güzel KASTAMONUM..

Şehitler başında kale,
Anahtarın aldın ele,
Bir maniden geldin dile,
Bize güzel KASTAMONUM..

Kırklar Çeşmesinde başın,
Şeyh'ler ocağında yaşın,
Yazılı bak tarih taşın,
Bize güzel KASTAMONUM..

Yeşil örtü giyinmişsin,
Ay Yıldız.a bürünmüşsün,
Çok şehitler görünmüşsün,
Bize Güzel KASTAMONUM...

Camilerin Kur'an okur,
İçin ibadeti dokur,
Çok ulular senden fikir,
Bize güzel KASTAMONUM..

Fatihlerin asır yetmez
Çok hayalin düşten gitmez,
Anıların vardır bitmez,
Bize güzel KASTAMONUM..

Atatürk'ten gördüm izin,
Cephelerde nurdan yüzün,
Açılmışsın yardan sözün,
Bize güzel KASTAMONUM..

Bak şapkayı icat etti,
Yeniliği dile tuttu,
İnkılâbım anlattı,
Benim Güzel KASTAMONUM

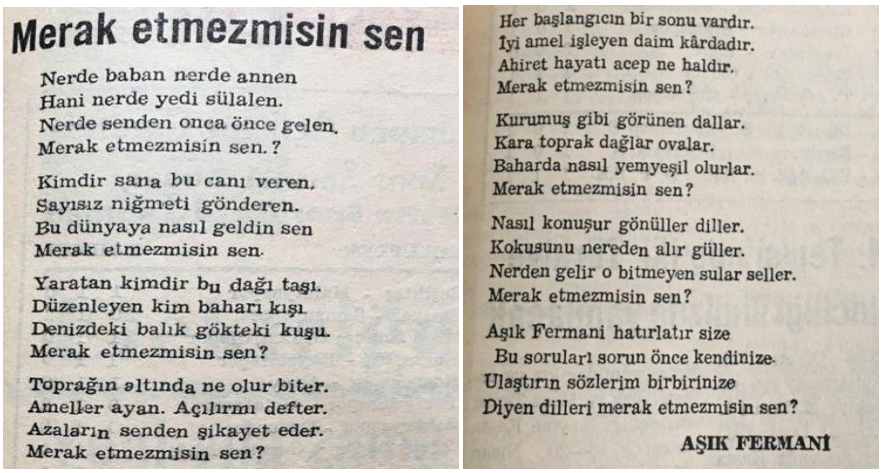
Bir Mustafa Kemal Paşa,
Dedin Türk Milleti yaşa,
Ordun ile geldin başa,
Benim güzel KASTAMONUM..

Resim 4.1.8.'de görüldüğü gibi Açıksöz gazetesinde Âşık Nurşah Bacı'ya ait "Bize Güzel Kastamonum" adlı şiir yer almaktadır. Kastamonu'ya olan sevgisini dizelerinde okuyuculara aktardığı görülmektedir. Şiiri, kullanmış olduğu Nurşah

mahlası ile gazetede okuyuculara sunulmuştur. Bu dizelerde, Kastamonu'nun tarihi dokusu, tarihsel önemi ve milli mücadele yıllarında verilen kayıplardan bahsetmiş, dini yönden yörenin önemli özelliklerinin olduğunu da belirtmiştir.

Resim 4.1.9.

Merak Etmez Misin Sen (Fermani, 1985, s. 3).

Merak etmezmisin sen

Nerde baban nerde annen
Hani nerde yedi sülalen.
Nerde senden onca önce gelen.
Merak etmezmisin sen.?

Kimdir sana bu canı veren,
Sayısız nîgmeti gönderen.
Bu dünyaya nasıl geldin sen
Merak etmezmisin sen.

Yaratan kimdir bu dağı taşı.
Düzenleyen kim baharı kışı
Denizdeki balık gökteki kuşu.
Merak etmezmisin sen?

Toprağın altında ne olur biter.
Ameller ayan. Açılırmı defter.
Azaların senden şikayet eder.
Merak etmezmisin sen?

Her başlangıcın bir sonu vardır.
İyi amel işleyen daim kârdadır.
Ahiret hayatı acep ne haldır.
Merak etmezmisin sen?

Kurumuş gibi görünen dallar.
Kara toprak dağlar ovalar.
Baharda nasıl yemyeşil olurlar.
Merak etmezmisin sen?

Nasıl konuşur gönüller diller.
Kokusunu nereden alır güller.
Nerden gelir o bitmeyen sular seller.
Merak etmezmisin sen?

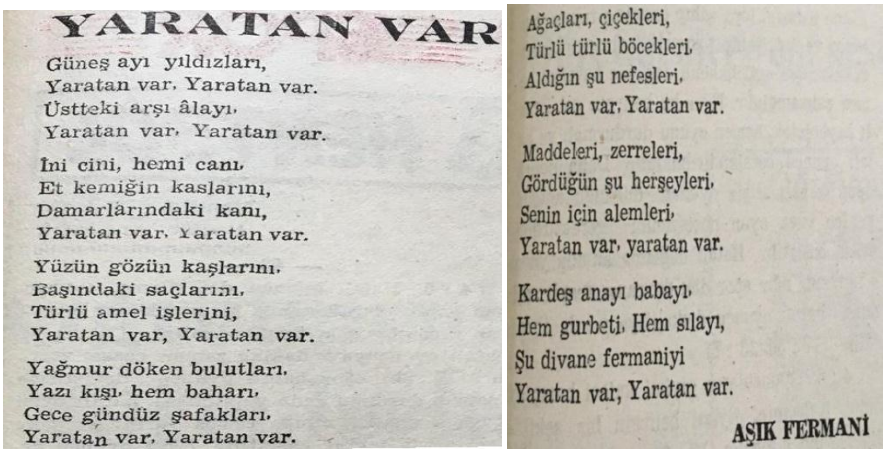
Aşık Fermani hatırlatır size
Bu soruları sorun önce kendinize.
Ulaştırın sözlerim birbirinize
Diyen dilleri merak etmezmisin sen?

AŞIK FERMANİ

Resim 4.1.9.'da görüldüğü gibi, Âşık Fermani'ye ait şiir yer almaktadır. Açıksöz gazetesinde yayımlanan şiirde, Tanrı'nın varlığından bahsedilmektedir. Yaratılıştan, dünyadaki nizami düzenden ve insanoğlunun ahiretin varlığı ile bir bütün şekilde yaşamasından bahsederek bu dizeleri kaleme almıştır.

Resim 4.1 10.

Yaratan Var (Fermani, 1985, s. 3).

YARATAN VAR

Güneş ayı yıldızları,
Yaratan var. Yaratan var.
Üstteki arşı âlayı.
Yaratan var. Yaratan var.

İni cini, hemi canı,
Et kemiğin kaslarını,
Damarlarındaki kanı,
Yaratan var. Yaratan var.

Yüzün gözün kaşlarını.
Başındaki saçlarını.
Türlü amel işlerini,
Yaratan var, Yaratan var.

Yağmur döken bulutları.
Yazı kışı, hem baharı,
Gece gündüz şafakları.
Yaratan var. Yaratan var.

Ağaçları, çiçekleri,
Türlü türlü böcekleri,
Aldığın şu nefesleri,
Yaratan var, Yaratan var.

Maddeleri, zerreleri,
Gördüğün şu herşeyleri,
Senin için alemleri,
Yaratan var, yaratan var.

Kardeş anayı babayı,
Hem gurbeti, Hem sılayı,
Şu divane fermaniyi
Yaratan var, Yaratan var.

AŞIK FERMANİ

Resim 4.1.10.'da görüldüğü gibi, Açıksöz gazetesinde Âşık Fermânî tarafından kaleme alınan şiir yer almaktadır. Gazete de yayımlanan şiirinde, başlığından da

anlaşıldığı üzere evrendeki tüm canlıların ve nesnelerin bir yaratıcısı olduğundan bahsetmiştir. Dizeler incelendiğinde Yaratıcının, görünür ve görünmez tüm canlıların, fiziksel olayların tümünün bir bütünlük içerisinde var olduğunu aktarmıştır.

Resim 4.1.11.

Halk Aşıkları Gönülleri Fethediyor (Anonim, 1985, s. 1).

Halk Aşıkları gönülleri fethediyor

Aşıklar, Kemali Bülbül, Yaşar Bayrâmî, Nur Şah, Erdem Can ve Hayrani ilimizde

Samsunlu Aşık Kemali Bülbül

Kastamonu Gazeteciler Cemiyeti tarafından Atatürk'ün Kastamonu'ya gelişlerinin ve Şapka İnkılâbı'nın 60. yıldönümü nedeniyle Halk Eğitim Merkezi Salonun'da organize ettiği «Aşıklar Şöleni»ne katılan Halk Aşıkları dün de ilimize tekrar gelerek gönülleri fethettiler.

Kastamonu Valiliği ve Milli Eğitim Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün müsadeleriyle Halk Eğitim Merkezinde dün öğrencilere iki seans Halk edebiyatından örnekler sundular.

Bugün de Daday İlçesi'nde öğrencilere atışma taşlama ve güzelleme dallarında birbirinden güzel örnekler verecek olan aşıklar topluluğunda Samsunlu Aşık Kemali Bülbül, Erzurumlu Aşık Yaşar Bayrami, Eskişehirli Bayan Aşık Nur Şah, Sivaslı Aşık Erdem Can, Erzurumlu Aşık Hayrani'den oluşuyor.

Aşırı hız ve alkol ölüm saçıyor

Önceki gün aşırı hız ve alkolden bir kamyon ölüm saçmak üzereyken Emniyet Müdürlüğü kar şısındaki akasyalara çarparak can kaybı olmadan neticelenmişti.

Dün de Özcan'lar ekmek fabrikasının önünde

Resim 4.1.11'de görüldüğü gibi, Açıksöz gazetesi 1985 yılında yayımlanan bu haberde, Kastamonu Gazeteciler cemiyeti tarafından Şapka inkılâbının 60. yıldönümü ve Atatürk'ün Kastamonu'ya gelişine ithafen konser düzenlendiği görülmektedir. Yöreye gelen Samsunlu Âşık Kemali Bülbül, Erzurumlu Âşık Yaşar Bayrami, Eskişehirli Bayan Âşık Nur Şah, Sivaslı Âşık Erdem Can, Erzurumlu Âşık Hayrâni'nin, Kastamonu Halk eğitim merkezinde öğrencilere halk edebiyatından örnekler sundukları aktarılmıştır.

Resim 4.1 12.

Aşıklar Daday'da İlgiyle İzlendi (Anonim, 1985, s. 1).

Erzurumlu Aşık
Yaşar Bayrâmî

Aşıklar Daday'da ilgiyle izlendi

DADAY — Öncekı gün ilimize gelerek Halk Eğitim Merkezi'nde öğrencilere iki seans Halk edebiyatından örnekler veren aşıklar dün de Daday'da gönülleri fethettiler. Erzurumlu Aşık Yaşar Bayramî Samsunlu Aşık Kemali Bülbül, Sivaslı Aşık Erdem Can, Eskişehirli Aşık Nur Şah ve Erzurumlu Aşık Ziya Hayrânî dün Daday'daki programlarından sonra bugün de Göl Öğretmen Lisesi öğrencilerine atışma, taşlama ve güzelleme dallarında birbirinden güzel halk edebiyatından örnekleri diğer ilçelerimizde de sunacakları öğrenildi.

Resim 4.1.12.'de görüldüğü gibi Açıksöz gazetesinde yayımlanan haberde, âşıklar tarafından verilen konsere duyulan ilgi aktarılmıştır. Ayrıca haberde, Erzurumlu Âşık Yaşar Bayrami, Samsunlu Âşık Kemali Bülbül, Sivaslı Âşık Erdem Can, Eskişehirli Âşık Nur Şah, ve Erzurumlu Âşık Ziya Hayrani'nin, Daday halk eğitim merkezinde halk edebiyatından eserler sundukları yer almaktadır. Ardından Göl öğretmen lisesi öğrencilerine de atışma, taşlama ve güzelleme dallarından örnekler sundukları görülmektedir.

Resim 4.1.13.

Taşköprü'de Aşıklar Şölenine Öğrenciler Akın Yaptı (Sarı, 1985, s. 1).

Taşköprü'de Aşıklar Şölenine öğrenciler akın yaptı

İzzet SARI

TAŞKÖPRÜ — İlçede ilk kez düzenlenen Aşıklar Şöleni'ne Taşköprü'lü öğrenciler akın akın geldiler. Türk Edebiyatından atışma, taşlama ve güzellemeden dallarında birbirinden güzel eserler izleme imkânı buldular.

Geçtiğimiz hafta içinde Mustafa Erkek Endüstri Meslek Lisesi Konferans Salonunda yapılan Aşıklar Şöleni'ne Erzurumlu Aşık Yaşar Bayrami, Samsunlu Aşık Kemali Bülbül, Erzurumlu Aşık Hayrani, Sivaslı Aşık Erdem Can, Eskişehirli Aşık Nurşah Bacı, Artvinli Aşık Paşa Yangüni'den oluşan toplu - luk 400 öğrenciye gece yarısına kadar neşeli dakikalar yaşattı.

Eskişehirli Bayan Aşık Nur Şah

Resim 4.1.13.'de İzzet Sarı tarafından Açıksöz gazetesinde kaleme alınan haberde, Taşköprü'de yapılan âşık şölenine duyulan ilgi aktarılmıştır. Erzurumlu Âşık Yaşar Bayrami, Samsunlu Âşık Kemali Bülbül, Sivaslı Âşık Erdem Can, Eskişehirli ÂşıkNurşah Bacı ve Artvinli Âşık Paşa Yangüni'nin, 400 kişiden oluşan öğrencilere atışma, taşlama ve güzelleme dallarından örnekler verdiği bilgisi yer almaktadır.

Resim 4.1.14.

Halk Şairleri Arası Şiir Yarışması Düzenlendi (Anonim, 1987, s. 2).

Milli Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığı'nca

«Halk Şairleri arası şiir yarışması» düzenlendi

Milli kültürümüzün önemli unsurlarından birisi olan aşıklık geleneğinin devamını sağlamak, bu maksatla halk şairlerinin yazmış ve söylemiş oldukları şiirleri kitap halinde yayınlayarak milletimizin istifadesine sunmak ve bu şiirleri yayın yoluyla gelecek nesillere aktarmak maksadıyla Milli Folkor Araştırma Dairesi Başkanlığı'nca Halk şairleri arası eser yarışması düzenlendi.

Bu yarışmaya 18 yaşını tamamlamış TC. uyruklu olan yaşayan halk şairi olarak bilinen ve tanınan halk şairi özelliğini taşıyan kişiler katılacak ve şiirler halk şiiri şekil ve türüne uygun olacak ve yarışmaya katılacak eserde toplam olarak en az 50 ,en çok 60 şiir bulunacak.

Yarışma ödüllü olup, eserlerin en geç 14 Eylül 1987 tarihine kadar Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığı Ankara, adresine bizzat elden veya posta ile gönderilmesi gerektiği bildirildi.

Resim 4. 1. 14.'de görüldüğü gibi Açıksöz gazetesinde yayımlanan haberde, Milli Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığı tarafından şiir yarışması düzenlediği

görülmektedir. Yarışmanın amacı, Âşıklık geleneğinin devamını sürdürmek, halk şairlerinin yazmış oldukları şiirleri kitap halinde toparlamak ve gelecek nesillere aktarmak olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca haberde yarışmaya katılım şartlarının da verildiği görülmektedir.

Resim 4.1.15.

Aşık Seyrani Kimdir (Anonim, 1990, s. 2).

Aşık Seyrani kimdir

Seyrani 1800 yılında Develi'nin Cami Kebir mahallesinde doğdu. İlk öğrenimini babasından alan Seyrani askerliğinden sonra gittiği İstanbulda Köprülü Medresesinde 7 yıl öğrenim gör müş ilmin yanısıra hat tezhip ve nakkaşlık da öğrenmiştir

1839da tahta geçen ve bir dönem halk şairlerine değer veren Sultan Abdulmecit tarafından 40 aşıkla birlikte saraya davet edilen Aşık Seyrani 40 aşık içinde jürinin hazırladığı «Muammayı çözen tek aşık olmak la ün yapmıştır Daha sonra Sultan Abdülmecit'in Tanzimat Fermanına karşı çıkan şairimiz yazdığı hicivler nedeniyle takibata uğrayınca önce Halebe daha sonra da Bağdata gitmiştir. Bağdat'ta hemşerisi Kasım Paşa tarafından 1842 yılına kadar himaye edilen Seyrani 1843 de Develiye dönmüş 15 Mayıs 1866 tarihindede Develi'de vefat etmiştir

Şark Kundura'dan Duyuru

Resim 4.1.15.'de görüldüğü üzere Açıksöz gazetesinde, Âşık Seyrani'nin hayatının aktarıldığı haber yer almaktadır. Haberde, Seyrani'nin hayatından kesitler aktarılmıştır. 1839 yılında tahta çıkan ve halk şairlerine gereken önemi veren Sultan Abdülmecit tarafından, 40 âşıkla birlikte saraya davet edilip, jürinin hazırlamış olduğu muammayı çözen tek âşık olduğundan bahsedilmektedir. Ayrıca, Tanzimat fermanına karşı gelecek şekilde yazmış olduğu hicivlerinden dolayı Halep ve Bağdat'a gittiği bilgisi de yer almaktadır.

Resim 4.1 16.

Develili Aşık Seyrani Şenliklerle Anıldı (Anonim, 1990, s. 2).

Develili Aşık Seyrani şenliklerle anıldı

Develi'nin ünlü halk ozanı Aşık Seyrani 8—9 Eylül 1990 tarihlerinde 10. kez şenliklerle anıldı Ozan adına düzenleme komitesi tarafından bir de seminer düzenlendi Şenliğe yurdumuzun çeşitli yörelerinden katılan tanınmış ozanlar atışma ve değişleriyle konuk edilen Bursa kılıç kalkan Ankara Seymen ekipleri gösterileriyle Kayseri Konservatuvar Halk Müziği korosuda müzigiyle izleyicilere neseli saatler yaşattılar Düzenleme komitesi tarafından fakir çocukların sünnet ettirilmesi programıda uygulamaya konuldu.

10. Develili Halk Aşığı Seyrani şenlikleri çerçevesinde düzenlenen seminerdede Üniversiteler den gelen bilim adamları tarafından bildiriler sunuldu

Resim 4.1.16.' da görüldüğü gibi Açıksöz gazetesinde yayımlanan haberde, Âşık Seyrani'nin 10. Kez şenliklerle anıldığı bilgisi yer almaktadır. Çeşitli yörelerden gelen âşıkların katılımıyla atışma ve değişlerinin yer aldığı şenlikte, Âşık Seyrani ile ilgili bildirilerin de sunulduğu söylenmektedir.

Resim 4.1.17.

Aşık Veysel Anılıyor (Anonim, 1991, s. 3).

Aşık Veysel anılıyor

Halk şiirinin son büyük ustası kabul edilen Aşık Veysel Şatıroğlu, ölümünün 18'nci yıldönümünde çeşitli törenlerle anılacak.

Sivas'ta düzenlenecek çeşitli anma törenlerinin yanı sıra, Gülhane Parkı ve Küçükçekmece Meydanı'nda da birer tören düzenlenecek.

Geleneksel hale gelen, Gülhane Parkı'nda saat 10.30'da yapılacak törenlere, Aşık Veysel'in yakınları, saz şairleri ve ilgililer katılırken, şiirleri okunacak, konuşmalar yapılacak.

Küçükçekmece Belediyesi de çeşitli etkinlikler le saat 13.00'de Küçükçekmece Meydanı'nda bir anma toplantısı düzenledi.

Resim 4.1.17.'de görüldüğü gibi, Âşık Veysel'in 18'nci ölüm yıldönümü münasebetiyle anma törenlerinin yapılacağı bilgisi vardır. Sivas'ta, İstanbul Gülhane

parkı ve Küçükçekmece meydanında düzenlenecek törenlerin saatlerine de yer verildiği görülmektedir.

Resim 4.1.18.

Kültür ve Sanat Ağırlıklı (Anonim, 1993, s. 1).

Abana Deniz Şenlikleri her yıl olduğu gibi bu yılda görkemli kutlanacak

Kültür ve Sanat ağırlıklı

30—31 Temmuz'la 1 Ağustos tarihlerinde üç gün süreyle gerçekleşecek festivalde resim ve fotoğraf sergileri açılırken Samsun'lu halk ozanları atışacaklar.

Petrol fiyatlarında hızlı düşüş

Sivas'ta 66 kişi serbest kırakıldı

Resim 4.1.18.'de görülen haberde, Abana deniz şenliklerinin kutlanacağı bilgisi vardır. Yapılacak olan şenliklerde, Samsunlu halk ozanlarının yer alacağı ve atışmalar yapacağı bilgisine yer verilmiştir. Haber incelendiğinde, şenliğe katılacak olan âşıkların isimlerine yer verilmediği görülmektedir.

Resim 4.1.19.

Sağlık ve Başarı Şöleni (Anonim, 1994, s. 1).

Ülkemizin tanınmış aşıkların katılacağı

'Sağlık ve başarı şöleni'

Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Vakfı Ankara Şubesi'nin desteği ile Belediyenin düzenlediği şölen bu akşam Hüsnü Tandoğan Kapalı Spor Salonu'nda gerçekleşecek.

Belediyenin Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Vakfı'nın desteği ile organize ettiği «Sağlık ve Başarı Şöleni» bu akşam gerçekleşecek. Sanayi sektöründe çalışan çırak, kalfa ve esnaf kesiminde çalışan tezgâhtar gençlerimiz için düzenlenen «Sağlık ve Başarı Şöleni»ne ülkemizin tanınmış aşıkları da katılıp sazlarıyla söz leriyle geceye renk katacaklar. Şölen bu akşam saat 20.00 de Hüsnü Tandoğan Kapalı Spor Salonu'nda çok sayıda davetlinin katılımıyla başlayacak.

Resim 4.1.19.'da görülen haberde, Kastamonu Belediyesinin Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Vakfının desteğini alarak, sağlık ve başarı şöleni düzenleyeceği bilgisi yer almaktadır. Yapılacak olan şölene, ülkemizin tanınmış âşıklarının da katılacağı görülmektedir. Haberde, şölene katılacak âşıkların bilgisine ise rastlanılmamaktadır.

Resim 4.1.20.

Aşıklar Şöleni (Ilgaz, 1994, s. 1).

Aşıklar Şöleni

CAHİT ILGAZ

Kastamonu Belediyesi'nin düzenlediği Aşıklar Şöleni önceki gece Hüsnü Tandoğan Kapalı Spor Salonu'nda gerçekleşti.

Şölene bay ve bayan olmak üzere yaklaşık bin kişi kutladı. Belediye Başkanı Süleyman Yücel'in de katıldığı Aşıklar Şöleni, beklenenin üzerinde ilgi topladı.

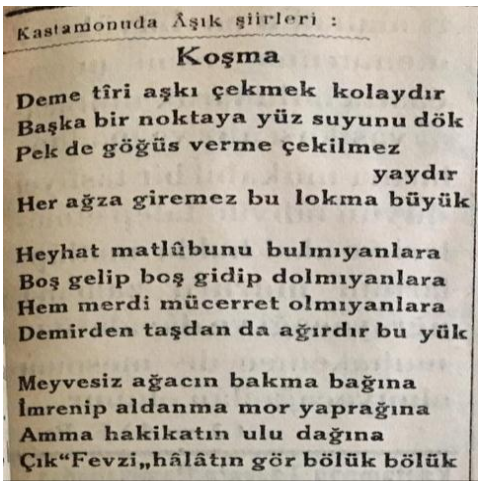
Resim 4.1.20.'de görüldüğü gibi Açıksöz gazetesinde, Cahit Ilgaz tarafından kaleme alınan âşıklar şöleni ile ilgili haber yer almaktadır. Haberde, Türkiye Esnaf ve

Sanatkârlar Vakfının desteği ile Kastamonu Belediyesinin düzenlemiş olduğu şölenin halk tarafından büyük bir ilgi topladığı bilgisi görülmektedir.

4.2. Kastamonu Gazetesi Âşıklık Geleneği İle İlgili Yayınlara Ait Alt Probleme İlişkin Bulgular

Resim 4.2.1.

Kastamonuda Âşık Şiirleri: Koşma (Anonim, 1932, s. 3).

Kastamonuda Âşık şiirleri :

Koşma

Deme tîri aşkı çekmek kolaydır
Başka bir noktaya yüz suyunu dök
Pek de göğüs verme çekilmez yaydır
Her ağza giremez bu lokma büyük

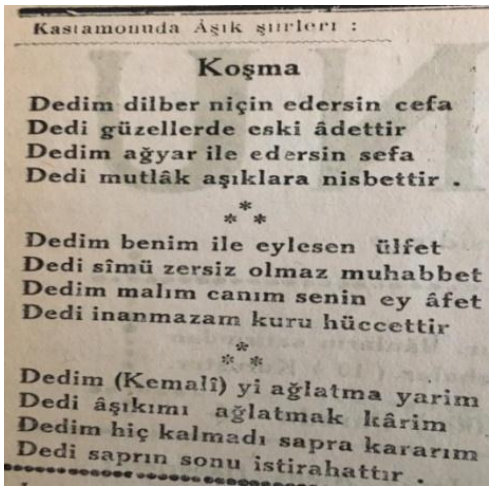
Heyhat matlûbunu bulmıyanlara
Boş gelip boş gidip dolmıyanlara
Hem merdi mücerret olmıyanlara
Demirden taşdan da ağırdır bu yük

Meyvesiz ağacın bakma bağına
İmrenip aldanma mor yaprağına
Amma hakikatın ulu dağına
Çık"Fevzi„hâlâtın gör bölük bölük

Resim 4.2.1.' de görüldüğü gibi Kastamonu gazetesinde, âşık şiirlerine yer verilmiştir. Son dörtlükten de anlaşılacağı üzere bu şiirin Âşık Fevzi'ye ait olduğu düşünülmektedir. Koşma türünde yazılan bu eser incelendiğinde, sevda temasına ağırlık verildiği görülmektedir. Aşk acısı çekmenin herkesin harcı olmadığını, bunun demirden ve taştan daha ağır bir yük olduğunu fakat kendisinin bu güce sahip olduğunu anlatmak istemiştir.

Resim 4.2.2.

Kastamonuda Âşık Şiirleri: Koşma (Anonim, 1932, s. 2).

Kastamonuda Âşık şiirleri :

Koşma

Dedim dilber niçin edersin cefa
Dedi güzellerde eski âdettir
Dedim ağyar ile edersin sefa
Dedi mutlâk aşıklara nisbettir .

* * *

Dedim benim ile eylesen ülfet
Dedi sîmü zersiz olmaz muhabbet
Dedim malım canım senin ey âfet
Dedi inanmazam kuru hüccettir

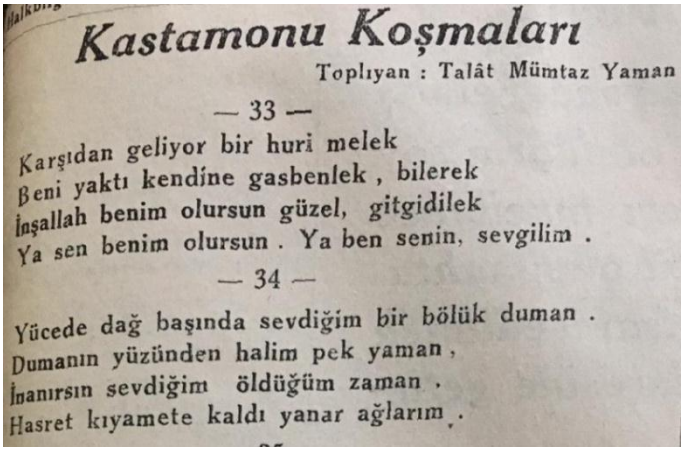
* * *

Dedim (Kemalî) yi ağlatma yarim
Dedi âşıkımı ağlatmak kârim
Dedim hiç kalmadı sapra kararım
Dedi saprın sonu istirahattır .

Resim 4.2.2.'de görülen şiir, Kastamonu gazetesinde Koşma türünde verilen eserlerin devamını oluşturmaktadır. Dizelerden anlaşıldığı üzere, bu şiiri Kemali yazmıştır. Her şeyini vermeye razı olduğu ve sevdiği kişinin kendisine bile isteyerek cefa çektirmesinden şikâyet etmiştir. Ağlamaya, sabrının bile kalmadığını dile getirmiştir.

Resim 4.2.3.

Kastamonu Koşmaları (Yaman, 1935, s. 3).

Kastamonu Koşmaları

Toplıyan : Talât Mümtaz Yaman

— 33 —

Karşıdan geliyor bir huri melek
Beni yaktı kendine gasbenlek , bilerek
İnşallah benim olursun güzel, gitgidilek
Ya sen benim olursun . Ya ben senin, sevgilim .

— 34 —

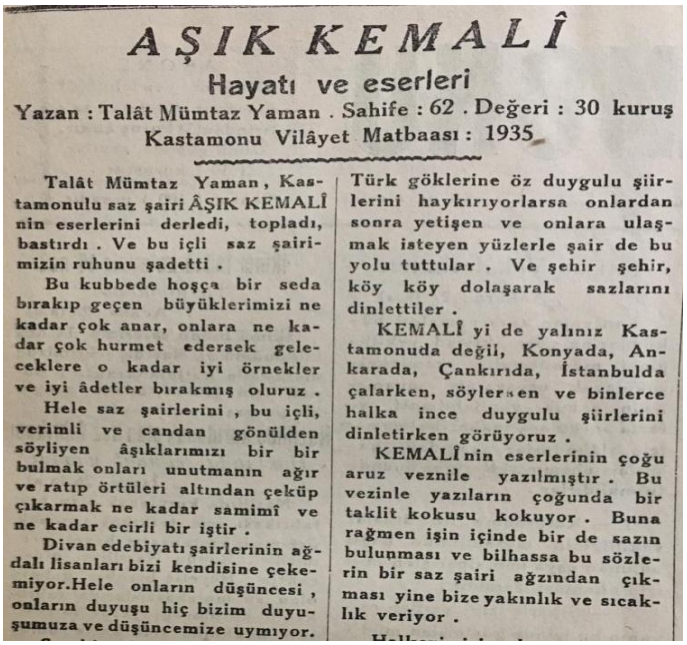
Yücede dağ başında sevdiğim bir bölük duman .
Dumanın yüzünden halim pek yaman ,
İnanırsın sevdiğim öldüğüm zaman .
Hasret kıyamete kaldı yanar ağlarım .

Resim 4.2.3.'de görüldüğü gibi Talat Mümtaz Yaman, Kastamonu Âşık koşmalarını toplayarak Kastamonu gazetesinde okuyuculara aktarmıştır. Toplamış olduğu koşmalar, sevda temasına yöneliktir. 33'üncü kıtada, sevdiğinin kendisine âşık olmasını kasten sağladığını söyleyerek, kavuşmaya dair umudunu kaybetmemiş ve

bir gün bu birlikteliğin gerçekleşeceğine olan inancını dile getirmiştir. 34'üncü kıtada ise, aşkına inanmayan sevgilisine sitem ederek, kendisinin bu aşkla yanarak öleceğini ve kıyamet gününde hasretin sona ereceğini söylemektedir.

Resim 4.2.4.

Aşık Kemalî Hayatı ve Eserleri (Yaman, 1935, s. 2).

AŞIK KEMALÎ

Hayatı ve eserleri

Yazan : Talât Mümtaz Yaman . Sahife : 62 . Değeri : 30 kuruş

Kastamonu Vilâyet Matbaası : 1935

Talât Mümtaz Yaman, Kastamonulu saz şairi ÂŞIK KEMALÎ nin eserlerini derledi, topladı, bastırdı . Ve bu içli saz şairimizin ruhunu şadetti .

Bu kubbede hoşça bir seda bırakıp geçen büyüklerimizi ne kadar çok anar, onlara ne kadar çok hurmet edersek geleceklere o kadar iyi örnekler ve iyi âdetler bırakmış oluruz .

Hele saz şairlerini , bu içli, verimli ve candan gönülden söyliyen âşıklarımızı bir bir bulmak onları unutmanın ağır ve ratıp örtüleri altından çeküp çıkarmak ne kadar samimî ve ne kadar ecirli bir iştir .

Divan edebiyatı şairlerinin ağdalı lisanları bizi kendisine çekemiyor.Hele onların düşüncesi , onların duyuşu hiç bizim duyuşumuza ve düşüncemize uymıyor.

Türk göklerine öz duygulu şiirlerini haykırıyorlarsa onlardan sonra yetişen ve onlara ulaşmak isteyen yüzlerle şair de bu yolu tuttular . Ve şehir şehir, köy köy dolaşarak sazlarını dinlettiler .

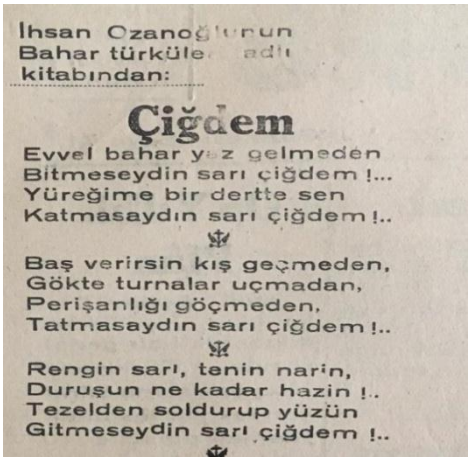
KEMALÎ yi de yalınız Kastamonuda değil, Konyada, Ankarada, Çankırıda, İstanbulda çalarken, söylerken ve binlerce halka ince duygulu şiirlerini dinletirken görüyoruz .

KEMALÎ nin eserlerinin çoğu aruz veznile yazılmıştır . Bu vezinle yazıların çoğunda bir taklit kokusu kokuyor . Buna rağmen işin içinde bir de sazın bulunması ve bilhassa bu sözlerin bir saz şairi ağzından çıkması yine bize yakınlık ve sıcaklık veriyor .

Resim 4.2.4.'e göre, Talat Mümtaz Yaman tarafından kaleme alınan köşe yazısında Âşık Kemali'nin hayatını, eserlerini derlediği ve bunu bastırdığı yer almaktadır. Yazısında, Kemali'nin şiirlerini sadece Kastamonu'da değil Ankara, Çankırı Konya gibi şehirlerde de çalıp söylediğini, eserlerinin çoğunluğunu ise aruz vezniyle yazdığından bahsetmiştir. Kemali'nin gelecek kuşaklara aktarılması ve yitip gitmemesi için hayatını ve eserlerini kitap haline getirmeye çalıştığı görülmektedir.

Resim 4.2.5.

Çiğdem (Ozanoğlu, 1946, s. 2).

İhsan Ozanoğlunun
Bahar türküle adlı
kitabından:

Çiğdem

Evvel bahar yaz gelmeden
Bitmeseydin sarı çiğdem !...
Yüreğime bir dertte sen
Katmasaydın sarı çiğdem !..

Baş verirsin kış geçmeden,
Gökte turnalar uçmadan,
Perişanlığı göçmeden,
Tatmasaydın sarı çiğdem !..

Rengin sarı, tenin narin,
Duruşun ne kadar hazin !..
Tezelden soldurup yüzün
Gitmeseydin sarı çiğdem !..

Resim 4.2.5.'de İhsan Ozanoğlu'nun, Kastamonu gazetesinde "Bahar türküleri" adlı kitabından,"çiğdem" adlı eserine yer verilmiştir. Ozanoğlu dizelerinde, sevgiliyi ilkbahar ve sonbahar aylarında açan, baharın geldiğini müjdeleyen çiğdem adlı bitkiye benzetmiştir.

Resim 4.2.6.

Bülbülü Dinlerken (Ozanoğlu, 1947, s. 2).

ŞİİR

Ozanoğlunun çıkacak Bülbül adlı kitabından

Bülbülü Dinlerken

Bahar olunca bağlarda
Daldan dala uçar Bülbül.
Goncaya gönül bağlar da
Gözünden kan saçar Bülbül

Geceleri uyku bilmez.
Gül olmazsa dile gelmez.
Bir gez olsun murad almaz
Garip Bülbül, Naçar Bülbül.

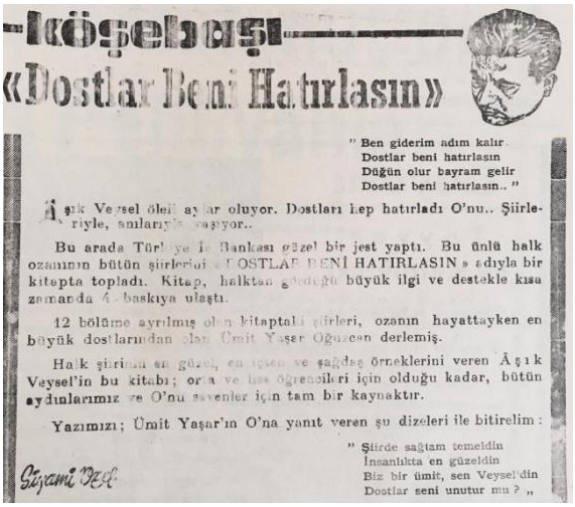
Eseriken seher yeli
Bülbülü bir dinlemeli.
Gördükçe açarken gülü
Kendisinden geçer Bülbül..

4.2.6.'a göre, Ozanoğlu'nun 1947 yılında çıkaracağı Bülbül adlı kitabında yer alan eseri, Kastamonu gazetesinde okuyuculara sunulmuştur. Ozanoğlu, Türk edebiyatı ve kültüründe yaygın olarak kullanılan sevgiliyi güle, sevgili için her şeyini feda

edebilecek aşığı ise bülbüle benzeten betimlemeden yola çıkarak bu eseri kaleme almıştır.

Resim 4.2.7.

Dostlar Beni Hatırlasın (Özel, 1974, s. 1).

Köşebaşı

«Dostlar Beni Hatırlasın»

" Ben giderim adım kalır
Dostlar beni hatırlasın
Dağün olur bayram gelir
Dostlar beni hatırlasın.. "

Âşık Veysel ölelİ aylar oluyor. Dostları hep hatırladı O'nu.. Şiirleriyle, sanlarıyla yaşıyor..

Bu arada Türkiye İş Bankası güzel bir jest yaptı. Bu ünlü halk ozanının bütün şiirlerini «DOSTLAR BENİ HATIRLASIN» adıyla bir kitapta topladı. Kitap, halktan gördüğü büyük ilgi ve destekle kısa zamanda 4. baskıya ulaştı.

12 bölüme ayrılmış olan kitaptaki şiirleri, ozanın hayattayken en büyük dostlarından olan Ümit Yaşar Oğuzcan derlemiş.

Halk şiirinin en güzel, en işlek ve sağlam örneklerini veren Âşık Veysel'in bu kitabı; ozan ve halk öğrencileri için olduğu kadar, bütün aydınlarımız ve O'nu sevenler için tam bir kaynaktır.

Yazımızı; Ümit Yaşar'ın O'na yanıt veren şu dizeleri ile bitirelim:

" Şiirde sağlam temeldin
İnsanlıkta en güzeldin
Biz bir ümit, sen Veysel'din
Dostlar seni unutur mu ? "

Siyami Özel

Resim 4.2.7.'de Kastamonu gazetesinde, Siyami Özel tarafından kaleme alınan köşe yazısı yer almaktadır. Yazısında, Âşık Veysel'in sazıyla ve şiirleriyle hala yaşadığını dile getirmiştir. Türkiye İş Bankası tarafından, ünlü halk ozanının bütün şiirlerinin"Dostlar Beni Hatırlasın" adıyla bir kitapta toplandığı ve halk tarafından ilgi gördüğü dile getirilmiştir. Kitapta toplanan bu eserlerin derlemesini ise, Ümit Yaşar Oğuzcan'ın yaptığı bilgisi yer almaktadır.

Resim 4.2 8.

Donatım(Şatıroğlu, 1975, s. 1).

DONATIM

Ziraî Donatım çiftçiye yardım
Aradım izledim farkına vardım
Bire kırk veriyor onu da gördüm
İlâcı, gübresi, makinaları..

Traktörler, makinalar, ıcatlar
Bunların yaptığını yapamaz atlar
Bire beş vereni on misli katlar
İlâcı, gübresi, makinaları..

Tavuk yemi, hayvan yemi, gübresi
Oradan başlıyor köy kalkınması
Herkesi güldürür kendi tarlası
İlâcı, gübresi, makinaları

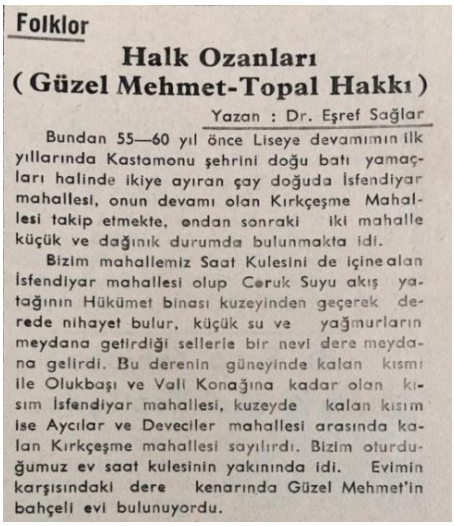
AŞIK VEYSEL

Not : Aşık Veysel Şatıroğlu'nun bu şiiri şimdiye kadar hiç bir yerde yayınlanmamıştır.

Resim 4.2.8.'e göre, Âşık Veysel'in 1975 yılına kadar hiçbir yerde yayımlanmayan "Donatım" adlı şiirini, ilk defa Kastamonu gazetesi yayımlamıştır. Âşık Veysel dizelerinde, çiftçiye yapılan ziraat yardımlarından ve köy kalkınmasından bahsetmiştir. Tarımda kullanılan ilaç ve gübreye de değinerek, sanayileşmenin tarımdaki önemine vurgu yapmıştır.

Resim 4.2.9.

Halk Ozanları Güzel Mehmet- Topal Hakkı (Sağlar, 1976, s. 1-4).

Folklor

Halk Ozanları
(Güzel Mehmet-Topal Hakkı)

Yazan : Dr. Eşref Sağlar

Bundan 55—60 yıl önce Liseye devamımın ilk yıllarında Kastamonu şehrini doğu batı yamaçları halinde ikiye ayıran çay doğuda İsfendiyar mahallesi, onun devamı olan Kırkçeşme Mahallesi takip etmekte, ondan sonraki iki mahalle küçük ve dağınık durumda bulunmakta idi.

Bizim mahallemiz Saat Kulesini de içine alan İsfendiyar mahallesi olup Ceruk Suyu akış yatağının Hükümet binası kuzeyinden geçerek derede nihayet bulur, küçük su ve yağmurların meydana getirdiği sellerle bir nevi dere meydana gelirdi. Bu derenin güneyinde kalan kısmı ile Olukbaşı ve Vali Konağına kadar olan kısım İsfendiyar mahallesi, kuzeyde kalan kısım ise Aycılar ve Deveciler mahallesi arasında kalan Kırkçeşme mahallesi sayılırdı. Bizim oturduğumuz ev saat kulesinin yakınında idi. Evimin karşısındaki dere kenarında Güzel Mehmet'in bahçeli evi bulunuyordu.

Resim 4.2.9.'da Eşref Sağlar tarafından, Kastamonu gazetesinde halk ozanlarını konu edinen köşe yazısı yer almaktadır. Yazısında, Mahalle komşusu olan Güzel

Mehmet'in her gün mahalledeki insanlara on iki telli sazıyla güzel zamanlar yaşattığı, aynı zamanda yine aynı mahallede yaşayan halk ozanı Topal Hakkı ile sazlarıyla yarıştıklarından bahsetmiştir. 55-60 yıl öncesinde yaşanan bu halk ozanları yarışmalarına şimdi baktığında rastlamadığını söyleyerek, geleneklerimizin yaşaması gerektiğine vurgu yapmıştır.

Resim 4.2.10.

TV'de Halk Ozanı Diye Tanıtılanların Atatürk Düşmanı Olduğu İddia Edildi (Anonim, 1976, s. 1-4).

TV'de halk ozanı diye tanıtılanların Atatürk düşmanı olduğu iddia edildi

Halk Ozanları Kültür Derneği Genel Başkanı Müslim Dalkılıç bir basın, toplantısı düzenliyerek Televizyonda yayınlanan "Aşıkların Dünyası" adlı programı sert bir dille eleştirmiş, programda halk ozanı diye tanıtılanların kıyafetleri ve sözleriyle birer Atatürk Düşmanı olduklarının belgelendiğini söylemiştir.

Dalkılıç, Ajans Tüba'da düzenlediği basın toplantısında tüm parlamenterlerden ve gerçek Atatürkçülerden bu olaya el koyarak Atatürk Devrimlerine sahip çıkmalarını istemiştir.

Halk Ozanları Kültür Derneği Başkanı Müslim Dalkılıç, toplantıda ayrıca Atatürk Devrimlerine bağlı tüm halk Ozanlarını ve edebiyatçıları Dernek çatısı altında güçbirliği yapmaya çağırmıştır.

Müslim Dalkılıç basın toplantısında özetle şunları söylemiştir :

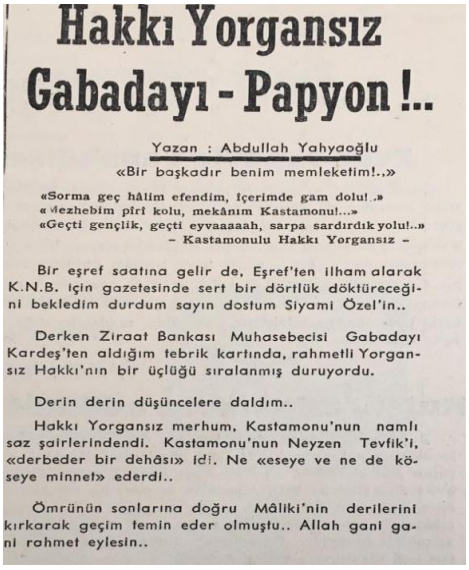
"Türkiye Radyo Televizyon Kurumu halk ozanlarını yanlış tanıtmakta küçük düşürmektedir. Bir AP Senatörüne program düzenleterek, AP Senatörünün kendi arzusuna göre seçtiği gerici ozanlarla Atatürk Devrimleri ve 20. asrın geleneklerinin dışında kalan çirkin bir program yapılarak halk ozanlarına mal edilmektedir.

Bugün televizyonda görülenlerin yasal kuruluşumuz halk ozanlarını temsil eden Derneğimiz ile hiçbir ilgileri yoktur. TRT yasal kuruluş olan Halk Ozanları Kültür Derneğinin üyesi gerçek halk ozanlarını, Atatürk Devrimlerine bağlı arkadaşlarımızı çağırmamış, AP'li Senatöre alet olmuştur. 30 milyona yakın bir seyirci kitlesine ve dünyaya hitab eden Türkiye Televizyonlarında açıkça Atatürk devrimlerini hiçe sayan kıyafetler içinde görülen bu kişiler yeni TRT Genel Müdürünün tavukçuluk, hayvancılık profesörü olduğundan mıdır nedendir? halk ozanına yakışmayan katır, manda, eşşek sözleriyle çalıp söyliyerek Sayın Şaban Karataş'a yağ çekmeyi de ihmal etmemişlerdir." (TÜBA)

Resim 4.2.10.'da Kastamonu gazetesinde görülen habere göre, TV'de tanıtılan halk ozanlarının Atatürk düşmanı olduğu iddiası yer almaktadır. Halk ozanları Kültür Derneği Genel Başkanı, televizyonda yayınlanan Âşıkların Dünyası adlı programda halk ozanlarının bu sert eleştiriler karşısında bir çatı altında toplanması gerektiğini söyleyerek, birlik ve beraberlik olunması gerektiğine vurgu yapmıştır. Programda yer alan halk ozanlarının kendi dernekleri ile ilgisinin olmadığını ve TRT'nin Halk ozanları kültür derneğine üye olan halk ozanlarını çağırmadığını aktararak, bu sert eleştirilerin halk ozanlarına mal edildiğini söylemiştir.

Resim 4.2.11.

Hakkı Yorgansız Gabadayı- Papyon !. (Yahyaoğlu, 1977, s. 1- 4).

Hakkı Yorgansız Gabadayı - Papyon !..

Yazan : Abdullah Yahyaoğlu

«Bir başkadır benim memleketim!..»

«Sorma geç hâlim efendim, içerimde gam dolu!..»
«Mezhebim pîri kolu, mekânım Kastamonu!...»
«Geçti gençlik, geçti eyvaaaaah, sarpa sardırdık yolu!..»
– Kastamonulu Hakkı Yorgansız –

Bir eşref saatına gelir de, Eşref'ten ilham alarak K.N.B. için gazetesinde sert bir dörtlük döktüreceğini bekledim durdum sayın dostum Siyami Özel'in..

Derken Ziraat Bankası Muhasebecisi Gabadayı Kardeş'ten aldığım tebrik kartında, rahmetli Yorgansız Hakkı'nın bir üçlüğü sıralanmış duruyordu.

Derin derin düşüncelere daldım..

Hakkı Yorgansız merhum, Kastamonu'nun namlı saz şairlerindendi. Kastamonu'nun Neyzen Tevfik'i, «derbeder bir dehâsı» idi. Ne «eseye ve ne de köseye minnet» ederdi..

Ömrünün sonlarına doğru Mâliki'nin derilerini kırkarak geçim temin eder olmuştu.. Allah gani gani rahmet eylesin..

Resim 4.2.11.'de, Kastamonu gazetesinde Abdullah Yahyaoğlu tarafından kaleme alınan yazı yer almaktadır. Yazısında, Yorgansız Hakkı'nın Kastamonu'nun ünlü saz şairlerinden olduğunu, Kastamonu'da Yorgansız Hakkı gibi birçok meşhur insan yetiştiğini aktarmıştır. Eski günlerdeki gibi geleneğin tekrardan canlanması için bir şeyler yapılması gerektiğini de dile getirmiştir.

Resim 4.2.12.

Git, Yarın Gel !. (Sırlıoğlu, 1977, s. 4).

Git, Yarın Gel !.

Bekliyordum, odacılar müdürün
İşi vardır, git yarın gel dediler
Ertesi gün oldu gittim, yanında
Eşi vardır, git yarın gel dediler.

Şu zalim işsizlik yaman mı yaman
Neylersin, eloğlu tanımaz aman
Saat onbir, beyin her gün bu zaman
Duşu vardır, git yarın gel dediler..

İhsaniyem, herif rahat yerinde
Ne bilsin ki yaram vardır derinde
İnanmadım, bana bir seferinde
Çişi vardır, git yarın gel dediler..

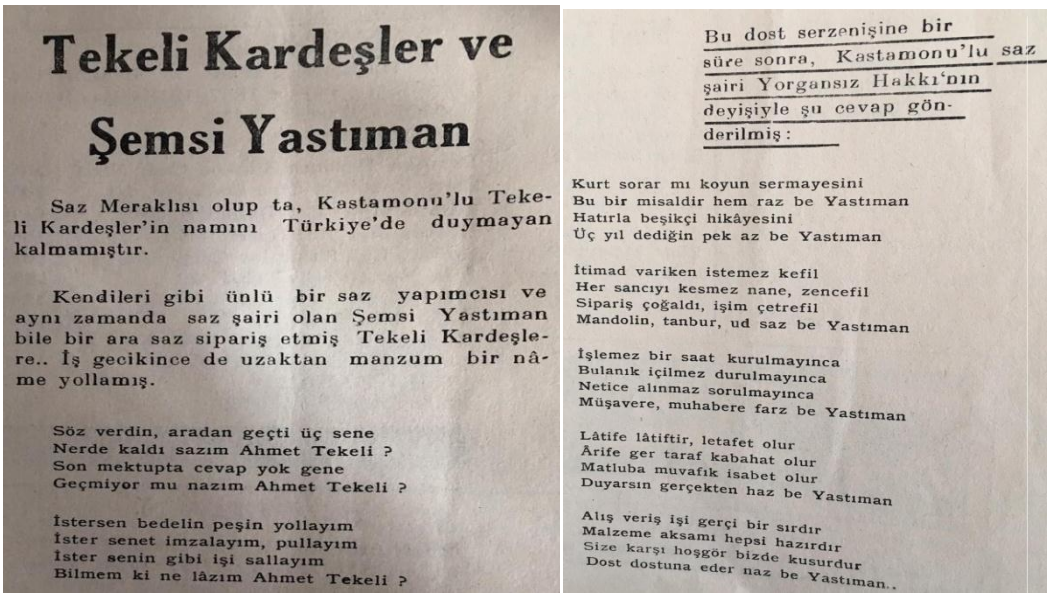
AŞIK İHSANİ

Resim 4.2.12.'de görüldüğü gibi, Kastamonu gazetesinde Âşık İhsani'ye ait şiir yer almaktadır. Âşık İhsani tarafından kaleme alınan şiir, işsizlik sorununu konu

edinmektedir. Dizelerinde, insanların üst düzeyde görev yapan yetkililerle görüşebilmek için günlerce, belki de haftalar boyunca oyalandığını söyleyerek bu konuda serzenişte bulunmuştur.

Resim 4.2.13.

Tekeli Kardeşler ve Şemsi Yastıman (Anonim, 1978, s. 4).

Tekeli Kardeşler ve Şemsi Yastıman

Saz Meraklısı olup ta, Kastamonu'lu Tekeli Kardeşler'in namını Türkiye'de duymayan kalmamıştır.

Kendileri gibi ünlü bir saz yapımcısı ve aynı zamanda saz şairi olan Şemsi Yastıman bile bir ara saz sipariş etmiş Tekeli Kardeşlere.. İş gecikince de uzaktan manzum bir nâme yollamış.

Söz verdin, aradan geçti üç sene
Nerde kaldı sazım Ahmet Tekeli ?
Son mektupta cevap yok gene
Geçmiyor mu nazım Ahmet Tekeli ?

İstersen bedelin peşin yollayım
İster senet imzalayım, pullayım
İster senin gibi işi sallayım
Bilmem ki ne lâzım Ahmet Tekeli ?

Bu dost serzenişine bir süre sonra, Kastamonu'lu saz şairi Yorgansız Hakkı'nın deyişiyle şu cevap gönderilmiş:

Kurt sorar mı koyun sermayesini
Bu bir misaldir hem raz be Yastıman
Hatırla beşikçi hikâyesini
Üç yıl dediğin pek az be Yastıman

İtimad variken istemez kefil
Her sancıyı kesmez nane, zencefil
Sipariş çoğaldı, işim çetrefil
Mandolin, tanbur, ud saz be Yastıman

İşlemez bir saat kurulmayınca
Bulanık içilmez durulmayınca
Netice alınmaz sorulmayınca
Müşavere, muhabere farz be Yastıman

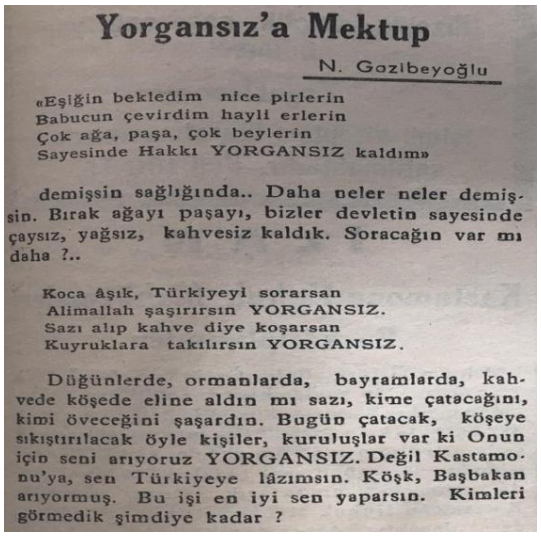
Lâtife lâtiftir, letafet olur
Ârife ger taraf kabahat olur
Matluba muvafık isabet olur
Duyarsın gerçekten haz be Yastıman

Alış veriş işi gerçi bir sırdır
Malzeme aksamı hepsi hazırdır
Size karşı hoşgör bizde kusurdur
Dost dostuna eder naz be Yastıman..

Resim 4.2.13.'de görülen yazıda, Yorgansız Hakkı'ya ait deyişe rastlanmıştır. Şemsi Yastıman'ın Kastamonu'da ünlü saz ustası olan Ahmet Tekeli'ye saz siparişi verdiği fakat bu sipariş 3 yıl bir süre zarfını geçince Tekeli kardeşlere manzum bir nağme gönderdiği bilgisi vardır. Bu nağmeye cevap olarak ise Tekeli'nin, Yorgansız Hakkı'ya ait bir deyişle karşılık verdiği de görülmektedir. Deyişte, işlerinin çok olmasından dolayı siparişin uzun sürdüğünü ve güven olduktan sonra bu serzenişin yersiz olduğunu ifade etmektedir.

Resim 4.2.14.

Yorgansız'a Mektup (Gazibeyoğlu, 1979, s. 1).

Yorgansız'a Mektup

N. Gazibeyoğlu

«Eşiğin bekledim nice pirlerin
Babucun çevirdim hayli erlerin
Çok ağa, paşa, çok beylerin
Sayesinde Hakkı YORGANSIZ kaldım»

demişsin sağlığında.. Daha neler neler demişsin. Bırak ağayı paşayı, bizler devletin sayesinde çaysız, yağsız, kahvesiz kaldık. Soracağın var mı daha ?..

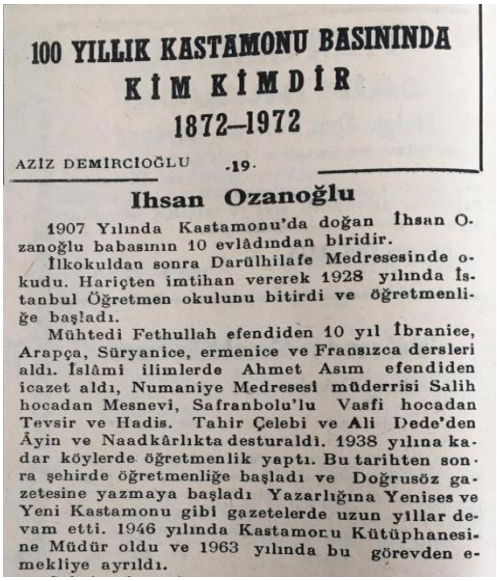
Koca âşık, Türkiyeyi sorarsan
Alimallah şaşırırsın YORGANSIZ.
Sazı alıp kahve diye koşarsan
Kuyruklara takılırsın YORGANSIZ.

Düğünlerde, ormanlarda, bayramlarda, kahvede köşede eline aldın mı sazı, kime çatacağını, kimi öveceğini şaşardın. Bugün çatacak, köşeye sıkıştırılacak öyle kişiler, kuruluşlar var ki Onun için seni arıyoruz YORGANSIZ. Değil Kastamonu'ya, sen Türkiyeye lâzımsın. Köşk, Başbakan arıyormuş. Bu işi en iyi sen yaparsın. Kimleri görmedik şimdiye kadar ?

Resim 4.2.14.'de, işsizlik sorunun yaşandığı dönemde köşeye sıkıştırılacak o kadar insan olduğunu dile getirerek, Yorgansız Hakkı'yı öven bir yazı örneği yer almaktadır. Türkiye'de, Yorgansız gibi kimi övüp, kimi sıkıştıracağını bilen bir insana ihtiyaç duyulduğunu aktardığı görülmektedir. Hakkı Yorgansız'ın sağlığında birçok insanı köşeye sıkıştırdığını söyleyerek, onu minnetle anmıştır.

Resim 4.2.15.

100 Yıllık Kastamonu Basınında Kim Kimdir 1872-1972 (Demircioğlu, 1980, s. 4).

100 YILLIK KASTAMONU BASININDA
KİM KİMDİR
1872–1972

AZİZ DEMİRCİOĞLU .19.

Ihsan Ozanoğlu

1907 Yılında Kastamonu'da doğan İhsan Ozanoğlu babasının 10 evlâdından biridir.

İlkokuldan sonra Darülhilafe Medresesinde okudu. Hariçten imtihan vererek 1928 yılında İstanbul Öğretmen okulunu bitirdi ve öğretmenliğe başladı.

Mühtedi Fethullah efendiden 10 yıl İbranice, Arapça, Süryanice, ermenice ve Fransızca dersleri aldı. İslâmi ilimlerde Ahmet Asım efendiden icazet aldı, Numaniye Medresesi müderrisi Salih hocadan Mesnevi, Safranbolu'lu Vasfi hocadan Tevsir ve Hadis. Tahir Çelebi ve Ali Dede'den Âyin ve Naadkârlıkta desturaldi. 1938 yılına kadar köylerde öğretmenlik yaptı. Bu tarihten sonra şehirde öğretmenliğe başladı ve Doğrusöz gazetesine yazmaya başladı Yazarlığına Yenises ve Yeni Kastamonu gibi gazetelerde uzun yıllar devam etti. 1946 yılında Kastamonu Kütüphanesine Müdür oldu ve 1963 yılında bu görevden emekliye ayrıldı.

Resim 4.2.15.'de görüldüğü gibi, Ozanoğlu'nu konu edinen köşe yazısı yer almaktadır. Yazısında, Kastamonu âşıklarından olan İhsan Ozanoğlu'nun hayatından bahsederek, öğretmenlik mesleği yaptığı zamanlarda Doğrusöz, Yenises ve Yeni Kastamonu gazetelerinde de yazarlığa başladığını aktarmıştır. Kastamonu kütüphanesinde müdürlük görevini de yaptıktan sonra emekliye ayrıldığını ifade etmiştir.

Resim 4.2.16.

Ölümünün 17. Yılında Aşık Yorgansız (1895- 1964) (Eski, 1981, s. 1-4).

Ölümünün 17. Yılında

AŞIK YORGANSIZ

(1895—1964)

Mustafa Eski

Kastamonu'ya özgü efsanevi giyimi, kuşamı ve davranışı ile yöremizin yetiştirdiği büyük halk ozanı Aşık Yorgansız, 17 Şubat 1964'de aramızdan ayrıldı. 17 yıl oluyor. Geçen günler insanı unuttursa da, Hele sanat adamlarını, ozanlarımızı. Zira onlar keder yle, sevinciyle, taşıyla toprağıyla, sazıyla, sözüy'e yoğurmuştur bizleri. Onlarsız hayat düşünülemez.

Kastamonu halk ozanlarının beşiğidir. Kemali, Meydani, Yorgansız ve Ozanoğlu son devrin yetiştirdiği en büyük ozanlardır. Ancak orta ve yeni nesil bu kişileri hiç tanımıyor.

Bugün söz edeceğimiz Aşık Yorgansız bundan 17 yıl önce aramızdan ayrıldı. Adını, çıkmaz bir sokağa bile veremedik.

Yorgansız lirik bir ozandır. Saza hakimiyeti mükemmel derecede üstündür. Diğer halk ozanlarında olduğu gibi, tabiat sevgisi, yurt aşkı ve sosyal içerikli konuları şiirlerinde işlemiştir. Halk edebiyatının her türünde şiirler söylemiştir. Ea

Devamı Sayfa 4 de

Resim 4.2.16.'ya göre, Kastamonu gazetesinde Yorgansız Hakkı'nın vefatının 17. yıldönümü nedeniyle köşe yazısı yer almaktadır. Yazısında, Kastamonu'ya has geleneksel kıyafeti ve tavırları ile yöre kültürünü yansıtan Yorgansız'ın, 17 Şubat 1964 tarihinde vefat ettiğini aktarmıştır. Şiirlerini, toplumun duygu ve düşüncelerini yansıtarak aktaran âşığın, doğa ve vatan sevgisini konu edinerek sosyal konuları işlediğini söylemiştir. Her türden eserler vermiş, ağırlıklı olarak 6+5 veznini kullanmıştır. Yorgansız'ın, sazını kuvvetli bir şekilde kullandığı bilgisi de yer almaktadır. Yazısını, onu rahmetle andığını dile getirerek bitirmiştir.

Resim 4.2.17.

Karayılan Caddesi SepetçioğluYolu Yorgansız Sokağı İstiyoruz (Anonim, 1981, s. 1).

İÇ BASINDAN ÖZETLER

Karayılan Caddesi Sepetçioğlu Yolu Yorgansız Sokağı İstiyoruz

Kastamonu'nun iftihar kaynağı olan kişiler vardır.

Karayılan, yaşadığı sürece yurtiçinde, yurtdışında gururumuz oldu.

Sepetçioğlu, yüzyıl ötesinden ses veren bir yiğidimiz, «Yaman olur Kastamonu uşağı» diye seslenen..

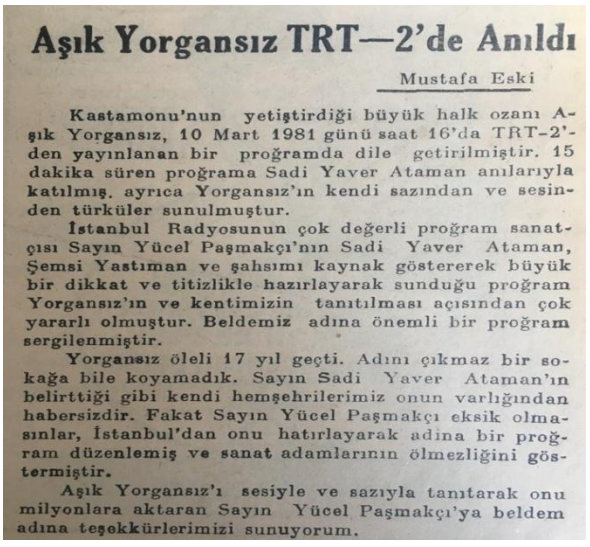
Yorgansız Hakkı, Türk Halk Müziğine yepyeni ve soylu bir tarzı yerleştiren saz şairimiz..

Ne yazık ki, şu içinde yaşadığımız şehirde bir çok anlamsız, garip, hatta küçültücü sokak, yol isimleri vardır da, bir Karayılan, bir Sepetçioğlu, bir Yorgansız Caddesi, yolu, sokağı yoktur.

Resim 4.2.17.'de görüldüğü gibi, Kastamonu'da gurur duyulan Sepetçioğlu, Karayılan ve Yorgansız Hakkı gibi değerli kişilerin, adını yaşatabilmek adına isimlerinin cadde, sokak ve yol ismi olarak kullanılmasının istenildiği yer almaktadır.

Resim 4.2.18.

Aşık Yorgansız TRT- 2'de Anıldı (Eski, 1981, s. 1).

Aşık Yorgansız TRT—2'de Anıldı

Mustafa Eski

Kastamonu'nun yetiştirdiği büyük halk ozanı Aşık Yorgansız, 10 Mart 1981 günü saat 16'da TRT-2'den yayınlanan bir proğramda dile getirilmiştir. 15 dakika süren proğrama Sadi Yaver Ataman anılarıyla katılmış, ayrıca Yorgansız'ın kendi sazından ve sesinden türküler sunulmuştur.

İstanbul Radyosunun çok değerli proğram sanatçısı Sayın Yücel Paşmakçı'nın Sadi Yaver Ataman, Şemsi Yastıman ve şahsımı kaynak göstererek büyük bir dikkat ve titizlikle hazırlayarak sunduğu proğram Yorgansız'ın ve kentimizin tanıtılması açısından çok yararlı olmuştur. Beldemiz adına önemli bir proğram sergilenmiştir.

Yorgansız öleli 17 yıl geçti. Adını çıkmaz bir sokağa bile koyamadık. Sayın Sadi Yaver Ataman'ın belirttiği gibi kendi hemşehrilerimiz onun varlığından habersizdir. Fakat Sayın Yücel Paşmakçı eksik olmasınlar, İstanbul'dan onu hatırlayarak adına bir proğram düzenlemiş ve sanat adamlarının ölmezliğini göstermiştir.

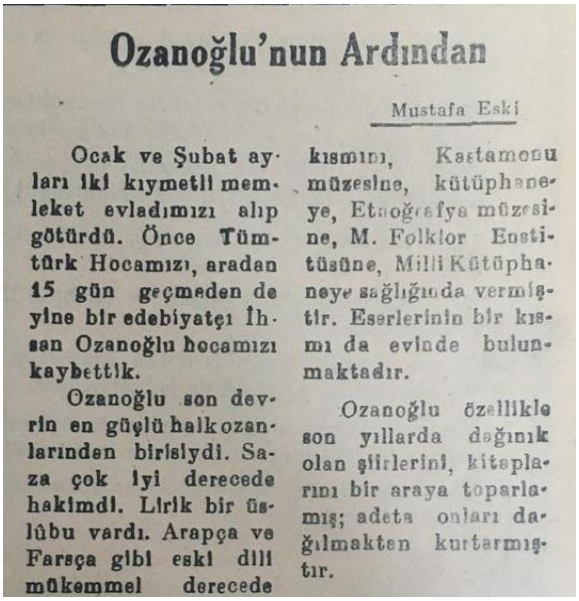
Aşık Yorgansız'ı sesiyle ve sazıyla tanıtarak onu milyonlara aktaran Sayın Yücel Paşmakçı'ya beldem adına teşekkürlerimizi sunuyorum.

Resim 4.2.18.'de görüldüğü gibi Kastamonu'da yetişen meşhur halk şairi olan, Âşık Yorgansız'ın TRT'de yer alan programda anıldığı bilgisi verilmiştir. Yayınlanan programda, Yorgansız'ın sazı ve sesinden türküler sunulduğunu aktarmıştır. Âşık Hakkı ve Kastamonu'nun tanıtımı açısından bu programın son derece önemli

olduğunu dile getirerek, adını çıkmaz bir sokağa koyamadıklarının üzüntüsünü yaşadığını ifade etmiştir.

Resim 4.2.19.

Ozanoğlu'nun Ardından (Eski, 1981, s. 1).

Ozanoğlu'nun Ardından

Mustafa Eski

Ocak ve Şubat ayları iki kıymetli memleket evladımızı alıp götürdü. Önce Tümtürk Hocamızı, aradan 15 gün geçmeden de yine bir edebiyatçı İhsan Ozanoğlu hocamızı kaybettik.

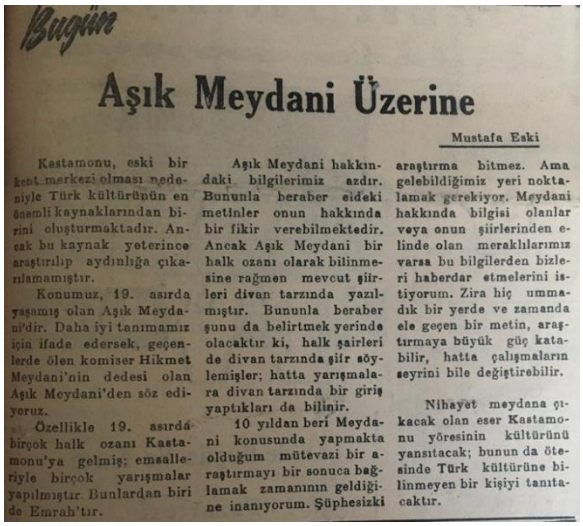
Ozanoğlu son devrin en güçlü halk ozanlarından birisiydi. Saza çok iyi derecede hakimdi. Lirik bir üslûbu vardı. Arapça ve Farsça gibi eski dili mükemmel derecede kısmını, Kastamonu müzesine, kütüphaneye, Etnoğrafya müzesine, M. Folklor Enstitüsüne, Milli Kütüphaneye sağlığında vermiştir. Eserlerinin bir kısmı da evinde bulunmaktadır.

Ozanoğlu özellikle son yıllarda dağınık olan şiirlerini, kitaplarını bir araya toparlamış; adeta onları dağılmaktan kurtarmıştır.

Resim 4.2.19.'a göre, yaklaşık bir ay süre önce vefat eden Kastamonu'nun değerli halk ozanı Ozanoğlu'nun, yaşamından bahsedilmiştir. Ozanoğlu'nun sağlığında eserlerinin bir kısmını Kastamonu müzesine, kütüphanesine, Etnoğrafya müzesine, Folklor enstitüsü ve Milli kütüphaneye verdiği aktarılmıştır. Ayrıca yaşamının son yıllarında dağınık olan eserlerini de toparladığı da ifade edilmiştir.

Resim 4.2.20.

Aşık Meydani Üzerine (Eski, 1981, s. 1).

Bugün

Aşık Meydani Üzerine

Mustafa Eski

Kastamonu, eski bir kent merkezi olması nedeniyle Türk kültürünün en önemli kaynaklarından birini oluşturmaktadır. Ancak bu kaynak yeterince araştırılıp aydınlığa çıkarılamamıştır.

Konumuz, 19. asırda yaşamış olan Aşık Meydani'dir. Daha iyi tanımamız için ifade edersek, geçenlerde ölen komiser Hikmet Meydani'nin dedesi olan Aşık Meydani'den söz ediyoruz.

Özellikle 19. asırda birçok halk ozanı Kastamonu'ya gelmiş; emsalleriyle birçok yarışmalar yapılmıştır. Bunlardan biri de Emrah'tır.

Aşık Meydani hakkındaki bilgilerimiz azdır. Bununla beraber eldeki metinler onun hakkında bir fikir verebilmektedir. Ancak Aşık Meydani bir halk ozanı olarak bilinmesine rağmen mevcut şiirleri divan tarzında yazılmıştır. Bununla beraber şunu da belirtmek yerinde olacaktır ki, halk şairleri de divan tarzında şiir söylemişler; hatta yarışmalara divan tarzında bir giriş yaptıkları da bilinir.

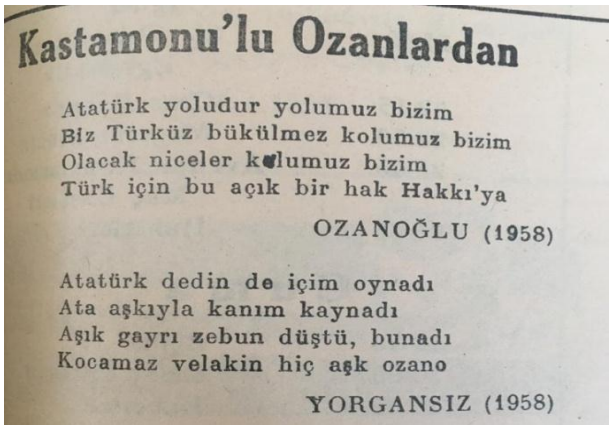
10 yıldan beri Meydani konusunda yapmakta olduğum mütevazi bir araştırmayı bir sonuca bağlamak zamanının geldiğine inanıyorum. Şüphesizki araştırma bitmez. Ama gelebildiğimiz yeri noktalamak gerekiyor. Meydani hakkında bilgisi olanlar veya onun şiirlerinden elinde olan meraklılarımız varsa bu bilgilerden bizleri haberdar etmelerini istiyorum. Zira hiç ummadık bir yerde ve zamanda ele geçen bir metin, araştırmaya büyük güç katabilir, hatta çalışmaların seyrini bile değiştirebilir.

Nihayet meydana çıkacak olan eser Kastamonu yöresinin kültürünü yansıtacak; bunun da ötesinde Türk kültürüne bilinmeyen bir kişiyi tanıtacaktır.

Resim 4.2.20.'de görülen ve Mustafa Eski tarafından kaleme alınan köşe yazısı, 19. yy.da yaşamış olan Âşık Meydanî ile ilgilidir. Kastamonu'ya, 19. yy.da Erzurumlu Emrah gibi birçok halk ozanı geldiğini ve yarışmaların yapıldığını aktarmıştır. Meydanî'nin şiirlerini divan tarzından yazdığını ve hakkında yeterli bir bilgi bulunmamasını aktarmıştır.

Resim 4.2 21.

Kastamonu'lu Ozanlardan (Gazibeyoğlu, 1981, s. 1).

Kastamonu'lu Ozanlardan

Atatürk yoludur yolumuz bizim
Biz Türküz bükülmez kolumuz bizim
Olacak niceler kolumuz bizim
Türk için bu açık bir hak Hakkı'ya

OZANOĞLU (1958)

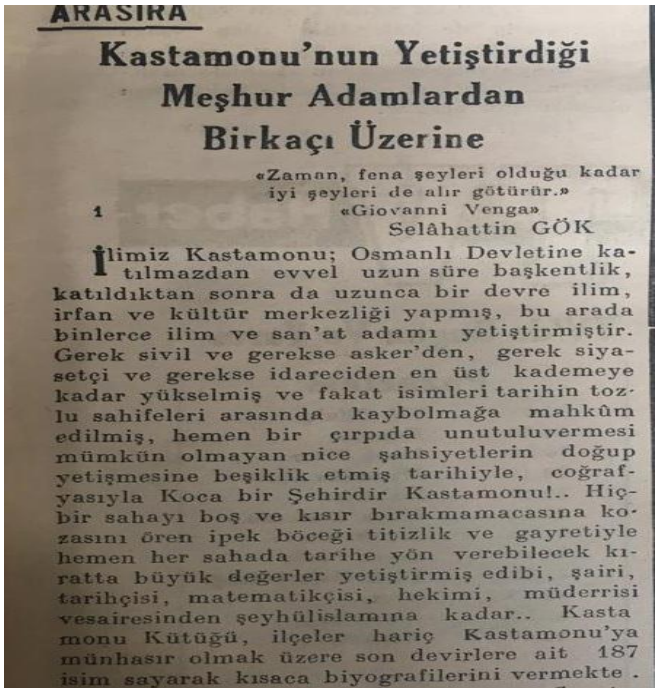
Atatürk dedin de içim oynadı
Ata aşkıyla kanım kaynadı
Aşık gayrı zebun düştü, bunadı
Kocamaz velakin hiç aşk ozano

YORGANSIZ (1958)

Resim 4.2.21.'e göre Kastamonu gazetesinde, Ozanoğlu ve Yorgansız Hakkı'ya ait Atatürk ile ilgili dörtlüklere yer verilmiştir. Atatürk'e duydukları sevgiyi ve minneti aktaran dörtlükte, onun izinden gittiklerini de aktarmışlardır.

Resim 4.2.22.

Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlardan Birkaçı Üzerine (Gök, 1982, s. 1).

ARASIRA

Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlardan Birkaçı Üzerine

«Zaman, fena şeyleri olduğu kadar iyi şeyleri de alır götürür.»
«Giovanni Venga»

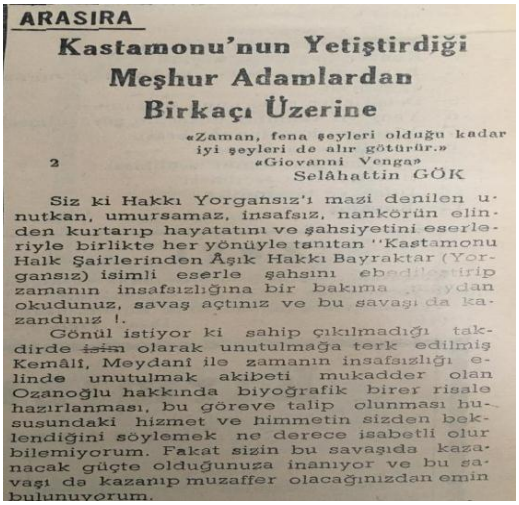
Selâhattin GÖK

İlimiz Kastamonu; Osmanlı Devletine katılmazdan evvel uzun süre başkentlik, katıldıktan sonra da uzunca bir devre ilim, irfan ve kültür merkezliği yapmış, bu arada binlerce ilim ve san'at adamı yetiştirmiştir. Gerek sivil ve gerekse asker'den, gerek siyasetçi ve gerekse idareciden en üst kademeye kadar yükselmiş ve fakat isimleri tarihin tozlu sahifeleri arasında kaybolmağa mahkûm edilmiş, hemen bir çırpıda unutuluvermesi mümkün olmayan nice şahsiyetlerin doğup yetişmesine beşiklik etmiş tarihiyle, coğrafyasıyla Koca bir Şehirdir Kastamonu!.. Hiçbir sahayı boş ve kısır bırakmamacasına kozasını ören ipek böceği titizlik ve gayretiyle hemen her sahada tarihe yön verebilecek kıratta büyük değerler yetiştirmiş edibi, şairi, tarihçisi, matematikçisi, hekimi, müderrisi vesairesinden şeyhülislamına kadar.. Kastamonu Kütüğü, ilçeler hariç Kastamonu'ya münhasır olmak üzere son devirlere ait 187 isim sayarak kısaca biyografilerini vermekte .

Resim 4.2.22.'e göre Kastamonu gazetesinde, Kastamonu'da yaşamış olan halk şairleri üzerine yazılmıştır. Kastamonu'nun geçmiş yıllarda başkentlik yapmasından ve önemli bir kültür şehri olmasından dolayı yörede Âşık Kemali, Âşık Meydanî, Ozanoğlu ve Yorgansız gibi birçok halk şairi ve sanat adamı yetiştiği aktarılmıştır.

Resim 4.2.23.

Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlardan Birkaçı Üzerine (Gök, 1982, s. 1).

ARASIRA

Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlardan Birkaçı Üzerine

«Zaman, fena şeyleri olduğu kadar iyi şeyleri de alır götürür.»
«Giovanni Venga»

2

Selâhattin GÖK

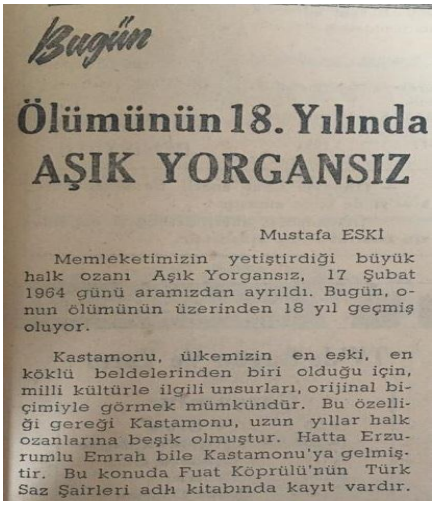
Siz ki Hakkı Yorgansız'ı mazi denilen unutkan, umursamaz, insafsız, nankörün elinden kurtarıp hayatatını ve şahsiyetini eserleriyle birlikte her yönüyle tanıtan "Kastamonu Halk Şairlerinden Âşık Hakkı Bayraktar (Yorgansız) isimli eserle şahsını ebedileştirip zamanın insafsızlığına bir bakıma [illegible]ydan okudunuz, savaş açtınız ve bu savaşı da kazandınız !.

Gönül istiyor ki sahip çıkılmadığı takdirde ~~işin~~ olarak unutulmağa terk edilmiş Kemâlî, Meydanî ile zamanın insafsızlığı elinde unutulmak akibeti mukadder olan Ozanoğlu hakkında biyoğrafik birer risale hazırlanması, bu göreve talip olunması hususundaki hizmet ve himmetin sizden beklendiğini söylemek ne derece isabetli olur bilemiyorum. Fakat sizin bu savaşıda kazanacak güçte olduğunuza inanıyor ve bu savaşı da kazanıp muzaffer olacağınızdan emin bulunuyorum.

Resim 4.2.23.'de gazetede yayımlanan köşe yazısı, Kastamonu'nun yetiştirdiği meşhur adamlardan birkaçı üzerine adlı köşe yazısının devamı niteliğindedir. Yorgansız Hakkı'nın her yönünü ele alan ve tanıtan eserin yapıldığı gibi, Ozanoğlu hakkında da bir eser yapılması gerektiği dile getirilmiştir. Kastamonu'da zamanla unutulmaya mahkûm edilen Meydanî ve Kemali'ye de vurgu yapmıştır.

Resim 4.2.24.

Ölümünün 18. Yılında Aşık Yorgansız (Eski, 1982, s. 1).

Bugün

Ölümünün 18. Yılında AŞIK YORGANSIZ

Mustafa ESKİ

Memleketimizin yetiştirdiği büyük halk ozanı Aşık Yorgansız, 17 Şubat 1964 günü aramızdan ayrıldı. Bugün, onun ölümünün üzerinden 18 yıl geçmiş oluyor.

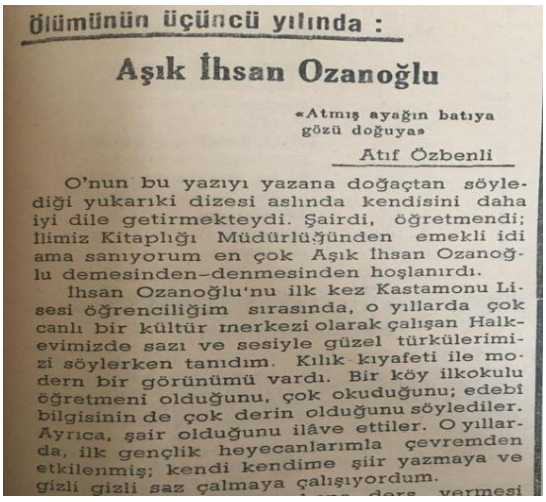
Kastamonu, ülkemizin en eski, en köklü beldelerinden biri olduğu için, milli kültürle ilgili unsurları, orijinal biçimiyle görmek mümkündür. Bu özelliği gereği Kastamonu, uzun yıllar halk ozanlarına beşik olmuştur. Hatta Erzurumlu Emrah bile Kastamonu'ya gelmiştir. Bu konuda Fuat Köprülü'nün Türk Saz Şairleri adlı kitabında kayıt vardır.

Resim 4.2.24.'de Mustafa Eski tarafından Âşık Yorgansız'ın ölümünün 18. yıldönümü nedeniyle bir yazı kaleme alınmıştır. Yazısında, Kastamonu'nun önemli

bir kültür merkezi olmasından dolayı, Âşık Emrah gibi saz şairlerinin geldiğinden bahsetmiştir. Fuat Köprülü'nün "Türk Saz Şairleri" adlı kitabını örnek göstererek, Erzurumlu Âşık Emrah'ın Kastamonu'da bir dönem yaşadığına ait bilgilerin yer aldığını söylemiştir. Yorgansız Hakkı'nın dürüst kişiliğini ve hayat felsefesini Yorgansız Hakkı'ya ait dizelerinden örnek vererek bahsetmiş, rahmetle andığını dile getirmiştir.

Resim 4.2.25.

Ölümünün Üçüncü Yılında: Aşık İhsan Ozanoğlu (Özbenli, 1983, s. 1).

Ölümünün üçüncü yılında :

Aşık İhsan Ozanoğlu

«Atmış ayağın batıya gözü doğuya»

Atıf Özbenli

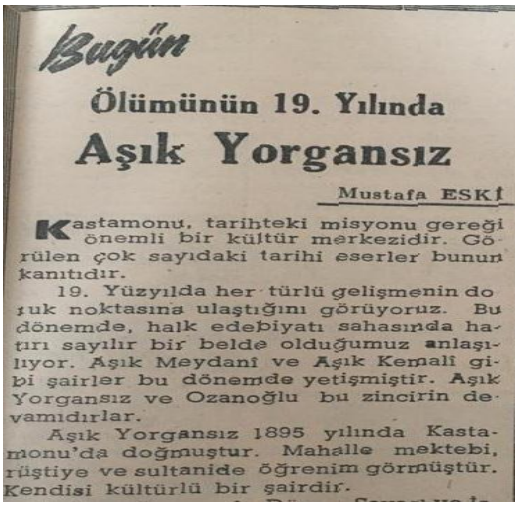
O'nun bu yazıyı yazana doğaçtan söylediği yukarıki dizesi aslında kendisini daha iyi dile getirmekteydi. Şairdi, öğretmendi; İlimiz Kitaplığı Müdürlüğünden emekli idi ama sanıyorum en çok Aşık İhsan Ozanoğlu demesinden-denmesinden hoşlanırdı.

İhsan Ozanoğlu'nu ilk kez Kastamonu Lisesi öğrenciliğim sırasında, o yıllarda çok canlı bir kültür merkezi olarak çalışan Halkevimizde sazı ve sesiyle güzel türkülerimizi söylerken tanıdım. Kılık-kıyafeti ile modern bir görünümü vardı. Bir köy ilkokulu öğretmeni olduğunu, çok okuduğunu; edebî bilgisinin de çok derin olduğunu söylediler. Ayrıca, şair olduğunu ilâve ettiler. O yıllarda, ilk gençlik heyecanlarımla çevremden etkilenmiş; kendi kendime şiir yazmaya ve gizli gizli saz çalmaya çalışıyordum.

Resim 4.2.25.'de görülen Atıf Özbenli'nin kaleme aldığı köşe yazısı, İhsan Ozanoğlu'nun vefatının üçüncü yılı ile ilgilidir. Atıf Özbenli yazısında, İhsan Ozanoğlu'nu lise yıllarında halkevlerinin ve geleneğin yoğun olarak faaliyet gösterdiği zamanlarda sazı ve güzel türküleri ile tanıdığını aktarmıştır. Ozanoğlu'nun çok yönlü kişiliğine vurgu yaparak ondan etkilendiğini dile getirmiştir.

Resim 4.2.26.

Ölümünün 19. Yılında Aşık Yorgansız (Eski, 1983, s. 1).

Bugün

Ölümünün 19. Yılında

Aşık Yorgansız

Mustafa ESKİ

Kastamonu, tarihteki misyonu gereği önemli bir kültür merkezidir. Görülen çok sayıdaki tarihi eserler bunun kanıtıdır.

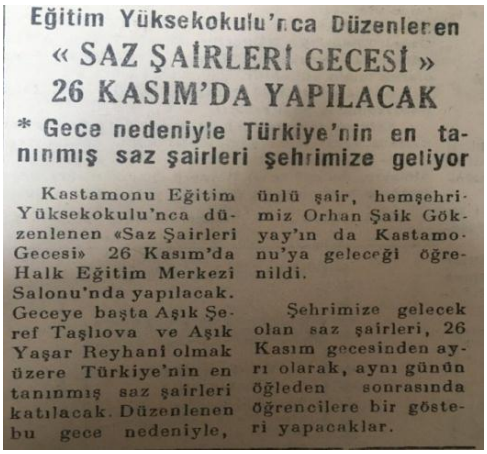
19. Yüzyılda her türlü gelişmenin doruk noktasına ulaştığını görüyoruz. Bu dönemde, halk edebiyatı sahasında hatırı sayılır bir belde olduğumuz anlaşılıyor. Aşık Meydanî ve Aşık Kemali gibi şairler bu dönemde yetişmiştir. Aşık Yorgansız ve Ozanoğlu bu zincirin devamıdırlar.

Aşık Yorgansız 1895 yılında Kastamonu'da doğmuştur. Mahalle mektebi, rüştiye ve sultanide öğrenim görmüştür. Kendisi kültürlü bir şairdir.

Resim 4.2.26.'da Yorgansız'ın vefatına ilişkin köşe yazısı yer almaktadır. Mustafa Eski kaleme aldığı yazısında, 19. yy. halk edebiyatında Âşık Meydanî ve Âşık Kemali gibi saz şairlerinin yetiştiğini aktarmıştır. Âşık Yorgansız ve Ozanoğlu'nun ise, bu geleneğin devamını oluşturduklarından bahsetmiştir. Yazısında, Âşık Yorgansız'ın Kastamonu'da doğduğunu, 1. Dünya savaşına katıldığını ve çavuşluk rütbesi ile gazilik unvanı aldığını söylemiştir. Mısır'da İngilizlere esir düştüğünden de bahsetmiştir. Saz ve sözündeki yeteneğini okuyuculara aktararak, onu rahmetle anmıştır.

Resim 4.2.27.

Saz Şairleri Gecesi 26 Kasım'da Yapılacak (Anonim, 1983, s. 1).

Eğitim Yüksekokulu'nca Düzenlenen

« SAZ ŞAİRLERİ GECESİ »
26 KASIM'DA YAPILACAK

* Gece nedeniyle Türkiye'nin en tanınmış saz şairleri şehrimize geliyor

Kastamonu Eğitim Yüksekokulu'nca düzenlenen «Saz Şairleri Gecesi» 26 Kasım'da Halk Eğitim Merkezi Salonu'nda yapılacak. Geceye başta Aşık Şeref Taşlıova ve Aşık Yaşar Reyhani olmak üzere Türkiye'nin en tanınmış saz şairleri katılacak. Düzenlenen bu gece nedeniyle, ünlü şair, hemşehrimiz Orhan Şaik Gökyay'ın da Kastamonu'ya geleceği öğrenildi.

Şehrimize gelecek olan saz şairleri, 26 Kasım gecesinden ayrı olarak, aynı günün öğleden sonrasında öğrencilere bir gösteri yapacaklar.

Resim 4.2.27.de görülen habere göre, Eğitim yüksekokulu tarafından 26 Kasım tarihinde saz gecesi yapılacağı ve bu geceye Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Yaşar Reyhanî gibi ülkenin tanınmış saz şairlerinin katılacağı bilgisi yer almaktadır.

Resim 4.2.28.

Aşıklar Gecesi Yarın Akşam Yapılıyor (Anonim, 1983, s. 1).

Aşıklar Gecesi Yarın Akşam Yapılıyor

Yurdumuzun çeşitli yörelerinden beş halk ozanının katılacağı "Aşıklar Gecesi" 26 Kasım Cumartesi akşamı Halk Eğitim Salonunda yapılacak. Gelecek yıl yapılması

Yetiştirenleri

plânlanan "1. Kastamonu Aşıklar Bayramı"nın bir provası ve aynı zamanda bir nabız yoklaması şeklinde düşünülen geceye, Aşık Şeref Taşlıova, Aşık İlhami Demir, Aşık Yaşar Reyhani, Aşık Hacı Karakılçık ve Aşık Davut Sulari'nin katılacağı öğrenildi.

İlimiz Eğitim Yüksekokulu tarafından organize edilen Aşıklar Gecesine değerli edebiyatçı şair ve yayar Orhan Şaik Gökyay da katılacak ve geceyi teknik yönden yönetecektir.

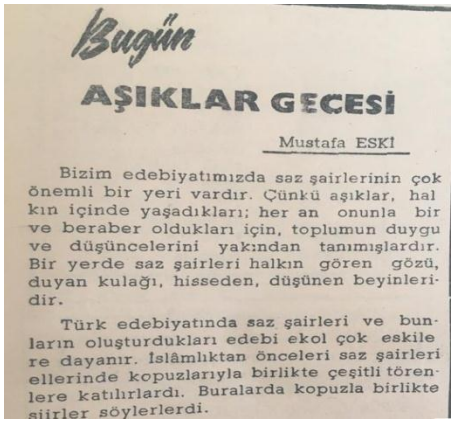
26 Kasım Cumartesi günü saat 14.00 te de Eğitim Yüksekokulu Salonunda öğrenci matinesi yapılacak. Her iki toplantıdan önce Orhan Şaik Gökyay'ın Türk Halk Edebiyatı ve Saz Şairleri konusunda bir sohbet yapacağı öğrenildi.

Edinilen bilgiye göre, sanatçılardan ayrı olarak Gazi Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Rüçhan Arık'ın da, gece dolayısıyla Kastamonu'ya geleceği ifade ediliyor.

Resim 4.2.28.'e göre 1983 yılında âşıklar gecesi yapıldığı görülmektedir. 26 Kasımda yapılacak olan âşıklar gecesine Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Yaşar Reyhanî'nin yanı sıra Âşık İlhami Demir, Âşık Hacı Karakılçık ve Âşık Davut Sulari'nin de katılacağı bilgisi yer almaktadır.

Resim 4.2.29.

Aşıklar Gecesi (Eski, 1983, s. 1- 4).

Bugün

AŞIKLAR GECESİ

Mustafa ESKİ

Bizim edebiyatımızda saz şairlerinin çok önemli bir yeri vardır. Çünkü aşıklar, halkın içinde yaşadıkları; her an onunla bir ve beraber oldukları için, toplumun duygu ve düşüncelerini yakından tanımışlardır. Bir yerde saz şairleri halkın gören gözü, duyan kulağı, hisseden, düşünen beyinleridir.

Türk edebiyatında saz şairleri ve bunların oluşturdukları edebi ekol çok eskilere dayanır. İslâmlıktan önceleri saz şairleri ellerinde kopuzlarıyla birlikte çeşitli törenlere katılırlardı. Buralarda kopuzla birlikte şiirler söylerlerdi.

Resim 4.2.29.'da, Mustafa Eski'nin Âşıklar gecesi ile ilgili yazı kaleme aldığı görülmektedir. Yazısında, Saz şairlerinin toplumun duygu ve düşüncelerini yakından bildikleri için önemli bir yere sahip olduğundan bahsetmiştir. Âşıkların, geçmiş yıllarda kopuz adı verilen çalgılarla çeşitli törenlere katılıp şiirler söylediklerinden, asker ocakları, kahvehane, düğün gibi yerlerde yer aldıklarından bahsetmiştir. Kastamonu yöresinde Kemali, Meydanî, Fevzi, Yorgansız, Ozanoğlu gibi önemli halk şairlerini yetiştirdiğini aktarmıştır. Kastamonu'da âşık bayramlarının organize edilmesi gerektiğini de okuyuculara aktararak, yapılacak olan âşıklar gecesinde ülkenin tanınmış âşıklarının yer alacağı bilgisine yer vermiştir.

Resim 4.2.30.

Aşıklar Gecesi Yapıldı (Anonim, 1983, s. 1).

«Aşıklar Gecesi»
Yapıldı

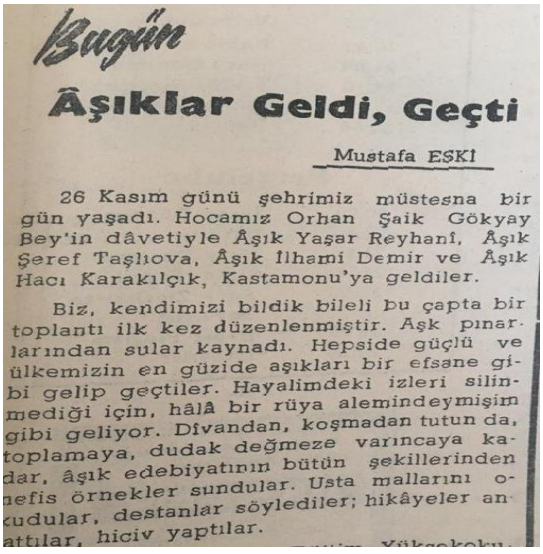
1. Kastamonu Aşıklar Bayramı'nın bir ön provası niteliğinde düşünülen «Aşıklar Gecesi» büyük ilgi gördü.

Eğitim Yüksekokulunca organize edilen ve geçtiğimiz cumartesi akşamı H. Eğitim salonu'nda yapılan geceye çok sayıda Kastamonu'lu, izleyici olarak katıldı.

Resim 4.2.30.' görüldüğü gibi Kastamonu gazetesinde yer alan haberde, 26 Kasım 1983 yılında ilk defa Eğitim Yüksekokulu tarafından yapılan âşıklar gecesinin büyük ilgi gördüğü bilgisi yer almaktadır.

Resim 4.2.31.

Âşıklar Geldi, Geçti (Eski, 1983, s. 1- 4).

Bugün

Âşıklar Geldi, Geçti

Mustafa ESKİ

26 Kasım günü şehrimiz müstesna bir gün yaşadı. Hocamız Orhan Şaik Gökyay Bey'in dâvetiyle Âşık Yaşar Reyhanî, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık İlhami Demir ve Âşık Hacı Karakılçık, Kastamonu'ya geldiler.

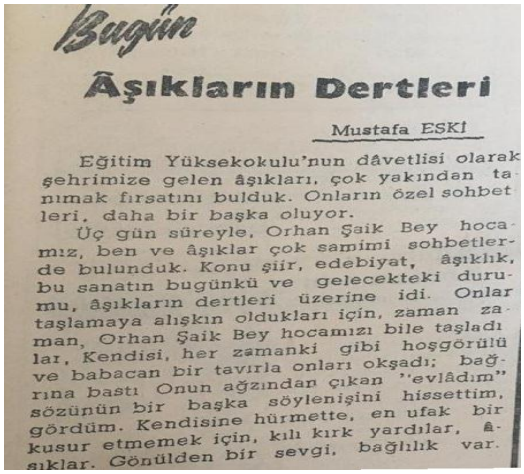
Biz, kendimizi bildik bileli bu çapta bir toplantı ilk kez düzenlenmiştir. Aşk pınarlarından sular kaynadı. Hepside güçlü ve ülkemizin en güzide aşıkları bir efsane gibi gelip geçtiler. Hayalimdeki izleri silinmediği için, hâlâ bir rüya alemindeymişim gibi geliyor. Divandan, koşmadan tutun da, toplamaya, dudak değmeze varıncaya kadar, âşık edebiyatının bütün şekillerinden nefis örnekler sundular. Usta mallarını okudular, destanlar söylediler; hikâyeler anattılar, hiciv yaptılar.

Resim 4.2.31.'de görülen köşe yazısı Mustafa Eski tarafından kaleme alınmıştır. Yazısında, 26 Kasım 1983 günü ünlü âşıkların katılımıyla Kastamonu'da yapılan âşıklar bayramından bahsetmektedir. Geceye katılan âşıkların, âşık edebiyatının divan, koşma, dudak değme gibi birçok nazım şekillerinden örnekler verdiklerini,

2'li ve 4'lü gruplar halinde atışma yaptıklarını aktarmıştır. Büyük bir ilgi ve memnuniyet duyulan gece için katılan âşıklara şükranlarını sunmuştur.

Resim 4.2.32.

Âşıkların Dertleri (Eski, 1983, s. 1- 4).

Bugün

Âşıkların Dertleri

Mustafa ESKİ

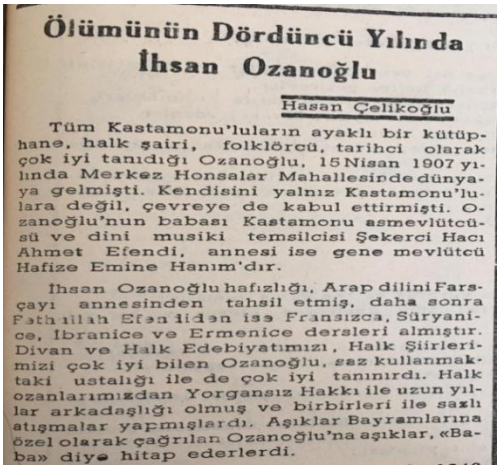
Eğitim Yüksekokulu'nun dâvetlisi olarak şehrimize gelen âşıkları, çok yakından tanımak fırsatını bulduk. Onların özel sohbetleri, daha bir başka oluyor.

Üç gün süreyle, Orhan Şaik Bey hocamız, ben ve âşıklar çok samimi sohbetlerde bulunduk. Konu şiir, edebiyat, âşıklık, bu sanatın bugünkü ve gelecekteki durumu, âşıkların dertleri üzerine idi. Onlar taşlamaya alışkın oldukları için, zaman zaman, Orhan Şaik Bey hocamızı bile taşladılar, Kendisi, her zamanki gibi hoşgörülü ve babacan bir tavırla onları okşadı; bağrına bastı Onun ağzından çıkan "evlâdım" sözünün bir başka söylenişini hissettim, gördüm. Kendisine hürmette, en ufak bir kusur etmemek için, kılı kırk yardılar, âşıklar. Gönülden bir sevgi, bağlılık var.

Resim 4.2.32.'de görüldüğü gibi âşıkların dertlerini konu alan köşe yazısı gazetede aktarılmıştır. Mustafa Eski kaleme almış olduğu yazısında, 26 Kasım 1983 tarihinde yapılan âşıklar bayramına katılan âşıklarla görüşüp, tanışma fırsatı bulduğunu ve âşıkların geçim sıkıntısı yaşadıklarını aktarmıştır. Âşıkların devlet güvencesine alınması, şiirlerinin devlet tarafından kendi adlarıyla bastırılması gerektiğine de vurgu yapmıştır. Ayrıca, TRT'nin âşıklara özel bir program yapması gerektiğini ve okullara turne düzenlenerek edebiyata da katkı sağlanması gerektiğini düşündüğü görülmektedir.

Resim 4.2.33.

Ölümünün Dördüncü Yılında İhsan Ozanoğlu (Çelikoğlu, 1984, s. 1).

Ölümünün Dördüncü Yılında İhsan Ozanoğlu

Hasan Çelikoğlu

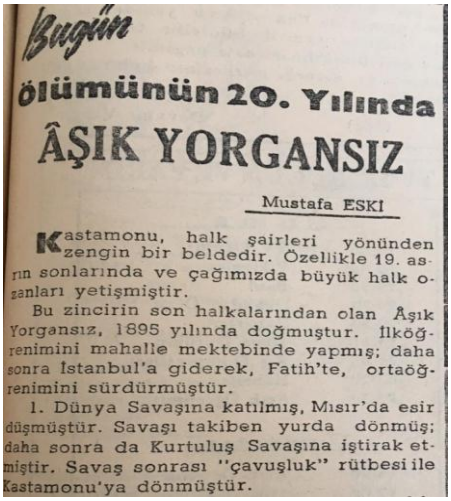
Tüm Kastamonu'luların ayaklı bir kütüphane, halk şairi, folklörcü, tarihci olarak çok iyi tanıdığı Ozanoğlu, 15 Nisan 1907 yılında Merkez Honsalar Mahallesinde dünyaya gelmişti. Kendisini yalnız Kastamonu'lulara değil, çevreye de kabul ettirmişti. Ozanoğlu'nun babası Kastamonu asmevlütcüsü ve dini musiki temsilcisi Şekerci Hacı Ahmet Efendi, annesi ise gene mevlütcü Hafize Emine Hanım'dır.

İhsan Ozanoğlu hafızlığı, Arap dilini Farsçayı annesinden tahsil etmiş, daha sonra Fatih'ilah Efen'iden ise Fransızca, Süryanice, İbranice ve Ermenice dersleri almıştır. Divan ve Halk Edebiyatımızı, Halk Şiirlerimizi çok iyi bilen Ozanoğlu, saz kullanmaktaki ustalığı ile de çok iyi tanınırdı. Halk ozanlarımızdan Yorgansız Hakkı ile uzun yıllar arkadaşlığı olmuş ve birbirleri ile saz'lı atışmalar yapmışlardı. Aşıklar Bayramlarına özel olarak çağrılan Ozanoğlu'na aşıklar, «Baba» diye hitap ederlerdi.

Resim 4.2.33.'de görülen köşe yazısı, Hasan Çelikoğlu tarafından Ozanoğlu'nun vefatına ilişkin kaleme alınmıştır. Vefatının dördüncü yılına dair kaleme aldığı yazıda, onu ayaklı bir kütüphane olarak nitelendirmiştir. Sazında ve sözünde usta olarak tanınan Ozanoğlu'nun, Yorgansız Hakkı ile arkadaşlığından ve atışmalarından bahsetmiştir. Âşık bayramlarına özel olarak çağırılan isim olduğu için "Baba" diye hitap edildiğine değinmiş, rahmet ve şükran ile andığını dile getirmiştir.

Resim 4.2.34.

Ölümünün 20. Yılında Âşık Yorgansız (Eski, 1984, s. 1- 4).

Bugün

ölümünün 20. Yılında

ÂŞIK YORGANSIZ

Mustafa ESKI

Kastamonu, halk şairleri yönünden zengin bir beldedir. Özellikle 19. asrın sonlarında ve çağımızda büyük halk ozanları yetişmiştir.

Bu zincirin son halkalarından olan Âşık Yorgansız, 1895 yılında doğmuştur. İlköğrenimini mahalle mektebinde yapmış; daha sonra İstanbul'a giderek, Fatih'te, ortaöğrenimini sürdürmüştür.

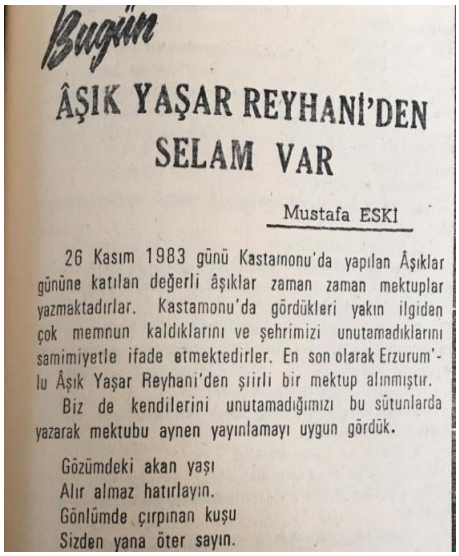
1. Dünya Savaşına katılmış, Mısır'da esir düşmüştür. Savaşı takiben yurda dönmüş; daha sonra da Kurtuluş Savaşına iştirak etmiştir. Savaş sonrası "çavuşluk" rütbesi ile Kastamonu'ya dönmüştür.

Resim 4.2.34.'de görüldüğü gibi Mustafa Eski tarafından kaleme alınan köşe yazısı, Âşık Yorgansız'ın vefatının 20. yılına dair yazılmıştır. Yazısında, Yorgansız

Hakkı'nın şair ruhunu ilk olarak annesinden aldığını, sazında ise ilk olarak "Kırmacıoğlu" lakabıyla tanınan üstadın etkisinde kaldığını söylemiştir. Âşıklık derslerini Fevzi ve Naili'den aldığını, Ozanoğlu ile yarışmalar yaptığını dile getirmiş, rahmetle anmıştır.

Resim 4.2.35.

Âşık Yaşar Reyhani'den Selam Var (Eski, 1984, s. 1).

Bugün

ÂŞIK YAŞAR REYHANİ'DEN SELAM VAR

Mustafa ESKİ

26 Kasım 1983 günü Kastamonu'da yapılan Âşıklar gününe katılan değerli âşıklar zaman zaman mektuplar yazmaktadırlar. Kastamonu'da gördükleri yakın ilgiden çok memnun kaldıklarını ve şehrimizi unutamadıklarını samimiyetle ifade etmektedirler. En son olarak Erzurum'lu Âşık Yaşar Reyhani'den şiirli bir mektup alınmıştır.

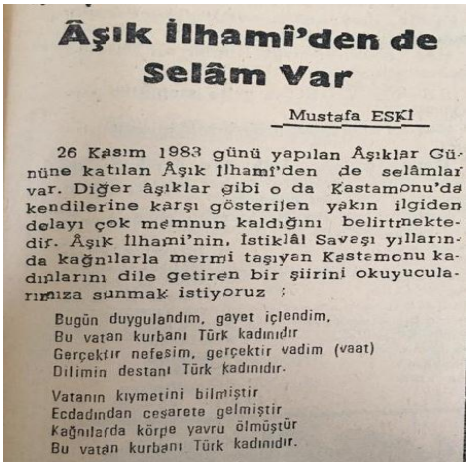
Biz de kendilerini unutamadığımızı bu sütunlarda yazarak mektubu aynen yayınlamayı uygun gördük.

Gözümdeki akan yaşı
Alır almaz hatırlayın.
Gönlümde çırpınan kuşu
Sizden yana öter sayın.

Resim 4.2.35.'e göre 26 Kasım 1983 günü yapılan âşıklar gününe katılan değerli âşıkların, Kastamonu yöresinden ve ilgiden memnun kaldıklarını ifade ettikleri mektuplar yazdıklarını söylemektedir. Âşıklar gününe katılan Erzurumlu Âşık Yaşar Reyhanî'den, yöredeki memnuniyeti unutmadığını aktardığı şiirli bir mektup alındığını aktarmıştır. Yazısında, Kastamonu halkının da onları unutmadığını ifade ederek, Reyhanî'den gelen mektubu okuyuculara sunduğu görülmektedir.

Resim 4.2.36.

Âşık İlhamî'den de Selâm Var (Eski, 1984, s. 1).

Âşık İlhamî'den de Selâm Var

Mustafa ESKİ

26 Kasım 1983 günü yapılan Âşıklar Gününe katılan Âşık İlhamî'den de selâmlar var. Diğer âşıklar gibi o da Kastamonu'da kendilerine karşı gösterilen yakın ilgiden dolayı çok memnun kaldığını belirtmektedir. Âşık İlhamî'nin, İstiklâl Savaşı yıllarında kağnılarla mermi taşıyan Kastamonu kadınlarını dile getiren bir şiirini okuyucularımıza sunmak istiyoruz :

Bugün duygulandım, gayet içlendim,
Bu vatan kurbanı Türk kadınıdır
Gerçektir nefesim, gerçektir vadim (vaat)
Dilimin destanı Türk kadınıdır.

Vatanın kıymetini bilmiştir
Ecdadından cesarete gelmiştir
Kağnılarda körpe yavru ölmüştür
Bu vatan kurbanı Türk kadınıdır.

Resim 4.2.36.'da görüldüğü gibi, Âşık İlhami'den de şölenle ilgili memnuniyetini dile getirdiğine dair bir köşe yazısı yer almaktadır. Mustafa Eski'nin kaleme aldığı yazıda, 26 Kasım 1983 yılında yapılan ve âşıklar gününe katılan Âşık İlhami'den de, Kastamonu'da gösterilen ilgiden memnun olduğunu belirten bir mektup geldiğini dile getirmiştir. Yazısını, Âşık İlhami'nin İstiklal Savaşında kağnılarla mermi taşıyan Kastamonu kadınına ithafen yazmış olduğu şiiri ile sonlandırmıştır.

Resim 4.2.37.

Bir Selam da Âşık Şeref Taşlıova'dan (Eski, 1984, s. 1).

Bugün

Bir Selam da
Âşık Şeref Taşlıova'dan

Mustafa ESKİ

26 Kasım 1983 günü şehrimizde yapılan Âşıklar gününe katılan değerli halk ozanlarının şehrimize karşı gösterdikleri samimi ilgileri devam etmektedir. Bu ozanlardan Âşık Şeref Taşlıova'nın Kastamonu'yu konu alan şiirini okuyalım :

Ben de geldim seni gördüm
İlin güzel Kastamonu.
Ilgaz dağlarına vardım,
Yolun güzel Kastamonu

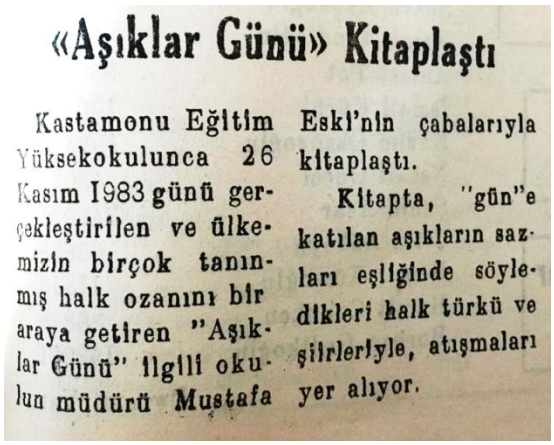
Her güzellik sende varmış,
Sinende evliya, ermiş
Çok aşıklar meclis kurmuş
Dilin güzel Kastamonu

Resim 4.2.3.'de görülen yazı, Âşık Şeref Taşlıova'nın âşıklar günündeki memnuniyetini aktarmaktadır. Mustafa Eski'nin kaleme almış olduğu yazıda, 26

Kasım 1983 yılında âşıklar gününe katılan Âşık Reyhanî, Âşık İlhami gibi Âşık Şeref Taşlıova'nın da, şehirde gösterilen ilgiden duymuş olduğu memnuniyetini aktarmıştır. Yazıya, Âşık Şeref Taşlıova'nın yöreyi konu edinen şiiriyle son verdiği görülmektedir.

Resim 4.2.38.

Aşıklar Günü Kitaplaştı (Anonim, 1984, s. 1).

«Aşıklar Günü» Kitaplaştı

Kastamonu Eğitim Yüksekokulunca 26 Kasım 1983 günü gerçekleştirilen ve ülkemizin birçok tanınmış halk ozanını bir araya getiren "Aşıklar Günü" ilgili okulun müdürü Mustafa Eski'nin çabalarıyla kitaplaştı.

Kitapta, "gün"e katılan aşıkların sazları eşliğinde söyledikleri halk türkü ve şiirleriyle, atışmaları yer alıyor.

Resim 4.2.38.'de görüldüğü gibi 26 Kasım 1983 yılında Kastamonu Eğitim Yüksekokulu tarafından gerçekleştirilen ve birçok halk ozanının katıldığı âşıklar şenliğinin kitap haline getirildiği haberi vardır. Haberde, saz eşliğinde söylenen halk türküleri, şiir ve atışmalarının, Mustafa Eski'nin çabalarıyla kitap haline getirildiği görülmektedir.

Resim 4.2.39.

Geleneksel Kastamonu 2. Aşıklar Şenliği Cumartesi Günü Yapılıyor (Anonim, 1985, s. 1).

Geleneksel Kastamonu 2. Aşıklar Şenliği Cumartesi günü yapılıyor

● Eğitim Yüksekokulu tarafından düzenlenen şenliğe, yurdumuzun isim yapmış halk aşıkları katılacak

Eğitim Yüksekokulu tarafından düzenlenen «Kastamonu 2. Aşıklar Şenliği», 4 Mayıs cumartesi günü yapılıyor.

İlki geçen yıl düzenlenen ve büyük ilgi gören şenliğe, bu yıl da yurdumuzun tanınmış halk aşıkları katılacak. Şenliğe katılması kesinleşen halk aşıkları şunlar : Aşık Şeref Taşlıova, Aşık Yaşar Reyhani, Aşık İlhami Demir ve Aşık Haci Karakılçık.

Hemşehrimiz, ünlü edebiyatçı Orhan Şaik Gökyay'ın da jüri başkanı olarak katılacağı şenlikte aşıklar, öğrencilere ve halka olmak üzere iki kez Kastamonuluların karşısına çıkacaklar.

Şenliğin davetiyeleri, okuldan ve Gayret Kitabevi'nden temin edilebiliyor.

Resim 4.2.39.'a göre, Kastamonu'da 2. Kez düzenlenecek olan âşıklar şenliği haberi vardır. Kastamonu gazetesinin 1985 yılında yayımlamış olduğu bu haberde, Eğitim Yüksek okulu tarafından 4 Mayıs cumartesi günü, 2. Âşıklar şenliği yapılacağı ve bu şenliğe Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Yaşar Reyhanî, Âşık İlhami Demir, Âşık Hacı Karakılçık'ın katılacağı bilgisi yer almaktadır.

Resim 4.2.40.

Geleneksel Kastamonu 2. Aşıklar Şenliği Bugün (Anonim, 1985, s. 1).

"Geleneksel Kastamonu 2. Aşıklar Şenliği" bugün

• Eğitim Yüksekokulu'ndaki şenliğe Aşık Şeref Taşlıova, Aşık İlhami Demir ve Aşık Hacı Karakılçık katılıyor

Eğitim Yüksekokul tarafından düzenlenen «Geleneksel Kastamonu 2. Aşıklar Şenliği» bugün yapılıyor.

Hemşehrimiz, ünlü edebiyatçı Orhan Şaik Gökyay'ın himayesinde yapılacak olan şenliğe, Türkiye'nin tanınmış halk aşıklarından Aşık Şeref Taşlıova, Aşık İlhami Demir ve Aşık Hacı Karakılçık katılıyor. Şenliğe katılacağı duyurulan Aşık Yaşar Reyhani ise, işleri nedeniyle Kastamonu'ya gelemedi.

Konuk aşıklar bugün saat 14.00'de ve 20.30'da olmak üzere, Eğitim Yüksekokulu salonunda Kastamonuluların karşısına iki kez çıkacaklar.

Şenliğin davetiyeleri, Eğitim Yüksekokulu'ndan ve Gayret Kitabevi'nden temin edilebiliyor.

Zam kata
elektrik de

Elektriğe yüzde 20 zam g

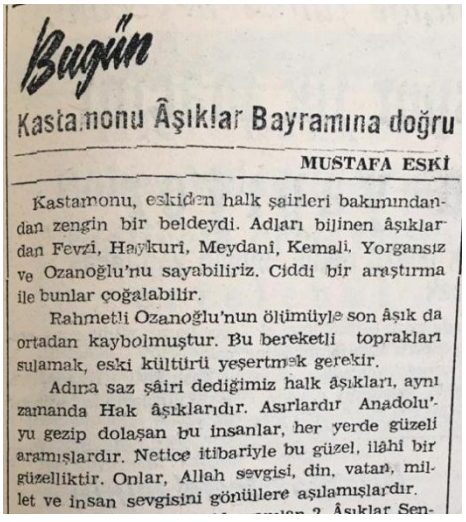
Zam furyası elektrik ücretlerine yapılan ve ortalama yüzde 20 olduğu belirtilen fiyat artışıyla sürdü. Milliyet gazetesi'nin haberine göre, meskenlerde kullanılan elektrik üç aşamalı fiyat tarifesine bağlandı. İlk 90 kilovat için 27 lira 70 kuruş, sonraki 210 kilovata kadar 39 lira 90 kuruş ve 300 kilovattan sonra ise kilovatsaat başına 55 lira 40 kuruş fiyat uygulanacağı açıklandı.

TEK yetkililerinin verdiği bilgiye göre, elektrik fiyatlarına yapılan zam sessizce yürürlüğe soku

4.2.40.'da görüldüğü gibi, Kastamonu yöresinde yapılacak âşıklar şenliğinin duyurusunu yapmak amacıyla tekrar bir haber yapıldığı gözlemlenmektedir. Eğitim yüksekokulu tarafından düzenlenen 2. Âşıklar şenliğine katılacak olan âşıklardan, Âşık Yaşar Reyhanî'nin işleri nedeniyle katılamayacağı bilgisi yer almıştır.

Resim 4.2.41.

Kastamonu Âşıklar Bayramına Doğru (Eski, 1985, s. 3).

Bugün

Kastamonu Âşıklar Bayramına doğru

MUSTAFA ESKİ

Kastamonu, eskiden halk şairleri bakımından zengin bir beldeydi. Adları bilinen âşıklardan Fevzi, Haykuri, Meydani, Kemali, Yorgansız ve Ozanoğlu'nu sayabiliriz. Ciddi bir araştırma ile bunlar çoğalabilir.

Rahmetli Ozanoğlu'nun ölümüyle son âşık da ortadan kaybolmuştur. Bu bereketli toprakları sulamak, eski kültürü yeşertmek gerekir.

Adına saz şâiri dediğimiz halk âşıkları, aynı zamanda Hak âşıklarıdır. Asırlardır Anadolu'yu gezip dolaşan bu insanlar, her yerde güzeli aramışlardır. Netice itibariyle bu güzel, ilâhî bir güzelliktir. Onlar, Allah sevgisi, din, vatan, millet ve insan sevgisini gönüllere aşılamışlardır.

Resim 4.2.41.'de görüldüğü gibi Kastamonu'da yapılan âşıklar şenlikleriyle ilgili köşe yazısı yer almaktadır. Mustafa Eski kaleminden alınan bu yazıda, Kastamonu'nun eski yıllarda halk şairleri bakımından zengin olduğu, son âşık olan

İhsan Ozanoğlu'nun vefatı ile bu zenginliğin kaybolduğu dile getirilmiştir. Ayrıca yazıda, 2. Âşıklar şenliğinin dinleyiciler tarafından büyük bir ilgi gördüğü ve şenliğe katılan âşıkların bu ilgiden duymuş oldukları mutluluğu aktararak, bu şenliklerin devamlı bir hale gelmesi gerektiğini dile getirmektedir.

Resim 4.2.42.

Daday'daki Âşıklar Şöleni Üzerine (Gök, 1985, s. 3).

ARASIRA

Daday'daki âşıklar şöleni üzerine...

«...Âşık Kemal'yim Samsun'dur ilim. Kavak'da büyüdüm ilde değilim. Doğduğum köydeki kabre meyilim. Aslım topraktandır, toprak olacağım.»
«Samsunlu Âşık Kemali Bülbül»

Selâhattin GÖK

Geçtiğimiz hafta ilçemizde; fakir ve yoksul öğrencileri koruma derneği adına Lise Müdürlüğü'nce tertip edilen Âşıklar Şöleni vardı. Bu şölene iştirak eden âşıklar : Erzurumlu Âşık Yaşar Bayrani, Samsunlu Âşık Kemali Bülbül, Erzurumlu Âşık Hayrani, Sivaslı Âşık Erdem Can ve Yunus Emre diyarı Eskişehirli Âşık Nurşah Bacı'dan ibaretti. Lise konferans salonundaki şölen; daha önceden reklamları yapılıp gerekli ilânlarla halka duyurulamadığından organize noksanlığı dolayısiyle biraz sönük geçti denilebilir. İlçemiz halkı böyle bir âşıklar şölenini ilk defa duyduklarından ve mahiyet ve felsefesine de vâkıf olmadıklarından olsa gerek biraz ilgisiz kalındı.

Resim 4.2.42.'de Daday'da âşıklar şenliği yapıldığı görülmektedir. Selahattin Gök tarafından kaleme alınan bu yazıda, fakir ve yoksul öğrencileri koruma derneği adına Lise müdürlüğü tarafından âşıklar şöleni yapıldığını, Erzurumlu Aşık Yaşar Bayrami, Samsunlu Aşık Kemali Bülbül, Erzurumlu Aşık Hayrani, Erzurumlu Aşık Erdem Can ve Eskişehirli Nurşah Bacı'nın katıldığını, şölenin duyurulmadığı için çok dinleyicisi olmadığını söylemektedir. Ayrıca âşıkların, âşık tarzından örnekler sunduklarını ve seyircilerden ayak(kafiye) isteyip atışma türünden örnekler verdiklerini de dile getirmiştir.

Resim 4.2.43.

Kastamonu Halk Şairleri Başlarken (Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu Halk Şairleri

BAŞLARKEN

Nail TAN

— 1 —

İlk bakışta Kastamonu'dan önemli halk şairlerinin yetişmediği söylenebilir. Doğrudur. Bir Karaca oğlan, bir Yunus Emre seviyesinde halk şairi yetişmemiştir. Ancak, Kastamonu eski bir kültür merkezi olarak sazşairlerinin devamlı olarak uğradıkları, muamma astıkları, tamonulu halk şairleri birer birer vefat etmişlerdir. Kastamonu çevresinden çok sayıda cönk satılmıştır. Bunların bir bölümü Milli Kütüphane'ye kazandırılmıştır, diğerlerinin nerede olduğu belli değildir. 1975 yılından sonra kendi yetiştiğimiz beldenin folkloruna el attığımızda yapacak fazla bir şey kalmamıştı. Âşık Fevzi'nin şiir defterlerini oğlundan MİFAD'a satın almak istedik, 1975 yılının rakamlarıyla bir milyon TL. teklif etti. Tabii alamadık.

Resim 4.2.43.'de Nail Tan tarafından, Kastamonu gazetesinde halk şairlerini anlatan köşe yazısı görülmektedir. Yazısında, Kastamonu'da önemli halk şairlerinin yetişemediği fakat kültür merkezi olmasından dolayı saz şairlerinin uğradıkları ve karşılama yaptıkları bir yer olduğundan bahsetmiştir. Erzurumlu Emrah, Dertli Figanî ve Ilgazlı Nailî Baba'nın sık sık uğrayarak çırak edindikleri bir yöre olması nedeniyle saz şairlerinin yetiştiğini dile getirmiştir. Halk şairliği çalışmasını ise en çok İhsan Ozanoğlu'nun yaptığını söylemiştir.

Resim 4.2.44.

Kastamonu Halk Şairleri Meftuni(Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu Halk Şairleri

MEFTUNİ

Nail TAN

— 2 —

XVIII. yüzyılın ikinci yarısı ile XIX. yüzyılın başlarında yaşadığı tahmin edilmektedir. İhsan Ozanoğlu'na göre (2) II. Mahmut devrinde ortaya çıkmıştır. Kastamonu Alparslan Mahallesinde doğmuş olup asıl adı Ahmet'tir. Ahmet Palabıyık lâkabıyla da tanınmıştır. Yaşlılık döneminde Meftuni Baba olarak hitap edilmiştir. Cahit Öztelli. Vasfi Mahir Kocatürk XVIII. yüzyıl halk şairlerinin şiirlerinin bulunduğu cönklere dayanarak XVIII. yüzyıl halk şairi arasına almışlardır. Koşmaları ve destanları çok güçlüdür. Yaş Destanı (20 dörtlük), Kastamonu Destanı (in-

Öztelli, Cahit: Halk Şiiri XVIII yüzyıl, İstanbul 1955, Ek'in Bsm. s. 88-90 «Varlık Yayınları»

Selvi, Sevgi: Kastamonu Folkloru (DTCF Bitirme Tezi, basılmamıştır, bir kopyası Kastamonu İl Kitaplığı'ndadır.), s. 22-25

KOŞMA

1

Hüsnünü d'idârın tahrir eder'im
Neyleyim ev gönül dehâna sığmaz
Sive.i cünbüstin takrir ederdim
Velâketin defter ü divâna sığmaz
Devâsız derdimin dermanıdır bu
Âdemoğlu değil, ruhanidir bu
Nice methetmeyim su s'm teni (?)
Netice bir yüzden bahâne sığmaz
Ol bağ-ı hüsnününe girebilirse
Leb ü ruhsarından derebilirse
Hâsılı vaslına erebilirse
Meftuni büsbüttün dünyaya sığmaz

Resim 4.2.44.'de Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan Meftuni ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir. Kastamonu gazetesinde yayımlanan yazıda, Meftuni'nin

doğduğu mahalleden, bibliyografyasından bahsetmiş ve koşma örneğini okuyuculara aktarmıştır. Meftuni'nin koşma ve destanlarının kuvvetli olduğuna da vurgu yapmıştır.

Resim 4.2.45.

Kastamonu Halk Şairleri Rahmi (Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu Halk Şairleri

RAHMİ

Nail TAN

— 3 —

XVIII. yüzyıl cönkleri içinde şiirleri bulunduğuna göre bu yüzyılda yaşadığı ileri sürülen Kastamonulu Bektaşi şair'dir. XIX. yüzyılda yaşadığı da iddia edilmektedir. Memleketi üzerinde de tereddütler vardır. Bazı Nefesleri, koşmaları, destanları yayımlanmıştır. 16 dörtlükten oluşan «Nasihat Destanı» ünlüdür.

Bibliyografya:

Bayrı, Mehmet Halit, İstanbul Folkloru, 2. Bsl. İstanbul 1972, Baha Mat., s. 93-94

Dilçin, Dehri, Edebiyatımızda Atasözleri, İstanbul 1945, Klişecilik Matbaacılık T.A.Ş., s. 121-123 «Türk Dil Kurumu Yayınları: 26»

Ergun, Sadett'n Nüzhet, Bektaşi Şairleri, İstanbul 1930, Devlet Mat., 311-314

Ergun, Sadettin Nüzhet, Bektaşi Kızılbaş Alevi Şairleri ve Nefesleri II, İstanbul 1956, Maarif Kitaphanesi, s. 410-415

Kocatürk, Vasfi Mahir, Saz Şairleri Antolojisi, Ankara 1963, Ayyıldız Mat., s. 277

KOŞMA

Seyre çıkmış gördüm bir mejeksurey
Mısr-ı dilde Yusuf Kenan'a benzer
Bu reviş, bu şive, nedir bu hâl
Gonca-i ruhsârı gülşâna benzer

Âfitâb-ı hüsnü şöhretin bulmuş
Gören âşıkların aklı zây olmuş
Nice üftâdeler hâk-i pây olmuş
Cihanda emsalsiz hubana benzer

Nigâh-ı hünrizi âşıka neşter
Her nazar kıldıkça ciğerden geçer
Lütfiyâ âşıkın yolunda dilber
Şöyle bil kim hâk-i yeksâna benzer

(Yarın : MEYDANI

Resim 4.2.45.'de Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan Rahmi ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir. Rahmi'nin, Kastamonulu Bektaşi şairi olduğundan, bazı nefes, koşma ve destanlarının yayınladığını söylemiş, bibliyografyasından bahsedip, koşma türünden bir örnek vermiştir.

Resim 4.2.46.

Kastamonu Halk Şairleri Çeşmi(Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu
Halk Şairleri
ÇEŞMİ

Nail TAN

— 4 —

XIX. yüzyılda yaşamıştır. Doğum ve ölüm tarihleri bilinmiyor. Genç yaşta âşıklığa başlamıştır. Hayatı yoksulluk içinde geçmiştir. Rivâyete göre bir gün saz şairleri kendisine mahlâs vermek için Fuzuli'nin Divanından beyit açmışlar:

Defter-i a'mâlimin hattı hatadandır siyâh
Kan döker çeşmim hayâl etlik çe hevl-i mahşeri

beyti çıkmış. O günden sonra Çeşmi mahlâsıyla şiirler söylemiştir. Şiir mecmualarında (yazma) ve cönklerde şiirlerine rastlanmaktadır. Güçlü bir sazşâ'ridir. Aşağıya aldığımız cinaslı koşması bunu göstermektedir.

Bibliyografya:
Ergun, Sadettin Nüzhet, Halk Şairleri C. I, İstanbul 1927, Şirketi Mürettibiye Mat., s. 42
Ergun, Sadettin Nüzhet, Türk Şairleri C. III, İstanbul 1945, Coşkun Bsm., s. 1112
Kocatürk, Vasfi Mahir, Saz Şairleri Antolojisi, Ankara 1963, Ayyıldız Mat., s. 395
Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, C. II, s. 136 «Dergâh Yayınları»

KOŞMA

Derd-i dilim artı, yarımın derdim
Seksende, doksanda, yüzde seyreyle
Gonca güllerini yârimin derd'im
Gerdanda, dudakta, yüzde seyreyle

Sel gelince yıkılmış yar dedim
Al hançeri tır sinemi yar dedim
Yeter cevr ü cefâ etme yâr dedim
Cism ü bedenimi yüz de seyreyle

Çeşmiyâ, bin gazel yazdım divâne
El bağladım yâre durdum divâne
Dedi var yıkıl git behey d'vâne
Aşkın deryâsında yüz de seyreyle

(Yarın : LÜTFİ)

Resim 4.2.46.'da Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan Çeşmi ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir. Yazısında, Çeşmi'nin genç yaşta âşıklığa başladığını, rivayete göre saz şairlerinin kendisine mahlas vermek için Fuzuli'nin divanından beyit açtıklarını söylemiş, bibliyografyasından bahsetmiş ve koşma türünden örnek vermiştir.

Resim 4.2.47.

Kastamonu Halk Şairleri Lütfi (Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu
Halk Şairleri
LÜTFİ

Nail TAN

— 5 —

1806 yılında Kastamonu'da doğmuştur. Kastamonu'da zamanın bilginlerinden öğrenim gördükten sonra sahaflık ve attarlık yapmıştır. Uzunca bir süre de İstanbul'da kalarak bilgisini geniştirmiştir. Kastamonu'ya dönüşünde tamamen bilim ve edebiyatla uğraşmıştır. Mahvi, Hasbi, Sırri, Hıfzi ve Şâdi Baba gibi döneminin Kastamonulu şairleriyle sanatını geliştirmiştir. 600 sayfaya yakın şiir yazmıştır. Şiirlerinin önemli bir bölümü Divan Edebiyatı alanındadır. Koşmalar da yazarak Halk Edebiyatı alanında eserler vermiştir. 75 yaşında iken 1881 yılında Kastamonu'da ölmüştür.

Bibliyografya:
Ozanoğlu, İhsan, «XIX. Asır Şairlerinden Kastamonulu Lütfi», Yeni Görüş, S. 1, 4/1939, 11-12

KOŞMA

Seyre çıkmış gördüm bir meleksuret
Mısr-ı dilde Yusuf Kenan'a benzer
Bu reviş, bu şive, nedir bu hâlet
Gonca-i ruhsârı gülşâna benzer

Âfitâb-ı nüsnü şöhretin bulmuş
Gören âşıkların aklı zây olmuş
Nice üftâdeler hâk-i pây olmuş
Cihanda emsalsiz hubana benzer

Nigâh-ı hünrizi âşıka neşter
Her nazar kıldıkça ciğerden geçer
Lütfiyâ âşıkın yolunda dilber
Şöyle bil kim hâk-i yeksâna benzer

Resim 4.2.27.'de Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan Lütfi ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir. Nail Tan, Kastamonu gazetesinde yayımladığı yazısında,

Lütfi'nin hayatından, bir süre İstanbul'da yaşadıktan sonra bilim ve edebiyat ile uğraşıp 600 sayfaya yakın şiir yazdığından, bibliyografından bahsetmiş, koşma türünden bir eseri yazısına almıştır.

Resim 4.2.48.

Kastamonu Halk Şairleri Meydani (Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu Halk Şairleri

MEYDANİ

Nail TAN

— 6 —

H. 1230 (1815) yılında Kastamonu'nun İbninneccar Mahallesi'nde doğmuştur. Asıl adı Hüseyin'dir. Medrese öğrenimi yapmış, âşık meclislerine devam etmiştir. Karşılaşma ve taşlamalarında çok başarılıdır. Sultan Abdülaziz'in sünnet düğününde temâyüz ettikten sonra sarayın âşıklar kadrosuna girmiştir. Sultan Abdülaziz döneminde sarayda 33 âşık bulunuyordu. Meydani, bu âşıklar arasında sivrilmiş Abdülâziz'in meydan şairi olmuştur. Meydani mahlâsını bu yüzden aldığı tahmin edilmektedir.

tanbul 1934, Devlet Mat., s. 195
Uraz, Murat, Türk Edip ve Şairleri C. II, İstanbul 1940, Nümune Bsm. s. 113 «İnönü Kütüphanesi: 1»
Yaman, Talât Mümtaz, «Meydanî» Halk Bilgisi Haberleri, S. 9, 1940 s. 140-141

KOŞMA

Varlık dağlarını Ferhad misâli
Aşkın külüngüyle deldin mi gönül
Derler her kemâlin var bir zevâli
Pend-i âfifâne geldin mi gönül

Âlemde bilmedin iftihârını
Beyhudeye verdin bunca varını
Açmadın semâya burc u bârını
Hicâbı yüzünden sildin mi gönül

Âhir Meydanî'ye ettin mübtezel
Bulunmaz âlemde sen gibi erzel
Her şahsa tenezzül etmezdin ezel
Şimdi miktarını bildin mi gönül

Resim 4.2.48.'de Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan Meydanî ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir. Nail Tan, Kastamonu gazetesinde yayımlanan yazısında, Meydanî'nin hayatından, Âşık meclislerine devam ettiğinden, karşılama ve taşlamalarında göstermiş olduğu başarıları dile getirmiştir. Meydanî'nin, Sultan Abdülaziz'in meydan şairi olduğundan ve bibliyografyasından bahsederek koşma türünden bir örnekle yazısını sonlandırmıştır.

Resim 4.2.49.

Kastamonu Halk Şairleri Kemali (Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu
Halk Şairleri

KEMALİ

Nail TAN

— 7 —

1821 yılında Kastamonu Kalesi'nde doğdu. Asıl adı Mustafa'dır. Babası Kastamonu Kalesi sipahilerinden Mantaroğlu İbrahim'dir. Yerebci adlı ilkokulu bitirdi. Merdiye medresesine devam ettiyse de yarıda bırakıp baba mesleği bakırcılığa başladı. 17-18 yaşlarında iken baba sanatını bırakıp saz âlemleri'ne karıştı. O sırada Kastamonu'ya sık sık sazşairleri geliyordu. Onların meclislerinde bulundu. Belli bir ustanın çırağı olmadan o da âşık oldu. 12 telli çöğürü ustalıkla çalıyordu. Sesi çok güzeldi. Mahlâsını Erzurumlu Emrah şöyle diyerek vermiştir:

Sazın da sözün de kemâlindedir
Bundan sonra Kemâli tehallüs
edeceksin

Kemali Ankara, Konya, İzmir,

lu Âşık Kemali», Halk Bilgisi Haberleri, S. 46, 15 Mart 1935, s. 232-233

Not : Talât Mümtaz Yaman'ın kitabının tanıtım ve ve tenkitidir.

Cunbur, Müjgân. Başakların Sesi, Ankara 1968, Şark Mat., s. 61-62

Köprülü, Mehmet Fuat, Türk Saz Şairleri C. III, İstanbul 1940, Ahmet Sait Mat., s. 465 ve 553-554

Sevengil, Refik Ahmet, Yüzyıllar Boyunca Halk Şairleri; İst. 1965, Tan Mat., s. 414-418

Ozanoğlu, İhsan, Kastamonu Kütüğü, İst. 1952, Şirketi Mürettibiye Mat., s. 78

Türk Dili ve Edebiyatı Asiklopedisi: C. 5, s. 273

Yaman, Talât Mümtaz, Kastamonulu Âşık Kemali Hayatı ve Eserleri, Kastamonu 1935, Vilâyet Matbaası «Kastamonu Halkevi Neşriyatından: 1»

KOŞMA

Dedim, dilber niçin eylersin cefâ
Dedi, güzellerde eski âdettir

Resim 4.2.49.'da Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan Kemali ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir. Kastamonu gazetesinde kaleme aldığı yazıda, Kemali'nin hayatından, 17-18 yaşlarında baba mesleği olan bakırcılığı bırakıp, saz âlemine karıştığından bahsetmektedir. 12 telli çöğürdeki ustalığını aktararak, Kastamonu'ya sık sık uğrayan saz şairlerinin meclislerine katıldığını dile getirmiştir. Mahlasını ise, Erzurumlu Emrah'ın "Sazın da sözünde kemalindedir, bundan sonra Kemâli tahallüs edecesin" diyerek aldığını okuyuculara aktardığı görülmektedir. Bibliyografyasından ve koşma türündeki eserinden bir örnek vererek yazısını sonlandırmıştır.

Resim 4.2.50.

Kastamonu Halk Şairleri Fevzi (Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu
Halk Şairleri
FEVZİ

Nail TAN

— 8 —

1857 yılında Kastamonu'nun Cebrail Mahallesi'nde doğmuştur. 1869 yılında ölen İshakzâde Hacı Hafız İbrahim Efendi'nin oğludur. Asıl adı Hasan'dır. Çok iyi bir öğrenim görmüş, medreseyi bitirmiştir. Şiir söylemeğe 13 yaşına iken başlamıştır. İlk ustası Sinoplu Yesari Baba'dır. 1878 yılında 19 yaşında iken Yesari'ye çırak olmuştur. 1880 yılında sazını omzuna alarak üç yıl sürecek ilk Anadolu seyahatine çıkmıştı, dönüşte Kastamonulu meşhur Aşık Kemali'ye intisap etmiştir. 14 Mart 1891 tarihinde yedi yıl süren ikinci Anadolu seyahatine çıkmıştır. 21 Nisan 1917'de 60 yaşında tifodan ölmüştür. Mezarı Alaeddin Mezarlığı'ndadır. Ömrünün son on yılını Kastamonu vilayet vergi kâtibi olarak geçirmiştir. İki defa evlenmiş, üç çocuğu olmuştur.

ri Antolojisi, Ankara 1963, Ayyıldız Mat., s. 438
Ozanoğlu, İhsan, «Kastamonulu Aşık Fevzi Hayatı ve Eserleri», Kopuz I (6), 15 Eylül1939, s. 226-230
Yaman, Talât Mümtaz, «Fevzi Hayatı ve Eserleri». Ilgas (Kastamonu), I (2), 5/1936, s. 12-14
Yaman, Talât Mümtaz, «Kastamonulu Aşık Fevzi'nin Koşmaları».
1. Halk Bilgisi Haberleri : S. 60, Birinciteşrin 1936, s. 202
2. Halk Bilgisi Haberleri : S. 61, İki'nciteşrin 1936, s. 47-48
3. Halk Bilgisi Haberleri : S. 63, İkincikânun 1936, s. 86-87

KOŞMA

Sevdiğim ben seni gördüğüm zaman
Aşkından kaçmak, yüz çevirmek ne?
Vade-i vusalin dururken cânân
Aksi revişlerle söz çevirmek ne?

Cemalin şemine pervaneliğim
Ya niçin sormazsın divâneliğim
Bilir iken böyle mestâne'liğim
İğri bûğrü bakıp göz çevirmek ne?

4.2.50.'de Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan Fevzi ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir. Nail Tan'ın Kastamonu gazetesinde kaleme aldığı yazısında, Fevzi'nin medreseyi bitirdikten sonra 13 yaşında şiir söylemeye başladığını, ilk ustasının Sinoplu Yesari olduğunu ve ona çıraklık ettiğini dile getirmiştir. 1980 yılında sazını alarak Anadolu seyahatine çıktığı, döndüğünde ise Âşık Kemâli ile tanıştığı bilgisi yer almaktadır. Divan ve âşık edebiyatı türlerinde eserlerinin olduğunu dile getirmiş, Koşma türünde örnekle yazısını sonlandırmıştır.

Resim 4.2.51.

Kastamonu Halk Şairleri Mehmet Nabi (Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu
Halk Şairleri

MEHMET NABİ

Nail TAN

— 9 —

1865-1927 yılları arasında Kastamonu'da yaşamıştır. Çörekçizâde adıyla tanınmıştır. Dedesi, babası ve dayısı büyük bilg'nlerdendir. Babası Rifat Efendi tarafından yetiştirilmiş, medreselerde Arapça Dilbilgisi ve edebiyat dersleri okumuştur. Hem Divan hem de Halk Edebiyatı alanında eser vermiştir. Sairli Fi'nin yanında çok iyi saz çaldığı da rivâyet edilmektedir. Dayısının da çok iyi saz çaldığı söylenmektedir. Evlenmiş, iki kızı ve bir oğlu dünya ya gelmiştir.

Bibliyografya :
Ozanoğlu, İhsan. «Kastamonu şairlerinden M. Nabi», Yeni Görüş S. 2, 5/1939, 10-11

KOŞMA

Bir balâ pervâza kapıldı gönül
Âsumanda gezer durnalar gibi
Malûmatfuruştur, lügât parçalar
Peşrevsiz, makamsız zurnalar gibi

Yaşlı yaşlı bir yosmadır kendince
Nezakette sırma telinden ince
Kime varır zarafete gelince?
Coşar, taşar, kaynar kurnalar gibi

Nabi, methedeyim nice dilberi
Yelken açmış, bahre dökmüş lengeri
Kafası kör kandil, gider serseri
Doluya uğramış sunalar gibi

KOŞMA

Bir hub sevdim amma mekkâre gayet
Oyunbaz, hokkabaz, gammaza benzer
Dilrubâlar genci, yosma kıyafet
Pervâz eder, bazı şehbâza benzer

Bazı kéklik gibi reftâre gelir
Bülbülveş nağme-i güftâre gelir
Bazı yâre, bazı ağyâre gelir
Hercai meşrebdir, dilsâze benzer

Vefâsız, safâsız, cefâsı bisyâr
Bazı kaçar, bazı arz eder didâr
Emsâli bulunmaz böyle sitemkâr
Nabiyâ, meyletme canbaza benzer

(Yazan : MESTİ)

Resim 4.2.51.'de Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan Mehmet Nabi ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir. Nail Tan'ın Kastamonu gazetesinde yer alan yazısında, Mehmet Nabi'nin Çörekçizade adıyla tanındığını, hem divan hem de halk edebiyatı alanında eserler verdiğini ve saz çalabildiğini aktarmıştır. Koşma türünden örneği ile yazısını sonlandırmıştır.

Resim 4.2.52.

Kastamonu Halk Şairleri Mesti (Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu Halk Şairleri

MESTİ

Nail TAN

diz Mat., s. 411-417

— 10 —

XIX. yüzyılın ikinci yarısı ile XX yüzyılın başlarında yaşadığı bilinmektedir. Dehri Dilçin'in tes - bit ve kanaatına göre asıl adı Mahir olup Tosyalıdır. Kastamonu eski milletvekillerinden Molla Mahir Bey'in yetiştirmesidir. İyi bir öğre nim görmüştür. Tasavvufa merak salmış; Kadri, Rufai, Nakşi, Melâ mi, Mevlevi Bektaşi tarikatlerine girmiş. Melâmilikten hilâfet almış tır. Çok güzel saz ve kanun çaldığı, ney üflediği söylenmektedir. Yurt içinde 17 yıl seyahat etmiş, son yıl larını Kastamonu, Tosya ve İski - lip'te saat tamirciliğiyle geçirmiş. Tosyalı Mahir Efendi, «Kasta monulu Mahir'in Mecmuası» adlı bir cönge Mesti mahlâsıyla şiirleri ni kaydetmiştir. Mesti'nin kendisi olduğunu gizlemiştir. «Destan-ı İn- san» başlıklı şiiri halk şi'rimin sa

İNSAN DESTANI'NDAN

Hilkatin sırrını bilmek isteyen
Men aref raziyle ayni raz olur
Mahlûkta Hâliki görmek isteyen
Kendin görür, gayre hiç bakmaz olur

Kimsenin yüzünden nakşı alınmaz
İnsanın kalbine vâkıf olunmaz
Kiç kimsenin içi dışına uymaz
Dışı türbe, içi hem kovaz olur

.....

Kimi zalim, zulme dünyayı karır
Kimi adl ile âlemi bürür
Kimi Peygamberin yolunda yürür
Kimi cahil, kimi pek yobaz olur

.....

Kimi dağ bel aşar menzile erer
Kimisi düz yolda şaşırır gezer
Kimi âşık, mâşuk, kimi can üzer
Kimi cana yakın dilnüvaz olur

Kimi cahil, alıp kıldığını bilmez
Kimisi âmildir, mescide girmez
Bu bir sırr'ul Hak'tır hiç akıl ermez
Kimi nazlı, kimi pür niyaz olur

.....

Resim 4.2.52.'de Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan Mesti ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir. Kastamonu gazetesinde yayımlanan yazısında, Mesti'nin 19. yüzyılın ortaları ile 20. yüzyılın başlarında yaşadığının ifade edildiğini söylemiştir. Kastamonu yöresinin eski milletvekili olan Mahir Bey tarafından yetiştirildiği ve tasavvufa merak saldığı aktarılmıştır. Nakşî, Mevlevi Bektaşi gibi tarikatlara girdiği de görülmektedir. Saz ve kanun çalıp, ney üflediğine dair bilgilerin olduğunu da aktararak, Mahirin mecmuası adlı bir cönge Mesti mahlasıyla şiirler kaydettiği de söylenmektedir. Yazısını, destanından örnek vererek bitirmiştir.

Resim 4.2.53.

Kastamonu Halk Şairleri Yorgansız Hakkı (Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu
Halk Şairleri
YORGANSIZ HAKKI

Nail TAN
Kültür ve Turizm Bakanlığı,
Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı

— 11 —

1895 (1311) yılında Kastamonu'nun Hisarardı semtinde doğdu. Babası Yorgansız nâmıyla anılan kasap Hüseyin Ağa'dır. Annesi ise Âşık Zikri'nin kızı Cemile'dir. Kastamonu'da Fevziye Mektebi'ni ve rüştiyeyi bitirdi. İdadiyi (lisevi) yarıda bıraktı. Birinci Dünya Savaşı'nda esir düştü. Savaş sonra sı Kuvayı Milliye'ye katıldı.

Askere gitmeden saz çalmaya merak sarmıştı. Askerliğini tamam layınca 1921 yılında sazını omzuna vurup Kastamonu'dan ayrıldı. Ilgaz'da Fgâni'nin çırağı Naili'yle karşılaştı. Onun çırağı oldu. Âşık Razi Baba, Mudurnulu Âşık Mec'du ri gibi yörenin meshur şairlerinin yanında yetişti. Hem aruzla, hem

Gör'kemli, Yılmaz, «Âşık Yorgansız Hakkı», Erciyes, VIII (89), 5/1985, 13-14
Hınçer, İhsan, Kastamonulu Yorgansız Hakkı Baba, Türk Folklor Araştırmaları, VI (139), 2/1961, 2326/2330
Hınçer, Bora, Yorgansız Hakkı Baba öleli iki yıl oldu, Türk Folklor Araştırmaları, X (199), 2/1968, 4001

1924 yılında Çerkeş'te Naili ve çırağı Yorgansız Hakkı arasında bu deyişler söylenmiştir.

NAİLİ:
Bana bir kahve yap hem tatlı olsun
Düşürme içine sinek Hakkı'ya
Var ise bu evde hem sütlü olsun
Sağdın ise eğer inek Hakkı'ya

HAKKI:
İneyim bakayım damdan aşağı
Boşanmadan bağdan köpek Naili
Verdi mi yemini evini uşağı
Yedi mi acaba eşek Naili

NAİLİ:
Beş nokta üç harfe yakın gel yakın

Resim 4.2.53.'de Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan Yorgansız Hakkı ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir. Nail Tan'ın Kastamonu gazetesinde kaleme aldığı yazısında, Yorgansız Hakkı'nın annesinin Âşık Zikri'nin kızı olduğunu ve Kastamonu'da doğduğunu aktarmıştır. Askere gitmeden önce saz çalmaya duyduğu merakı ve askerliğini bitirdikten sonra ise sazı ile birlikte Kastamonu'dan ayrılıp Ilgaz'da Figani'nin çırağı olan Naili'yle karşılaşıp çırağı olduğundan bahsetmiştir. Âşık Razi Baba gibi dönemin meşhur şairlerinin yanında yetiştiğini, aruz ve hece vezniyle şiirler söylediğini ve âşık karşılaşmalarındaki üstün başarılarından bahsetmiştir. Naili ile yapmış olduğu deyişten bir örnek ile yazısını sonlandırmıştır.

Resim 4.2.54.

Kastamonu Halk Şairleri Celali (Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu Halk Şairleri

CELALİ

Nail TAN
Kültür ve Turizm Bakanlığı, Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı

— 12 —

Kastamonu'nun Cebrail Mahallesi'nde H. 1245 (1860-1861) doğmuştur. Kavaklızâdelerdendir. Hocalık, öğretmenlik yapmıştır. 1311 tarihinde Mekke'de vefat etmiştir. Yeğeni emekli öğretmen Baha Kök'te bazı şiirleri bulunmaktadır. Hem divan, hem de âşık edebiyatı tarzında şiirler yazmıştır. Sinop'ta Seyyid Bilâl türbesinde asılı koşmasının ilk ve son dörtlüklerini aşağıda sunuyoruz.

Bibliyografya:

Ozanoğlu, İhsan, Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlardan Celâli, Kastamonu 1959, Doğruöz Mat., 8 s.

Felek ne işledi dâr-ı dünyada
Acap bizi arar, izler mi kaldı?
Citti külli varım, kaldım piyade
Arkamızda ağlar, sızlar mı kaldı?
Celâli'yim kemlik yoktur sözümde
Rakibin bed sözü girmez özümde
Gerek gıybetimde, gerek yüzümde
Bize söylenmedik sözler mi kaldı?

FENÂİ

Asıl adı Lâli Mehmet'tir. Tekke şairidir. Kastamonu'da doğmuştur. Gülşeniyye tarikatından ve Sezâî'nin halifelerindendir. Küçük divanı da Sezâî'nin divanının sonundadır. Güzel ilâhilerinin bulunduğu bilinmektedir. 1603 yılında ölmüştür.

Bibliyografya:

Uraz, Murat, Türk Edip ve Şairleri C. I, İstanbul 1939, Nümune Bsm., s. 101 «İnönü Kütüphanesi: 1»

Elimizde Fenâî'nın şiirleri bulunmadığından örnek veremiyoruz.

(Yazan : KÜR HASAN)

Resim 4.2.54.'de Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan Celali ve Fenâi ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir. Nail Tan'ın Kastamonu gazetesinde yayımlanan yazısında, Celali'nin hayatından, âşık ve divan edebiyatında yazmış olduğu şiirlerinden, Sinop'ta Seyyid Bilal Türbesinde asılı olan koşmasına yer vermiştir. Fenâi ile ilgili olarak ise, hayatı ve bibliyografyasından bahsetmiştir. Fenâi'nin ilahilerinin bulunduğuna dair bilgi de yer almaktadır.

Resim 4.2.55.

Kastamonu Halk Şairleri Kör Hasan (Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu Halk Şairleri

KÖR HASAN

Nail TAN
Kültür ve Turizm Bakanlığı, Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı

— 13 —

Dadaylı olduğunu şiirinde belirtiyor. Elimizde bir şiiri ve Dadaylı olduğundan başka bir bilgi yok. Şiiri okuduğumuzda iki gözünün de kör olduğu anlaşılıyor. Daday'da yaptığımız araştırmalar sonucunda henüz izine rastlamadık. Şiir, 1939 yılında İstanbul'da yayımlandığına göre İstanbul'a Daday'dan göçmüş biri de olabilir. Bir körün İstanbul'da yayımlanan bir dergiye şiirinin ulaşması o dönemde pek mümkün gözükmüyor. Dadaylı Kör Hasan'ın Destanı Atatürk'le ilgili pek çok şiir kitabında yayımlanmıştır. İlk yayımlandığı yer Yücel dergisidir (S. 47, Ocak

Diğer kaynaklar şunlardır.

Bibliyografya :

Aydem'r, Orhan, «Halk Ozanların dan Atatürk'e», Türk Folklor Araştırmaları, IX (196), 11/1965, 3897

Atatürk Şiirleri; Hzl, Behçet Necatigil, 3. Bsl. Ankara 1981, Mete'k san Mat., s 76 «Türk Dil Kurumu Yayınları: 381»

Halk Şiirinde Atatürk; Hzl. Saim Sakaoğlu-Turgut Günay, Erzurum 1974, At. Ü. Bsm., s. 66 «Atatürk Üniversitesi Yayınları: 335»

DESTAN

Gayri derdimizin çoğu kalmadı
Büyük ağızlarda köylünün adı
Cumhuriyet bizi saydı kolladı
Bilirik kadrini, değilik nankör

Ferman padişahın, dağlar bizimdi
Ferman da, vatan da bizimdir şimdi
Ata'dan her gönle bir ışık indi
Gözlerimiz nasıl açıldı bir gör

Bize gök perdesiz, perdelisi yer
İnanın ârîftir görürden körler
Adıma Dadaylı Kör Hasan derler
Körüm ya çok şükür değilim nankör

Sultanlıktan kara perde gözümde
Cumhuriyet nuru yandı özümde
Billâhi riyâ yok benim sözümde
Gönül gözüm açık, beden gözüm kör

(Yazan : HASAN OZANOĞLU)

Resim 4.2.55.'de Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan Kör Hasan ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir. Nail Tan'ın Kastamonu gazetesinde kaleme aldığı yazıda, Kör Hasan'ın Dadaylı olduğunu şiirlerinde belirttiğini aktarmıştır. Şiirinde ayrıca, iki gözünün de kör olduğunun anlaşıldığını aktarmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda İstanbul Yücel dergisinde şiirlerinin yayınlandığı görülmektedir. Bu bilgiler kapsamında, Kastamonu'dan İstanbul'a göç ettiği düşünülmektedir. Destanlarının, Atatürk'le ilgili birçok şiir kitabında yayınlandığından bahsederek, bir destan örneğine yer verilmiştir.

Resim 4.2.56.

Kastamonu Halk Şairleri İhsan Ozanoğlu (Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu
Halk Şairleri
İHSAN OZANOĞLU

Nail TAN
Kültür ve Turizm Bakanlığı,
Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı

— 14 —

1907 yılında Kastamonu'da doğ du. Dedesi Aşık Mehmet, babası Aşıkoğlu Ahmet'tir. Annesi Emine Hanım'dır. Babası saz çalmış, Şa baniye Derkâhı'nda zâkirbaşı ol - muştur.

Ozanoğlu, 10 çocuklu bir aile - nin oğludur. Kastamonu'da Darül- hilâfe Medresesi'ni bitirmiş, ayrıca ünlü müderrislerden özel ders ala rak kendini yetiştirmiş; Arapça, İb ranice, Süryanice öğrenmiştir. 1928 yılında dışardan İstanbul Öğretmen Okulu'nu bitirmiş. 1938 yılına ka dar köylerde öğretmenlik yapmış - tır. 1946 yılında Kastamonu İl Halk Kütüphanesi'ne müdür oldu. 1963 yılında bu görevden emekliye ayrıl dı. 13.2.1981 tarihinde vefat etti.

Ozanoğlu hem divan, hem de halk şiiri tarzında şiirler yazmış tır. Halk şiiri tarzında şiirleri daha çoktur. İyi bir öğrenim gördüğü için sazının yanında sözü de çok kuvvetliydi. Aşıklarla irticâlen kar şılaşma yapabiliyordu. Kemali'nin oğlu Aşık Hasan'dan söz dersi al mış, daha 16 yaşında iken Erzu rumlu Emrah'ın torunu Aşık Ni- hani'yi karşılaşmada mat etme ba şarısını göstermiştir. Yorgansız Hakkı, Fırkani, Haykûri, Aşık Yah ya, Cevlâni, Müdami gibi halk şairleriyle karşılaşma yapmıştır. 1942 yılında Behçet Kemal Çağlar'ın Kastamonu Halkevi'nde yönettiği bir aşıklar toplantısında «Usta Şa ir» ilan edilmiştir. 1975 yılında Kon ya 10. Türkiye Aşıklar Bayramı'na da katılmıştır.

Ozanoğlu şairliği yanında Kas tamonu kültürünü de araştırmış - tır. Derleme ve araştırmaları Milli Folklor Araştırma Dairesi Ankara Etnografya Müzesi, Kastamonu Müzesi, Kastamonu İl Halk Kütüp hanesi arşivlerindendir. Kastamo - nu İl Halk Kütüphanesi arşivlerin dendir. Kastamonu türkülerinin çoğu ondan derlenerek TRT arşivi ne girmiştir.

(SÜRECEK)

Resim 4.2.56'da Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan İhsan Ozanoğlu ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir. Nail Tan'ın Kastamonu gazetesinde kaleme aldığı yazıda, İhsan Ozanoğlu'nun hayatından bahsedildiği görülmektedir. Divan ve halk şiiri tarzından şiirler yazdığından, saz ve sözünün kuvvetinden, âşıklarla karşılaşma yaptığından, Âşık Hasan'dan söz dersleri aldığından bahsetmektedir. 16 yaşında iken Erzurumlu Emrah'ın torunu Âşık Nihai'yi karşılaşmada mat ettiği, Yorgansız Hakkı, Firkani, Haykuri, Âşık Yahya, Cevlâni, Müdami gibi halk şairleriyle karşılaşmalar yaptığı bilgisi de yer almaktadır. Behçet Kemal Çağlar'ın Kastamonu Halk evinde yönettiği usta âşıklar toplantısında Usta şair ilan edilmiş ve 10. Konya âşıklar bayramına katıldığı dile getirilmiştir.

Resim 4.2.57.

Kastamonu Halk Şairleri İhsan Ozanoğlu (Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu
Halk Şairleri
İHSAN OZANOĞLU

Nail TAN
Kültür ve Turizm Bakanlığı, Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı

— 15 —

Bibliyografya:
I. İhsan Ozanoğlu'nun Kitap Yayınları:
Atatürk Devrimi Destanı: Kastamonu 1938, Açıksöz Mat., 22 s.
Çiftlere Doğru: Kastamonu 1938, Açıksöz Mat., 14 s.
Zaferden Zafere: Kastamonu 1938, Açıksöz Mat., 43 s.
Kastamonu Bilmeceleri: (Nasıh Günkör'le) İzmir 1939, Ticaret Bem., 204 s.
Deli Gönül: Kastamonu 1939, Açıksöz Mat., 32 s.
Milli Şef Kastamonu'da: Kastamonu 1939, Açıksöz Mat., 18 s.
İnönü Destanı: Kastamonu 1946, Kastamonu Mat., 8 s.
Kastamonu Mat., 8 s.
19 Mayıs: Kastamonu 1946, Kastamonu Mat., 6 s.
Üç Telli: Kastamonu 1946, Kastamonu Mat., 7 s.
Yudum Yudum: Kastamonu 1946, Kastamonu Mat., 6 s.
Oruç: Kastamonu 1947, Kastamonu Mat., 11 s.
Bülbül: Kastamonu 1947, Kastamonu Mat., 7 s.
Çocuğun Değeriâ Kastamonu 1952, Kral Mat., 3 s.
Doğru Yol: Kastamonu 1952, Kral Mat., 3 s.
Dua: Kastamonu 1952, Kral Mat., 5 s.
Düstur: Kastamonu 1952, Kral Mat., 3 s.
Hayattan: Kastamonu 1952, Kral Mat., 2 s.
Kastamonu Destanı: İstanbul 1952 Şirketi Mürettibiye Mat., 32 s.

Resim 4.2.57'de görüldüğü gibi Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan İhsan Ozanoğlu ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir Nail Tan'ın 24 Ekim'de Kastamonu Halk Şairleri İhsan Ozanoğlu adlı yazısının devamı niteliğinde olup, İhsan Ozanoğlu'na ait kitap yayınlarına yer verilmiştir

Resim 4.2.58.

Kastamonu Halk Şairleri İhsan Ozanoğlu (Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu
Halk Şairleri
İHSAN OZANOĞLU

Nail TAN
Kültür ve Turizm Bakanlığı, Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı

— 16 —

Öğüt: Kastamonu 1952, Kral Mat., 3 s.
Saz: Kastamonu 1952, Kral Mat., 3 s.
Sazımın Tellerinden: Kastamonu 1952, Kral Mat., 3. s.
Senden Sana: Kastamonu 1952, Kral Mat., 4. s.
Sevkâ: Kastamonu 1952, Kral Mat., 5 s.
Teskınlık: Kastamonu 1952, Kral Mat., 5 s.
Vasiyet: Kastamonu 1952, Kral Mat., 3 s.
29 Ekim: Kastamonu 1952, Kral Mat., 3 s.
Ne Fayda: Kastamonu 1953, Kral Mat., 3 s.
Ne Fayda: Kastamonu 1953, Kral Mat., 3 s.
1960, Doğrusöz Mat., 8 s.
Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Büyük Haydar Efendi: Kastamonu 1958, Doğrusöz Mat., 7s.
Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Candaroğlu İsmail Bey: Kastamonu 1959, Doğrusöz Mat., 31 s.
Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Çelenligil: Kastamonu 1959, Doğrusöz Mat., 63 s.
Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Ketenoğlu: Kastamonu 1958, Doğrusöz Mat., 7 s.
Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlardan Celâli: Kastamonu 1959, Doğrusöz Mat., 8 s.
Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Mahvi: Kastamonu 1960, Doğrusöz Mat., 4 s.
Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meydanî: Kastamonu 1960, Doğrusöz Mat., 7 s.
Meşhur Adamlar Sadık Paşa: Kastamonu 1959, Doğrusöz Mat., 71 s.
Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Prof. Dr. Avni Hus... Kastamonu 1958, Doğrusöz Mat.

Resim 4.2.58.'de Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan İhsan Ozanoğlu ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir. Nail Tan'ın 24 Ekim 1986 tarihinde kaleme

aldığı Kastamonu Halk Şairleri İhsan Ozanoğlu adlı yazının devamı niteliğinde olup, İhsan Ozanoğlu'na ait eserlere ve yazılarına ait bilgilere yer verilmiştir.

Resim 4.2.59.

Kastamonu Halk Şairleri İhsan Ozanoğlu (Tan, 1986, s. 2).

Kastamonu
Halk Şairleri
İHSAN OZANOĞLU

Nail TAN
Kültür ve Turizm Bakanlığı, Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı

— 17 —

II. Ozanoğlu'ndan Bahseden Yayınlar:
Acar, Hüsnü: Kastamonulu Şair İhsan Ozanoğlu: Erciyes, VI (72), 12/1983, 17
Ataman, Sadi Yaver: «İhsan Ozanoğlu»;
1. Türk Folkloru: III (26), 9/1981, 12-14 ve 18
2. Türk Folkloru: III (27), 10/1981, 10-12
1967 Kastamonu İl Yıllığı: Ankara 1968, Ulusal Bsm., s. 245-246
Çelenligil, M. Nasıh: Ozanoğlu Hayatı ve Şiirleri, C. I., Kastamonu 1944,
Çelenligil, M. Nasıh: Kastamonu'nun Meşhur Saz Şairlerinden Ozanoğlu ile Aşık Hakkı'nın Taşlamala
ri: Kastamonu 1959, İlhan Mat.,

HAKKI:
Kırk taban eti, bir gün av eti
Kişi üstatlardan alır himmeti
Bu geceki sohbet avcı sohbeti
Sohbet olsun üstad yamancasına

OZANOĞLU:
Kurt gibi bakarım bir tavşan
Duramam kekliği ne zaman görsem
Hele tab'a uygun bir ceylân
Çekerim pençeyi arslancasına

HAKKI:
Bazı avcı vardır atar vuramaz
Kaçırıp kovalar amma eremez
Taşlar kor çantaya eli boş gelmez
Söz söyler dönüşte yalancasına

OZANOĞLU:
Kimisi doluya kimi boşuna
Kimisinin gezmek gider boşuna
Sofrada lâkin saldırır düşüne
Uzatır pençeyi kaplancasına

HAKKI:

Resim 4.2.59.'da Nail Tan'ın, Kastamonu halk şairlerinden olan İhsan Ozanoğlu ile ilgili bir köşe yazısı görülmektedir. Nail Tan'ın 24 Ekim 1986 yılında Kastamonu Halk Şairleri İhsan Ozanoğlu adlı yazının devamı niteliğindedir. Yazısında, İhsan Ozanoğlun'dan bahseden yayınlara ve Yorgansız Hakkı ile yapmış oldukları taşlama örneğine yer vermiştir.

Resim 4.2.60.

Ölümünün 6. Yılında İhsan Ozanoğlu'nu Anıyoruz (Anonim, 1987, s. 1).

Ölümünün 6. yılında

İHSAN OZANOĞLU'NU ANIYORUZ

Kastamonu'nun yetiş ilim ve din adamı İhsan ...diği değerli simalar - Ozanoğlu'nu ölümünün ...an gazeteci yazar, 6. yıldönümü olan bu- ...k, divan ve saz şairi; gün saygıyla anıyoruz.

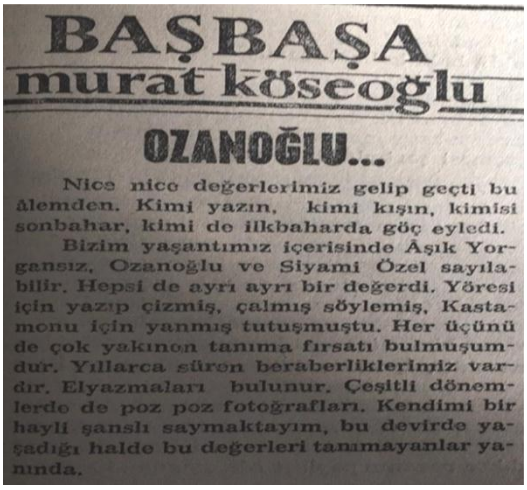
Kastamonu'ya oldu - gu kadar, Türk Edebiya ti'na, Sanat ve folklörü ne büyük hizmetleri do kunan İhsan Ozanoğlu, yaşadığı 74 yıl boyunca, 1600 basılmış ve basıl- mamış eserle, 32 üniver site mezuniyet tezi, 3 doktora tezi, 36 bin civa rında makaleye imzası nı atmıştı.

BAŞBAŞA
murat köseoğlu

Resim 4.2.60.'da görüldüğü gibi Kastamonu gazetesinde, İhsan Ozanoğlu'nun vefatının 6. Yıldönümü münasebetiyle "İhsan Ozanoğlu'nu anıyoruz" adlı haber yer almaktadır. Haberin içeriğinde, Türk edebiyatına, sanat ve folkloruna katkıları olan İhsan Ozanoğlu'nun yaşadığı sürece 1600 basılmış eser, 32 üniversite mezuniyet tezi, 3 doktora tezi, 36 bin civarında makaleye ve basılmamış birçok esere konu olduğu yer almaktadır.

Resim 4.2.61.

Ozanoğlu (Köseoğlu, 1987, s. 1- 4).

BAŞBAŞA
murat köseoğlu

OZANOĞLU...

Nice nice değerlerimiz gelip geçti bu âlemden. Kimi yazın, kimi kışın, kimisi sonbahar, kimi de ilkbaharda göç eyledi.

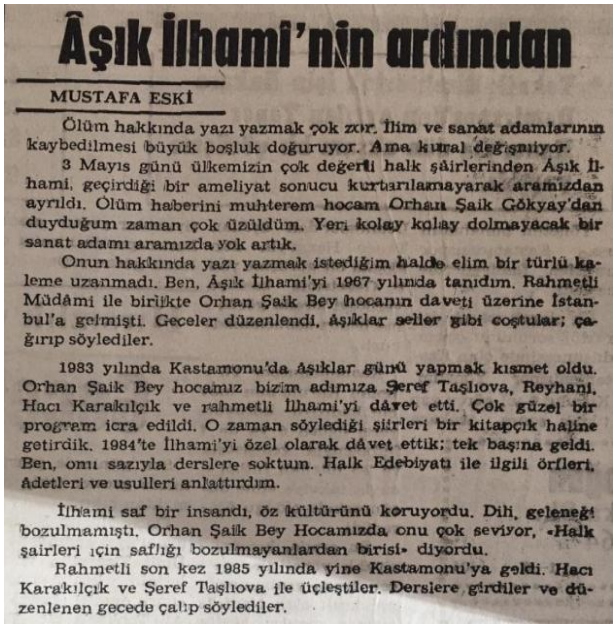
Bizim yaşantımız içerisinde Âşık Yorgansız, Ozanoğlu ve Siyami Özel sayılabilir. Hepsi de ayrı ayrı bir değerdi. Yöresi için yazıp çizmiş, çalmış söylemiş, Kastamonu için yanmış tutuşmuştu. Her üçünü de çok yakından tanıma fırsatı bulmuşumdur. Yıllarca süren beraberliklerimiz vardır. Elyazmaları bulunur. Çeşitli dönemlerde de poz poz fotoğrafları. Kendimi bir hayli şanslı saymaktayım, bu devirde yaşadığı halde bu değerleri tanımayanlar yanında.

Resim 4.2.61.'de 13 Şubat 1987 yılı Kastamonu gazetesinde yayımlanan "Ölümünün 6. Yılında İhsan Ozanoğlu'nu anıyoruz" adlı haberin ardından Murat Köseoğlu'nun "Ozanoğlu" adlı köşe yazısı yer almaktadır. Kastamonu yetişen Yorgansız Hakkı,

İhsan Ozanoğlu gibi değerli insanların varlığından söz etmiş, İhsan Ozanoğlu'na ait el yazmalarını İl Halk Kütüphanesinde topladığını ve bunların bir kitap haline dönüştürülmesi için Nail Tan'dan yardım isteyerek Kültür Bakanlığına seslenişte bulunmuştur. Yazısını, Yorgansız Hakkı ile olan deyişinden örnek vererek bitirmiştir.

Resim 4.2.62.

Âşık İlhami'nin Ardından (Eski, 1987, s. 3).

Âşık İlhami'nin ardından

MUSTAFA ESKİ

Ölüm hakkında yazı yazmak çok zor. İlim ve sanat adamlarının kaybedilmesi büyük boşluk doğuruyor. Ama kural değişmiyor.

3 Mayıs günü ülkemizin çok değerli halk şairlerinden Âşık İlhami, geçirdiği bir ameliyat sonucu kurtarılamayarak aramızdan ayrıldı. Ölüm haberini muhterem hocam Orhan Şaik Gökyay'dan duyduğum zaman çok üzüldüm. Yeri kolay kolay dolmayacak bir sanat adamı aramızda yok artık.

Onun hakkında yazı yazmak istediğim halde elim bir türlü kaleme uzanmadı. Ben, Âşık İlhami'yi 1967 yılında tanıdım. Rahmetli Müdâmi ile birlikte Orhan Şaik Bey hocanın davetî üzerine İstanbul'a gelmişti. Geceler düzenlendi, âşıklar seller gibi coştular; çağırıp söylediler.

1983 yılında Kastamonu'da âşıklar günü yapmak kısmet oldu. Orhan Şaik Bey hocamız bizim adımıza Şeref Taşlıova, Reyhanî, Hacı Karakılçık ve rahmetli İlhami'yi dâvet etti. Çok güzel bir program icra edildi. O zaman söylediği şiirleri bir kitapçık haline getirdik. 1984'te İlhami'yi özel olarak dâvet ettik; tek başına geldi. Ben, onu sazıyla derslere soktum. Halk Edebiyatı ile ilgili örfleri, âdetleri ve usulleri anlattırdım.

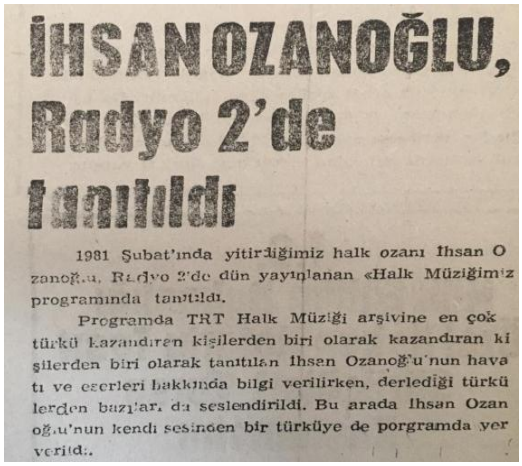
İlhami saf bir insandı, öz kültürünü koruyordu. Dili, geleneği bozulmamıştı. Orhan Şaik Bey Hocamızda onu çok seviyor, «Halk şairleri için saflığı bozulmayanlardan birisi» diyordu.

Rahmetli son kez 1985 yılında yine Kastamonu'ya geldi. Hacı Karakılçık ve Şeref Taşlıova ile üçleştiler. Derslere girdiler ve düzenlenen gecede çalıp söylediler.

Resim 4.2.62.'de görüldüğü gibi Âşık İlhami ile ilgili bir köşe yazısı yer almaktadır. Mustafa Eski'nin kaleme almış olduğu köşe yazısında, 3 Mayıs 1987 yılında geçirmiş olduğu bir hastalık nedeniyle ameliyata alınan Âşık İlhami'nin vefat ettiği haberine derinden üzüldüğünü aktarmıştır. Yaşamı sırasında 1983 yılında Kastamonu'da yapılan âşıklar gününde kendisiyle tanışmanın verdiği mutluluğu, 1984 yılında tekrardan Kastamonu'ya davet ettiklerini ve söylediği şiirleri kitapçık haline getirdiklerinden bahsetmiştir. Sazıyla birlikte Kastamonu'da derslere katıldığını, halk edebiyatı ile ilgili örf ve adetleri anlattığından, 1985 yılında Hacı Karakılçık ve Şeref Taşlıova ile tekrardan Kastamonu'ya geldiğinden bahsetmiştir. Koşma tarzında, 11 hece vezniyle söylediği şiir ile yazısına devam edip, Kars yöresinde yetişen bu âşık için kitap yayınlanması gerektiğini, ona olan vefa ve sevgi borcundan bahsederek vefatına olan derin üzüntüsünü dile getirdiği görülmektedir.

Resim 4.2.63.

İhsan Ozanoğlu, Radyo 2'de Tanıtıldı (Anonim, 1989, s. 1).

İHSAN OZANOĞLU, Radyo 2'de tanıtıldı

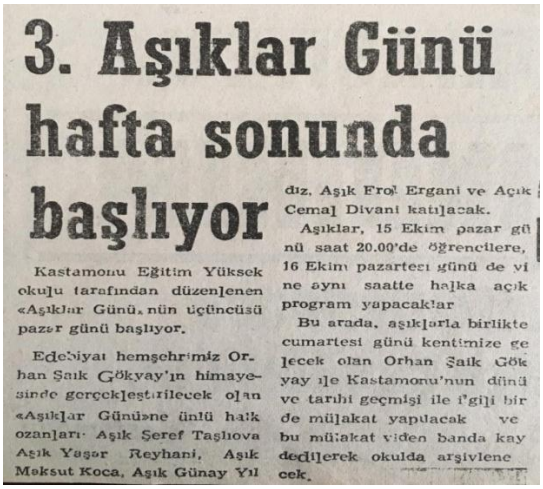
1981 Şubat'ında yitirdiğimiz halk ozanı İhsan O zanoğ.u, Radyo 2'de dün yayınlanan «Halk Müziğimiz programında tanıtıldı.

Programda TRT Halk Müziği arşivine en çok türkü kazandıran kişilerden biri olarak kazandıran ki şilerden biri olarak tanıtılan İhsan Ozanoğ'u'nun hava tı ve eserleri hakkında bilgi verilirken, derlediği türkü lerden bazı'ar, da seslendirildi. Bu arada İhsan Ozan oğ.u'nun kendi sesinden bir türküye de porgramda yer verildi.

Resim 4.2.63.'de görüldüğü gibi 1981 yılında vefat eden İhsan Ozanoğlu'nun, hayatı ve eserleri radyo 2'de yayınlanan Halk müziği programında tanıtıldığı bilgisi vardır. Kastamonu gazetesinde yer alan bu haberde, TRT arşivine en çok katkı sağlayan Ozanoğlu'nun, türkülerinin bazıları bu programda seslendirildiği ve kendi sesinden seslendirdiği bir türküye de yer verildiği haberi yer almaktadır.

Resim 4.2.64.

3. Aşıklar Günü Hafta Sonunda Başlıyor (Anonim, 1989, s. 1).

3. Aşıklar Günü hafta sonunda başlıyor

Kastamonu Eğitim Yüksek okulu tarafından düzenlenen «Aşıklar Günü»nün üçüncüsü pazar günü başlıyor.

Edebiyat hemşehrimiz Orhan Şaik Gökyay'ın himayesinde gerçekleştirilecek olan «Aşıklar Günü»ne ünlü halk ozanları Aşık Şeref Taşlıova Aşık Yaşar Reyhani, Aşık Meksut Koca, Aşık Günay Yıldız, Aşık Erol Ergani ve Açık Cemal Divani katılacak.

Aşıklar, 15 Ekim pazar günü saat 20.00'de öğrencilere, 16 Ekim pazartesi günü de yine aynı saatte halka açık program yapacaklar

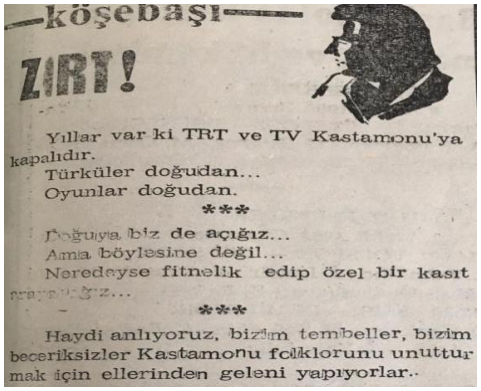
Bu arada, aşıklarla birlikte cumartesi günü kentimize gelecek olan Orhan Şaik Gökyay ile Kastamonu'nun dünü ve tarihi geçmişi ile ilgili bir de mülakat yapılacak ve bu mülakat video banda kaydedilerek okulda arşivlenecek.

Resim 4.2.64.'de görüldüğü gibi Kastamonu'da, 3. kez âşık şölenlerinin yapılacağı bilgisi vardır. Eğitim Yüksekokulu tarafından düzenlenecek bu âşıklar gününe halk ozanlarından, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Yaşar Reyhanî, Âşık Meksut Koca, Âşık

Günay Yıldız, Âşık Erol Ergani ve Âşık Cemal Divani'nin katılacağı bilgisi yer almaktadır.

Resim 4.2.65.

Zırt! (Özel, 1989, s. 3).

köşebaşı

ZIRT!

Yıllar var ki TRT ve TV Kastamonu'ya kapalıdır.
Türküler doğudan...
Oyunlar doğudan.
***
Doğuyla biz de açığız...
Amia böylesine değil...
Neredeyse fitnelik edip özel bir kasıt [illegible]...
***
Haydi anlıyoruz, bizim tembeller, bizim beceriksizler Kastamonu folklorunu unuttur mak için ellerinden geleni yapıyorlar..

Resim 4.2.65.'de Kastamonu folkloruna ve Yorgansız Hakkı'ya değinen bir köşe yazısı görülmektedir. Siyami Özel kaleme almış olduğu yazısında, TRT'nin Kastamonu ve folklorunu unutmak için ellerinden geleni yaptıklarını düşünerek serzenişte bulunmuştur. Sepetçioğlu, Yorgansız gibi başlı başına ekollerimizin bulunduğunu da dile getirmiştir.

Resim 4.2.66.

Yorgansız Hakkı'yı Anıyoruz (Anonim, 1990, s. 1).

"Yorgansız Hakkı"yı anıyoruz

Kastamonu'nun yetiştirdiği ünlü halk ozanı, 26 yıl önce bugün aramızdan ayrılmıştı.

Kastamonulu son halk ozanlarından «Aşık Yorgansız Hakkı»'yı ölümünün 26. yıldönümünde anıyoruz.

1895 yılında doğan «Yorgansız Hakkı», ozanlığındaki ustalık, davranışları ve nüktelériyle halkı bir üne kavuşmuş Kastamonu'nun sembollerinden olmuştu.

17 Şubat 1964'te hayata gözlerini kapayan «Yorgansız»'ı, 26. ölüm yıldönümünde saygıyla anıyoruz.

Aşık Yorgansız

M. Eski

Kastamonu'da yetişen halk şairlerinin son halkalarından biri olan Aşık Yorgansız'ın bugün ölüm yıldönümü'dür. Onu 17 Şubat 1964 günü kaybetmiştik.

Aşık Yorgansız usta şairliğinin yanında Kastamonu'ya özgü giyinişi ile de bir sembol'dü. Bu haliyle herkesi hayran bırakmıştı. Kendinden emin, vakur bir edâ ile yürürdü.

Resim 4.2.66.'da görüldüğü gibi 17 Şubat 1964 yılında vefat eden Yorgansız Hakkı'nın 26. Ölüm yıldönümü haberi yer almaktadır.

Resim 4.2.67.

Aşık Yorgansız (Eski, 1990, s. 1).

Aşık Yorgansız

M. Eski

Kastamonu'da yetişen halk şairlerinin son halkalarından biri olan Aşık Yorgansız'ın bugün ölüm yıldönümü'dür. Onu 17 Şubat 1964 günü kaybetmiştik.

Aşık Yorgansız usta şairliğinin yanında Kastamonu'ya özgü giyinişi ile de bir semboldü. Bu haliyle herkesi hayran bırakmıştı. Kendinden emin, vakur bir edâ ile yürürdü.

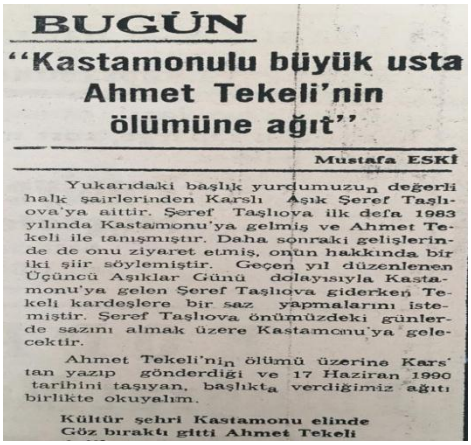
Kastamonu onun ardından Ozanoğlu'nu da yitirdikten sonra bu saha tamamen boş kaldı.

Yorgansız 1895 yılında doğmuştur. Babası Kasap esrafından, Hüseyin Efendi, annesi ise Cemile Hanım'dır. İlk öğrenimini mahalle mektebinde yapmış, bir ara İstanbul'a gitmiştir. Balkan Savaşı ve I. Dünya Savaşının çeşitli cephelerinde bulunmuş, en son Kurtuluş Savaşı'na katılmıştır. Çavuşluk rütbesi ve gazilik onuru ile Kastamonu'ya dönmüştür.

Resim 4.2.67.'de, 1990 yılında Yorgansız Hakkı'yı anıyoruz adlı haberin hemen ardından, Mustafa Eski tarafından haberin devamını oluşturacak nitelikte bir köşe yazısı yer almaktadır. Yazıda, Yorgansız Hakkı'nın Balkan ve I. Dünya ve Kurtuluş savaşına katıldığından Çavuşluk rütbesi ve gazilik onuru ile memleketi olan Kastamonu'ya döndüğünden, en çok koşma türünden eserler verdiğini ve hece veznini kullandığından bahsederek, onu okuyuculara tanıtmış ve Yorgansız'a ait bir dörtlük ile yazısını sonlandırmıştır.

Resim 4.2.68.

Kastamonulu Büyük Usta Ahmet Tekeli'nin Ölümüne Ağıt (Eski, 1990, s. 1).

BUGÜN

"Kastamonulu büyük usta Ahmet Tekeli'nin ölümüne ağıt"

Mustafa ESKİ

Yukarıdaki başlık yurdumuzun değerli halk şairlerinden Karslı Aşık Şeref Taşlıova'ya aittir. Şeref Taşlıova ilk defa 1983 yılında Kastamonu'ya gelmiş ve Ahmet Tekeli ile tanışmıştır. Daha sonraki gelişlerinde de onu ziyaret etmiş, onun hakkında bir iki şiir söylemiştir. Geçen yıl düzenlenen Üçüncü Aşıklar Günü dolayısıyla Kastamonu'ya gelen Şeref Taşlıova giderken Tekeli kardeşlere bir saz yapmalarını istemiştir. Şeref Taşlıova önümüzdeki günlerde sazını almak üzere Kastamonu'ya gelecektir.

Ahmet Tekeli'nin ölümü üzerine Kars'tan yazıp gönderdiği ve 17 Haziran 1990 tarihini taşıyan, başlıkta verdiğimiz ağıtı birlikte okuyalım.

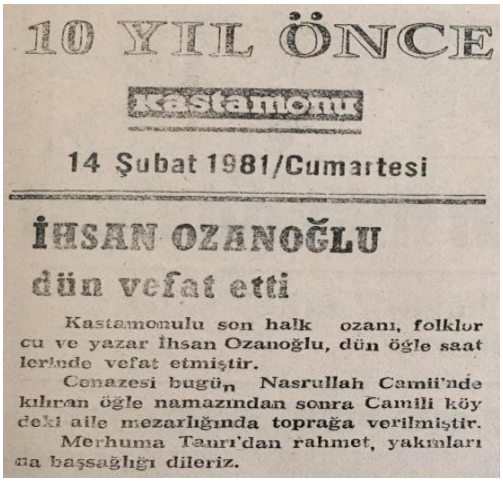
Kültür şehri Kastamonu elinde
Göz bıraktı gitti Ahmet Tekeli

Resim 4.2.68'de başlığı Âşık Şeref Taşlıova'ya ait olan Mustafa Eski tarafından kaleme alınan köşe yazısı görülmektedir. Yazıda, 1983 yılında Kastamonu'ya gelen

Âşık Şeref Taşlıova'nın saz ustası olan Tekeli ile tanıştığı, 1989 yılında gelişinde ise Tekeli kardeşlerden saz yapmasını istediği yer almaktadır. 17 Haziran 1990 yılında vefat eden Tekeli'nin ölümü üzerine Şeref Taşlıova büyük üzüntü duyduğunu bir ağıtla dile getirdiği yer almaktadır. Yazısını, Âşık Şeref Taşlıova'nın mektupla göndermiş olduğu ağıt ile bitirmiştir.

Resim 4.2.69.

İhsan Ozanoğlu Dün Vefat Etti (Anonim, 1991, s. 3).

10 YIL ÖNCE

Kastamonu

14 Şubat 1981/Cumartesi

İHSAN OZANOĞLU

dün vefat etti

Kastamonulu son halk ozanı, folklor cu ve yazar İhsan Ozanoğlu, dün öğle saat lerinde vefat etmiştir.

Cenazesi bugün Nasrullah Camii'nde kılınan öğle namazından sonra Camili köy deki aile mezarlığında toprağa verilmiştir.

Merhuma Tanrı'dan rahmet, yakınları na başsağlığı dileriz.

Resim 4.2.69.'da görüldüğü gibi Kastamonu gazetesinde 10 yıl önce yayımlanan yazar ve ozan İhsan Ozanoğlu'nun vefat haberi yer almaktadır. Haber içeriğinde cenazesinin nerede toprağa verileceğine ilişkin bilgiler yer alırken, başsağlığında bulunulmuştur.

Resim 4.2.70.

Kültür ve Sanatımızda Kimler Var, Kimler Yok? (Yücel, 1996, s. 1-4).

Kültür ve sanatımızda kimler var, kimler yok?

Bir tesadüf sonucu öğren
mesem haberim olmayacak
ti...
İş Bankası'nın yayınladığı
Kültür ve Sanat Dergisi'n n
Eylül 1996 tarihli 27. sayısı
nın Kastamonu'ya ayrıldı-
ğından bir dostumun, "Mut
laka al" tavsiyesinden sonra
haberim oldu.
Büyük bir merakla aldım
ve incelemeye başladım.
Doğal güzelliklerimizin,
mimari eserlerimizin, mü-
rihimizin, müzemizin, mut-
fağımızın el sanatlarımı-
nın, halk oyunlarımızın, res

● Orhan Şaiklerimizle, Rıfat Ilgazlarımızla... Oğuz Atay, İhsan Ozanoğlu, Siyami Özel, Erol Sayanlarımızla... bir bütündür sanat ve kültür hayatımız. Hayatı, olayları, dünyayı, insanı, toplumu Kastamonu'yu gözlemleyerek kavramış ve sanatsal ürünlere dönüştürmüş değerlerimizi, Kastamonu'nun kültürel bütünlüğünden koparamayız.

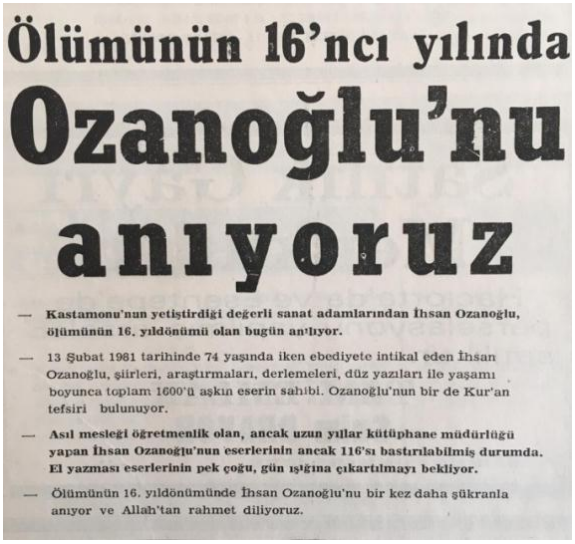
samlarımızın, şairlerimizin meğ geçenlere teşekkür e-
diğ dergiyi hazırlamakta e "geniş bir biçimde" ele alın
nu, sayfalarını bizlere aç- diyorum. Önemli bir yayı-
mış olmasını "ellerinden geç
diğince" değerlendirmişler.
Yalnız, konum bu değil...
Dergide, inceleme ve araş
tırmalarıyla Kastamonu kül
türüne önemli katkılar sağ
layan İhsan Ozanoğlu; yine
çevirileri, şiirleri ve araştır
malarıyla ülke kültüründe
ki yüz akımız Orhan Şaik
Gökyay ele alınarak çeşitli
yönleriyle tanıtılıyor.
Adı "Kültür ve Sanat" o-
lan bu dergide gözlerim
gayri ihtiyari Oğuz Atay'ı,
Rıfat Ilgaz'ı, Siyami Özel'i
(Devamı Sayfa 2'de)

Mehmet YÜCEL

Resim 4.2.20'de görüldüğü gibi kültür ve sanatta hangi isimlerin olduğu bilgisi vardır. Mehmet Yücel tarafından kaleme alınan yazıda, İş Bankası tarafından yayınlanan Kültür ve Sanat Dergisi'nin Eylül 1996 tarihli 27. Sayısının Kastamonu'ya ayrıldığı ve Kastamonu kültürüne önemli katkılar sağlayan İhsan Ozanoğlu gibi birçok ismin tanıtıldığı bilgisi yer almaktadır.

Resim 4.2.71.

Ölümünün 16'ncı Yılında Ozanoğlu'nu Anıyoruz (Anonim, 1997, s. 1).

Ölümünün 16'ncı yılında

Ozanoğlu'nu anıyoruz

— **Kastamonu'nun yetiştirdiği değerli sanat adamlarından İhsan Ozanoğlu, ölümünün 16. yıldönümü olan bugün an'lıyor.**

— 13 Şubat 1981 tarihinde 74 yaşında iken ebediyete intikal eden İhsan Ozanoğlu, şiirleri, araştırmaları, derlemeleri, düz yazıları ile yaşamı boyunca toplam 1600'ü aşkın eserin sahibi. Ozanoğlu'nun bir de Kur'an tefsiri bulunuyor.

— **Asıl mesleği öğretmenlik olan, ancak uzun yıllar kütüphane müdürlüğü yapan İhsan Ozanoğlu'nun eserlerinin ancak 116'sı bastırılabilmiş durumda. El yazması eserlerinin pek çoğu, gün ışığına çıkartılmayı bekliyor.**

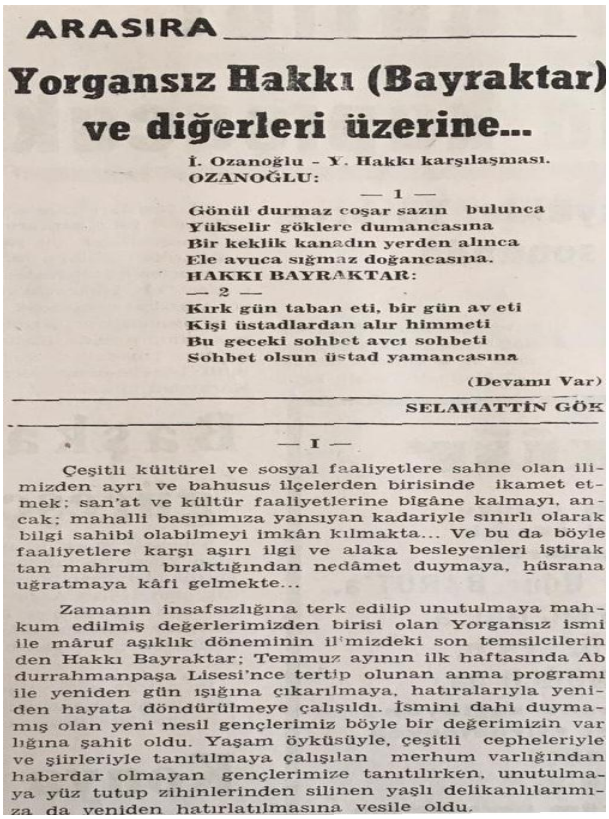
— Ölümünün 16. yıldönümünde İhsan Ozanoğlu'nu bir kez daha şükranla anıyor ve Allah'tan rahmet diliyoruz.

Resim 4.2.71.'de görüldüğü gibi Ozanoğlu'nun vefatının 16'ncı yılına ilişkin haber yer almaktadır. Kastamonu gazetesinin 1997 yılında yayımlanan bu haberinde,

Şiirleri, araştırmaları, derlemeleri, düz yazıları ile yaşamı boyunca toplam 1600'ü aşkın eser sahibi olan İhsan Ozanoğlu'nun ölümünün 16'ncı yıldönümü nedeniyle şükran ve rahmet ile anıldığı görülmektedir.

Resim 4.2.72.

Yorgansız Hakkı (Bayraktar) ve Diğerleri Üzerine (Gök, 1997, s. 3).

ARASIRA

Yorgansız Hakkı (Bayraktar) ve diğerleri üzerine...

İ. Ozanoğlu - Y. Hakkı karşılaşması.
OZANOĞLU:
— 1 —
Gönül durmaz coşar sazın bulunca
Yükselir göklere dumancasına
Bir keklik kanadın yerden alınca
Ele avuca sığmaz doğancasına.
HAKKI BAYRAKTAR:
— 2 —
Kırk gün taban eti, bir gün av eti
Kişi üstadlardan alır himmeti
Bu geceki sohbet avcı sohbeti
Sohbet olsun üstad yamancasına

(Devamı Var)

SELAHATTİN GÖK

— I —

Çeşitli kültürel ve sosyal faaliyetlere sahne olan ilimizden ayrı ve bahusus ilçelerden birisinde ikamet etmek; san'at ve kültür faaliyetlerine bîgâne kalmayı, ancak; mahalli basınımıza yansıyan kadariyle sınırlı olarak bilgi sahibi olabilmeyi imkân kılmakta... Ve bu da böyle faaliyetlere karşı aşırı ilgi ve alaka besleyenleri iştirak tan mahrum bıraktığından nedâmet duymaya, hüsrana uğratmaya kâfi gelmekte...

Zamanın insafsızlığına terk edilip unutulmaya mahkum edilmiş değerlerimizden birisi olan Yorgansız ismi ile mâruf aşıklık döneminin ilimizdeki son temsilcilerinden Hakkı Bayraktar; Temmuz ayının ilk haftasında Abdurrahmanpaşa Lisesi'nce tertip olunan anma programı ile yeniden gün ışığına çıkarılmaya, hatıralarıyla yeniden hayata döndürülmeye çalışıldı. İsmini dahi duymamış olan yeni nesil gençlerimiz böyle bir değerimizin varlığına şahit oldu. Yaşam öyküsüyle, çeşitli cepheleriyle ve şiirleriyle tanıtılmaya çalışılan merhum varlığından haberdar olmayan gençlerimize tanıtılırken, unutulmaya yüz tutup zihinlerinden silinen yaşlı delikanlılarımıza da yeniden hatırlatılmasına vesile oldu.

Resim 4.2.72.'de görüldüğü gibi Kastamonu'da yetişen Yorgansız Hakkı ve diğer halk şairleri ile ilgilidir. Selahattin Gök tarafından kaleme alınan yazı, İhsan Ozanoğlu ve Yorgansız Hakkı'nın atışmaları ile başlamaktadır. Kastamonu İli Abdurrahman paşa lisesi tarafından Yorgansız Hakkı'yı anma töreni düzenlendiği, bu tören sayesinde böyle bir değerli kişinin varlığından haberi olmayan gençlerin tanıma fırsatı bulduğuna ve bu tarz programların yapılmasına ihtiyaç duyulduğuna değinmiştir.

Resim 4.2.73.

Yorgansız Hakkı (Bayraktar) ve Diğerleri Üzerine (Gök, 1997, s. 3).

ARASIRA

Yorgansız Hakkı (Bayraktar ve diğerleri üzerine...

İ. Ozanoğlu - Y. Hakkı karşılaşmasından

OZANOĞLU:

— 3 —

Kurt gibi bakarım bir tavşan görsem
Duramam kekliği ne zaman görsem
Hele tab'a uygun bir ceylan görsem
Çekerim pençeyi arslancasına.

HAKKI BAYRAKTAR:

— 4 —

Bazı avcı vardır atar vuramaz
Kaçırıp kovalar amma eremez
Taşlar kor çantaya eli boş gelmez
Söz söyler dönüşte yalancasına.

(Devamı Var)

SELAHATTİN GÖK

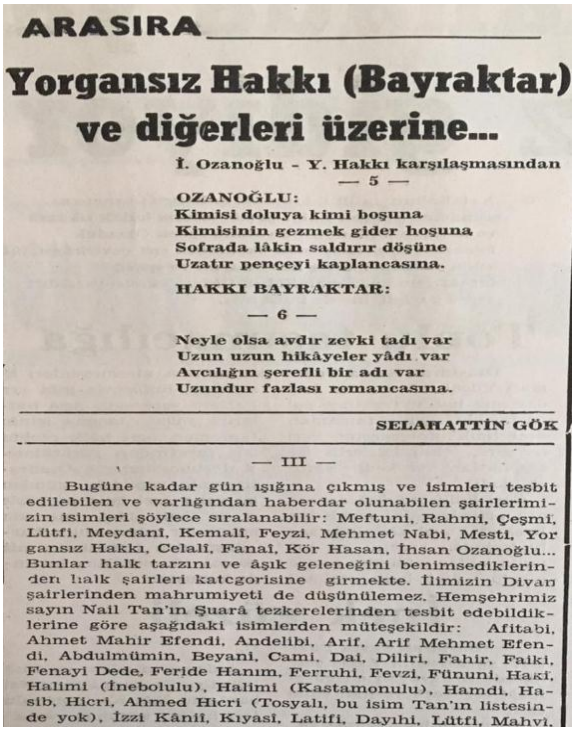
— II —

Söz şairlerden ve şiirden açıldığında ve konu da san'at, edebiyat olduğuna göre tarih boyunca Osmanlı Devleti'ne sanat ve kültür merkezliği yapmış ilimizde bu sahada yetişmiş nice değerlerimiz var ki, çoğumuz isimlerini dahi bilmez veya hatırlayamaz. Bunlardan sadece bir tanesi olan Hakkı Bayraktar'la ilgili yegâne eseri sayın Mustafa Eski «Aşık Hakkı Bayraktar - Yorgansız (Ank. 1975) isimli kitabıyla verdi. Yine bu sahada Doç. Dr. Süleyman Şenel tarafından bir kitap daha hazırlandığını merhum şairin oğlu Hafız Lütfi Bayraktaroğlu'nun mahalli basınımızda çıkan teşekkür yazısından öğreniyoruz. Yine son dönemin temsilcilerinden olan İhsan Ozanoğlu hakkında biyoğrafik ve şiirlerini havi bir eser zannediyorum bugüne kadar hayat bulmadı. Ancak kaynaklarda «Şair İhsan Ozanoğlu» Hüsnü Acar 1983, 17 s. ile Sadi Yaver Ataman'ın «İhsan Ozanoğlu» isimli derlemeleri var. Yine bu konuda M. Nasıh Çelenligil'in hazırladığı «Ozanoğlu Hayatı ve Şiirleri» 1944 ile «Kastamonu'nun Meşhur Saz Şairlerinden Ozanoğlu ile Aşık Hakkı'nın Taşlamaları, 1959 18 s. Ali Rıza Önder ile Nail Tan'ca hazırlanan Ozanoğlu'nun Türk Folkloru ile ilgili araştırmalarını ihtiva eden eserlerden ibaret. Ozanoğlu'nun muhtelif yıllarda yayınlanan irili ufaklı eserlerinin sayısı 70 rakamına ulaşmakta. Ve fakat bunları derli toplu olarak bulabilmek, ele geçirebilmek bugün için muhal olsa gerek.

Resim 4.2.73.'de görüldüğü gibi yazı, resim 4. 2. 72'de görülen Yorgansız Hakkı ve diğerleri üzerine adlı yazının devamı niteliğindedir. Yazının başında Ozanoğlu ve Yorgansız Hakkı'nın karşılaşmasından örnek verilmiştir. Osmanlı devletine sanat ve kültür merkezi yapan Kastamonu şehrinde yetişmiş değerli isimlerin olduğundan ve bu isimlerden Hakkı Bayraktar'ı, Mustafa Eski'nin bir kitap ile tanıtmaya çalıştığı bilgisi yer almaktadır. Süleyman Şenel'in de bu değerli isimler hakkında kitap hazırladığından, İhsan Ozanoğlu'nun ise Sadi Yaver Ataman'ın derlemesi ve Hüsnü Acar'ın gazetede yazmış olduğu yazılarla hayat bulmasını sağladıkları yer almaktadır.

Resim 4.2.74.

Yorgansız Hakkı (Bayraktar) ve Diğerleri Üzerine (Gök, 1997, s. 3).

ARASIRA

Yorgansız Hakkı (Bayraktar) ve diğerleri üzerine...

İ. Ozanoğlu - Y. Hakkı karşılaşmasından

— 5 —

OZANOĞLU:
Kimisi doluya kimi boşuna
Kimisinin gezmek gider hoşuna
Sofrada lâkin saldırır döşüne
Uzatır pençeyi kaplancasına.

HAKKI BAYRAKTAR:

— 6 —

Neyle olsa avdır zevki tadı var
Uzun uzun hikâyeler yâdı var
Avcılığın şerefli bir adı var
Uzundur fazlası romancasına.

SELAHATTİN GÖK

— III —

Bugüne kadar gün ışığına çıkmış ve isimleri tesbit edilebilen ve varlığından haberdar olunabilen şairlerimizin isimleri şöylece sıralanabilir: Meftuni, Rahmi, Çeşmi, Lütfi, Meydani, Kemali, Feyzi, Mehmet Nabi, Mesti, Yorgansız Hakkı, Celali, Fanai, Kör Hasan, İhsan Ozanoğlu... Bunlar halk tarzını ve âşık geleneğini benimsediklerinden halk şairleri kategorisine girmekte. İlimizin Divan şairlerinden mahrumiyeti de düşünülemez. Hemşehrimiz sayın Nail Tan'ın Şuarâ tezkerelerinden tesbit edebildiklerine göre aşağıdaki isimlerden müteşekkildir: Afitabi, Ahmet Mahir Efendi, Andelibi, Arif, Arif Mehmet Efendi, Abdulmümin, Beyani, Cami, Dai, Diliri, Fahir, Faiki, Fenayi Dede, Feride Hanım, Ferruhi, Fevzi, Fünuni, Hakî, Halimi (İnebolulu), Halimi (Kastamonulu), Hamdi, Hasib, Hicri, Ahmed Hicri (Tosyalı, bu isim Tan'ın listesinde yok), İzzi Kânil, Kıyasi, Latifi, Dayıhi, Lütfi, Mahvi,

Resim 4.2.74'te görülen yazı, Yorgansız Hakkı ve diğerleri üzerine adlı yazının devamı niteliğindedir. Yazının başında Ozanoğlu ve Yorgansız Hakkı'nın karşılaşmasından örnek verilmiştir. Yazının devamında ise, Kastamonu ilinde bugüne kadar duyulan Meftuni, Rahmi, Çeşmi, Lütfi, Meydanî, Kemalî, Feyzi, Mehmet Nabi, Mesti, Yorgansız Hakkı, Celali, Fenai, Kör Hasan, İhsan Ozanoğlu gibi halk tarzını ve âşıklık geleneğini benimseyen şairlerin isimlerine yer verilmiştir.

Resim 4.2.75.

Şiirlerle Kastamonu (Sayan, 1998, s. 1- 3).

BİZE GÖRE

"Şiirlerle Kastamonu"

"Öyle bir cevher ki dünyaya bedel
Biçilmez bahası Kastamonu'nun
Yapılsa tükenmez o kadar güzel
Haşre dek senâsı Kastamonu'nun"
(İhsan Ozanoğlu)

Mehmet SAYAN

"Şiirlerle Kastamonu" M. Sani Adıgüzel tarafından hazırlanan ve Alp Yayınları (1) tarafından yayınlanan Kastamonu şiirleri antolojisidir.

Kastamonu Eğitim Fakültesi'nde öğretim görevlisi olan M. Sani Adıgüzel, kitabın önsözündeb u antolojiyi

(Devamı Sayfa 3'de)

Resim 4.2.75'de Mehmet Sayan'ın kaleme aldığı yazı, şiir antolojisi kitabı ile ilgilidir. Yazıda, Sani Adıgüzel tarafından hazırlanan "Kastamonu şiirleri antolojisini" anlatılmaktadır. Başlıktan hemen sonra İhsan Ozanoğlu'na ait dörtlüğe yer verilmiştir. Kastamonu şiirleri antolojisinin içeriğinde, İhsan Ozanoğlu ve Yorgansız Hakkı'nın da yer aldığı dile getirilmiş, yazı kitap içeriğinden alınan İhsan Ozanoğlu'na ait dörtlük ile bitirilmiştir.

Resim 4.2.76.

Yorgansız Hakkı (Çavuş) Bayraktar (Köseoğlu, 1998, s. 1-3).

BAŞBAŞA

murat köseoğlu

Yorgansız Hakkı (Çavuş) Bayraktar

Hakkı Çavuşla 1958 yılından ta ölümüne (1964) kadar sık sık birlikte olurduk. Kırkçeşme Mahallesi Muhtarı merhum Terzi Orhan Seğmen'in hâl üzerindeki dük kanına gelirdi. Ağır Cezada çalışan Kırkçeşmeli rahmetli Muzaffer Hasdemir, Ankara'ya göç eden terzi Sunan Karayel, 1967 yılında Hollanda'ya giden Abidin Ketenoğlu, şu an Avrupa'da yerleşik bulunan Paçacının oğlu terzi Ahmet, çocukluk arkadaşlarımızdı. Halk Eğitim'den emekli, yaşamını İhsangazi'deki öğretmen oğlunun yanın da sürdüren Ahmet Bakar (Menşe) ise dükkanın çırağı idi. Ramazan geceleri teraviden sonra güle oynaya dikimi bitmiş elbiselerin "teyellerini" yani ipliklerini birlikte sökerdik. Lokumuna, çayına çöp çeker mutlak ve mutlak kırık kibriti Hakkı Çovuş'a isabet ettiriri ve kendisinin öf kelenmesini izlerdik.

(Devamı Sayfa 3'de)

Resim 4.2.76'da Murat Köseoğlu, Yorgansız Hakkı Bayraktar ile ölümüne kadar sık sık birlikte olduklarından bahsetmektedir. Yorgansız'ın gönlü olmadığı sürece saz

çalmadığından, soyadını dedesi Halil Efendi'nin Abdülaziz'in bayraktarlığını yaptığından dolayı aldığından bahsetmiştir. Meşhur olan hayat destanından, katılmış olduğu savaşlardan ve her zamanın efe kıyafeti ile dolaştığını aktarmaktadır. Son olarak Murat Köseoğlu yazısında, Ozanoğlu'nun Osmanlı devletinin damga ve mühürlerini hazırlayan hattat ve müzisyen olan Mustafa Nabi'den rik'a, nesih, talik ve sülüs gibi yazı şekillerini öğrendiği bilgisine yer vermiştir.

Resim 4.2.77.

Baktı Geçti (Özgür, 2000, s. 1-4).

Mine ÖZGÜR

...BAKTI GEÇTİ

"Mecnun'um Leylamı gördüm
Bir kerecik baktı geçti
Ne sordum ne de söyledi
Kaşlarını yıktı geçti.'

Böyle diyor Aşık Veysel. Ben de ikibinli yılların bu ilk sevgililer gününde Aşık Veyseli' saygıyla anıyorum. Aradan geçen bunca uzun yıla rağmen hâlâ söyledikleri bizim sözlerimizse, bunun nedeni şiirin ve sevginin zaman mekân tanımaması olsa gerek.

Yeni yüzyıla doğru hızlıca koştuğumuz bu günlerde acılardan, kötü amaçlardan uzak, sevgi dolu, umutlu, insanca bir yaşam diliyorum. Tüm insanlar için...

14 Şubat 2000'de tümcelerimi kısa tutup, söyleyeceklerimi iki büyük ustanın dizeleri ile aktarmak istedim.

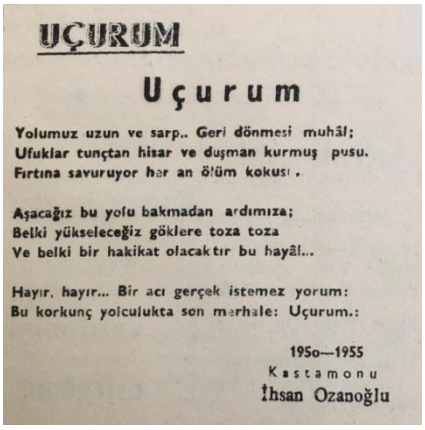
(Devamı Sayfa 4'te)

Resim 4.2.77'de Mine Özgür tarafından kaleme aldığı ve Âşık Veysel'in şiirinden bir dörtlük aktardığı görülmektedir. Âşık Veysel'i sevgililer gününde saygıyla anmıştır.

4.3. Yeni Kastamonu Gazetesi Âşıklık Geleneği İle İlgili Yayınlara Ait Alt Problemlere İlişkin Bulgular

Resim 4.3.1.

Uçurum (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

UÇURUM

Uçurum

Yolumuz uzun ve sarp.. Geri dönmesi muhâl;
Ufuklar tunçtan hisar ve duşman kurmuş pusu.
Fırtına savuruyor her an ölüm kokusu.

Aşacağız bu yolu bakmadan ardımıza;
Belki yükseleceğiz göklere toza toza
Ve belki bir hakikat olacaktır bu hayâl...

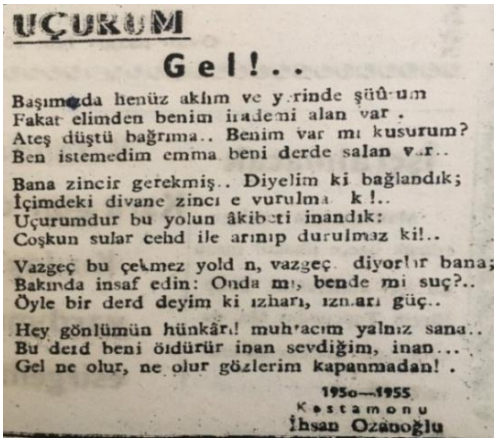
Hayır, hayır... Bir acı gerçek istemez yorum:
Bu korkunç yolculukta son merhale: Uçurum.:

1950—1955
Kastamonu
İhsan Ozanoğlu

Resim 4.3.1.'de İhsan Ozanoğlu'nun Yeni Kastamonu gazetesinde "Uçurum" adlı eserine yer verilmiştir. Ozanoğlu dizelerinde, savaşın sonucu her ne olursa olsun ölümden korkulmadığını, savaşın kaybedilmesinin daha büyük sonuçlarının olduğunu uçurumdan düşmeye benzetmektedir.

Resim 4.3.2.

Gel (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

UÇURUM

Gel!..

Başımızda henüz aklım ve yerinde şüurum
Fakat elimden benim irademi alan var.
Ateş düştü bağrıma.. Benim var mı kusurum?
Ben istemedim emma beni derde salan var..

Bana zincir gerekmiş.. Diyelim ki bağlandık;
İçimdeki divane zinciri vurulmak!..
Uçurumdur bu yolun âkibeti inandık:
Coşkun sular cehd ile arınıp durulmaz ki!..

Vazgeç bu çekmez yoldan, vazgeç diyorlar bana;
Bakında insaf edin: Onda mı, bende mi suç?..
Öyle bir derd deyim ki izharı, iznarı güç..

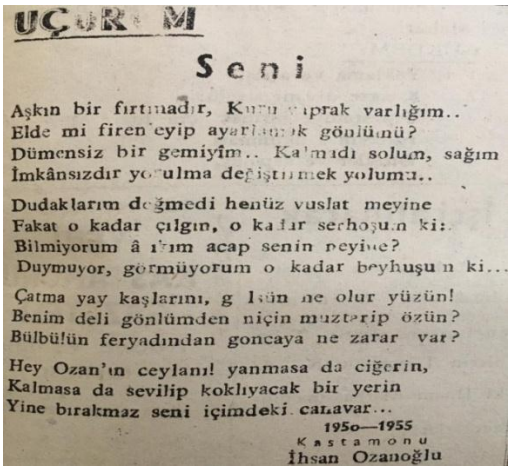
Hey gönlümün hünkârı! muhtacım yalnız sana..
Bu derd beni öldürür inan sevdiğim, inan...
Gel ne olur, ne olur gözlerim kapanmadan!.

1950—1955
Kastamonu
İhsan Ozanoğlu

Resim 4.3.2.'de Yeni Kastamonu gazetesinde İhsan Ozanoğlu'na ait "Gel" adlı şiir yer almaktadır. Aşk uğruna ızdırap çekilse de, bütün sözlere aldırış etmeden bir gün kavuşma hayalinin, ümidinin hep var olduğunu dizelerinde aktarmıştır.

Resim 4.3.3.

Seni (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

UÇURUM

Seni

Aşkın bir fırtınadır, Kuru yaprak varlığım..
Elde mi firen eyip ayarlamak gönlümü?
Dümensiz bir gemiyim.. Kalmadı solum, sağım
İmkânsızdır yorulma değiştirmek yolumu..

Dudaklarım değmedi henüz vuslat meyine
Fakat o kadar çılgın, o kadar sarhoşum ki:
Bilmiyorum âh ırım acap senin neyine?
Duymuyor, görmüyorum o kadar beyhuşum ki...

Çatma yay kaşlarını, gülsün ne olur yüzün!
Benim deli gönlümden niçin muztarip özün?
Bülbülün feryadından goncaya ne zarar var?

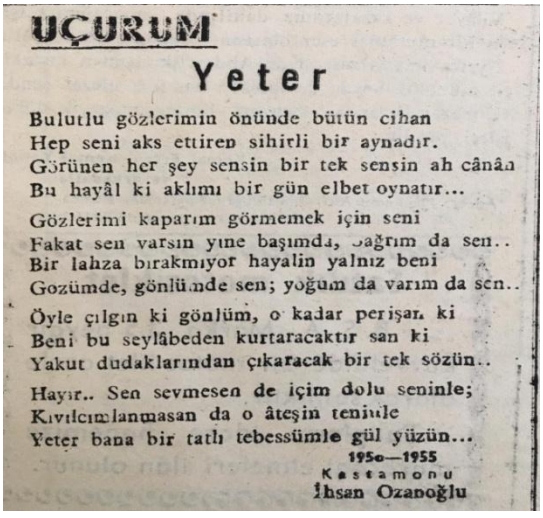
Hey Ozan'ın ceylanı! yanmasa da ciğerin,
Kalmasa da sevilip koklıyacak bir yerin
Yine bırakmaz seni içimdeki canavar...

1950—1955
Kastamonu
İhsan Ozanoğlu

Resim 4.3.3.'de Yeni Kastamonu gazetesinde yer alan İhsan Ozanoğlu'na ait Seni adlı şiir görülmektedir. Ozanoğlu şiirinde, karşılıksız ve kavuşulmamış bir aşkı betimleyerek anlatmaktadır. Bir gün kavuşma umudunun olduğunu belirtmektedir.

Resim 4.3.4.

Yeter (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

UÇURUM

Yeter

Bulutlu gözlerimin önünde bütün cihan
Hep seni aks ettiren sihirli bir aynadır.
Görünen her şey sensin bir tek sensin ah cânân
Bu hayâl ki aklımı bir gün elbet oynatır...

Gözlerimi kaparım görmemek için seni
Fakat sen varsın yine başımda, sağrım da sen..
Bir lahza bırakmıyor hayalin yalnız beni
Gözümde, gönlümde sen; yoğum da varım da sen..

Öyle çılgın ki gönlüm, o kadar perişan ki
Beni bu seylâbeden kurtaracaktır san ki
Yakut dudaklarından çıkaracak bir tek sözün..

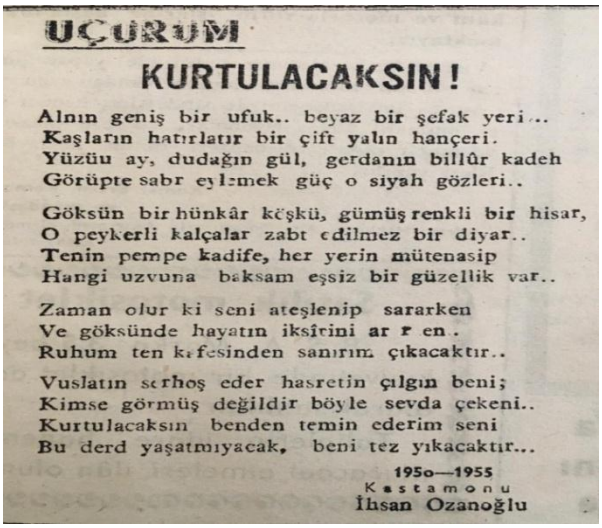
Hayır.. Sen sevmesen de içim dolu seninle;
Kıvılcımlanmasan da o âteşin teninle
Yeter bana bir tatlı tebessümle gül yüzün...

1950—1955
Kastamonu
İhsan Ozanoğlu

Resim 4.3.4.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde İhsan Ozanoğlu'nun "Yeter" adlı eserine yer verilmiştir. Dizeler incelendiğinde, karşılıksız bir aşkın olduğu görülmektedir. Âşığın, fiziki olarak değil de ruhani olarak sevgiliye kavuşabilme ümidi görülmektedir.

Resim 4.3.5.

Kurtulacaksın (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

UÇURUM

KURTULACAKSIN!

Alnın geniş bir ufuk.. beyaz bir şefak yeri..
Kaşların hatırlatır bir çift yalın hançeri.
Yüzüu ay, dudağın gül, gerdanın billûr kadeh
Görüpte sabr eylemek güç o siyah gözleri..

Göksün bir hünkâr köşkü, gümüş renkli bir hisar,
O peykerli kalçalar zabt edilmez bir diyar..
Tenin pempe kadife, her yerin mütenasip
Hangi uzvuna baksam eşsiz bir güzellik var..

Zaman olur ki seni ateşlenip sararken
Ve göksünde hayatın iksîrini ar r en.
Ruhum ten kafesinden sanırım çıkacaktır..

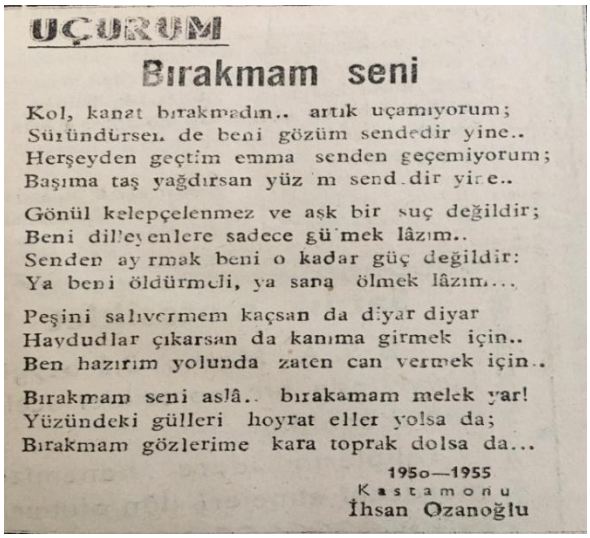
Vuslatın serhoş eder hasretin çılgın beni;
Kimse görmüş değildir böyle sevda çekeni..
Kurtulacaksın benden temin ederim seni
Bu derd yaşatmıyacak, beni tez yıkacaktır...

1950—1955
Kastamonu
İhsan Ozanoğlu

Resim 4.3.5.'de Yeni Kastamonu gazetesinde İhsan Ozanoğlu'nun "Kurtulacaksın" adlı eserine yer verilmiştir. Dizelerinde, sevgilinin fiziki özelliklerine vurgu yaparak, hissedilen duyguları dizelerine yansıtmıştır.

Resim 4.3.6.

Bırakmam Seni (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

UÇURUM

Bırakmam seni

Kol, kanat bırakmadın.. artık uçamıyorum;
Süründürsen de beni gözüm sendedir yine..
Herşeyden geçtim emma senden geçemiyorum;
Başıma taş yağdırsan yüz m send dir yine..

Gönül kelepçelenmez ve aşk bir suç değildir;
Beni dil'eyenlere sadece gü'mek lâzım..
Senden ay rmak beni o kadar güç değildir:
Ya beni öldürmeli, ya sana ölmek lâzım...

Peşini salıvermem kaçsan da diyar diyar
Haydudlar çıkarsan da kanıma girmek için..
Ben hazırım yolunda zaten can vermek için..

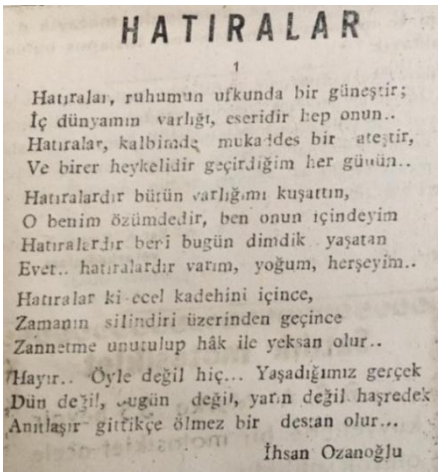
Bırakmam seni aslâ.. bırakamam melek yar!
Yüzündeki gülleri hoyrat eller yolsa da;
Bırakmam gözlerime kara toprak dolsa da...

1950—1955
Kastamonu
İhsan Ozanoğlu

Resim 4.3.6.'da görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde İhsan Ozanoğlu'nun "Bırakmam Seni" adlı eserine yer verilmiştir. Dizelerinde, sevgi teması görülmektedir. Her nerede olursa olsun, sevgilinin peşinden gittiğini belirtmektedir.

Resim 4.3.7.

Hatıralar (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

HATIRALAR

1

Hatıralar, ruhumun ufkunda bir güneştir;
İç dünyamın varlığı, eseridir hep onun..
Hatıralar, kalbimde mukaddes bir ateştir,
Ve birer heykelidir geçirdiğim her günün..

Hatıralardır bütün varlığımı kuşattın,
O benim özümdedir, ben onun içindeyim
Hatıralardır beri bugün dimdik yaşatan
Evet.. hatıralardır varım, yoğum, herşeyim..

Hatıralar ki ecel kadehini içince,
Zamanın silindiri üzerinden geçince
Zannetme unutulup hâk ile yeksan olur..

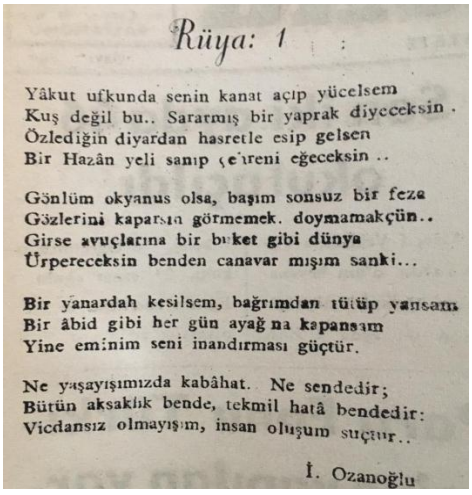
Hayır.. Öyle değil hiç... Yaşadığımız gerçek
Dün değil, bugün değil, yarın değil haşredek
Anılaşır gittikçe ölmez bir destan olur...

İhsan Ozanoğlu

Resim 4.3.7.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, İhsan Ozanoğlu'nun "Hatıralar" adlı eserine yer verilmiştir. Sevgiliye duyulan hissiyatı ve anılarını aktarmıştır. Yaşanmışlıkların, zamanın her noktasında insanın hayata tutunması için bir gerekçe olduğunu dizelerinde dile getirmiştir.

Resim 4.3.8.

Rüya:1 (Ozanoğlu, 1958, s. 2).

Rüya: 1

Yâkut ufkunda senin kanat açıp yücelsem
Kuş değil bu.. Saratmış bir yaprak diyeceksin.
Özlediğin diyardan hasretle esip gelsem
Bir Hazân yeli sanıp çehreni eğeceksin ..

Gönlüm okyanus olsa, başım sonsuz bir feza
Gözlerini kapasan görmemek. doymamakçün..
Girse avuçlarına bir buket gibi dünya
Ürpereceksin benden canavar mışım sanki...

Bir yanardah kesilsem, bağrımdan tütüp yansam
Bir âbid gibi her gün ayağına kapansam
Yine eminim seni inandırması güçtür.

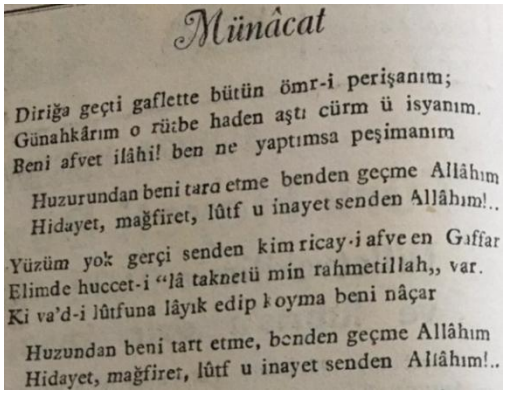
Ne yaşayışımızda kabâhat. Ne sendedir;
Bütün aksaklık bende, tekmil hatâ bendedir:
Vicdansız olmayışım, insan oluşum suçtur..

İ. Ozanoğlu

Resim 4.3.8.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, İhsan Ozanoğlu'nun "Rüya:1" adlı eserine yer verilmiştir. Dizelerinde, sevgili için yapılan bütün fedakârlıkların görmezden gelindiğini, duyguların karşılıksız olduğunu betimlemektedir.

Resim 4.3.9.

Münâcat (Ozanoğlu, 1958, s. 2).

Münâcat

Diriğa geçti gaflette bütün ömr-i perişanım;
Günahkârım o rütbe haden aştı cürm ü isyanım.
Beni afvet ilâhi! ben ne yaptımsa peşimanım

Huzurundan beni tarıd etme benden geçme Allâhım
Hidayet, mağfiret, lûtf u inayet senden Allâhım!..

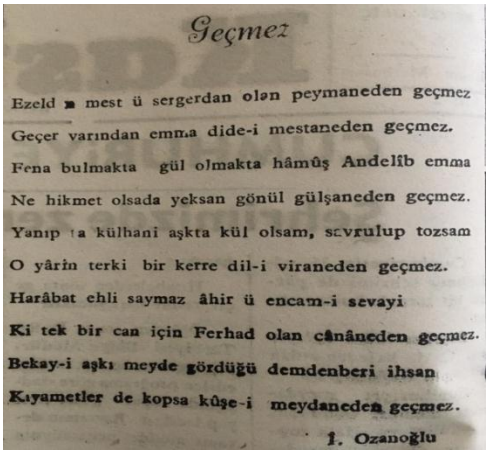
Yüzüm yok gerçi senden kim ricay-i afve en Gaffar
Elimde huccet-i "lâ taknetü min rahmetillah,, var.
Ki va'd-i lûtfuna lâyık edip koyma beni nâçar

Huzundan beni tart etme, benden geçme Allâhım
Hidayet, mağfiret, lûtf u inayet senden Allâhım!..

Resim 4.3.9.'da görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde yer alan eser, İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınmıştır. Ozanoğlu dizelerinde, Ömrü boyunca suçları ve günahlarından dolayı pişmanlık duyduğunu, Tanrı'dan yapmış olduğu günahlarından ötürü doğru yolu bulmak için yardım istediği, Tanrı'nın rahmetinden ümit kesmediği ve bağışlama istediği yer almaktadır. Yapmış olduğu günahlardan arınarak, doğru yoldan ayrılmamak için bir yalvarış görülmektedir.

Resim 4.3.10.

Geçmez (Ozanoğlu, 1958, s. 2).

Geçmez

Ezeld n mest ü sergerdan olən peymaneden geçmez
Geçer varından emma dide-i mestaneden geçmez.
Fena bulmakta gül olmakta hâmûş Andelîb emma
Ne hikmet olsada yeksan gönül gülşaneden geçmez.
Yanıp ta külhani aşkta kül olsam, sovrulup tozsam
O yârin terki bir kerre dil-i viraneden geçmez.
Harâbat ehli saymaz âhir ü encam-i sevayi
Ki tek bir can için Ferhad olan cânâneden geçmez.
Bekay-i aşkı meyde gördüğü demdenberi ihsan
Kıyametler de kopsa kûşe-i meydaneden geçmez.

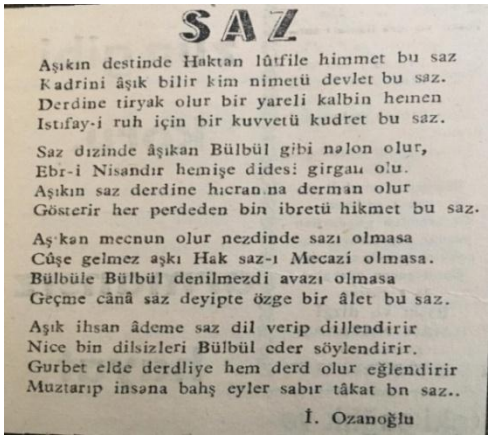
İ. Ozanoğlu

Resim 4.3.10.'da Yeni Kastamonu gazetesinde yer alan "Geçmez" adlı eser İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınmıştır. Ozanoğlu dizelerinde, âşık olan bir insanın kendinden geçse bile sevdiğinden geçmediğine, Bülbül olsan da, sussan da bu aşktan

vazgeçilmediğine, yârin terk etmesiyle arkada kırılan, yıkılan bir gönül bıraktığına ve her ne olursa olsun sevgiliyi gördüğü andan beri ondan geçemediğini aktarmıştır.

Resim 4.3.11.

Saz (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

SAZ

Aşıkın destinde Haktan lûtfile himmet bu saz
Kadrini âşık bilir kim nimetü devlet bu saz.
Derdine tiryak olur bir yareli kalbin hemen
Istıfay-i ruh için bir kuvvetü kudret bu saz.

Saz dızinde âşıkan Bülbül gibi nalon olur,
Ebr-i Nisandır hemişe dides: girgan olu.
Aşıkın saz derdine hıcran.na derman olur
Gösterir her perdeden bin ibretü hikmet bu saz.

Aşıkan mecnun olur nezdinde sazı olmasa
Cûşe gelmez aşkı Hak saz-ı Mecazi olmasa.
Bülbüle Bülbül denilmezdi avazı olmasa
Geçme cânâ söz deyipte özge bir âlet bu saz.

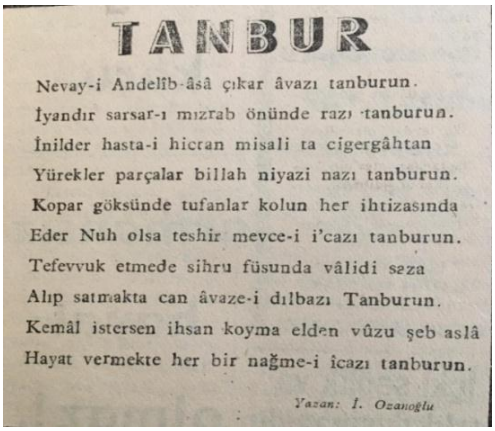
Aşık ihsan âdeme saz dil verip dillendirir
Nice bin dilsizleri Bülbül eder söylendirir.
Gurbet elde derdliye hem derd olur eğlendirir
Muztarıp insana bahş eyler sabır tâkat bn saz..

İ. Ozanoğlu

Resim 4.3.11.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, İhsan Ozanoğluna ait "Saz" adlı esere yer verilmiştir. Âşık dizelerinde, aşkını, duygularını dile getirebilmek için en yegâne araç olarak sazını görmektedir. Kendisine söz söyleme kudretini sazının verdiğini ve bu sayede güçlü bir söz hâkimiyetine sahip olduğunu anlatmaktadır.

Resim 4.3.12.

Tanbur (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

TANBUR

Nevay-i Andelîb-âsâ çıkar âvazı tanburun.
İyandır sarsar-ı mızrab önünde razı tanburun.
İnilder hasta-i hıcran misali ta cigergâhtan
Yürekler parçalar billah niyazi nazı tanburun.
Kopar göksünde tufanlar kolun her ihtizasında
Eder Nuh olsa teshir mevce-i i'cazı tanburun.
Tefevvuk etmede sihru füsunda vâlidi seza
Alıp satmakta can âvaze-i dılbazı Tanburun.
Kemâl istersen ihsan koyma elden vûzu şeb aslâ
Hayat vermekte her bir nağme-i icazı tanburun.

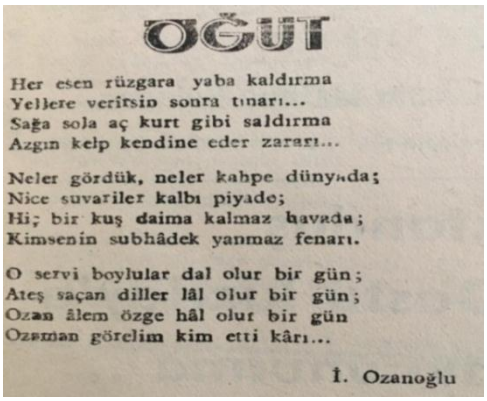
Yazan: İ. Ozanoğlu

Resim 4.3.12.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, İhsan Ozanoğlu'na ait "Tanbur" adlı şiire rastlanmaktadır. Şiir, Klasik Türk müziği çalgılarından olan

tanbur ile ilgilidir. Makam ve ahenk ile çalınan, mızrabın işlenişi ile yüreklerdeki acılara ortak olan bu sazın, insanın her duygu durumunu açığa çıkardığına değinmiştir. İnsanlara nağmeleriyle hayat verdiğini söyleyerek övmektedir.

Resim 4.3.13.

Öğüt (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

ÖĞÜT

Her esen rüzgara yaba kaldırma
Yellere verirsin sonra tınarı...
Sağa sola aç kurt gibi saldırma
Azgın kelp kendine eder zararı...

Neler gördük, neler kahpe dünyada;
Nice suvariler kalbı piyade;
Hi; bir kuş daima kalmaz havada;
Kimsenin subhâdek yanmaz fenarı.

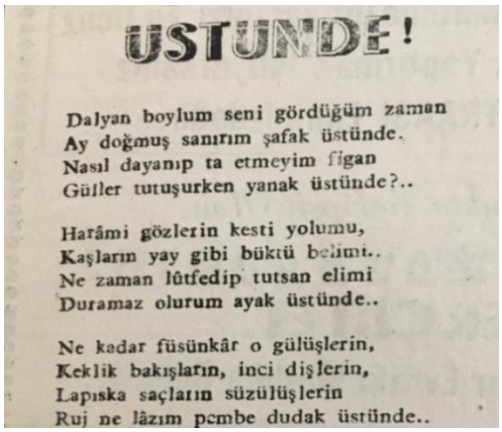
O servi boylular dal olur bir gün;
Ateş saçan diller lâl olur bir gün;
Ozan âlem özge hâl olur bir gün
Ozaman görelim kim etti kârı...

İ. Ozanoğlu

Resim 4.3.13.'de Yeni Kastamonu gazetesi, İhsan Ozanoğlu'nun Öğüt adlı eserine yer vermiştir. Başlığında da anlaşılacağı üzere, duygusal ve fiziksel olarak doğru yolu göstermek adına dikkat edilmesi gereken konulara vurgu yaparak öğütler vermiştir.

Resim 4.3.14.

Üstünde (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

ÜSTÜNDE!

Dalyan boylum seni gördüğüm zaman
Ay doğmuş sanırım şafak üstünde.
Nasıl dayanıp ta etmeyim figan
Güller tutuşurken yanak üstünde?..

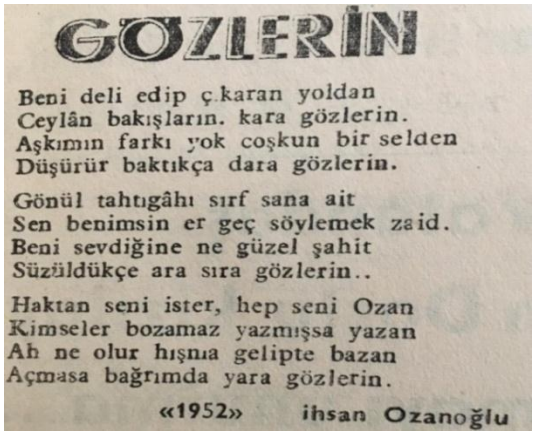
Harâmi gözlerin kesti yolumu,
Kaşların yay gibi büktü belimi..
Ne zaman lûtfedip tutsan elimi
Duramaz olurum ayak üstünde..

Ne kadar füsünkâr o gülüşlerin,
Keklik bakışların, inci dişlerin,
Lapıska saçların süzülüşlerin
Ruj ne lâzım pembe dudak üstünde..

Resim 4.3.14.' de Yeni Kastamonu gazetesi, İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan şiirde, sevgiliye betimlemeler yapılmıştır. Dizelerinde, hislerin her an canlı kaldığına vurgu yapmış, heyecanlı bekleyişleri ifade etmiştir.

Resim 4.3.15.

Gözlerin (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

GÖZLERİN

Beni deli edip çıkaran yoldan
Ceylân bakışların. kara gözlerin.
Aşkımın farkı yok coşkun bir selden
Düşürür baktıkça dara gözlerin.

Gönül tahtıgâhı sırf sana ait
Sen benimsin er geç söylemek zaid.
Beni sevdiğine ne güzel şahit
Süzüldükçe ara sıra gözlerin..

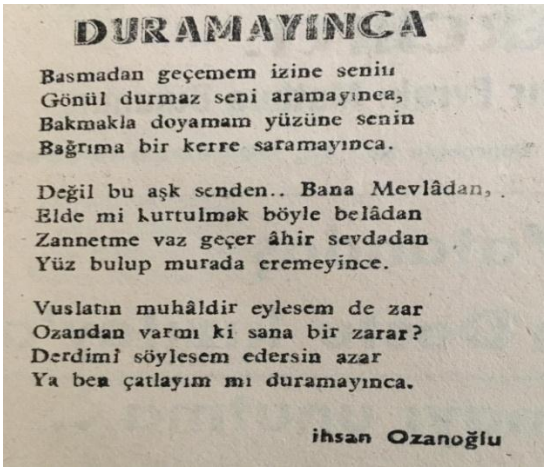
Haktan seni ister, hep seni Ozan
Kimseler bozamaz yazmışsa yazan
Ah ne olur hışma gelipte bazan
Açmasa bağrımda yara gözlerin.

«1952» İhsan Ozanoğlu

Resim 4.3.15.'de Yeni Kastamonu gazetesi, İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan "Gözlerin" adlı şiire rastlanmaktadır. Dizelerinde, sevgilinin gözlerine baktığında hissedilen duyguların yoğunluğundan ve kadere vurgu yapılarak bir gün kavuşulacağına yer verilmektedir.

Resim 4.3.16.

Duramayınca (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

DURAMAYINCA

Basmadan geçemem izine senin
Gönül durmaz seni aramayınca,
Bakmakla doyamam yüzüne senin
Bağrıma bir kerre saramayınca.

Değil bu aşk senden.. Bana Mevlâdan,
Elde mi kurtulmak böyle belâdan
Zannetme vaz geçer âhir sevdadan
Yüz bulup murada eremeyince.

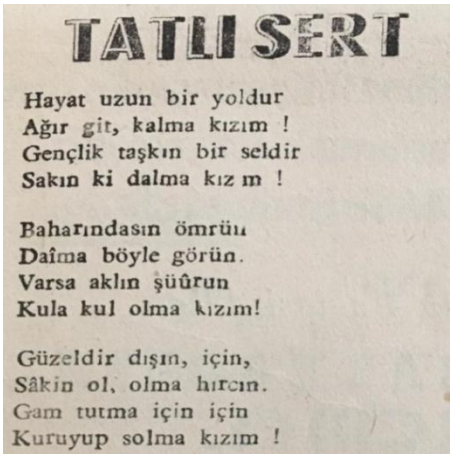
Vuslatın muhâldir eylesem de zar
Ozandan varmı ki sana bir zarar?
Derdimi söylesem edersin azar
Ya ben çatlayım mı duramayınca.

İhsan Ozanoğlu

Resim 4.3.16.'da Yeni Kastamonu gazetesi, İhsan Ozanoğlu'na ait "Duramayınca" adlı esere yer verilmiştir. Dizelerde, sevgiliye olan hislerin önüne geçilemediğini ve karşılık göremediğini aktarmaktadır.

Resim 4.3.17.

Tatlı Sert (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

TATLI SERT

Hayat uzun bir yoldur
Ağır git, kalma kızım !
Gençlik taşkın bir seldir
Sakın ki dalma kız m !

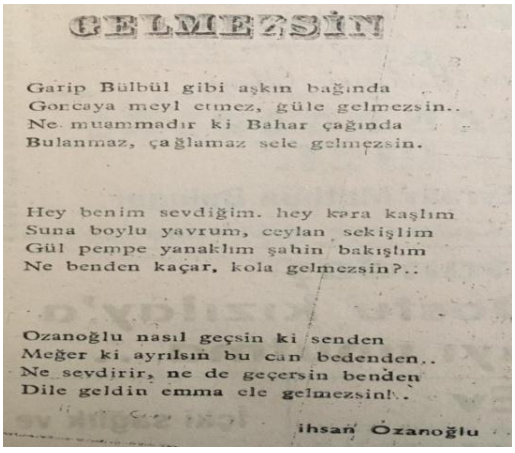
Baharındasın ömrün
Daîma böyle görün.
Varsa aklın şüûrun
Kula kul olma kızım!

Güzeldir dışın, için,
Sâkin ol, olma hırçın.
Gam tutma için için
Kuruyup solma kızım !

Resim 4.3.17.'de görüldüğü gibi, Yeni Kastamonu gazetesinde yayımlanan "Tatlı Sert" adlı eser İhsan Ozanoğlu'ya aittir. Ozanoğlu'nun şiiri hayattan ders niteliği taşımaktadır. Dizelerinde, zorluklar karşısında yılmadan mücadele etmeyi, kimsenin emri altında kalmamayı, onurlu ve dimdik hayatta kalmayı aktararak öğütler vermiştir.

Resim 4.3.18.

Gelmezsin (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

GELMEZSİN

Garip Bülbül gibi aşkın bağında
Gonca ya meyl etmez, güle gelmezsin..
Ne muammadır ki Bahar çağında
Bulanmaz, çağlamaz sele gelmezsin.

Hey benim sevdiğim. hey kara kaşlım
Suna boylu yavrum, ceylan sekişlim
Gül pempe yanaklım şahin bakışlım
Ne benden kaçar, kola gelmezsin?..

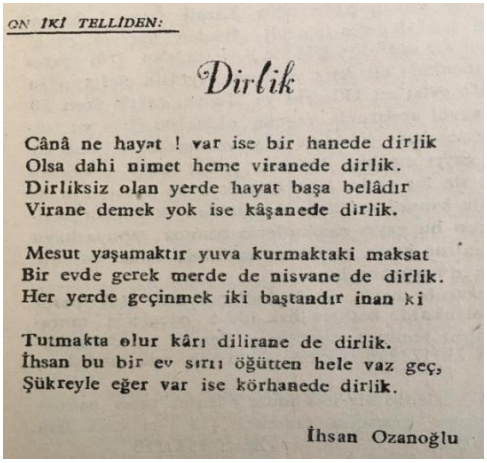
Ozanoğlu nasıl geçsin ki senden
Meğer ki ayrılsın bu can bedenden..
Ne sevdirir, ne de geçersin benden
Dile geldin emma ele gelmezsin!..

İhsan Ozanoğlu

Resim 4.3.18.'de görüldüğü gibi, Yeni Kastamonu gazetesinde İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan "Gelmezsin" adlı şiire yer verilmiştir. Dizelerinde, sevda temasına ilişkin ifadeler yer almaktadır. Sevgili ile kavuşulamadığını ve kavuşulamadığı için sevgiliye sitem etmektedir.

Resim 4.3.19.

Dirlik (Ozanoğlu, 1958, s. 1).

ON İKİ TELLİDEN:

Dirlik

Cânâ ne hayat ! var ise bir hanede dirlik
Olsa dahi nimet heme viranede dirlik.
Dirliksiz olan yerde hayat başa belâdır
Virane demek yok ise kâşanede dirlik.

Mesut yaşamaktır yuva kurmaktaki maksat
Bir evde gerek merde de nisvane de dirlik.
Her yerde geçinmek iki baştandır inan ki

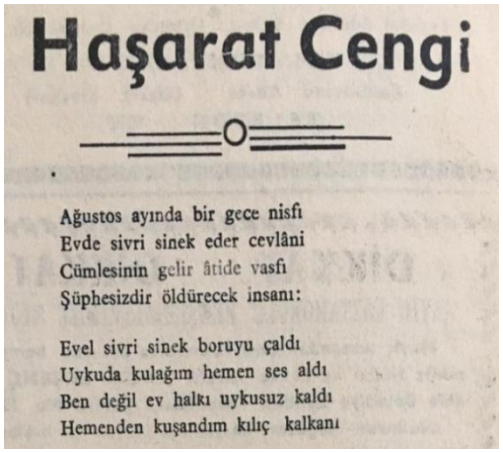
Tutmakta olur kârı dilirane de dirlik.
İhsan bu bir ev sırrı öğütten hele vaz geç,
Şükreyle eğer var ise körhanede dirlik.

İhsan Ozanoğlu

Resim 4.3.19.'da görüldüğü gibi, Yeni Kastamonu gazetesinde İhsan Ozanoğlu'nun kaleme almış olduğu "Dirlik" adlı şiire yer verilmiştir. Dizelerinde, ikili ilişkilerde uyumun olmasına, bireyler arasında huzur ve anlayışın olduğu takdirde mutlu, huzurlu bir yuva kurulduğuna vurgu yapmıştır.

Resim 4.3.20.

Haşarat Cengi (Ozanoğlu, 1960, s. 1).

Haşarat Cengi

Ağustos ayında bir gece nisfı
Evde sivri sinek eder cevlâni
Cümlesinin gelir âtide vasfı
Şüphesizdir öldürecek insanı:

Evel sivri sinek boruyu çaldı
Uykuda kulağım hemen ses aldı
Ben değil ev halkı uykusuz kaldı
Hemenden kuşandım kılıç kalkanı

Resim 4.3.20.'de Yeni Kastamonu gazetesinde, İhsan Ozanoğlu "Haşarat Cengi" adlı eseri nakletmiştir. Dizelerinde, kendisine ve evine rahat vermeyen böcekleri sanki bir savaş ortamında karşısına çıkan düşman orduları gibi görerek, destansı bir dille anlatmıştır.

Resim 4.3.21.

Esnaf Destanı (Ozanoğlu, 1960, s. 1).

Esnaf Destanı

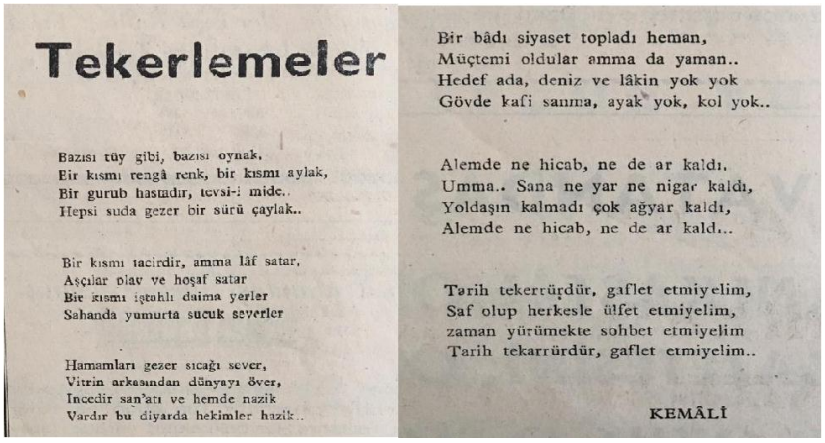
Âlemde her ilme vurdum ayarı
Her fenne ben gibi dalan olmadı
Devr ettim nice bir çarşı pazarı
Yüküm cevher dedim alan olmadı.

Reçber oldum hizmet ettim samana,
Tüccar oldum icra geldi dükâna.
Aşçı oldum kepçe vurdum ziyana
Neyleyip nettiğim bilen olmadı.

Resim 4.3.21.'de görüldüğü gibi, Yeni Kastamonu gazetesinde İhsan Ozanoğlu'na ait "Esnaf Destanı" adlı eser yer almaktadır. Eserinde, esnaflığın zor bir zanaat olduğunu belirttiği görülmektedir. Ayrıca bu düşüncelerini dizelerinde ifade ederken kendisini esnafların yerine koyarak aktardığı görülmektedir.

Resim 4.3.22.

Tekerlemeler (Kemali, 1961, s. 1).

Tekerlemeler

Bazısı tüy gibi, bazısı oynak,
Bir kısmı rengâ renk, bir kısmı aylak,
Bir gurub hastadır, tevsi-i mide..
Hepsi suda gezer bir sürü çaylak..

Bir kısmı tacirdir, amma lâf satar,
Aşçılar olav ve hoşaf satar
Bir kısmı iştahlı daima yerler
Sahanda yumurta sucuk severler

Hamamları gezer sıcağı sever,
Vitrin arkasından dünyayı över,
İncedir san'atı ve hemde nazik
Vardır bu diyarda hekimler hazik..

Bir bâdı siyaset topladı heman,
Müçtemi oldular amma da yaman..
Hedef ada, deniz ve lâkin yok yok
Gövde kafi sanma, ayak yok, kol yok..

Alemde ne hicab, ne de ar kaldı.
Umma.. Sana ne yar ne nigar kaldı,
Yoldaşın kalmadı çok ağyar kaldı,
Alemde ne hicab, ne de ar kald...

Tarih tekerrürdür, gaflet etmiyelim,
Saf olup herkesle ülfet etmiyelim,
zaman yürümekte sohbet etmiyelim
Tarih tekarrürdür, gaflet etmiyelim..

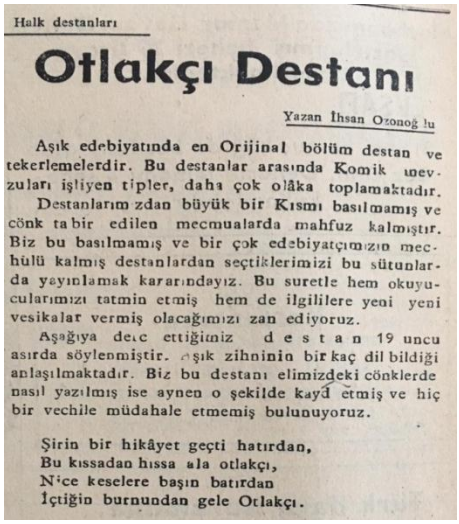
KEMÂLİ

Resim 4.3.22.'de görüldüğü gibi, Yeni Kastamonu gazetesinde yayımlanan bu tekerleme Âşık Kemaliye aittir. İçinde yaşanılan toplumda olayların, duygu ve düşüncelerin fark edilmediğini, insanların kendi çıkarları doğrultusunda düşüncelerini ifade ettiğini, utanma duygusunun yok olduğunu ve zamanın

ilerlediğini söyleyerek, dünyaya geliş amacının unutulmaması gerektiğine vurgu yapmıştır.

Resim 4.3.23.

Halk Destanları Otlakçı Destanı (Ozanoğlu, 1961, s. 1).

Halk destanları

Otlakçı Destanı

Yazan İhsan Ozanoğlu

Aşık edebiyatında en Orijinal bölüm destan ve tekerlemelerdir. Bu destanlar arasında Komik mevzuları işliyen tipler, daha çok olâka toplamaktadır.

Destanlarımızdan büyük bir Kısmı basılmamış ve cönk tabir edilen mecmualarda mahfuz kalmıştır. Biz bu basılmamış ve bir çok edebiyatçımızın mechûlü kalmış destanlardan seçtiklerimizi bu sütunlarda yayınlamak kararındayız. Bu suretle hem okuyucularımızı tatmin etmiş hem de ilgililere yeni yeni vesikalar vermiş olacağımızı zan ediyoruz.

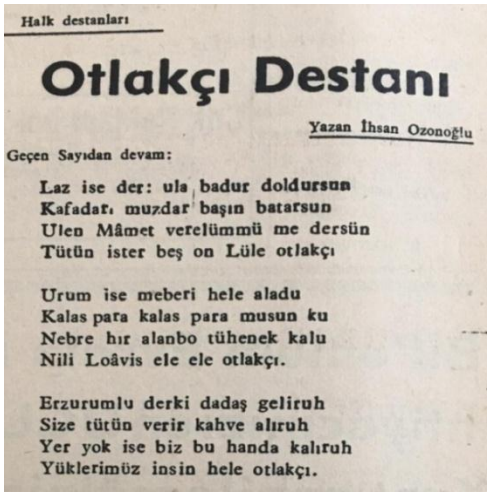
Aşağıya derc ettiğimiz destan 19 uncu asırda söylenmiştir. Aşık zihninin bir kaç dil bildiği anlaşılmaktadır. Biz bu destanı elimizdeki cönklerde nasıl yazılmış ise aynen o şekilde kayd etmiş ve hiç bir vechile müdahale etmemiş bulunuyoruz.

Şirin bir hikâyet geçti hatırdan,
Bu kıssadan hıssa ala otlakçı,
Nice keselere başın batırdan
İçtiğin burnundan gele Otlakçı.

Resim 4.3.23.'de görülen "Otlakçı destanı" destanı adlı yazı, İhsan Ozanoğlu'nun kaleme almış olduğu halk destanlarıyla ilgilidir. Âşık edebiyatında kendine has ve doğallığını kaybetmemiş bölümleri olan destan ve tekerlemelerin olduğunu söylemektedir. Bu destan ve tekerlemelerin büyük bir kısmının paylaşılmadığını aktararak, basılmamış olan bu destan ve tekerlemeleri gazetede okuyuculara aktarmaya çalışacağını ifade etmektedir. 19'uncu yy. da Âşık Zihni'ye ait olan ve cönklerde kaleme alındığı şekilde "otlakçı destanı" adlı eseri okuyuculara aynen aktarmıştır.

Resim 4.3.24.

Halk Destanları Otlakçı Destanı (Ozanoğlu, 1961, s. 1).

Halk destanları

Otlakçı Destanı

Yazan İhsan Ozonoğlu

Geçen Sayıdan devam:

Laz ise der: ula badur doldursun
Kafadarı muzdar başın batarsun
Ulen Mâmet verelümmü me dersün
Tütün ister beş on Lüle otlakçı

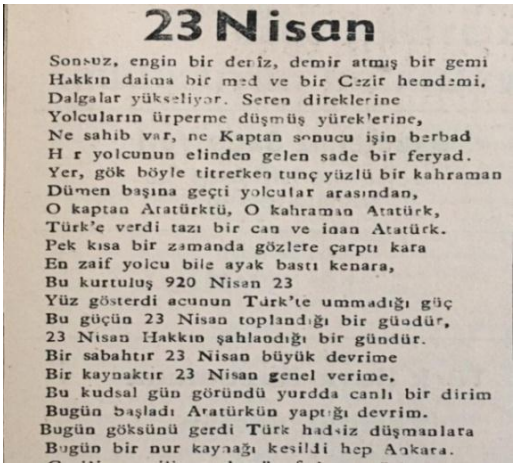
Urum ise meberi hele aladu
Kalas para kalas para musun ku
Nebre hır alanbo tühenek kalu
Nili Loâvis ele ele otlakçı.

Erzurumlu derki dadaş geliruh
Size tütün verir kahve alıruh
Yer yok ise biz bu handa kalıruh
Yüklerimüz insin hele otlakçı.

Resim 4.3.24.'de görülen yazı, "Otlakçı Destanı" adlı yazının devamı niteliğindedir. İhsan Ozanoğlu kaleme aldığı yazıda, Âşık Zihni'ye ait Otlakçı destanını okuyuculara sunmuştur. Destan, cimri ve aç gözlü insanların çevrelerinde sergilemiş oldukları tutumları konu edinmektedir.

Resim 4.3.25.

23 Nisan (Ozanoğlu, 1961, s. 1).

23 Nisan

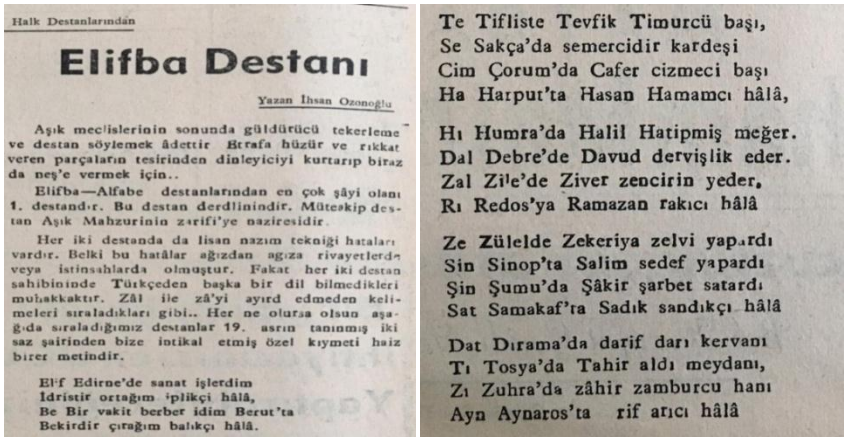
Sonsuz, engin bir deniz, demir atmış bir gemi
Hakkın daima bir med ve bir Cezir hemdemi,
Dalgalar yükseliyor. Seren direklerine
Yolcuların ürperme düşmüş yüreklerine,
Ne sahib var, ne Kaptan sonucu işin berbad
H r yolcunun elinden gelen sade bir feryad.
Yer, gök böyle titrerken tunç yüzlü bir kahraman
Dümen başına geçti yolcular arasından,
O kaptan Atatürktü, O kahraman Atatürk,
Türk'e verdi tazı bir can ve inan Atatürk.
Pek kısa bir zamanda gözlere çarptı kara
En zaif yolcu bile ayak bastı kenara,
Bu kurtuluş 920 Nisan 23
Yüz gösterdi acunun Türk'te ummadığı güç
Bu güçün 23 Nisan toplandığı bir günüdür,
23 Nisan Hakkın şahlandığı bir gündür.
Bir sabahtır 23 Nisan büyük devrime
Bir kaynaktır 23 Nisan genel verime,
Bu kudsal gün göründü yurdda canlı bir dirim
Bugün başladı Atatürkün yaptığı devrim.
Bugün göksünü gerdi Türk hadsiz düşmanlara
Bugün bir nur kaynağı kesildi hep Ankara.

Resim 4.3.25.'de görülen şiir, Yeni Kastamonu gazetesinde İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınmıştır. Dizelerinde, bir milletin var oluş çabasını ve bu varoluş sırasında gösterilen mücadeleyi konu almıştır. Mücadelenin başkahramanı olan Mustafa Kemal Atatürk'ü betimlemeler yaparak anlatmıştır. Bizlere bu kutsal günü

ve duyguları yaşatan Ulu Öndere ve silah arkadaşlarına minnet duygularını da ifade etmiştir.

Resim 4.3.26.

Halk Destanlarından Otlakçı Destanı (Ozanoğlu, 1961, s. 1).

Halk Destanlarından

Elifba Destanı

Yazan İhsan Ozanoğlu

Aşık meclislerinin sonunda güldürücü tekerleme ve destan söylemek âdettir Etrafa hüzür ve rıkkat veren parçaların tesirinden dinleyiciyi kurtarıp biraz da neş'e vermek için..

Elifba—Alfabe destanlarından en çok şâyi olanı 1. destandır. Bu destan derdlinindir. Müteakip destan Aşık Mahzurinin zarifi'ye nazîresidir.

Her iki destanda da lisan nazım tekniği hataları vardır. Belki bu hatâlar ağızdan ağıza rivayetlerde veya istinsahlarda olmuştur. Fakat her iki destan sahibininde Türkçeden başka bir dil bilmedikleri muhakkaktır. Zâl ile zâ'yi ayırd edmeden kelimeleri sıraladıkları gibi.. Her ne olursa olsun aşağıda sıraladığımız destanlar 19. asrın tanınmış iki saz şairinden bize intikal etmiş özel kıymeti haiz birer metindir.

Elif Edirne'de sanat işlerdim
İdristir ortağım iplikçi hâlâ,
Be Bir vakit berber idim Beyut'ta
Bekirdir çırağım balıkçı hâlâ.

Te Tifliste Tevfik Timurcü başı,
Se Sakça'da semercidir kardeşi
Cim Çorum'da Cafer cizmeci başı
Ha Harput'ta Hasan Hamamcı hâlâ,

Hı Humra'da Halil Hatipmiş meğer.
Dal Debre'de Davud dervişlik eder.
Zal Zile'de Ziver zencirin yeder,
Rı Redos'ya Ramazan rakıcı hâlâ

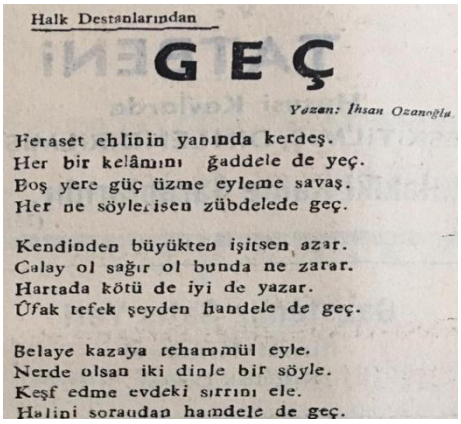
Ze Zülelde Zekeriya zelvi yapardı
Sin Sinop'ta Salim sedef yapardı
Şin Şumu'da Şâkir şarbet satardı
Sat Samakaf'ta Sadık sandıkçı hâlâ

Dat Dırama'da darif darı kervanı
Tı Tosya'da Tahir aldı meydanı,
Zı Zuhra'da zâhir zamburcu hanı
Ayn Aynaros'ta rif arıcı hâlâ

Resim 4.3.26.'da görülen yazı, Yeni Kastamonu gazetesinde İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınmıştır. Ozanoğlu halk destanlarına değindiği yazısında, âşık meclislerinin sonunda tekerleme ve destanların yer aldığını dile getirmiştir. Yazısında, Âşık Mahzuri'nin Alfabe destanı'nından ve zarifi'ye naziresinden de bahsetmiştir. Elifba ve Alfabe destanlarındaki nazım tekniği hatalarından bahsederek, Dertli'ye ait olan Elifba destanına okuyuculara sunmuştur.Sunmuş olduğu Dertli'ye ait destanda, esnaf ve mesleklere yönelik edinmiş olduğu deneyimlerin aktarıldığı görülmektedir.

Resim 4.3.27.

Halk Destanlarından Geç (Ozanoğlu, 1961, s. 1).

Halk Destanlarından

GEÇ

Yazan: İhsan Ozanoğlu

Feraset ehlinin yanında kerdeş.
Her bir kelâmını ğaddele de yeç.
Boş yere güç üzme eyleme savaş.
Her ne söylerisen zübdelede geç.

Kendinden büyükten işitsen azar.
Calay ol sağır ol bunda ne zarar.
Hartada kötü de iyi de yazar.
Üfak tefek şeyden handele de geç.

Belaye kazaya tehammül eyle.
Nerde olsan iki dinle bir söyle.
Keşf edme evdeki sırrını ele.
Halini soraudan hamdele de geç.

Resim 4.3.2.'de görüldüğü gibi Ozanoğlu'nun, Yeni Kastamonu gazetesinde kaleme aldığı "Geç" destanı yer almaktadır. Destan, ders niteliği taşımaktadır. Destan incelendiğinde, herkesin anlayışlı bir ustanın yanında yer aldığını söylemektedir. Dert ve sıkıntılarını kimseyle paylaşmayarak kendi içinde yaşanılması gerektiğini aktarmıştır. Nefsine hâkim olmayı ve hayatta karşılaşılan zorluklar karşısında yılmadan hareket ederek, kimsenin söylediklerine kulak asmamayı anlatan öğüt niteliğindedir.

Resim 4.3.28.

Aşık İhsanî- Güllüşah Konseri (Anonim, 1961, s. 1).

Şehir Haberleri

Aşık ihsanî-Güllüşah Konseri

Kadın saz Şairi Güllüşah saz Şairlerine meydan okuyor

Ünlü halk Şairlerimizden Bayan aşık Güllüşah, Eşi Aşık İhsanî ile bu gece Yeni Sinama salonunda zengin bir proğramla sanat ve folklor gecesi yapacaktır. Güllüşah bir kadın olmasına reğmen edebiyat tarihimizde emsali görülmemiş bir saz şairidir Hazırlanmadan istediği nazım şekli ile özlü şiirler söyler ve sazı ile ayrıca sözlerine bir sanat zevki ilave eder. Bu gece Güllüşah vilayetimiz ve cevresinde yetişmiş saz şairlerinide er meydanına çağırmaktadır. Çok heyecanlı bir taşlama ve karşılaşma yapılacaktır

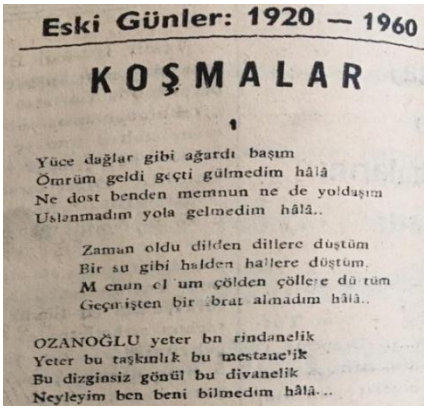
Ayrıca lirik parcalar terennüm edilecek, güzel bir sanat ve folklor gecesi yapılacaktır. Okuyucularımıza bu fırsatı kaçırmamalarını tavsiye ederiz.

Resim 4.3.28.'de görüldüğü gibi Kastamonu'da Âşık İhsani ve Güllüşah konseri yapılmıştır. Yeni Kastamonu gazetesinde yayımlanan haberde, 5 Haziran 1961

gecesi, Kastamonu yeni sinema salonunda halk şairi Âşık Güllüşah ve eşi Âşık İhsani'nin sanat ve folklor gecesi yapacağı bilgisi yer almaktadır.

Resim 4.3.29.

Koşmalar (Ozanoğlu, 1961, s. 2).

Eski Günler: 1920 — 1960

KOŞMALAR

1

Yüce dağlar gibi ağardı başım
Ömrüm geldi geçti gülmedim hâlâ
Ne dost benden memnun ne de yoldaşım
Uslanmadım yola gelmedim hâlâ..

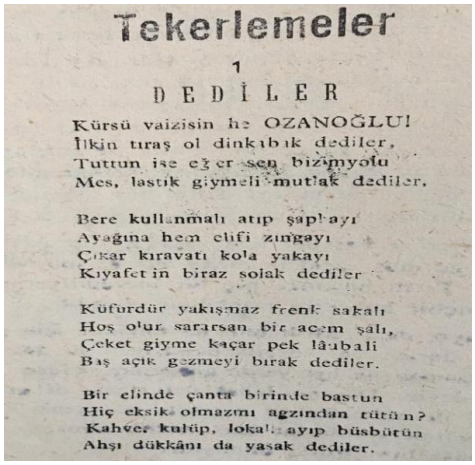
Zaman oldu dilden dillere düştüm
Bir su gibi halden hallere düştüm.
M cnun el um çölden çöllere dü tüm
Geçmişten bir ibrat almadım hâlâ..

OZANOĞLU yeter bn rindanelik
Yeter bu taşkınlık bu mestane'lik
Bu dizginsiz gönül bu divanelik
Neyleyim ben beni bilmedim hâlâ...

Resim 4.3.29.'da Yeni Kastamonu gazetesinde Ozanoğlu'na ait Koşma örneği yer almaktadır. İçeriğine bakıldığında, Ozanoğlu kendisine bir serzenişte bulunmuştur. Geçmişten dersler almayarak hala gönül işleri peşinde koştuğuna, bu sevdanın onun kendini tanınmaz bir hale getirdiğini aktarmıştır.

Resim 4.3.30.

Tekerlemeler (Ozanoğlu, 1961, s. 2).

Tekerlemeler

1

DEDİLER

Kürsü vaizisin he OZANOĞLU!
İlkin tıraş ol dinkıbık dediler,
Tuttun ise eğer sen bizimyolu
Mes, lastik giymeli mutlak dediler.

Bere kullanmalı atıp şapkayı
Ayağına hem elifi zıngayı
Çıkar kıravatı kola yakayı
Kıyafet in biraz solak dediler

Küfürdür yakışmaz frenk sakalı
Hoş olur sararsan bir acem şalı,
Çeket giyme kaçar pek lâubali
Baş açık gezmeyi bırak dediler.

Bir elinde çanta birinde bastun
Hiç eksik olmazmı ağzından tütün?
Kahvec kulüp, lokal: ayıp büsbütün
Ahşı dükkânı da yasak dediler.

Resim 4.3.30.'da Yeni Kastamonu gazetesinde İhsan Ozanoğlu'na ait tekerleme örneği yer almaktadır. Tekerlemede, taşrada yaşayan halkın şehir hayatında yaşayan insanların kılık kıyafetine karşı göstermiş oldukları tepkileri aktarmıştır.

Resim 4.3.31.

Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Çörekçizade Nâbi (Ozanoğlu, 1961, S. 2).

Kastamonu'nun Yetiştirdiği
MEŞHUR ADAMLAR
Çörekçizade
NÂBİ

Yazan : İhsan Ozanoğlu

Koşma

Bir balâpervaze kapıldı gönül
Asümanda gezer durnalar gibi
Malûmatfuruştur lügat parçalar
Peşrevsiz makamsız zurnalar gibi

Yaşlı başlı bir yosmadır kendisi
Nezakette sırma telleden ince
Kime varır zarafete gelince
Coşar taşar kaynar kurnalar gibi

Nab meth edeyim nice dilberi
Yelken açmış bahre dökmüş lengeri
Kafası kör kandil gider seseri
Doluya uğramış sunalar gibi

Resim 4.3.31.'de görüldüğü gibi İhsan Ozanoğlu, Kastamonu'da yetişmiş olan ÇörekçizadeNâbi'ye ait bir koşma'yı yazısında kaleme almıştır. Dizelerinde, cilveli ve karşılık bulamayan bir sevdaya kapıldığını anlatmıştır.

Resim 4.3.32.

Kastamonu Folkloru Sanat (Ozanoğlu, 1961, s. 3).

KASTAMONU FOLKLORU
Sanat

DESTEKÇİLER :
Neyzen Mustafa Tosya, Neyzen Emin Cide, Neyzen Nahit meydanî, Kemani Mehmet Akuş

ARTİSTLER:
Neyzen Saplı oğlu Hafız, Neyzen Raif, Neyzen Mehmet Galip, Kemani Dervişoğlu, Karabalta oglu, Hamit öğretmen, Kara Hüseyin, Kâmil Tosya, Misli, Kadri, Necati,

ODİLER:
Halit Cebeci, Mahir Aksoy' Hafız,

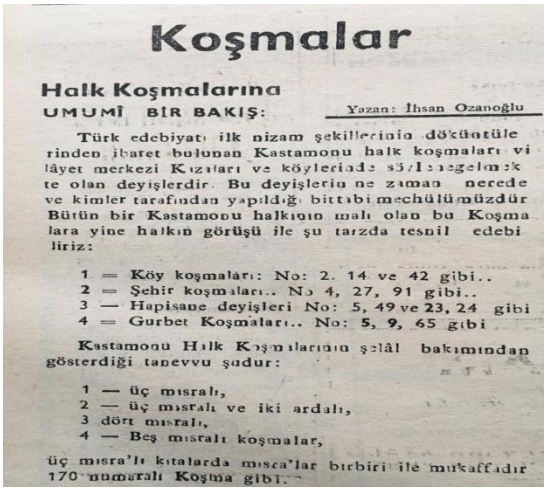
TAMBUR:
Ali Onbaşı Tosya, Rifat Tosya,

SAZ :
Aşık Agâği. Kemali, Meydani, M. Meydani, Mümin Meydani, Hasan Kemali, Fevzi, Kırna oglu Karakadı oğlu, Hırgi oglu Simsim Abdullah, Hıcı Pir oglu, Çınıkcı Ali Efe, Tahsildar Ali, Emmi Kara Sadık, Boyacının Hafız, Eyuphan oğlu' Hakkı Yorgunsız, Sunni oğlu, Fuat Cahlvan, Hüseyin Çavuş Ziya Bilez' Hasan Onbaşı, Molla Hasan, İ.Ozanoğlu sağ, Avni Özsanlı, Dr. Y. Akaş.

Resim 4.3.32.'de görüldüğü gibi İhsan Ozanoğlu'nun, Kastamonu Folkloru adlı köşe yazı yer almaktadır. Sanat kolunda, Kastamonu'da 18'nci ve 19'uncu yıllarda yaşamış olan Âşık Agâgi, Kemali, Meydanî, Fevzi, Yorgansız Hakkı ve İhsan Ozanoğlu gibi isimlerin yer aldığı görülmektedir.

Resim 4.3.33.

Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış (Ozanoğlu, 1962, s. 2).

Koşmalar

Halk Koşmalarına
UMUMÎ BİR BAKIŞ:

Yazan: İhsan Ozanoğlu

Türk edebiyatı ilk nizam şekillerinin döküntüle rinden ibaret bulunan Kastamonu halk koşmaları vi lâyet merkezi Kızılları ve köylerinde söylenegelmekte olan deyişlerdir. Bu deyişlerin ne zaman nerede ve kimler tarafından yapıldığı bittabi mechûlümüzdür Bütün bir Kastamonu halkının malı olan bu Koşma lara yine halkın görüşü ile şu tarzda tesnif edebi liriz:

1 = Köy koşmaları: No: 2. 14 ve 42 gibi..
2 = Şehir koşmaları.. No 4, 27, 91 gibi..
3 — Hapisane deyişleri No: 5, 49 ve 23, 24 gibi
4 = Gurbet Koşmaları.. No: 5, 9, 65 gibi

Kastamonu Halk Koşmalarının şekil bakımından gösterdiği tanevvu şudur:

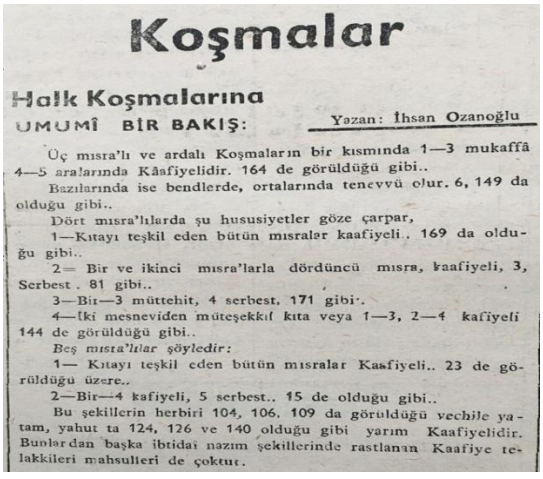
1 — üç mısralı,
2 — üç mısralı ve iki ardalı,
3 dört mısralı,
4 — Beş mısralı koşmalar,

üç mısra'lı kıtalarda mısra'lar birbiri ile mukaffadır 170 numaralı Koşma gibi.

Resim 4.3.33.'de İhsan Ozanoğlu'nun kaleme aldığı koşmalar adlı yazı yer almaktadır. Yazısında, Kastamonu halk koşmalarının köy, şehir, hapishane ve gurbet koşmaları diye ayrıldığını, şekil bakımından ise üç mısralı, üç mısra iki ardalı, dört mısralı ve beş mısralı koşmalardan oluştuğunu dile getirmektedir.

Resim 4.3.34.

Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış (Ozanoğlu, 1962, s. 2).

Koşmalar

Halk Koşmalarına
UMUMÎ BİR BAKIŞ:

Yazan: İhsan Ozanoğlu

Üç mısra'lı ve ardalı Koşmaların bir kısmında 1—3 mukaffâ 4—5 aralarında Kâfiyelidir. 164 de görüldüğü gibi..

Bazılarında ise bendlerde, ortalarında tenevvü olur. 6, 149 da olduğu gibi..

Dört mısra'lılarda şu hususiyetler göze çarpar,

1—Kıtayı teşkil eden bütün mısralar kaafiyeli., 169 da olduğu gibi..

2= Bir ve ikinci mısra'larla dördüncü mısra, kaafiyeli, 3, Serbest . 81 gibi..

3—Bir—3 müttehit, 4 serbest, 171 gibi:.

4—İki mesneviden müteşekkil kıta veya 1—3, 2—4 kafiyeli 144 de görüldüğü gibi..

Beş mısra'lılar şöyledir:

1— Kıtayı teşkil eden bütün mısralar Kaafiyeli.. 23 de görüldüğü üzere..

2—Bir—4 kafiyeli, 5 serbest.. 15 de olduğu gibi..

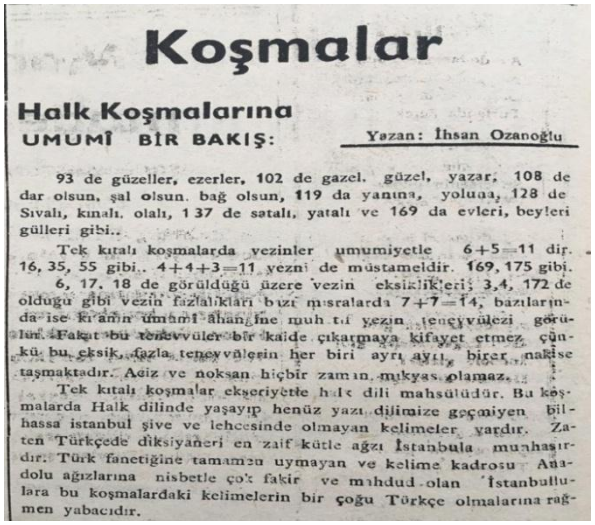
Bu şekillerin herbiri 104, 106, 109 da görüldüğü vechile yatam, yahut ta 124, 126 ve 140 olduğu gibi yarım Kaafiyelidir. Bunlardan başka ibtidai nazım şekillerinde rastlanan Kaafiye telakkileri mahsulleri de çoktur.

Resim 4.3.34.'de görülen yazı, İhsan Ozanoğlu'nun koşmalar adlı yazısının devamını oluşturmaktadır. Kastamonu koşmalarının nazım şekillerinden bahsetmiştir. 3 mısralı ve ardalı koşmalarda 1-3 şeklinde kafiyeli olan beyitler ve 4-5 kafiyelerinin olduğunu

söylemektedir. 4 mısralı olanlarda bütün mısralarda kafiye görüldüğünü, genellikle koşma türünde yarım ve tam kafiye örneklerine rastlandığını söylemiştir.

Resim 4.3.35.

Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış (Ozanoğlu, 1962, s. 2).

Koşmalar

Halk Koşmalarına
UMUMÎ BİR BAKIŞ:

Yazan: İhsan Ozanoğlu

93 de güzeller, ezerler, 102 de gazel. güzel, yazar, 108 de dar olsun, şal olsun. bağ olsun, 119 da yanına, yoluna, 128 de Sivalı, kınalı. olalı, 137 de satalı, yatalı ve 169 da evleri, beyleri gülleri gibi..

Tek kıtalı koşmalarda vezinler umumiyetle 6+5=11 dir. 16, 35, 55 gibi.. 4+4+3=11 vezni de müstameldir. 169, 175 gibi.

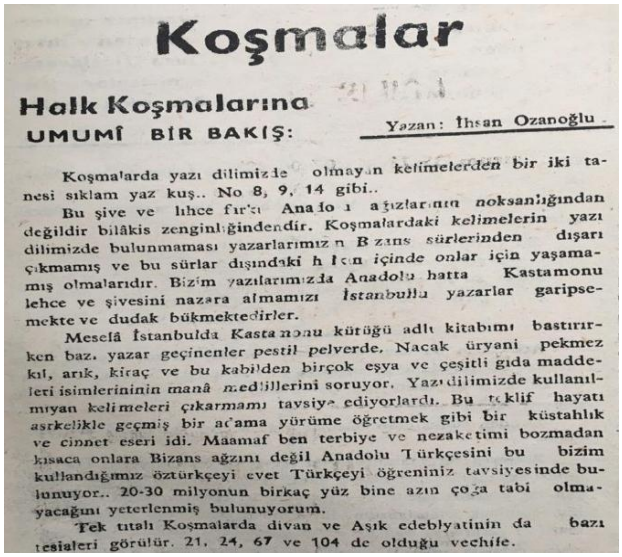
6, 17, 18 de görüldüğü üzere vezin eksiklikleri; 3,4, 172 de olduğu gibi vezin fazlalıkları bazı mısralarda 7+7=14, bazılarında ise kıtanın umumî ahenğine muhalif vezin tenevvüzü görülür. Fakat bu tenevvüler bir kaide çıkarmaya kifayet etmez çünkü bu eksik, fazla tenevvülerin her biri ayrı ayrı birer nakise taşmaktadır. Adiz ve noksan hiçbir zaman mukyas olamaz.

Tek kıtalı koşmalar ekseriyetle halk dili mahsulüdür. Bu koşmalarda Halk dilinde yaşayıp henüz yazı dilimize geçmiyen bilhassa istanbul şive ve lehcesinde olmayan kelimeler vardır. Zaten Türkçede diksiyoneri en zaif kütle ağzı İstanbula munhasırdır. Türk fanetiğine tamamen uymayan ve kelime kadrosu Anadolu ağızlarına nisbetle çok fakir ve mahdud olan İstanbullulara bu koşmalardaki kelimelerin bir çoğu Türkçe olmalarına rağmen yabancıdır.

Resim 4.3.35.'de görüldüğü gibi yazı, Ozanoğlu tarafından koşmalar adlı yazının devamıdır. Tek kıtalı koşmalardaki vezinlerden ve vezinlerin fazlalık, eksikliklerinden bahsetmektedir. Ayrıca tek kıtalı yazılan vezinlerin, halk dilinde yaşandığı ve yazı diline aktarılmadığını da söylemiştir. Yazı diline aktarılmayan bu tek kıtalı koşmaların, Türkçe olmasına rağmen İstanbul şivesine yabancı olduğunu da dile getirmektedir.

Resim 4.3.36.

Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış (Ozanoğlu, 1962, s. 2).

Koşmalar

Halk Koşmalarına
UMUMÎ BİR BAKIŞ:

Yazan: İhsan Ozanoğlu

Koşmalarda yazı dilimizde olmayan kelimelerden bir iki tanesi sıklam yaz kuş.. No 8, 9, 14 gibi..

Bu şive ve lihce farkı Anadolu ağızlarının noksanlığından değildir bilâkis zenginliğindendir. Koşmalardaki kelimelerin yazı dilimizde bulunmaması yazarlarımızın Bizans sürlerinden dışarı çıkmamış ve bu sürlar dışındaki halkın içinde onlar için yaşamamış olmalarıdır. Bizim yazılarımızda Anadolu hatta Kastamonu lehce ve şivesini nazara almamızı İstanbullu yazarlar garipsemekte ve dudak bükmektedirler.

Meselâ İstanbulda Kastamonu kütüğü adlı kitabımı bastırırken bazı yazar geçinenler pestil pelverde, Nacak üryani pekmez kıl, arık, kiraç ve bu kabilden birçok eşya ve çeşitli gıda maddeleri isimlerininin manâ medlûllerini soruyor. Yazı dilimizde kullanılmıyan kelimeleri çıkarmamı tavsiye ediyorlardı. Bu teklif hayatı asrkelikle geçmiş bir adama yürüme öğretmek gibi bir küstahlık ve cinnet eseri idi. Maamaf ben terbiye ve nezaketimi bozmadan kısaca onlara Bizans ağzını değil Anadolu Türkçesini bu bizim kullandığımız öztürkçeyi evet Türkçeyi öğreniniz tavsiyesinde bulunuyor.. 20-30 milyonun birkaç yüz bine azın çoğa tabi olmayacağını yeterlenmiş bulunuyorum.

Tek kıtalı Koşmalarda divan ve Aşık edebiyatinin da bazı tesialeri görülür. 21, 24, 67 ve 104 de olduğu vechile.

Resim 4.3.36'da görülen yazı, Ozanoğlu'nun yazmış olduğu koşmalar adlı yazının devamını oluşturmaktadır. Koşma türünde yazılan eserlerin ağız noksanlığının ve yazı dilinde bulunmamasının sebebini, Bizans dışarısına çıkılmamasına bağlamıştır. Yazılarda Anadolu, Kastamonu ağzını ele almalarını İstanbul halkının garipsediğini dile getirmiştir. İhsan Ozanoğlu'na ait "Kastamonu kütüğü" adlı kitabı bastırırken bazı kelimeleri çıkarmasını istemişler fakat Ozanoğlu, Bizans ağzı yerine Anadolu ağzını öğrenilmesi gerektiğini söyleyerek tavsiyede bulunduğu görülmüştür. Son olarak yazısında, Divan ve Âşık edebiyatında da tek kıtalı koşma örneklerine rastlandığını dile getirmiştir.

Resim 4.3.37.

Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış (Ozanoğlu, 1962, s. 2).

Koşmalar

Halk Koşmalarına

UMUMÎ BİR BAKIŞ: Yazan: İhsan Ozanoğlu

Tek kıtalı Halk koşmaları lisan ve nazım bakımından zaif olmakla beraber içlerinde sanat değeri olanlar da vok değildir. 1, 2, 13. 29 ve 22 gibi..

Şu demektir ki Kastamonu halkının Dadbaşı kayabaşı uzun hava koşma tabir ettiği bu şekil manzumelerin derlenmesinde israr edilip elimizde daha fazla malzeme bulunsa kabuk ve öz bakımından kıymetli parçalar görülecektir.

Aşk, ihriras huzun keder hasret, kin, adavet merdlik ve yigitlik gibi mevzular üzerine söylenen tek kıtalı koşmalar içerisinde 104, 144, 153 gibi Aşık edebiyatından alınıp değiştirilmiş parçalar dikkatı celbeder. Bilhassa 25 numıralı kıta. çeyranı babanın mahsülüdür. 43 ün Çöllüoğlu destanına ait olduğu gibi.

Kastamonu'da yanık bozlak ve maya gibi uzun havalar olmadığından tek kıtalı koşma aynı melodik ihtiyacı karşılamaktadır.

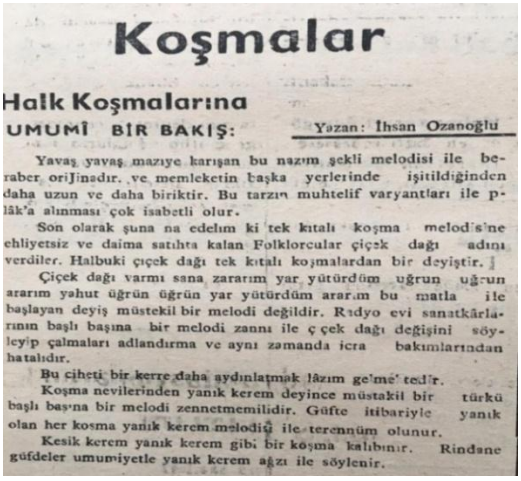
Tek kıtalı koşmaların ah ah yarey, of yarey, aman aman, ya de, ye de, Karagözlüm gel, geley, oy. of, yandım ey, Karabiberim karabahtım, ömrüm, ah ile geçen ömrüm ey, sevda ile geçen ömrüm gibi türlü nakışları vardır.

Tek kıtalı koşmalar, teknik itibarı ile mükemmel ve öz bakımından lirik ve üstün dahi olsa bugün külliye inhisar etmektedir.

Resim 4.3.37'de görüldüğü gibi, İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan Halk koşmalarına umumi bir bakış adlı köşe yazısının devamı niteliğindedir. Tek kıtalı koşmaların bazılarının da sanat değeri taşıdığını söylemektedir. Aşk, hüzün, keder, kin v.b. gibi konular üzerine söylenen tek kıtalı koşmaların âşık edebiyatından alınıp, değiştirildiğini söylemektedir. Kastamonu yöresinde, bozlak, maya gibi uzun hava türlerinin olmamasından kaynaklı, tek kıtalı koşmaların aynı melodiyi karşıladığını söylemiştir.

Resim 4.3.38.

Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış (Ozanoğlu, 1962, s. 2).

Koşmalar

Halk Koşmalarına
UMUMÎ BİR BAKIŞ:

Yazan: İhsan Ozanoğlu

Yavaş yavaş maziye karışan bu nazım şekli melodisi ile beraber orijinadır. ve memleketin başka yerlerinde işitildiğinden daha uzun ve daha biriktir. Bu tarzın muhtelif varyantları ile plâk'a alınması çok isabetli olur.

Son olarak şuna na edelım ki tek kıtalı koşma melodisine ehliyetsiz ve daima satıhta kalan Folklorcular çiçek dağı adını verdiler. Halbuki çiçek dağı tek kıtalı koşmalardan bir deyiştir.

Çiçek dağı varmı sana zararım yar yütürdüm uğrun uğrun ararım yahut üğrün üğrün yar yütürdüm ararım bu matla ile başlayan deyiş müstekil bir melodi değildir. Radyo evi sanatkârlarının başlı başına bir melodi zannı ile çiçek dağı değişini söyleyip çalmaları adlandırma ve aynı zamanda icra bakımlarından hatalıdır.

Bu cihetı bir kerre daha aydınlatmak lâzım gelmektedir.

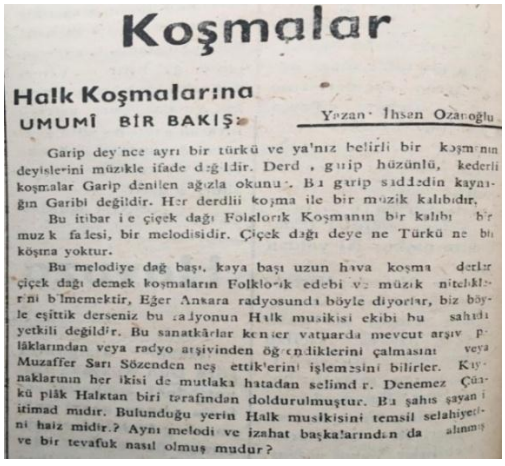
Koşma nevilerinden yanık kerem deyince müstakil bir türkü başlı başına bir melodi zennetmemilidir. Güfte itibariyle yanık olan her koşma yanık kerem melodiği ile terennüm olunur.

Kesik kerem yanık kerem gibi bir koşma kalıbıdır. Rindane güfdeler umumiyetle yanık kerem ağzı ile söylenir.

Resim 4.3.38'de, İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan köşe yazısının devamı yer almaktadır. Yazısında, tek kıtalı koşmaya folklorcuların, çiçek dağı adını verdiğinden fakat çiçek dağı diye bahsettiklerinin tek kıtalı koşmalardan bir deyiş olduğunu söylemiştir. Bu şekilde adlandırmanın yanlış olduğunu dile getirmiştir. Son olarak yanık kerem, kesik keremin koşma kalıbı olduğunu da yazısında söylemiştir.

Resim 4.3.39.

Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış (Ozanoğlu, 1962, s. 2).

Koşmalar

Halk Koşmalarına
UMUMÎ BİR BAKIŞ

Yazan: İhsan Ozanoğlu

Garip deyince ayrı bir türkü ve yalnız belirli bir koşmanın deyişlerini müzikle ifade değildir. Derd, garip hüzünlü, kederli koşmalar Garip denilen ağızla okunur. Bu garip sadedin kaynağın Garibi değildir. Her derdlii koşma ile bir müzik kalıbıdır.

Bu itibar ile çiçek dağı Folklorik Koşmanın bir kalıbı bir müzik faslesi, bir melodisidir. Çiçek dağı deye ne Türkü ne bir koşma yoktur.

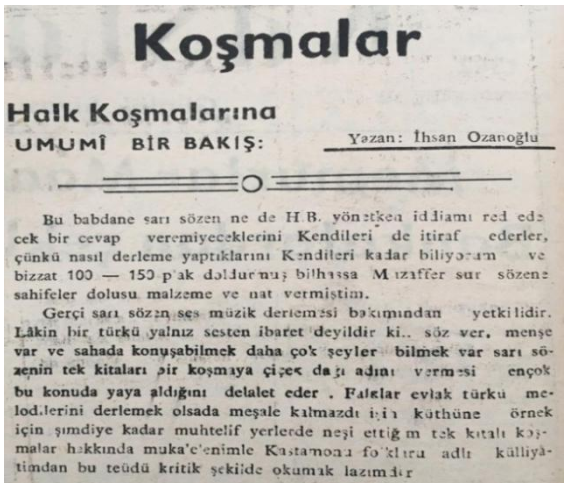
Bu melodiye dağ başı, kaya başı uzun hava koşma derler çiçek dağı demek koşmaların Folklorik edebi ve müzik niteliklerini bilmemektir, Eğer Ankara radyosunda böyle diyorlar, biz böyle eşittik derseniz bu radyonun Halk musikisi ekibi bu sahada yetkili değildir. Bu sanatkârlar kendi arşivlerinde mevcut arşiv plâklarından veya radyo arşivinden öğrendiklerini çalmasını veya Muzaffer Sarı Sözenden neş ettiklerini işlemesini bilirler. Kıymetlerinin her ikisi de mutlaka hatadan selimdir. Denemez Çünkü plâk Halktan biri tarafından doldurulmuştur. Bu şahıs şayanı itimad mıdır. Bulunduğu yerin Halk musikisini temsil selahiyetini haiz midir.? Aynı melodi ve izahat başkalarından da alınmış ve bir tevafuk nasıl olmuş mudur?

Resim 4.3.39'da görüldüğü gibi, İhsan Ozanoğlu gazetede koşmalar adlı köşe yazısına devam etmiştir. Garip denildiği zaman bir türkü veya koşma deyişi olarak müzikle ifade olmadığını söylemiş, dert, hüzün, keder vb. gibi koşmaların garip

denilen ağızla okunduğundan bahsetmiştir. Bu sebeple folklorcuların çiçek dağı adlandırmasının koşmanın bir kalıbı, melodisi olduğunu vurgulamakta ve çiçek dağı diye bir türkü veya koşma olmadığını söylemektedir.

Resim 4.3.40.

Koşmalar Halk Koşmalarına Umumî Bir Bakış (Ozanoğlu, 1962, s. 2).

Koşmalar

Halk Koşmalarına

UMUMÎ BİR BAKIŞ:

Yazan: İhsan Ozanoğlu

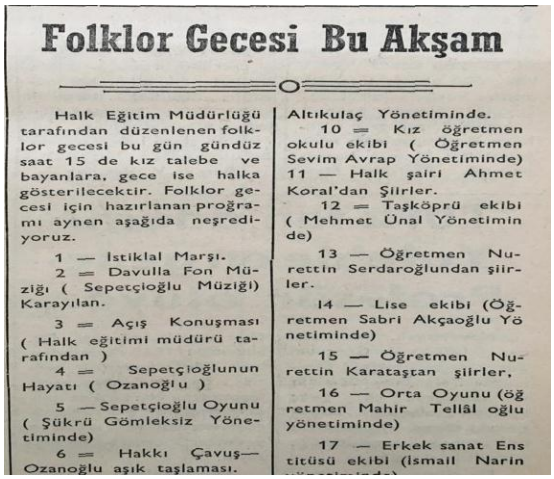
Bu babdane sarı sözen ne de H.B. yönetken iddiamı red edecek bir cevap veremiyeceklerini Kendileri de itiraf ederler, çünkü nasıl derleme yaptıklarını Kendileri kadar biliyorum ve bizzat 100 — 150 plak doldurmuş bilhassa Muzaffer sarı sözene sahifeler dolusu malzeme ve not vermiştim.

Gerçi sarı sözen ses müzik derlemesi bakımından yetkilidir. Lâkin bir türkü yalnız sesten ibaret değildir ki.. söz ver, menşe var ve sahada konuşabilmek daha çok şeyler bilmek var sarı sözenin tek kitaları bir koşmaya çiçek dağı adını vermesi çoğu bu konuda yaya aldığını delalet eder. Folklar evlak türkü melodilerini derlemek olsada meşale kalmazdı işin küthüne örnek için şimdiye kadar muhtelif yerlerde neşi ettiğim tek kıtalı koşmalar hakkında muka'c'enimle Kastamonu folkloru adlı külliyâtımdan bu teüdü kritik şekilde okumak lazımdır

Resim 4.3.40.'da görüldüğü gibi İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan köşe yazısının devamını oluşturmaktadır. Ankara radyosunda çiçek dağı adıyla anılan koşmaların yanlış olduğunu ve onların bu konuda yetkin olmadıklarını söylemektedir. Bu düşüncesine Muzaffer Sarısözen, Halil Bedi Yönetken'in itiraz edemeyeceğini de aktardığı görülmektedir.

Resim 4.3.41.

Folklor Gecesi Bu Akşam (Anonim, 1963, s. 1).

Folklor Gecesi Bu Akşam

Halk Eğitim Müdürlüğü tarafından düzenlenen folklor gecesi bu gün gündüz saat 15 de kız talebe ve bayanlara, gece ise halka gösterilecektir. Folklor gecesi için hazırlanan proğramı aynen aşağıda neşrediyoruz.

1 — İstiklal Marşı.
2 = Davulla Fon Müziği (Sepetçioğlu Müziği) Karayılan.
3 = Açış Konuşması (Halk eğitimi müdürü tarafından)
4 = Sepetçioğlunun Hayatı (Ozanoğlu)
5 — Sepetçioğlu Oyunu (Şükrü Gömleksiz Yönetiminde)
6 = Hakkı Çavuş— Ozanoğlu aşık taşlaması.
Altıkulaç Yönetiminde.
10 = Kız öğretmen okulu ekibi (Öğretmen Sevim Avrap Yönetiminde)
11 — Halk şairi Ahmet Koral'dan Şiirler.
12 = Taşköprü ekibi (Mehmet Ünal Yönetimin de)
13 — Öğretmen Nurettin Serdaroğlundan şiirler.
14 — Lise ekibi (Öğretmen Sabri Akçaoğlu Yönetiminde)
15 — Öğretmen Nurettin Karataştan şiirler,
16 — Orta Oyunu (öğretmen Mahir Tellâl oğlu yönetiminde)
17 — Erkek sanat Enstitüsü ekibi (İsmail Narin

Resim 4.3.41.'de görüldüğü gibi, Yeni Kastamonu gazetesi Halk eğitim müdürlüğü tarafından yapılan folklor gecesinin program akışının haberine yer vermiştir. Programda, Ozanoğlu tarafından Sepetçioğlu'nun hayatının aktarılacağı ve Hakkı Çavuş ile âşık taşlamaları yapacakları bilgisi de yer almaktadır.

Resim 4.3.42.

Aşık Hakkı Yorgansız'ı Kaybettik (Ozanoğlu, 1964, s. 1-3).

GÜNÜN YAZISI :

Aşık Hakkı Yorgansız'ı Kaybettik

Yazan: İ. Ozanoğlu

Kalıbı, Kıyafeti, özü, sözü, maddesi ve mânası ile Folklorumuzun mümessili Aşık Hakkı Bayrakdar'ı Ramazan bayramının 2. günü aramızdan kaybettik.

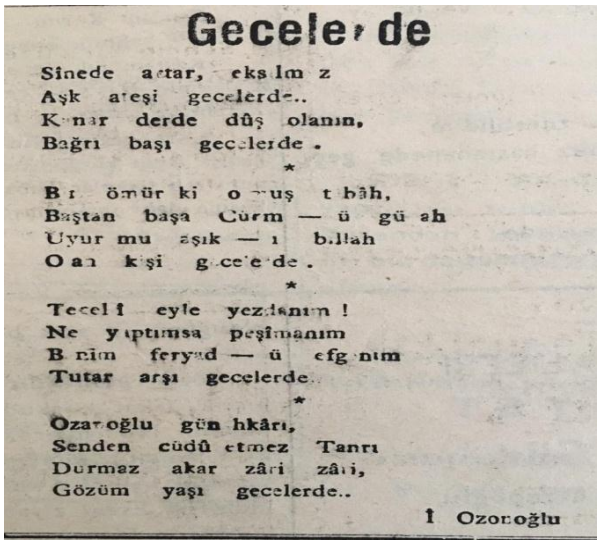
Aşık Hakkı Türkiye'de bir benzerine daha rastlanamıyacak nitelikte değerli bir saz şairi idi. Aşık edebiyatı geleneklerine Aşık fasılları usûl ve kaidelerine herkesten daha, çok vâkıftı. Bugün memleket sınırlarının gerek içersinde gerek haricinde usûle bu derece vâkıf bir saz, şairine daha rastlanamaz.

Resim 4.3.42.'de İhsan Ozanoğlu, Yorgansız'ın vefatı ile ilgili bir köşe yazısı kaleme almıştır. İhsan Ozanoğlu yazısında, Yorgansız'ın âşık edebiyatına, geleneklerine,

fasıl ve usullerine son derece hâkim olan biri olduğundan, sazını bir pozisyon ile bütün tellerde kullanabildiğinden ve uzun havaları yanık bir şekilde okuduğunu aktarmaktadır. Trakya, Anadolu, Irak ve bütün Osmanlı ülkelerini gezip, sazını dinletmiş bir şair olduğundan bahsetmiş ve erken yaşta vefat eden Hakkı'nın ölüm haberini üzüntüyle karşıladığını, onun gibi kıymetli bir kişinin bir daha çıkmayacağını dile getirmiştir.

Resim 4.3.43.

Gecelerde (Ozanoğlu, 1965, s. 1).

Gecelerde

Sinede aatar, eksilmez
Aşk ateşi gecelerde..
Kanar derde dûş olanın,
Bağrı başı gecelerde.

*

Bir ömür ki oluş tebâh,
Baştan başa Cürm — ü gü ah
Uyur mu aşık — ı billah
Olan kişi gecelerde.

*

Tecelî eyle yezdanım !
Ne yaptımsa peşimanım
Benim feryad — ü efganım
Tutar arşı gecelerde.

*

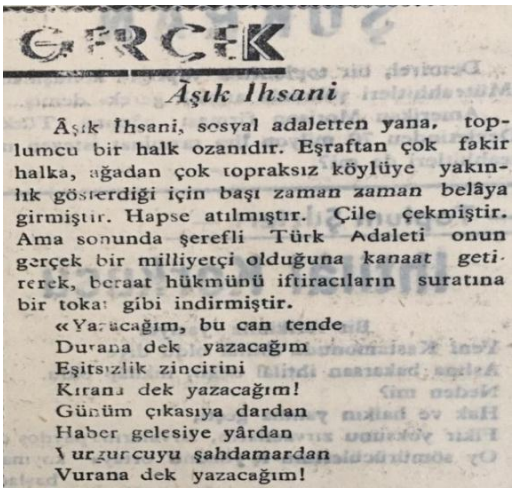
Ozanoğlu gün hkârı,
Senden cüdû etmez Tanrı
Durmaz akar zârî zârî,
Gözüm yaşı gecelerde..

İ Ozanoğlu

Resim 4.3.43.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, İhsan Ozanoğlu'na ait "Gecelerde" adlı eser yer almaktadır. Dizelerinde, gün bitiminden sonra duygusal yönlerin arttığını ve duygu yoğunluğunu en üst seviyede yaşadığını ifade etmektedir.

Resim 4.3.44.

Âşık İhsani (Özel, 1967, s. 1).

GERÇEK

Âşık İhsani

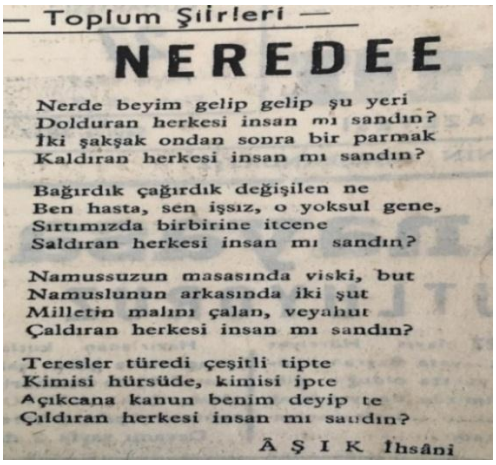
Âşık İhsani, sosyal adaletten yana, toplumcu bir halk ozanıdır. Eşraftan çok fakir halka, ağadan çok topraksız köylüye yakınlık gösterdiği için başı zaman zaman belâya girmiştir. Hapse atılmıştır. Çile çekmiştir. Ama sonunda şerefli Türk Adaleti onun gerçek bir milliyetçi olduğuna kanaat getirerek, beraat hükmünü iftiracıların suratına bir tokat gibi indirmiştir.

«Yazacağım, bu can tende
Durana dek yazacağım
Eşitsizlik zincirini
Kıranа dek yazacağım!
Günüm çıkasıya dardan
Haber gelesiye yârdan
Vurguncuyu şahdamardan
Vurana dek yazacağım!

Resim 4.3.44.'de görüldüğü gibi Âşık İhsani'yi konu edinen bir köşe yazısı yazılmıştır. Siyami Özel tarafından kaleme alınan yazıda, Âşık İhsani'nin adalet ve toplumdan yana olduğu için başının ara sıra belaya girerek hapis yattığından bahsedilmiştir. Yazısına, Âşık İlhami'nin vatan ve millet sevgisini dile getiren dizeleriyle devam etmiştir. Âşık İhsaniye ait olan bu dizelerde, ömrünün sonuna kadar yapılan bu muamelelerin, eşitsizliklerin karşısında durup, vatanına, halkına sahip çıkmak için elinden gelen her şeyi yapacağı ve kalemiyle anlatacağını dile getirmiştir.

Resim 4.3.45.

Nerede (Sırlıoğlu, 1967, s. 2).

— Toplum Şiirleri —

NEREDEE

Nerde beyim gelip gelip şu yeri
Dolduran herkesi insan mı sandın?
İki şakşak ondan sonra bir parmak
Kaldıran herkesi insan mı sandın?

Bağırdık çağırdık değişilen ne
Ben hasta, sen işsiz, o yoksul gene,
Sırtımızda birbirine itcene
Saldıran herkesi insan mı sandın?

Namussuzun masasında viski, but
Namuslunun arkasında iki şut
Milletin malını çalan, veyahut
Çaldıran herkesi insan mı sandın?

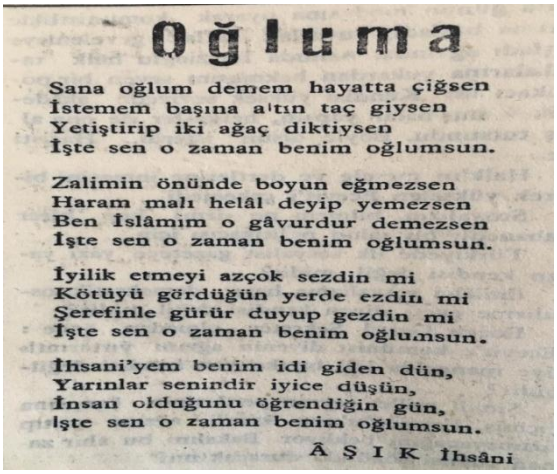
Teresler türedi çeşitli tipte
Kimisi hürsüde, kimisi ipte
Açıkcana kanun benim deyip te
Çıldıran herkesi insan mı sandın?

AŞIK İhsâni

Resim 4.3.45.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Âşık İhsaniye ait şiir yer almaktadır. Dizelerinde, toplumsal düzensizliklerden ve kamusal sorunlardan bahsetmektedir.

Resim 4.3.46.

Oğluma (Sırlıoğlu, 1967, s. 2).

Oğluma

Sana oğlum demem hayatta çiğsen
İstemem başına altın taç giysen
Yetiştirip iki ağaç diktiysen
İşte sen o zaman benim oğlumsun.

Zalimin önünde boyun eğmezsen
Haram malı helâl deyip yemezsen
Ben İslâmim o gâvurdur demezsen
İşte sen o zaman benim oğlumsun.

İyilik etmeyi azçok sezdin mi
Kötüyü gördüğün yerde ezdin mi
Şerefinle gürür duyup gezdin mi
İşte sen o zaman benim oğlumsun.

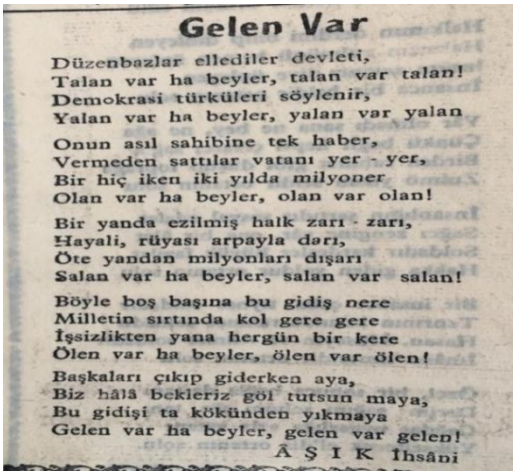
İhsani'yem benim idi giden dün,
Yarınlar senindir iyice düşün,
İnsan olduğunu öğrendiğin gün,
İşte sen o zaman benim oğlumsun.

AŞIK İhsâni

Resim 4.3.46.'da görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Âşık İhsaniye ait "Oğluma" adlı eser yer almaktadır. Dizelerinde, oğluna insani yönlerinin ağır basması gerektiğini, çıkar çatışmalarından uzak durmasını gerektiğini, hakkı olandan fazlasını istememesi gerektiğini ve vicdanlı bir birey olarak yetişmesi için öğütler vermektedir.

Resim 4.3.47.

Gelen Var (Sırlıoğlu, 1967, s. 2).

Gelen Var

Düzenbazlar elledîler devleti,
Talan var ha beyler, talan var talan!
Demokrasi türküleri söylenir,
Yalan var ha beyler, yalan var yalan

Onun asıl sahibine tek haber,
Vermeden sattılar vatanı yer - yer,
Bir hiç iken iki yılda milyoner
Olan var ha beyler, olan var olan!

Bir yanda ezilmiş halk zarı - zarı,
Hayali, rüyası arpayla darı,
Öte yandan milyonları dışarı
Salan var ha beyler, salan var salan!

Böyle boş başına bu gidiş nere
Milletin sırtında kol gere gere
İşsizlikten yana hergün bir kere
Ölen var ha beyler, ölen var ölen!

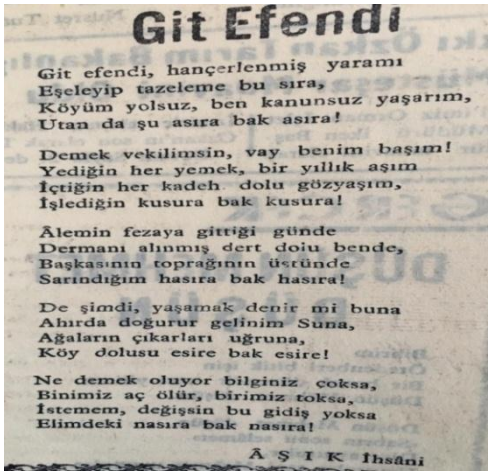
Başkaları çıkıp giderken aya,
Biz hâlâ bekleriz göl tutsun maya,
Bu gidişi ta kökünden yıkmaya
Gelen var ha beyler, gelen var gelen!

ÂŞIK İhsâni

Resim 4.3.47.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Âşık İhsaniye ait "Gelen Var" adlı eser yer almaktadır. Dizelerinde, devletin belirli kademelerindeki bireylerin görevlerini layıkıyla yerine getiremediğini, halkın ezildiğini bu sebepten dolayı da toplumsal kazanımların yerine getirilemediğini ve diğer toplumlardan geri kalınmışlığı ifade etmektedir.

Resim 4.3.48.

Git Efendi (Sırlıoğlu, 1967, s. 2).

Git Efendi

Git efendi, hançerlenmiş yaramı
Eşeleyip tazeleme bu sıra,
Köyüm yolsuz, ben kanunsuz yaşarım,
Utan da şu asıra bak asıra!

Demek vekilimsin, vay benim başım!
Yediğin her yemek, bir yıllık aşım
İçtiğin her kadeh dolu gözyaşım,
İşlediğin kusura bak kusura!

Âlemin fezaya gittiği günde
Dermanı alınmış dert dolu bende,
Başkasının toprağının üstünde
Sarındığım hasıra bak hasıra!

De şimdi, yaşamak denir mi buna
Ahırda doğurur gelinim Süna,
Ağaların çıkarları uğruna,
Köy dolusu esire bak esire!

Ne demek oluyor bilginiz çoksa,
Binimiz aç ölür, birimiz toksa,
İstemem, değişsin bu gidiş yoksa
Elimdeki nasıra bak nasıra!

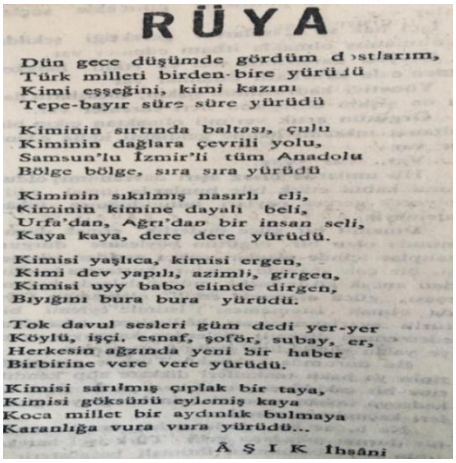
ÂŞIK İhsâni

Resim 4.3.48.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Âşık İhsaniye ait "Git Efendi" adlı eser yer almaktadır. Dizelerinde, millet tarafından seçilen devlet

adamlarının halkın ihtiyaç ve gereksinimlerini görmezden geldiği, kendilerini halktan üstün tuttuklarını ifade etmektedir.

Resim 4.3.49.

Rüya (Sırlıoğlu, 1967, s. 3).

RÜYA

Dün gece düşümde gördüm dostlarım,
Türk milleti birden-bire yürüdü
Kimi eşşeğini, kimi kazını
Tepe-bayır süre süre yürüdü

Kiminin sırtında baltası, çulu
Kiminin dağlara çevrili yolu,
Samsun'lu İzmir'li tüm Anadolu
Bölge bölge, sıra sıra yürüdü

Kiminin sıkılmış nasırlı eli,
Kiminin kimine dayalı beli,
Urfa'dan, Ağrı'dan bir insan seli,
Kaya kaya, dere dere yürüdü.

Kimisi yaşlıca, kimisi ergen,
Kimi dev yapılı, azimli, girgen,
Kimisi uyy babo elinde dirgen,
Bıyığını bura bura yürüdü.

Tok davul sesleri güm dedi yer-yer
Köylü, işçi, esnaf, şoför, subay, er,
Herkesin ağzında yeni bir haber
Birbirine vere vere yürüdü.

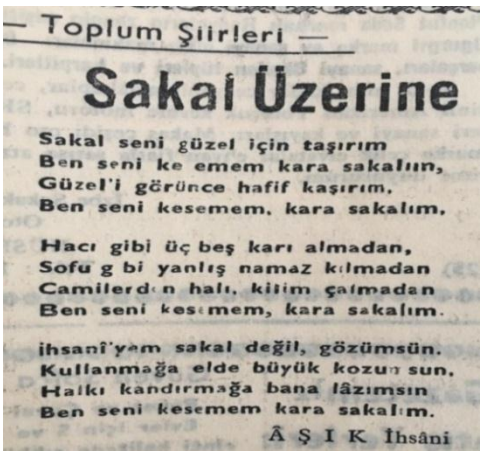
Kimisi sarılmış çıplak bir taya,
Kimisi göksünü eylemiş kaya
Koca millet bir aydınlık bulmaya
Karanlığa vura vura yürüdü...

AŞIK İhsâni

Resim 4.3.49.'da görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Âşık İhsaniye ait "Rüya" adlı eser yer almaktadır. Dizelerinde, halkın her kesiminden insanların birlik ve beraberlik içerisinde aynı yolu yürüdüklerini anlatarak, milli mücadeleyi rüya olarak nitelendirmiştir.

Resim 4.3.50.

Sakal Üzerine (Sırlıoğlu, 1967, s. 2).

— Toplum Şiirleri —

Sakal Üzerine

Sakal seni güzel için taşırım
Ben seni ke emem kara sakalın,
Güzel'i görünce hafif kaşırım,
Ben seni kesemem, kara sakalım.

Hacı gibi üç beş karı almadan,
Sofu gibi yanlış namaz kılmadan
Camilerden halı, kilim çalmadan
Ben seni kesemem, kara sakalım.

İhsani'yem sakal değil, gözümsün.
Kullanmağa elde büyük kozumsun,
Halkı kandırmağa bana lâzımsın
Ben seni kesemem kara sakalım.

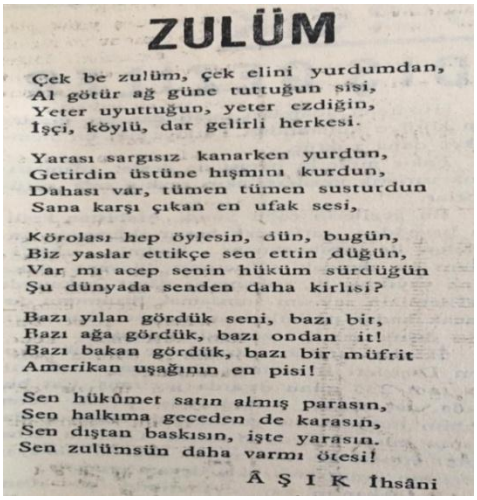
AŞIK İhsâni

Resim 4.3.50.'de Yeni Kastamonu gazetesi, Âşık İhsaniye ait "Sakal Üzerine" adlı eseri okuyuculara aktarmıştır. Dizelerinde, belirli ideolojik fikirlere ait dış

görünüşten yola çıkarak sakal yapılarının aslında fikirleri yansıtmadığını sadece fiziki bir durum olduğunu aktarmaktadır.

Resim 4.3.51.

Zulüm (Sırlıoğlu, 1967, s. 2).

ZULÜM

Çek be zulüm, çek elini yurdumdan,
Al götür ağ güne tuttuğun sisi,
Yeter uyuttuğun, yeter ezdiğin,
İşçi, köylü, dar gelirli herkesi.

Yarası sargısız kanarken yurdun,
Getirdin üstüne hışmını kurdun,
Dahası var, tümen tümen susturdun
Sana karşı çıkan en ufak sesi,

Körolası hep öylesin, dün, bugün,
Biz yaslar ettikçe sen ettin düğün,
Var mı acep senin hüküm sürdüğün
Şu dünyada senden daha kirlisi?

Bazı yılan gördük seni, bazı bir,
Bazı ağa gördük, bazı ondan it!
Bazı bakan gördük, bazı bir müfrit
Amerikan uşağının en pisi!

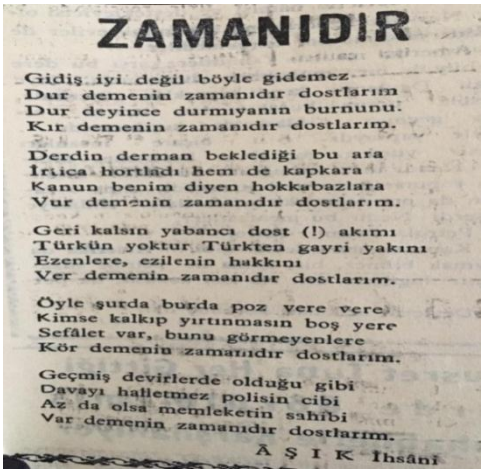
Sen hükûmet satın almış parasın,
Sen halkıma geceden de karasın,
Sen dıştan baskısın, işte yarasın.
Sen zulümsün daha varmı ötesi!

ÂŞIK İhsâni

Resim 4.3.51.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Âşık İhsaniye ait "Zulüm" adlı eser yer almaktadır. Dizelerinde, devlet kademelerindeki bireylerin halk üzerinde oluşturduğu olumsuz algıyı ifade etmektedir.

Resim 4.3.52.

Zamanıdır (Sırlıoğlu, 1967, s. 2).

ZAMANIDIR

Gidiş iyi değil böyle gidemez
Dur demenin zamanıdır dostlarım
Dur deyince durmıyanın burnunu
Kır demenin zamanıdır dostlarım.

Derdin derman beklediği bu ara
Irtica hortladı hem de kapkara
Kanun benim diyen hokkabazlara
Vur demenin zamanıdır dostlarım.

Geri kalsın yabancı dost (!) akımı
Türkün yoktur Türkten gayri yakını
Ezenlere, ezilenin hakkını
Ver demenin zamanıdır dostlarım.

Öyle şurda burda poz yere vere
Kimse kalkıp yırtınmasın boş yere
Sefâlet var, bunu görmeyenlere
Kör demenin zamanıdır dostlarım.

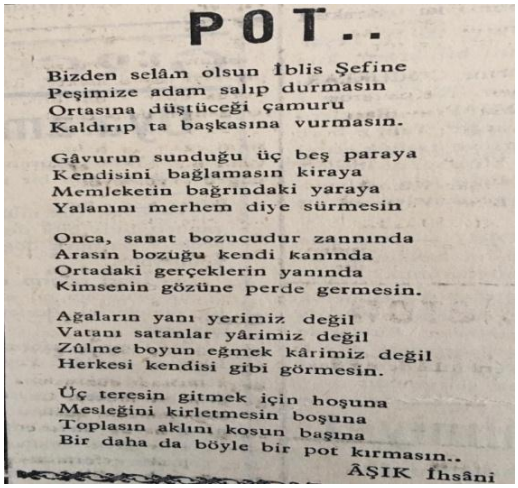
Geçmiş devirlerde olduğu gibi
Davayı halletmez polisin cibi
Az da olsa memleketin sahibi
Var demenin zamanıdır dostlarım.

ÂŞIK İhsânî

Resim 4.3.52.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Âşık İhsaniye ait "Zamanıdır" adlı eser yer almaktadır. Dizelerinde, var olan düzenin değişmesi gerektiğini ve bu değişim sırasında birlik ve beraberlik oluşturulması gerektiğini aktarmaktadır.

Resim 4.3.53.

Pot (Sırlıoğlu, 1967, s. 2).

POT..

Bizden selâm olsun İblis Şefine
Peşimize adam salıp durmasın
Ortasına düştüceği çamuru
Kaldırıp ta başkasına vurmasın.

Gâvurun sunduğu üç beş paraya
Kendisini bağlamasın kiraya
Memleketin bağrındaki yaraya
Yalanını merhem diye sürmesin

Onca, sanat bozucudur zannında
Arasın bozuğu kendi kanında
Ortadaki gerçeklerin yanında
Kimsenin gözüne perde germesin.

Ağaların yanı yerimiz değil
Vatanı satanlar yârimiz değil
Zûlme boyun eğmek kârimiz değil
Herkesi kendisi gibi görmesin.

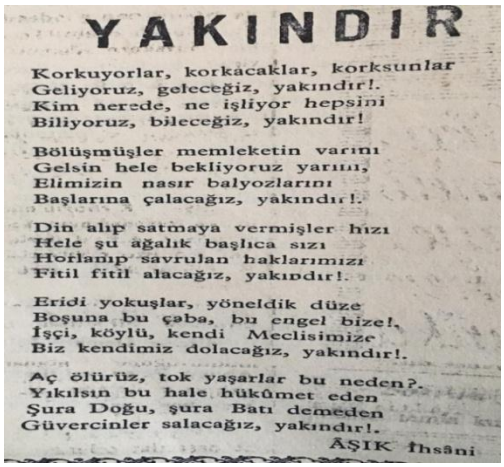
Üç teresin gitmek için hoşuna
Mesleğini kirletmesin boşuna
Toplasın aklını koşun başına
Bir daha da böyle bir pot kırmasın..

ÂŞIK İhsânî

Resim 4.3.53.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Âşık İhsaniye ait "Pot" adlı eser yer almaktadır. Dizelerinde, diğer eserlerinde olduğu gibi devlet kademelerinde bulunan görevlilerin yetersiz bakış açıları ve hatalı kararlarından bahsetmektedir.

Resim 4.3.54.

Yakındır (Sırlıoğlu, 1967, s. 2).

YAKINDIR

Korkuyorlar, korkacaklar, korksunlar
Geliyoruz, geleceğiz, yakındır!.
Kim nerede, ne işliyor hepsini
Biliyoruz, bileceğiz, yakındır!

Bölüşmüşler memleketin varını
Gelsin hele bekliyoruz yarını,
Elimizin nasır balyozlarını
Başlarına çalacağız, yakındır!.

Din alıp satmaya vermişler hızı
Hele şu ağalık başlıca sızı
Horlanıp savrulan haklarımızı
Fitil fitil alacağız, yakındır!.

Eridi yokuşlar, yöneldik düze
Boşuna bu çaba, bu engel bize!.
İşçi, köylü, kendi Meclisimize
Biz kendimiz dolacağız, yakındır!.

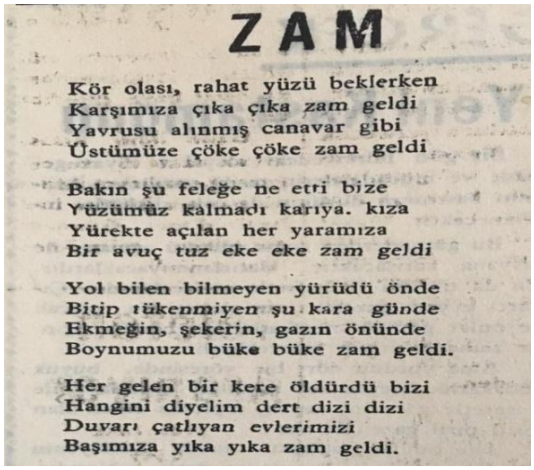
Aç ölürüz, tok yaşarlar bu neden?.
Yıkılsın bu hale hükûmet eden
Şura Doğu, şura Batı demeden
Güvercinler salacağız, yakındır!.

AŞIK İhsâni

Resim 4.3.54.'de Yeni Kastamonu gazetesi, Âşık İhsaniye ait "Yakındır" adlı eseri okuyuculara aktarmıştır. Dizelerinde, devlet düzeninin değişmesinin toplumun elinde olduğunun ve bu değişimi toplumun her kesiminde yer alanın insanın birlik içerisinde başaracağını dile getirmektedir.

Resim 4.3.55.

Zam (Sırlıoğlu, 1967, s. 2).

ZAM

Kör olası, rahat yüzü beklerken
Karşımıza çıka çıka zam geldi
Yavrusu alınmış canavar gibi
Üstümüze çöke çöke zam geldi

Bakın şu feleğe ne etti bize
Yüzümüz kalmadı kıraya. kıza
Yürekte açılan her yaramıza
Bir avuç tuz eke eke zam geldi

Yol bilen bilmeyen yürüdü önde
Bitip tükenmiyen şu kara günde
Ekmeğin, şekerin, gazın önünde
Boynumuzu büke büke zam geldi.

Her gelen bir kere öldürdü bizi
Hangini diyelim dert dizi dizi
Duvarı çatlıyan evlerimizi
Başımıza yıka yıka zam geldi.

Resim 4.3.55.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Âşık İhsani tarafından kaleme alınan "Zam" adlı eser yer almaktadır. Dizelerinde ekonomik durumun toplum üzerinde yer alan etkisinden bahsederek, halkın geçim sıkıntısı çektiğine vurgu yapmaktadır.

Resim 4.3.56.

Baş İsteriz (Sırlıoğlu, 1967, s. 3).

Gazetemizde toplumcu şiirlerini okuduğunuz Büyük Halk Şairi
AŞIK İHSANİ

Baş isteriz

Yok ne demek efendiler
İş isteriz, iş isteriz...
Kendimizi sizin ile
Eş isteriz, eş isteriz..

Kulak verin duyun bizi
Boşa getirmedik sizi
Çoluk çocuk dizi dizi
Aş isteriz, aş isteriz..

Derdimizi bitirecek
Bize derman getirecek
Gövdemizi götürecek
Baş isteriz, baş isteriz.

AŞIK İhsani

Resim 4.3.56.'da görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Âşık İhsaniye ait "Baş İsteriz" adlı şiiri yer almaktadır. Dizelerinde, yönetimin halkın istek ve ihtiyaçlarını göz ardı ettiğini dile getirerek ekonomiye de vurgu yapmaktadır.

Resim 4.3.57.

Kazak Aptal'a (Sırlıoğlu, 1967, s. 3).

Kazak Aptal'a

Duyun beyler iyi duyun
Yaptığınız eski oyun
Ağa baskısına boyun
Eğenin de anasını...

Şöyle gerine gerine
Söverek alın terine
Milleti ahmak yerine
Koyanın da anasını...

Memleket kırk gözlü yara
Gündüzü geceden kara
Türk'ü koyup gâvurlara
Uyanın da anasını...

Kimin ki yalanı pistir
O mutlaka bir iblistir
Halk âşığı kömünisttir
Diyenin de anasını...

AŞIK İhsani

Resim 4.3.57.'de görülen Âşık İhsani'ye ait "Kazak Aptal'a" adlı şiir, Yeni Kastamonu gazetesinde okuyuculara aktarılmıştır. İşverenlerin ve yöneticilerin halka karşı gösterdikleri tutum ve davranışlardan yakınmaktadır.

Resim 4.3.58.

İhsanî (Özel, 1967, s. 1).

GERÇEK

İHSANÎ

Yiğit dost Aşık İhsani'nin imzalıya rak adresime postaladığı plâk dönüp du ruyor pikabımda :

« Yazacağım bu can tende
Duranadek yazacağım
Eşitsizlik zincirini
Kıranadek yazacağım
Ha dostlar
Ha dostlar
Ha dostlar
Dostlar heyy...»

1967 Ağustosu.. Yıllar çabuk geçer dostlar.. Bir gün bakarsınız 1987 ağusto sunda çocuklarımız, Âşık İhsani'nin plâk larda kalan sesini bambaşka koşullar i- çinde ibretle dinlerler :

« Sorumluyum ben çağımdan
Düz ovamdan, dik bağımdan
Sömürgeni toğrağımdan
Sürenedek yazacağım
Aman hey
Aman hey
Aman hey
Heeey aman..»

Resim 4.3.58.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Âşık İhsani'yi konu edinen köşe yazısı yer almaktadır. Siyami Özel'in kaleme aldığı yazıda, Âşık İhsani'nin kendisine posta yoluyla imzalayarak göndermiş olduğu plağı sürekli dinlediğini söylemiş ve birkaç sözüne yer vermiştir. Âşık İhsani dizelerinde, eşitsizliği kırmak için ömrünün sonuna dek yazacağını dile getirmiştir. Onun halkçı ve milliyetçi bir ruha sahip olduğu görülmektedir.

Resim 4.3.59.

Satın Hele (Temeli, 1967, s. 3).

Satın HELE

Gerçek güne varıncaya
Yaraları sarıncaya
Burnumuza vurunca ya
Tutun hele tutun bizi

Kimi ağa, kiminiz bek
Kendiniz az zülmünüz pek
Sizi yurttan sürene dek
Atın hele atın bizi

Kiminizin kafası dar
Kiminiz kanımız tâdar
Biz başa gelene kadar
Satın hele satın bizi

SARIZLI ÂŞIK TEMELİ

Resim 4.3.59.'da görülen Sarızlı Âşık Temeli'ye ait "Satın Hele" adlı şiir Yeni Kastamonu gazetesinde yer almaktadır. Dizelerinde, mevcut yönetime karşı sitemkâr bir üslup ile serzenişte bulunduğu görülmektedir.

Resim 4.3.60.

Aşık İhsâni Kimdir (Anonim, 1968, s. 1).

BİZE GÖNDERİLEN KİTAPLAR

«Aşık İhsâni Kimdir?»

Tanınmış gazetecilerimizden **Ayhan Yetkiner'** in 1967 nin son aylarında yayınladığı ve basında büyük yankılar yapan kitabının adıdır bu..

Yetkinet; 9—10 yıl sabırla topladığı belgeleri «Âşık İhsani Kimdir?» kitabı ile gün ışığına çıkarmış oluyor.

Âşık İhsani, adını yurt dışında da duyurmaya başlayan güçlü ve yürekli bir halk ozanı.. Yurdumuzda hemen herkes tanıyor onu.. Ayhan Yetkiner, ozanın tanınmayan, bilinmeyen yönlerini de tamamlamış oluyor bu kitabı ile..

Eser "Son Telgraf,, matbaasında basılmış. Kapakta Yalçın Çetin tarafından çizilmiş İhşani'nin çivit rengi bir portresi ile birlikte, ozanı eşi ve sazı ile birlikte gösteren minyatür tarzında çok orijinal bir resim de yer almaktadır. Sayfa düzeni Alpay Kabacala'ya aittir. Kitap 144 sayfadır ve 5 lira fiyatla satılmaktadır.

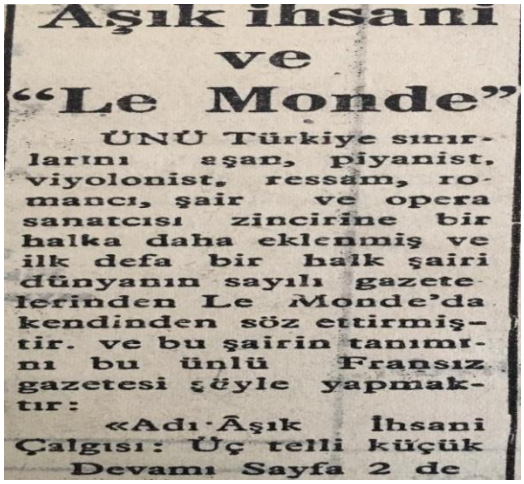
Genel Dağıtım Yeri:
TEKİN YAYINEVİ
Ankara Cad. 51—İSTANBUL

Resim 4.3.60.'da görülen haber, Âşık İhsani'yi konu edinen bir kitaptan bahsetmektedir. Yeni Kastamonu gazetesinde yer alan haberde, gazeteci Ayhan Tekiner tarafından 1967 yılının son yıllarında Âşık İhsani'nin bilinmeyen yönlerini

ele alan, Yalçın Çetiner tarafından İhsani'nin portesi eşi ve sazı ile birlikte çizilmiş minyatür bir resmin bulunduğu kitaptan bahsedilmektedir.

Resim 4.3.61.

Aşık İhsani ve Le Monde (Anonim, 1968, s. 1-2).

Aşık İhsani ve "Le Monde"

ÜNÜ Türkiye sınırlarını aşan, piyanist, viyolonist, ressam, romancı, şair ve opera sanatcısı zincirine bir halka daha eklenmiş ve ilk defa bir halk şairi dünyanın sayılı gazetelerinden Le Monde'da kendinden söz ettirmiştir. ve bu şairin tanımını bu ünlü Fransız gazetesi şöyle yapmaktır:

«Adı Âşık İhsani Çalgısı: Üç telli küçük

Devamı Sayfa 2 de

Resim 4.3.61.'de görüldüğü gibi Âşık İhsani'nin Fransız bir gazete olan "Le Monde"de haber olduğu bilgisi yer almaktadır. Gazete, Âşık İhsani'nin binlerce şiiri arasından "Balta" adlı şiirinden bahsetmiştir. Bu şiirde, Âşık İhsani, toplumun sorunlarına, adaletsizliğe değindiği yer almaktadır. Ayrıca 13 yaşında eline almış olduğu üç telli sazını, uzun saplı mandolin olarak tanımlamış ve 1963 yılına kadar şiirlerini Güllüşah için yazdığından bahsetmiştir.

Resim 4.3.62.

Telli Sazdır Bunun Adı (Özel, 1968, s. 1).

Telli Sazdır Bunun Adı

"Türk'ü anlamak için Türkü dinlemek gerek,,

SİYAMİ ÖZEL

Halkımızın dostu, arkadaşı, dert ortağıdır saz. Yüzyıllardır bu ülkenin insanları gizli sır'larını O'na açmış, onunla halleşmiş, onunla dertleşmiştir.

Bugün hemen her köy evinin duvarında ya bir cura, ya bir bağlama, ya da divan sazı asılı durur. Saz şairleri onunla diyar diyar dolaşırlar. Vatan görevine azık, giyecek torbasıyle beraber sazını da götüren nice memleket evlâdı vardır. O aynı zamanda "hasretgideren" dir. Silâhını bırakır, sazını alır eline Mehmetçik..

Sayın toplum hayatımızdaki önemine böylece değindikten sonra gelelim ona hayat veren, şekil veren, ruh veren usta ellere..

Bugün Türkiye'nin en namlı saz ustaları Kastamonu'lu Tekeli Kardeşler'dir. Bu işe ufak yaşta başlamışlar. Köy yerinde almışlar bir dut kütüğünü ellerine. Oymuşlar, biçim vermişler, ses vermişler. Her usta kaşık yapar ama sapını ortaya getiremez. Tekeli Kardeşler yılların tecrübesi ile kaşığın sapını ortaya getirmesini öğrenmişler. Onların yaptığı sazların âhengi emsallerininkinden daha bir güzel olmuş. Saz meraklıları, üzerinde (Tekeli Kardeşler) damgası bulunan bir saza sahip olmayı bahtiyarlığın en büyüğü sayar olmuşlar.

Bakınız; kendisi de ünlü bir saz yapımcısı ve saz şairi olan Şemsi Yastıman bile özene bezene

Söz verdin, aradan geçti üç sene
Nerde kaldı sazım Ahmet Tekeli ?
Son mektupta cevap yok gene
Geçmiyor mu nazım Ahmet Tekeli ?

İstersen bedelin peşin yollayım
İster senet imzalayım, pullayım
İşter senin gibi işi sallayım
Bilmem ki ne lâzım Ahmet Tekeli ?

Şunda deyim gelmiş iken sırası
Uzak olsun burguların arası
Perdeliğin mavi veya karası
Bu da benim haz'ım Ahmet Tekeli

Ses bâbında misâl-i tef isterim
Bombesiz kapak, tam sedef isterim
Hasılı san'atta hedef isterim
Kesilmesin hızım Ahmet Tekeli

Büyükçe bağlama, teknesi kısa
Sap ta ona göre uzun olmasa
Temmennim bu, mart sonuna kalmasa
Teskin olsun sızım Ahmet Tekeli

Be Şemsi Yastıman, geveze herif
Olur mu cihanda ârife tarif ?
Elbet ahbab işi yapılır zarif
Nidem durmaz ağzım Ahmet Tekeli..

Resim 4.3.62.'de Siyami Özel Yorgansız Hakkı'nın deyişine yer vermiştir. Köşe yazısında, halkın dert ortağı olan saz'a şekil ve ruh veren ustalara değinmiştir. Saz ustası ve şairi olan Şemsi Yastıman'ın, Kastamonu'da tanınan saz ustası Tekeli'den saz siparişi ettiği ve sipariş gecikince manzum bir name yolladığı yer almaktadır. Sazının 3 sene zarfı boyunca yapılmadığından dolayı Tekeli'ye serzenişte bulunmuştur.

Resim 4.3.63.

Telli Sazdır Bunun Adı (Özel, 1968, s. 1).

Telli Sazdır Bunun Adı

"Türk'ü anlamak için Türkü dinlemek gerek,,

SİYAMİ ÖZEL

(Dünden Devam)

itimat variken istemez kefil
Her sancıyı kesmez nane, zencefil
Sipariş çoğaldı, işim çetrefil
Mandolin, tambur, ud. saz be Yasteman

İşlemez bir saat kurulmayınca
Bulanık içilmez durulmayınca
Netice alınmaz sorulmayınca
Müşavere, muhabere farz be Yastıman

Lâtife lâtiftir, letafet olur
Ârife ger târif kabahat olur
Matluba muvafık isabet olur
Duyarsın gerçekten haz be yastıman

Alış veriş işi gerçi bir sırdır
Malzeme aksamı hepsi hazırdır
Size karşı hoşgör bizde kusurdur
Dost dostuna eder naz be Yastıman

Resim 4.3.63.'de görülen yazı, 20 Ocak 1968 tarihinde Siyami Özel tarafından kaleme alınan "Telli Sazdır Bunun Adı" adlı yazının devamı niteliğindedir. Şemsi

Yastıman'ın manzum namesine cevap olarak verilen Hakkı Çavuş'a ait deyişin devamı yer almaktadır. Manzum namede, işlerinin yoğunluğundan dolayı sazı geciktirdiğini dile getiren ve kendisine güvenmesini ifade eden sözler kullanmıştır. Yazının devamında ise, Tekeli'nin şöhretinin yurtdışına yayıldığı hatta İngiliz folklor uzmanı olan Laurence Pickenin, Tekeli'nin şöhretini duyup Kastamonu'ya geldiği, hazırladığı kitap için bilgi toplayıp, fotoğraf çektiği bilgisi de yer almaktadır.

Resim 4.3.64.

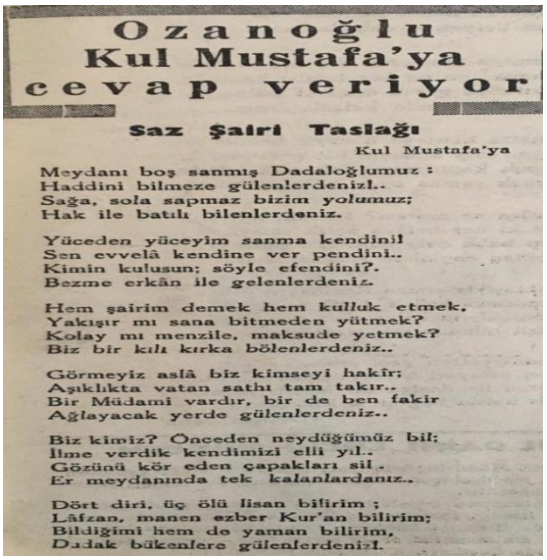
Ozanoğlu Kul Mustafa'ya Cevap Veriyor (Anonim, 1968, s. 1).

Ozanoğlu
Kul Mustafa'ya
cevap veriyor
.. Adınla, şanınla sen bir kölesin;
Önce istedik ki yola gelesin..
Gelmezsen belânı bizden bulasın
Hasmın attığını çelenlerdeniz..
Yarın Gazetemizde
Son Yılların en güzel taşlaması

Resim 4.3.64.'de görüldüğü gibi gazetede, İhsan Ozanoğlu'nun Kul Mustafa'ya verdiği cevap yer almakta ve yarın gazetede taşlamanın yapılacağı bilgisi yer almaktadır.

Resim 4.3.65.

Saz Şairi Taslağı (Ozanoğlu, 1968, s. 1-2).

Ozanoğlu
Kul Mustafa'ya
cevap veriyor

Saz Şairi Taslağı

Kul Mustafa'ya

Meydanı boş sanmış Dadaloğlumuz :
Haddini bilmeze gülenlerdenizl..
Sağa, sola sapmaz bizim yolumuz;
Hak ile batılı bilenlerdeniz.

Yüceden yüceyim sanma kendini!
Sen evvelâ kendine ver pendini..
Kimin kulusun; söyle efendini?.
Bezme erkân ile gelenlerdeniz.

Hem şairim demek hem külluk etmek,
Yakışır mı sana bitmeden yütmek?
Kolay mı menzile, maksude yetmek?
Biz bir kılı kırka bölenlerdeniz..

Görmeyiz aslâ biz kimseyi hakîr;
Aşıklıkta vatan sathı tam takır..
Bir Müdami vardır, bir de ben fakir
Ağlayacak yerde gülenlerdeniz..

Biz kimiz? Onceden neydüğümüz bil;
İlme verdik kendimizi elli yıl..
Gözünü kör eden çapakları sil .
Er meydanında tek kalanlardanız..

Dört diri, üç ölü lisan bilirim ;
Lâfzan, manen ezber Kur'an bilirim;
Bildiğimi hem de yaman bilirim,
Dudak bükenlere gülenlerdenizl.

Resim 4.3.65.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Ozanoğlu'nun Kul Mustafa'ya vermiş olduğu taşlama örneği yer almaktadır. Kul Mustafa'nın kendini herkesten üstün gördüğünü, halkın yanında değil de kendi menfaatleri doğrultusunda hareket ettiğini dile getirmektedir. Kimseyi küçük görmediğini fakat önce insanın kendisini bilmesi gerektiğine vurgu yaparak, laf atmadan önce kendisini ve insanları iyi tanımasını söylemiştir.

Resim 4.3.66.

Saz Şairi Taslağı (Ozanoğlu, 1968, s. 1-2).

Ozanoğlu
Kul Mustafa'ya
cevap veriyor

Saz Şairi Taslağı

Kul Mustafa'ya

Dünden devam

Sözüme uymaz da edersen inad
Seni alem içre eylerim berbad,
Kalemiz tunçtandır olsan da Ferhad
Yalabıyıp hasma yelenlerdeniz.

Boy ölçmek istersen değil bu şaka,
Ödül bin lira koy istemem caka!
Yenilene takılmalı faleka
Dayakta keramet bulanlardanız.

Kurulmalı jüri.. bir ehil hakem;
Söylenenin zabtı olmalı muhkem;
Fasıl esnasında edenin kem kem
Kafasına sazı çalanlardanız !..

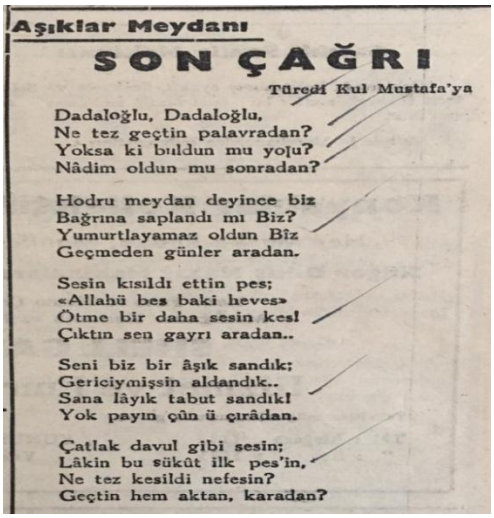
Bir hakem ki Muammayı Lügazdan,
Ayıramaz ise farkı yok kazdan!..
İşittim ki yokmuş rasibin sazdan
Sazsız aşıklığa gülenlerdeniz.

Gidilmez silâhsız hiç bir savaşa;
Kafanı vurur m hem taştan taşa.
Çıkamazsın zaten ben'mle başa;
İçi mücevherle dolanlardanız

Resim 4.3.66.'da görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Ozanoğlu'nun Kul Mustafa'ya vermiş olduğu taşlama örneğinin devamıdır. Sazını kullanamadan kendini âşık ilan edenlere alaycı bir imada bulunup, her koşulda onu mat edebileceğini söylemiştir.

Resim 4.3.67.

Son Çağrı (Ozanoğlu, 1968, s. 1-2).

Aşıklar Meydanı

SON ÇAĞRI

Türedi Kul Mustafa'ya

Dadaloğlu, Dadaloğlu,
Ne tez geçtin palavradan?
Yoksa ki bıldun mu yoju?
Nâdim oldun mu sonradan?

Hodru meydan deyince biz
Bağrına saplandı mı Biz?
Yumurtlayamaz oldun Biz
Geçmeden günler aradan.

Sesin kısıldı ettin pes;
«Allahü bes baki heves»
Ötme bir daha sesin kes!
Çıktın sen gayrı aradan..

Seni biz bir âşık sandık;
Gericiymişsin aldandık..
Sana lâyık tabut sandık!
Yok payın çûn ü çırâdan.

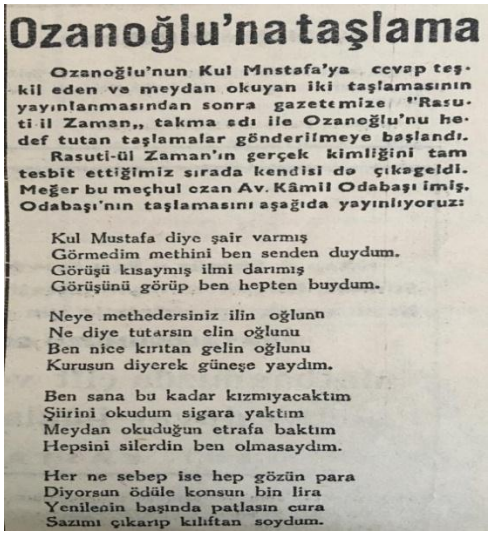
Çatlak davul gibi sesin;
Lâkin bu sükût ilk pes'in,
Ne tez kesildi nefesin?
Geçtin hem aktan, karadan?

Resim 4.3.67.'de Yeni Kastamonu gazetesinde Ozanoğlu'nun, Kul Mustafa'ya son çağrı niteliğinde taşlama örneği yer almaktadır. Kul Mustafa'nın, cevapsız kalması

nedeniyle pes ettiğini sözleriyle dile getirerek, onun bu sessizliğe bürünmesine vurgu yapmıştır.

Resim 4.3.68.

Ozanoğlu'na Taşlama (Odabaşı, 1968, s. 1-2).

Ozanoğlu'na taşlama

Ozanoğlu'nun Kul Mnstafa'ya cevap teş-kil eden ve meydan okuyan iki taşlamasının yayınlanmasından sonra gazetemize "Rasu-ti-il Zaman„ takma adı ile Ozanoğlu'nu he-def tutan taşlamalar gönderilmeye başlandı.

Rasuti-ül Zaman'ın gerçek kimliğini tam tesbit ettiğimiz sırada kendisi də çıkageldi. Meğer bu meçhul ozan Av. Kâmil Odabaşı imiş. Odabaşı'nın taşlamasını aşağıda yayınlıyoruz:

Kul Mustafa diye şair varmış
Görmedim methini ben senden duydum.
Görüşü kısaymış ilmi darımış
Görüşünü görüp ben hepten buydum.

Neye methedersiniz ilin oğlunn
Ne diye tutarsın elin oğlunu
Ben nice kırıtan gelin oğlunu
Kurusun diyerek güneşe yaydım.

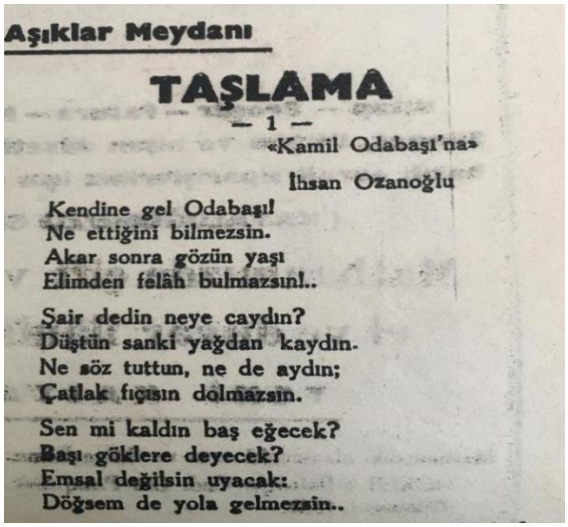
Ben sana bu kadar kızmıyacaktım
Şiirini okudum sigara yaktım
Meydan okuduğun etrafa baktım
Hepsini silerdin ben olmasaydım.

Her ne sebep ise hep gözün para
Diyorsun ödüle konsun bin lira
Yenilenin başında patlasın cura
Sazını çıkarıp kılıftan soydum.

Resim 4.3.68.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Ozanoğlu'nun Kul Mustafa'ya cevap verdiği taşlamalarından sonra, gazeteye takma isimlerle Ozanoğlu'nu hedef tutan taşlamaların gönderildiği bilgisi yer almaktadır. Rasuti-il zaman lakabıyla Av. Kâmil Odabaşı'nın, Ozanoğlu'na ithafen yazmış olduğu taşlama örneği yer almaktadır. Taşlamasında, Kul Mustafa diye bir şairin olduğunu Ozanoğlun'dan duyduğunu, kendisini şair sanan herkesle muhatap olduğunu dile getirerek Ozanoğlu'na sitemini aktarmıştır.

Resim 4.3.69.

Taşlama (Ozanoğlu, 1968, s. 1-2).

Aşıklar Meydanı

TAŞLAMA

— 1 —

«Kamil Odabaşı'na»

İhsan Ozanoğlu

Kendine gel Odabaşı!
Ne ettiğini bilmezsin.
Akar sonra gözün yaşı
Elimden felâh bulmazsın!..

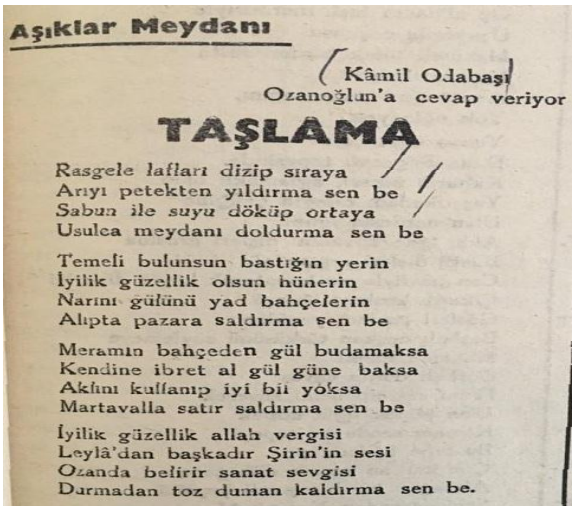
Şair dedin neye caydın?
Düştün sanki yağdan kaydın.
Ne söz tuttun, ne de aydın;
Çatlak fıçısın dolmazsın.

Sen mi kaldın baş eğecek?
Başı göklere deyecek?
Emsal değilsin uyacak:
Döğsem de yola gelmezsin..

Resim 4.3.69.'da görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, İhsan Ozanoğlu'nun Kâmil Odabaşı için söylemiş olduğu taşlama örneği yer almaktadır. Kâmil Odabaşı'ya baş eğmeyeceğini ve kendine eş değer olarak görmediğini aktarmaktadır.

Resim 4.3.70.

Taşlama (Odabaşı, 1968, s. 1).

Aşıklar Meydanı

Kâmil Odabaşı
Ozanoğlun'a cevap veriyor

TAŞLAMA

Rasgele lafları dizip sıraya
Arıyı petekten yıldırma sen be
Sabun ile suyu döküp ortaya
Usulca meydanı doldurma sen be

Temeli bulunsun bastığın yerin
İyilik güzellik olsun hünerin
Narını gülünü yad bahçelerin
Alıpta pazara saldırma sen be

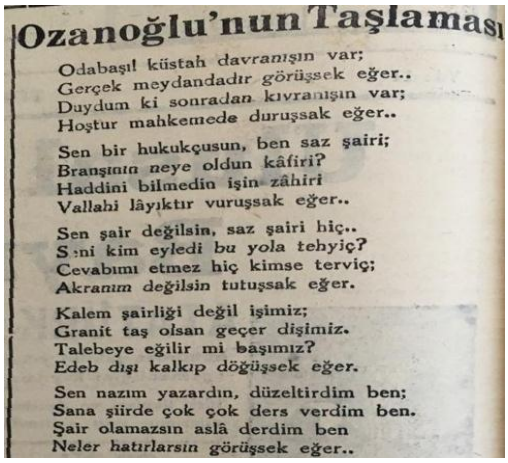
Meramın bahçeden gül budamaksa
Kendine ibret al gül güne baksa
Aklını kullanıp iyi bil yoksa
Martavalla satır saldırma sen be

İyilik güzellik allah vergisi
Leylâ'dan başkadır Şirin'in sesi
Ozanda belirir sanat sevgisi
Durmadan toz duman kaldırma sen be.

Resim 4.3.70.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Kâmil Odabaşı'nın Ozanoğlu'nun söylediği taşlama örneğine cevap yer almaktadır. Söylemiş olduğu sözlerin bir dayanağı olmasını, kalbini güzellik ve iyiliklerle doldurması gerektiğini dile getirmiştir.

Resim 4.3.71.

Ozanoğlu'nun Taşlaması (Ozanoğlu, 1968, s. 2).

Ozanoğlu'nun Taşlaması

Odabaşı! küstah davranışın var;
Gerçek meydandadır görüşsek eğer..
Duydum ki sonradan kıvranışın var;
Hoştur mahkemede duruşsak eğer..

Sen bir hukukçusun, ben saz şairi;
Branşının neye oldun kâfiri?
Haddini bilmedin işin zâhiri
Vallahi lâyıktır vuruşsak eğer..

Sen şair değilsin, saz şairi hiç..
Seni kim eyledi bu yola tehyiç?
Cevabını etmez hiç kimse terviç;
Akranım değilsin tutuşsak eğer.

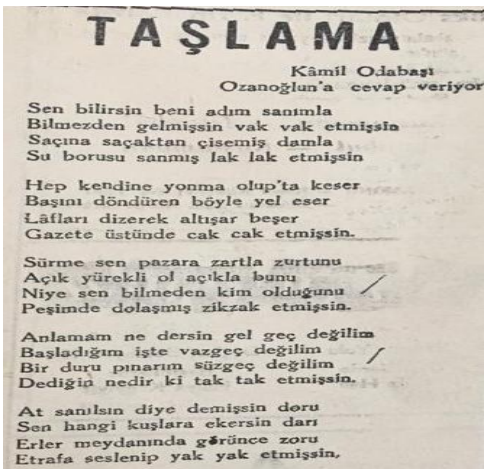
Kalem şairliği değil işimiz;
Granit taş olsan geçer dişimiz.
Talebeye eğilir mi başımız?
Edeb dışı kalkıp döğüşsek eğer.

Sen nazım yazardın, düzeltirdim ben;
Sana şiirde çok çok ders verdim ben.
Şair olamazsın aslâ derdim ben
Neler hatırlarsın görüşsek eğer..

Resim 4.3.71.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Kul Mustafa'nın söylemiş olduğu cevabına karşılık İhsan Ozanoğlu'nun taşlaması yer almaktadır. Ozanoğlu, Kul Mustafa'nın davranışını eleştirmiş, herkesin kendi işini yapması gerektiğini ve saz şairi diye nitelendirilmenin sadece yazma ile olmayacağını söyleyerek, belirli kuralların olduğunu dile getirmiştir.

Resim 4.3.72.

Taşlama (Odabaşı, 1968, s. 1-2).

TAŞLAMA

Kâmil Odabaşı
Ozanoğlun'a cevap veriyor

Sen bilirsin beni adım sanımla
Bilmezden gelmişsin vak vak etmişsin
Saçına saçaktan çisemiş damla
Su borusu sanmış lak lak etmişsin

Hep kendine yonma olup'ta keser
Başını döndüren böyle yel eser
Lâfları dizerek altışar beşer
Gazete üstünde cak cak etmişsin.

Sürme sen pazara zartla zurtunu
Açık yürekli ol açıkla bunu
Niye sen bilmeden kim olduğunu
Peşimde dolaşmış zikzak etmişsin.

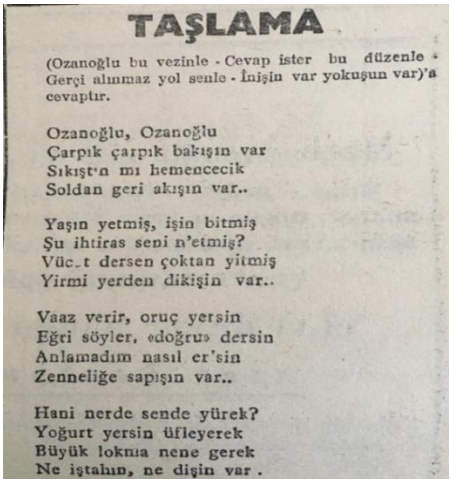
Anlamam ne dersin gel geç değilim
Başladığım işte vazgeç değilim
Bir duru pınarım süzgeç değilim
Dediğin nedir ki tak tak etmişsin.

At sanılsın diye demişsin doru
Sen hangi kuşlara ekersin darı
Erler meydanında görünce zoru
Etrafa seslenip yak yak etmişsin.

Resim 4.3.72.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Kâmil Odabaşı'nın Ozanoğlu'na verdiği cevap yer almaktadır. Başladığı işi yarım bırakmayacağını, zoru görünce Ozanoğlu'nun kaçtığını ifade etmiştir.

Resim 4.3.73.

Taşlama (Özel, 1968, s. 1-2).

TAŞLAMA

(Ozanoğlu bu vezinle - Cevap ister bu düzenle - Gerçi alınmaz yol senle - İnişin var yokuşun var)'a cevaptır.

Ozanoğlu, Ozanoğlu
Çarpık çarpık bakışın var
Sıkışt'n mı hemencecik
Soldan geri akışın var..

Yaşın yetmiş, işin bitmiş
Şu ihtiras seni n'etmiş?
Vüc_t dersen çoktan yitmiş
Yirmi yerden dikişin var..

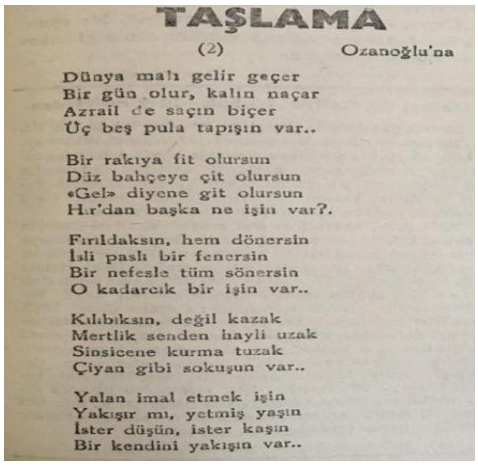
Vaaz verir, oruç yersin
Eğri söyler, «doğru» dersin
Anlamadım nasıl er'sin
Zenneliğe sapışın var..

Hani nerde sende yürek?
Yoğurt yersin üfleyerek
Büyük loknıa nene gerek
Ne iştahın, ne dişin var.

Resim 4.3.73.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Ozanoğlu'na ithaf edilen taşlama örneği bulunmaktadır. Siyami Özel taşlamasında, Ozanoğlu'nun zoru gördüğü zaman kaçtığını, sadece kendi doğrularının olduğunu ve yaşının da artık uygun olmadığı söylemektedir.

Resim 4.3.74.

Taşlama (Özel, 1968, s. 1).

TAŞLAMA

(2) Ozanoğlu'na

Dünya malı gelir geçer
Bir gün olur, kalın naçar
Azrail de saçın biçer
Üç beş pula tapışın var..

Bir rakıya fit olursun
Düz bahçeye çit olursun
«Gel» diyene git olursun
Hır'dan başka ne işin var?.

Fırıldaksın, hem dönersin
İsli paslı bir fenersin
Bir nefesle tüm sönersin
O kadarcık bir işin var..

Kılıbıksın, değil kazak
Mertlik senden hayli uzak
Sinsicene kurma tuzak
Çiyan gibi sokuşun var..

Yalan imal etmek işin
Yakışır mı, yetmiş yaşın
İster düşün, ister kaşın
Bir kendini yakışın var..

Resim 4.3.74.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde, Ozanoğlu'nun karakterine vurgu yapılan taşlama örneği yer almaktadır. Özel taşlamasında, Ozanoğlu'nun kendine özgü bir duruş göstermediğini ve yaşına uygun hareket etmediğini dile getirmiştir.

Resim 4.3.75.

Servi Boylu Ozanoğlu (Öz, 1968, s. 1).

Antenimize Çarpanlar

Hazırlayan :NECATİ ÖZ

Servi boylu Ozanoğlu

Ozanoğlu; yazdığı taşlamada Siyami Özel için: «Ölçelim boyunu kaç arşın?» diye soruyor.

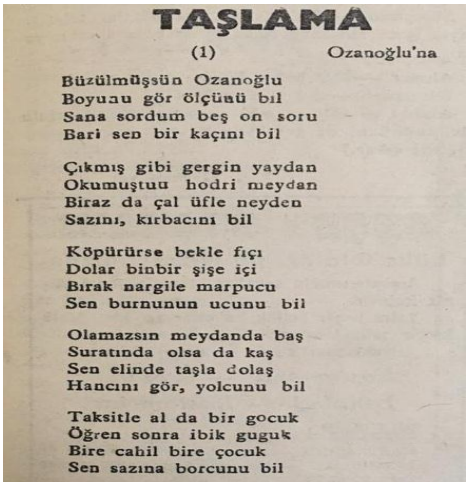
Kendisi zahmet etmesin. Biz ölçtük, çıplak ayak 1.68 cm. geldi. Yâni servi boylu Ozanoğlundan bir buçuk karış fazlal.

Ozanoğlu'nun Yeni Kitabı

Resim 4.3.75.'de görüldüğü gibi Yeni Kastamonu gazetesinde Necati Öz tarafından haber hazırlanmıştır. Haberde, Ozanoğlu'nun yazmış olduğu taşlama örneğini dile getirdiği görülmektedir. Ayrıca hemen altında yer alan haberde ise Ozanoğlu'nun yeni bir kitabının çıktığı bilgisi okuyucularla paylaşılmaktadır.

Resim 4.3.76.

Taşlama (1) (Odabaşı, 1968, s. 1).

TAŞLAMA

(1) Ozanoğlu'na

Büzülmüşsün Ozanoğlu
Boyunu gör ölçünü bil
Sana sordum beş on soru
Bari sen bir kaçını bil

Çıkmış gibi gergin yaydan
Okumuştuu hodri meydan
Biraz da çal üfle neyden
Sazını, kırbacını bil

Köpürürse bekle fıçı
Dolar binbir şişe içi
Bırak nargile marpucu
Sen burnunun ucunu bil

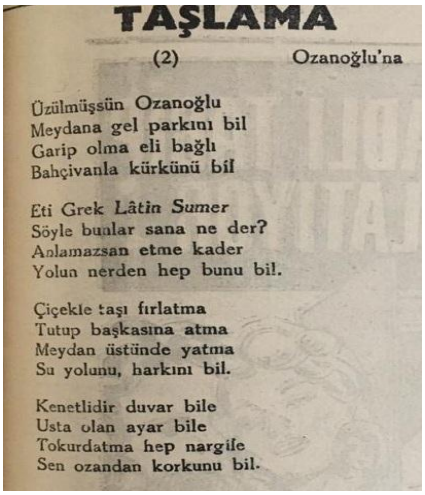
Olamazsın meydanda baş
Suratında olsa da kaş
Sen elinde taşla dolaş
Hancını gör, yolcunu bil

Taksitle al da bir gocuk
Öğren sonra ibik guguk
Bire cahil bire çocuk
Sen sazına borcunu bil

Resim 4.3.76.'da görüldüğü gibi Kâmil Odabaşı'nın, Ozanoğlu'na ithafen söylemiş olduğu bir taşlama örneği yer almaktadır. Ozanoğlu'nun kendi nitelik ve değerleri ölçüsünde hareket etmesi gerektiğini ve kendini olduğundan üstün görmemesi gerektiğine vurgu yaparak alaylı bir üslup ile yerdiği görülmektedir.

Resim 4.3.77.

Taşlama (2) (Odabaşı, 1968, s. 1).

TAŞLAMA

(2) Ozanoğlu'na

Üzülmüşsün Ozanoğlu
Meydana gel parkını bil
Garip olma eli bağlı
Bahçivanla kürkünü bil

Eti Grek Lâtin Sumer
Söyle bunlar sana ne der?
Anlamazsan etme kader
Yolun nerden hep bunu bil.

Çiçekle taşı fırlatma
Tutup başkasına atma
Meydan üstünde yatma
Su yolunu, harkını bil.

Kenetlidir duvar bile
Usta olan ayar bile
Tokurdatma hep nargile
Sen ozandan korkunu bil.

Resim 4.3.77.'de görülen taşlama örneği, 10 Mayıs 1968 yılında gazetede yayımlanan Kâmil Odabaşı'nın Ozanoğlu'nu yermiş olduğu taşlama örneğinin devamı niteliğindedir.

4.4. Doğrusöz Gazetesi Âşıklık Geleneği İle İlgili Yayınlara Ait Alt Probleme İlişkin Bulgular

Resim 4.4.1.

Saz Şairimiz Aşık Hakkının Manzumesi (Anonim, 1937, s. 3).

Saz Şairimiz

Aşık Hakkının Manzumesi

Şehrimizin sevimli ve verimli Saz Şairi Aşık Hakkının (Doğrusöz) için söylediği manzumeyi yazıyoruz :

Âlem içre muteberdir hüsnü şefkat Doğrusöz
Hem gönüller neş'esidir zevku sohbet Doğrusöz
Doğruluk a vasıl â'lâ olanlar çokmu çok
Feyzu necat Doğruluktur özge devlet Doğrusöz
Doğruluk şaşmaz misaldir atalardan kalma söz
Natıka şayeste ancak bir meziyet Doğrusöz
Gayri natık olsada inden çıkarır tatlı dil
Gösterir ruyinde herdem hemdemiyyet Doğrusöz
Halkçı (Hakkı) Doğrusözle Doğrusözden dem urur
Bilmeyiz gallaş konuşmak bizde adet Doğrusöz

Resim 4.4.1.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, Âşık Hakkı'nın Doğrusöz gazetesi için söylediği manzume yer almaktadır. Gazetenin halkın ve her zaman

haklının yanında olduğunu, yayımlanan yazılarda doğruluğu esas alarak ürünler ortaya çıkardıklarını ifade ettikleri görülmektedir.

Resim 4.4.2.

Atatürk Devrimi (Ozanoğlu, 1937, s. 3).

Atatürk Devrimi

Şan ve şeref dolu Türk tarihinden
Yarane bir tuhfe destanımız var .
Neler geldi , geçti Türkün başından ?
Dinleyin ahbablar beyanımız var .

Cihan tarihi ki söylemez yalan
Türktür yer yüzünde ilk devlet kuran
Hakikat gittikçe olmakta ayan
Bunda ne şüphe ne gümanımız var .

Umran bilmez iken yer yuvarlağı ,
Türk illeri oldu bir uçmak bağı .
Dünyayı çiğnedi Türkün ayağı
Diyardan diyara seylânımız var .

Türklerle başladı ilk medeniyet
Yer yüzünde hakim yaşarken vahşet.
Dağları devirdi Türkteki gayret
Ölmez asarımız , bünyanımız var .

Türk öğretti garbe insaniyeti ,
İlmi , marifeti , fen ve san'ati .
Türklerden aldı garp her meziyeti
Hükmümüze nice burhanımız var .

Nasıl takat olur öz yurt batarken
Saray zevk içinde baygın yatarken ,
Düşmanlara cennet yurdu satarken
Halktan utanmıyan sultanımız var ! .

Ne Avrupa kaldı , ne de Asya
Düştü aramızdan milyonlar cüda
Artık çoğa vardı baştaki belâ
Ne yaverimiz , ne çesbanımız var . .

Biz bu sarsıntıyle yaşarken baygın
Her yanda başladı korkunç bir yangın
Düşmanlar eyledi öz yurda akın
Gör ki ne kanlı bir meydanımız var .

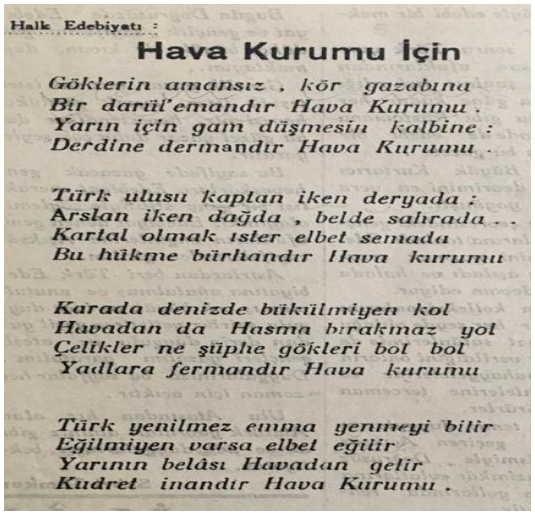
Çanakkale , Irak, Süriye , Kafkasya
Bir de dost yüzünden bilmem Galiçya
O gün karşı geldik bütün dünyaya
Ne tabiyemiz , ne kalkanımız var .

1914 Bu cengin başı
Tam dört yıl uzattık biz bu savaşı
Açtı Türk 12 kavme ateşi
Beşyüz bin dilâver kurbanımız var ,

Resim 4.4.2.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde İhsan Ozanoğlu'na ait "Atatürk Devrimi" adlı eser yer almaktadır. Eser, Türk tarihinin başlangıcından itibaren, günümüze kadar olan süreci genel olarak ele almıştır. Osmanlı döneminin son yıllarının yorgun geçtiğini ifade ederek yeni bir çağın başlangıcı olarak da Cumhuriyet döneminin önemini ifade etmiştir. Türklüğün önemine vurgu yapılarak, Cumhuriyet döneminden sonraki süreçte yapılan yenilikler aktarılmıştır.

Resim 4.4.3.

Hava Kurumu İçin (Ozanoğlu, 1937, s. 3).

Halk Edebiyatı :

Hava Kurumu İçin

Göklerin amansız , kör gazabına
Bir darül'emandır Hava Kurumu .
Yarın için gam düşmesin kalbine :
Derdine dermandır Hava Kurumu .

Türk ulusu kaplan iken deryada :
Arslan iken dağda , belde sahrada . .
Kartal olmak ister elbet semada
Bu hükme bürhandır Hava kurumu

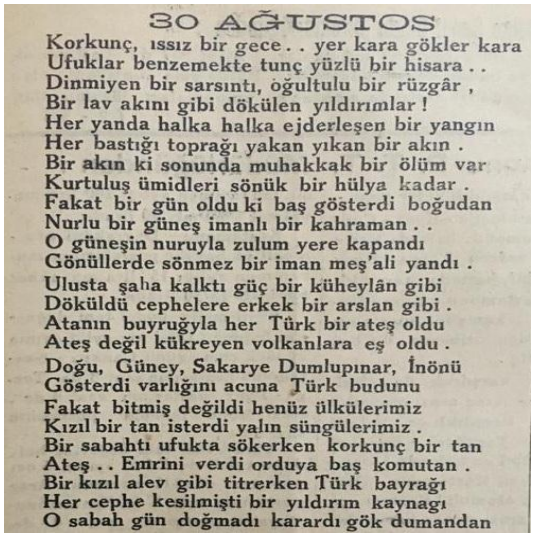
Karada denizde bükülmiyen kol
Havadan da Hasma bırakmaz yol
Çelikler ne şüphe gökleri bol bol
Yadlara fermandır Hava kurumu

Türk yenilmez emma yenmeyi bilir
Eğilmiyen varsa elbet eğilir
Yarının belâsı Havadan gelir
Kudret inandır Hava Kurumu .

Resim 4.4.3.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu'na ait "Hava Kurumu İçin" adlı eser yer almaktadır. Dizelerinde, Türk askeri ve siyasi kimliğinin kara ve denizdeki etkin kimliğinin havada da var oluşturulması için kurulan Hava kurumunun önemini ve gerekliliğini aktarmaktadır.

Resim 4.4.4.

30 Ağustos (Ozanoğlu, 1937, s. 3).

30 AĞUSTOS

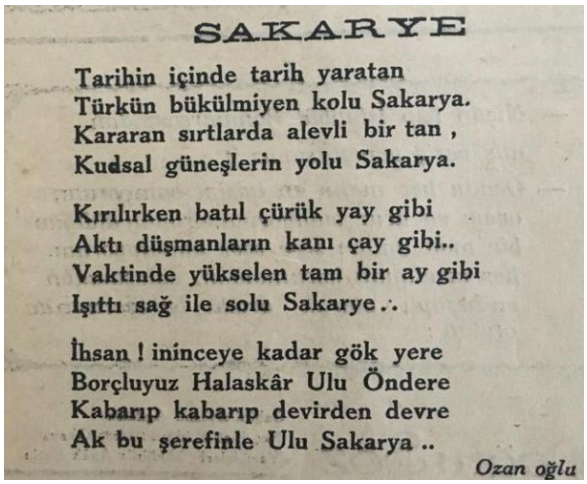
Korkunç, ıssız bir gece . . yer kara gökler kara
Ufuklar benzemekte tunç yüzlü bir hisara . .
Dinmiyen bir sarsıntı, öğultulu bir rüzgâr ,
Bir lav akını gibi dökülen yıldırımlar !
Her yanda halka halka ejderleşen bir yangın
Her bastığı toprağı yakan yıkan bir akın .
Bir akın ki sonunda muhakkak bir ölüm var
Kurtuluş ümidleri sönük bir hülya kadar .
Fakat bir gün oldu ki baş gösterdi boğudan
Nurlu bir güneş imanlı bir kahraman . .
O güneşin nuruyla zulum yere kapandı
Gönüllerde sönmez bir iman meş'ali yandı .
Ulusta şaha kalktı güç bir küheylân gibi
Döküldü cephelere erkek bir arslan gibi .
Atanın buyruğuyla her Türk bir ateş oldu
Ateş değil kükreyen volkanlara eş oldu .
Doğu, Güney, Sakarye Dumlupınar, İnönü
Gösterdi varlığını acuna Türk budunu
Fakat bitmiş değildi henüz ülkülerimiz
Kızıl bir tan isterdi yalın süngülerimiz .
Bir sabahtı ufukta sökerken korkunç bir tan
Ateş . . Emrini verdi orduya baş komutan .
Bir kızıl alev gibi titrerken Türk bayrağı
Her cephe kesilmişti bir yıldırım kaynağı
O sabah gün doğmadı karardı gök dumandan

Resim 4.4.4.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu'na ait "30 Ağustos" adlı eser yer almaktadır. Ülkenin karamsarlık içerisinde bir ateş çemberi

içinde kaldığını, bu çemberden kurtulmanın yegâne gücünün birlik ve beraberlikten geçtiğini, toplumun her kesiminden bireylerin birer ateş parçasına döndüğünü betimleyerek, bu çemberi kırmak için var gücüyle savaştıklarını ve sonunda ölüm dahi olsa bağımsızlık için mücadele edip bu zaferi kazanıldığını dile getirmektedir.

Resim 4.4.5.

Sakarye (Ozanoğlu, 1937, s. 3).

SAKARYE

Tarihin içinde tarih yaratan
Türkün bükülmiyen kolu Sakarya.
Kararan sırtlarda alevli bir tan ,
Kudsal güneşlerin yolu Sakarya.

Kırılırken batıl çürük yay gibi
Aktı düşmanların kanı çay gibi..
Vaktinde yükselen tam bir ay gibi
Işıttı sağ ile solu Sakarye ..

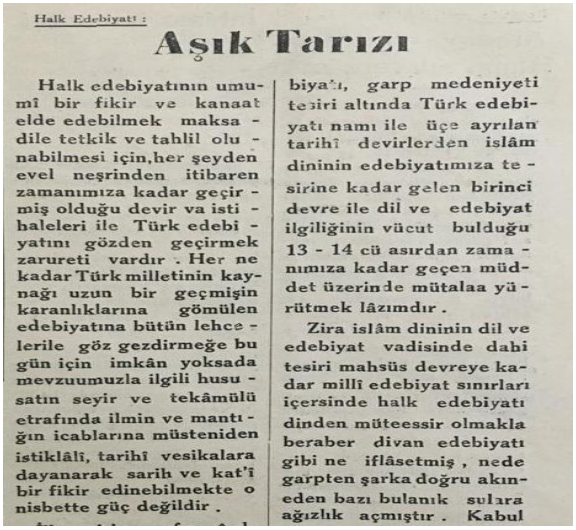
İhsan ! ininceye kadar gök yere
Borçluyuz Halaskâr Ulu Öndere
Kabarıp kabarıp devirden devre
Ak bu şerefinle Ulu Sakarya ..

Ozan oğlu

Resim 4.4.5.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu'na ait "Sakarye" adlı eser yer almaktadır. Bağımsızlık mücadelesinde Sakarya cephesinin önemini ve kırılma anlarından biri olduğunu ifade etmektedir. Bir devletin yükselişi ve varoluş mücadelesini kaleme almıştır.

Resim 4.4.6.

Aşık Tarızı (Ozanoğlu, 1938, s. 3).

Halk Edebiyatı :

Aşık Tarızı

Halk edebiyatının umumî bir fikir ve kanaat elde edebilmek maksadile tetkik ve tahlil olunabilmesi için,her şeyden evel neşrinden itibaren zamanımıza kadar geçirmiş olduğu devir va istihaleleri ile Türk edebiyatını gözden geçirmek zarureti vardır . Her ne kadar Türk milletinin kaynağı uzun bir geçmişin karanlıklarına gömülen edebiyatına bütün lehcelerile göz gezdirmeğe bugün için imkân yoksada mevzuumuzla ilgili husussatın seyir ve tekâmülü etrafında ilmin ve mantığın icablarına müsteniden istiklâlî, tarihî vesikalara dayanarak sarih ve kat'î bir fikir edinebilmekte o nisbette güç değildir .

biyatı, garp medeniyeti tesiri altında Türk edebiyatı namı ile üçe ayrılan tarihî devirlerden islâm dininin edebiyatımıza tesirine kadar gelen birinci devre ile dil ve edebiyat ilgiliğinin vücut bulduğu 13 - 14 cü asırdan zamanımıza kadar geçen müddet üzerinde mütalaa yürütmek lâzımdır .

Zira islâm dininin dil ve edebiyat vadisinde dahi tesiri mahsüs devreye kadar millî edebiyat sınırları içersinde halk edebiyatı dinden müteessir olmakla beraber divan edebiyatı gibi ne iflâsetmiş , nede garpten şarka doğru akınıeden bazı bulanık sulara ağızlık açmıştır . Kabul

Resim 4.4.6.'da görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde Âşık edebiyatına dair bilgilerin aktarıldığı yazı yer almaktadır. 14 2_Kanun 1938 tarihinde yayımlanan "Aşık Tarızı" adlı köşe yazısını, İhsan Ozanoğlu kaleme almıştır. Yazıda, Halk edebiyatı hakkında fikir sahibi olunabilmesi için geçmişten günümüze kadar geçirmiş olduğu değişiklikler hakkında bilgi sahibi olunması gerektiğini söylemektedir. İlk şairler kaynakların divan edebiyatında Sultan Veled, halk edebiyatında ise Yunus Emre olarak gösterildiğini dile getirmektedir. Ozanoğlu, edebiyatın 13. asırda gündeme geldiğini, İslamiyet'in kabulünden önce dinin etkisinde kaldığını yazmıştır. Halk edebiyatının İslamiyet'ten önce ve İslamiyet'ten sonra diye ayrılmasının sebebini, İslam dininin divan ve saray edebiyatında görüldüğü gibi tekke ve tasavvuf bağlantıları ile işlenmesi ve tekke edebiyatının doğmasından kaynaklı olduğuna bağlamıştır. İslamiyet öncesinde dini tören ve ayinlerde yer alan şiirlerle ilgili yeterli ve sağlam bir kaynak bulunmadığını söylemektedir.

Resim 4.4.7.

Aşık Tarızı (Ozanoğlu, 1938, s. 4).

Halk Edebiyatı :

Aşık Tarızı

— 2 —

Bellidirki estetik dinden doğmuş ve şiir ilk gıdasını dinden almıştır. İptidai hayatta din nasıl insan ruhunun ügrüdügü bir san'at beşiği ise san'atta o nisbette her din için zarunî bir unsur olmaktan geri kalmamıştır. Hatta en mütakamil bir din olan islamın san'atı muhim bir umur bildiği aşikârdır.

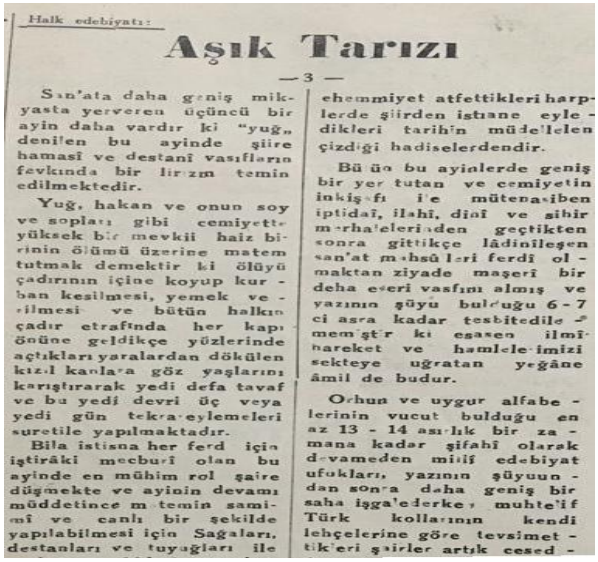
Durkagm zihnî faaliyetlerin diyoî şekillerden gayri dini şekillere istibale edeceyjoi söylemekte Rilo ise san'atın menşeini dinde bulmaktadır. Zaten estetegin her dinde ne derece yüksek bir mevkii olduğunu kavriyabilmek için dinî temsil ve ayinleri batırlamak kâfidir. Hususile eski Türklerde görülen dioî teşkilâtın ve bu teşkilâta merbut içtimaîmüesseselerin vücut ve ida büyücülük, esasta ikili feride altılı sekizli ve yirmi dörtlü teşkilâta merbut törecilik..

Budunu dört ulusa, her ulusu bir takım saplara ayırmak süratile en ipiidaî bir din şekli olan totenizim ve madeni klan esaslarını ihtiva eder büyücülük inhilâl ederek Ulusların mümessili şaman, sapların mümessili küçük şaman, dört ulusa dört ongün sistemi vücut buimuş ve bundanda on iki hayvan— totem telakkisi doğmuştur. Bir nevi şamanizm demek olan büyücülük çok geçmeden mevkiini ikili teşkilâta mırbut ve peder şahî umdesiae müstenit töreciliğe terkettikten sonra eski din salikleri cemiyet içersinde değerlerini kaybederek birer sihirbaz haline gelmişlerdir.

Resim 4.4.7.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde Âşık edebiyatına dair bilgilerin aktarıldığı yazı yer almaktadır. 14 2_Kanun 1938 tarihinde yayımlanan "Aşık Tarızı" adlı köşe yazının devamı niteliğinde olup, İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınmıştır. Estetiğin dinden doğduğunu, şiirin ilk gıdasının ise din olduğunu söyleyerek, din ve sanat arasındaki bağlantıdan bahsetmiştir. Dinin, şiir için bir kaynak teşkil ettiğini şiirin ise bu kaynağı kullanarak farklı yörelere ulaştırdığını dile getirmiştir. Yazısında, dini ayinlere yer vererek şiir ve musiki ile bağlantılarına değinmiştir.

Resim 4.4.8.

Aşık Tarızı (Ozanoğlu, 1938, s. 3).

Halk edebiyatı:

Aşık Tarızı

— 3 —

San'ata daha geniş miktyasta yerveren üçüncü bir ayin daha vardır ki "yuğ„ deni'en bu ayinde şiire hamasî ve destanî vasıfların fevkında bir lirizm temin edilmektedir.

Yuğ, hakan ve onun soy ve sopları gibi cemiyette yüksek bir mevkii haiz birinin ölümü üzerine matem tutmak demektir ki ölüyü çadırının içine koyup kurban kesilmesi, yemek verilmesi ve bütün halkın çadır etrafında her kapı önüne geldikçe yüzlerinde açtıkları yaralardan dökülen kızıl kanlara göz yaşlarını karıştırarak yedi defa tavaf ve bu yedi devri üç veya yedi gün tekrarlemeleri suretile yapılmaktadır.

Bila istisna her ferd için iştiraki mecburî olan bu ayinde en mühim rol şaire düşmekte ve ayinin devamı müddetince matemin samimî ve canlı bir şekilde yapılabilmesi için Sagaları, destanları ve tuyağları ile ehemmiyet atfettikleri harplerde şiirden istifade eyledikleri tarihin müdellelen çizdiği hadiselerdendir.

Bütün bu ayinlerde geniş bir yer tutan ve cemiyetin inkişafı ile mütenasiben iptidaî, ilahî, dinî ve sihir merhalelerinden geçtikten sonra gittikçe lâdinileşen san'at mahsûlleri ferdî olmaktan ziyade maşerî bir deha eseri vasfını almış ve yazının şüyu bulduğu 6 - 7 ci asra kadar tesbitedilememiştir ki esasen ilmî hareket ve hamlelerimizi sekteye uğratan yegâne âmil de budur.

Orhun ve uygur alfabelerinin vücut bulduğu en az 13 - 14 asırlık bir zamana kadar şifahî olarak devameden millî edebiyat ufukları, yazının şüyuundan sonra daha geniş bir saha işgal ederken, muhtelif Türk kollarının kendi lehçelerine göre tevsimetik'eri şairler artık cesed -

Resim 4.3.8.'de görülen yazı Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu'nun kaleme aldığı "Aşık Tarızı" adlı yazını devamı niteliğinde olup, İslamiyet'ten önce 6. ve 7. asırlarda, sanata yön veren dini ayinlerin olduğunu söylemektedir. 13'üncü ve 14'üncü asırda ise, Uygur ve Orhun alfabelerinin kullanımıyla edebiyat alanının genişlemeye başladığını aktarmıştır.

Resim 4.4.9.

Halkevimizde Gece Töreni (Anonim, 1938, s. 3).

Halkevimizde
Gece Töreni

Halk evlerimizin açılma yıl dönümü münasebetiyle Halkevimiz pazartesi gecesi bir halk gecesi tertip etmiş ve muhtelif eğlenceler yapılmıştır. Bu münasebetle halk şairlerimiz Ozanoğlu ve Hakkı çavuşun sazla ve irticalen söyledikleri kıtaları aşağıya yazıyoruz.

Ozanoğlu

Derdü mihnetin ben hanedarıyım
Gel bir bela gibi selâm senindir.
Bir cüzü ferdim ki gülden ayrılmam
Var yürü çavuşum enam senindir.

Hakkı

İrfan meclisidir söz düştü sana
O kudreti vermemiş lem yezel bana
Çevir yüzünü yarandan yana
Aram benim olsun kelâm senindir.

Ozanoğlu

Güneşlerle yandım ayan söylerim
Sanma hey çavuşum nihan söylerim
Gerçi söyler isem yaman söylerim.
Fakat bu sohbeti itmam senindir.

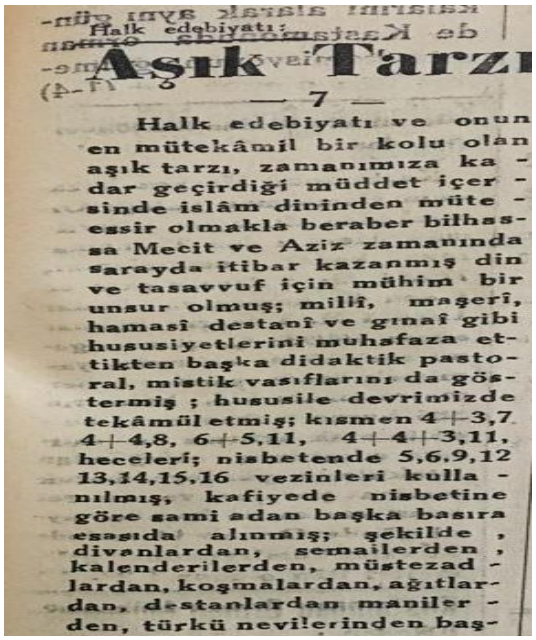
Hakkı

Kaçmak kolay olsun sürdüm kapuya
Ben dinletemem sözümü kamuya
Üstat muhabbeti dostlar senden umuya
İfade benimse meram senindir.

Resim 4.4.9.'da görülen haber, Halkevinde düzenlenen gece töreni ile ilgilidir. Doğrusöz gazetesi 22 Şubat 1938 tarihinde yayımlanan haberde, halkevlerinin yıldönümü nedeniyle halk evi gecesi düzenlendiği bilgisi yer almaktadır. Düzenlenen gecede Kastamonu âşıklarından İhsan Ozanoğlu ve Hakkı Çavuş'un doğaçlama ve saz eşliğinde atışmalar yaptıkları bilgisi yer almakta ve bu atışmalara yer verildiği görülmektedir.

Resim 4.4.10.

Aşık Tarzı (Ozanoğlu, 1938, s. 3).

Halk edebiyatı:

Aşık Tarzı

— 7 —

Halk edebiyatı ve onun en mütekâmil bir kolu olan aşık tarzı, zamanımıza kadar geçirdiği müddet içerisinde islâm dininden müteessir olmakla beraber bilhassa Mecit ve Aziz zamanında sarayda itibar kazanmış din ve tasavvuf için mühim bir unsur olmuş; millî, maşerî, hamasî destanî ve gınaî gibi hususiyetlerini muhafaza ettikten başka didaktik pastoral, mistik vasıflarını da göstermiş ; hususile devrimizde tekâmül etmiş; kısmen 4+3,7 4+4,8, 6+5,11, 4+4+3,11, heceleri; nisbetende 5,6.9,12 13,14,15,16 vezinleri kullanılmış, kafiyede nisbetine göre sami adan başka basıra esasıda alınmış; şekilde , divanlardan, semailerden , kalenderilerden, müstezadlardan, koşmalardan, ağıtlardan, destanlardan maniler den, türkü nevi'erinden baş-

Resim 4.4.10.'da görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan "Aşık Tarızı" adlı köşe yazısının devamı niteliğinde olan yazıdır. Ozanoğlu, Halk edebiyatının gelişmiş bir dalı olan âşık tarzından bahsederek Sultan Abdülaziz ve Abdülmecit dönemlerinde sarayda din ve tasavvuf için önemli bir unsur olduğunu dile getirmiştir. Âşık tarzının hece ve vezin ölçülerinden bahsetmiştir.

Resim 4.4.11.

Ozanoğlunun Atatürk Gecesi Konferansı (Ozanoğlu, 1938, s. 2).

Ozanoğlunun

Atatürk gecesi konferansı

23 Ağustos Atatürk gününü şehrimiz sonsuz bir sevgi ve iştiyakla karşıladı. Bilhassa halkevimizde yapılan tören çok samimî ve çok candan oldu. Merasime istiklâl marşıyle başlandı.

Öğretmen İhsan Ozan oğlu bu ulu günün büyüklüğünü ve Büyük Önderin vilâyetimizde yaptığı özlü inkilapları canlandıran kıymetli bir konferans verdi. Bu çok içli konferansı aynen alıyoruz:

On üç sene evvel bugün Ilgazın zümrüt ormanları arasından süglün gibi bir otomobil süzülüyor; Kastamonunun derin bir iştiyak ve engin bir hasretle kollarını açtığı yüce varlık, ve saltanatın düşmanları mızla elele vermesi karşı sında yanıp yakılan fedakâr Kastamonu halkı kuvayi milliye ile hemen birleşerek kadın erkek bilâ istisna Mustafa Kamalin tek bir işaretine bakıyor onun "ta ezelden hür doğup hür ya şıyan Türk milleti esir olamaz efendiler,, diye bütün dünyaya haykıran sesini kendi sesi, Türkün sesi halkın sesi biliyor ona bütün ümidile azmile, ona bütün varlığı ile iman ediyor. Büyük Kumandanına, büyük halâskara koşuyor, söz veriyor, andiçiyor, ona candan ve yürekten bağlanıyordu.

Bir cuma günü 23 Nisan 1920 Ankara, Türk istiklâ -

Resim 4.4.11.'de görüldüğü gibi, İhsan Ozanoğlu tarafından Atatürk gecesinde yapılan konferansa dair bilgilere yer verilmiştir. Köşe yazısında, 23 Ağustos'un Kastamonu halkı için sevgi ve istekle karşılandığı dile getirilmiştir. Konferansa, İstiklal marşı ile başlandığı bilgisi de yer almaktadır. Atatürk'ü 19 Mayıs, Sivas ve Erzurum kongreleri ile tanıyan ve minnettar olan Kastamonu halkının ona kavuşma heyecanını konuşmasında aktarmıştır.

Resim 4.4.12.

Ozanoğlunun Atatürk Gecesi Konferansı (Ozanoğlu, 1938, s. 2)

Ozanoğlunun

Atatürk gecesi konferansı

— 3 —

O gece pek muazzam bir fener alayı tertip edilmiş kışla önünden itibaren bütün halk yaşa Ulu Gazi sedalarile millî marşlar ve mahallî türküler söyliyerek büyük müsafirin istirahat buyurdukları konağın önünde toplanmışlar, oyunlar tertip etmişler. sepetçi oğlu ve çırtak oynamışlar, halkın bu samimi ve canlı tezahüratı karşısında Gazi hazretleri salonlarından halka iltifat ve daha sonra hoşnudî ve memnuniyetlerini aşağı inmek ve halkın arasına girmek sureti ile izhar buyurmuşlar.

Gazinin bize unutulmaz bir lutfu, ölmez bir hatırasıdır ki böyle bir inkilâba sahne olmağla memleketimizin rüşdü kemali Gazinin bütün millete iman ve itimadı ve aynı şekilde milletin ve bilhassa halkımızın büyük halâskâra candan ve gönülden merbutiyeti bütün vuzuh ve sarahati ile bir kerre daha tebarüz ve teeyyüt etmiş bulunmaktadır.

Gazinin bundan başka parti binası önünde irad buyurdukları nutuklarında (Türkiye şeyhler, dervişler, müridler, mensupler mem -

Resim 4.4.12.'de görüldüğü gibi, İhsan Ozanoğlu tarafından Atatürk gecesinde yapılan konferansa dair bilgilerin devamı niteliğindedir. Mustafa Kemal Atatürk'ün

Kastamonu'ya gelişiyle birlikte, yöre halkının fener alayı ile birlikte "Yaşa Ulu Gazi" diye bağırarak marşlar, türküler söyledikleri ve Atatürk'ün Kastamonu'da misafir olarak konakladığı yerde toplandıkları görülmektedir. Sepetçioğlu ve çırtlak oyunlarının oynandığı bilgisi de yazılmaktadır. Konuşmasında, 23 Ağustos'un Kastamonu halkı için şeref ve onur verici bir bayram olarak nitelendirildiğini ve Hüsnü Açıksöz tarafından İstiklal Harbinde Kastamonu adlı kitabı kaleme aldığı için tebrik etmiştir.

Resim 4.4.13.

Kastamonu Halk Edebiyatı (Ozanoğlu, 1938, s. 2).

Kastamonu halk edebiyatı

Kastamonu mahallî halk edebiyatının umumî bir fikir ve kanaat temini maksadile tetkik edilebilmesi için tarihin karanlık devirlerinden beri akıp gelen Türk edebiyatı bütününün özünü teşkil eden Halk Edebiyatını toplu bir bakışla gözden geçirmek mecburiyeti vardır. Gayri mektub olması dolayisiyle ancak 13 ncü asırdan itibaren etüt edegelmekte olduğumuz ve daha evveli hakkında divan ü lâgâti Türk gibi mahdut bir iki esere müsteniden istitlâi ve istinbat tarikiyle hüküm yürütmekte bulunduğumuz Türk edebiyatı çerçevesi içerisinde Halk Edebiyatı, islâm ve tasavvufun kabul ve intişarından sonra birbirinden bariz farklarla üç mühim zümreye ayrılmış bulunmaktadır :

Resim 4.4.13.'de görülen "Kastamonu Halk Edebiyatı" adlı köşe yazısı, İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınmıştır. Geçmiş zamanlardan beri süregelen Halk edebiyatının, Türk edebiyatı çerçevesinde bir bütün halinde gözden geçirilmesi gerektiğini dile getirmiştir. Türk edebiyatı ile birlikte gözden geçirilen halk edebiyatının İslamiyet'in kabulünden sonra farklılıklar göstererek Halk edebiyatı, Âşık Edebiyatı ve Divan Edebiyatı olarak kollara ayrıldığını söylemiştir. Var olan kaynaklara göre halk edebiyatının Yunus Emre'den öteye gitmediğini yani, 13'üncü asırda var olduğunu ve yine âşık edebiyatının temellerinin de o yıllarda var olduğunu kabul ederek, 16'ncı asırda ortaya çıktığını söylememek gerektiğini aktarmıştır. Yunus Emre'nin birçok kez âşık edebiyatı tekniği ile söylemesi, saz çalması ve Demre kelimesinin âşık edebiyatında karşılık bulması, âşıkların kopuzlu ozan ve

şamanların devamı niteliğinde olmasından dolayı, âşık edebiyatının aynı kökenden geldiği var sayılarak incelenmesi gerektiğini de dile getirmiştir.

Resim 4.4.14.

Kastamonu Halk Edebiyatı (Ozanoğlu, 1938, s. 3).

Kastamonu halk edebiyatı

Halk Edebiyatını bütün kollariyle bir kül telakki ve bir menşe ve asla irca ile tarihî seyri etrafında bir hüküm vermek lâzım gelirse deyebiliriz ki, fertlerin değil bütün bir milletin malı olması dolayisiyle nâzım veya kaiii belli olmayan ana halk edebiyatı zaman geçtikçe zengin ve olgun bir hale gelirken tasavvufî Halk Edebiyatı 13 ncü asırda Yünüs Emreyi 14 de sait ve Kaykusuzu, 15 de Hacı Bayram ve Eşrefi, 16 da ümmisinan, Ahmedi, Üftade ve Pirisultani, 17 de Hüdai ve Niyaziyi, 18 de Sezaiyi, 19 da Zekâî, Selâmi, Kuddüsî ve Türabiyi yetiştirmiş; Aşık Edebiyatında ise 15 nci asırdan itibaren sırasiyle Uzan; Kul Mehmet, Buhşî Köroğlu. Öksüz; Kuloğlu, Kul Mustafa, Karacaoğlan, Ömer, mış olmamıza rağmen verim ve muhit bakımından divan edebiyatını çok geride bırakacak ve çok geniş bir âlem sayılabilecek derecede engin ve zengin bir mevcudiyet göstermektedir.

Tekmil şubeleriyle Halk Edebiyatının tarihi seyir ve tekâmülü errafında yukarıdanberi devam eden evvelî stiradî malûmatı kâfi ve görerek aynı esaslar dahilinde cereyan etmek üzere Kasamonu Halk Edebiyatını tetkika geçebiliriz :

Her mahalli edebiyat gibi Kastamonu Halk Edebiyatının da üç zümreye inkısam ettirilerek gözden geçirilmesi zaruridir. Kail ve nâzımı belli olmamak yönünden tam bir maşeri vasfı haiz Halk Edebiyatı, Aşık Edebiyatı, Tasavvufi Halk Edebiyatı. . .

Resim 4.4.14.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan "Kastamonu Halk Edebiyatı" adlı köşe yazısının devamı niteliğindedir. Halk edebiyatının giderek zenginleştiğine vurgu yapmıştır. Tasavvuf edebiyatında 13'üncü asır ve 19'uncu asır aralığında Yunus Emre, Sait, Kaygusuz, Hacı Bayram, Eşrefi, Sezai, Zekai, Turabi gibi şairlerin yetiştiğini, 15'inci asırdan itibaren âşık edebiyatında ise; Kul Mehmet, Buhşi Köroğlu Öksüz, Kuloğlu, Kul Mustafa, Karacaoğlan, Cevheri, Emrah ve Dertli gibi şairlerin yetiştiği bilgisini vermektedir. Bu 7 yıllık zaman diliminde halk edebiyatında koşma, mâni, ninni, ağıt, türkü, destan, hikâye, tekerlemelerin oluştuğunu ve bunların tam ve yarım kafiyelerle teknikten daha çok estetik değerlerle kullanıldığını söylemiştir. Âşık edebiyatında ise; gazel, divan, kalenderi, semai, müstezat gibi klasik şekillerle koşma, semai, mâni, destan, lüğaz muammaların meydana geldiğini ve gerçek vezinlerinin kullanıldığını söylemiştir. Böylelikle âşık edebiyatının, halk edebiyatının zengin bir bölümünü teşkil ettiğini aktarmıştır. Tasavvuf edebiyatının da âşık edebiyatındaki gibi klasik şekillerden başka şekillerle de eserler verildiğini söylemiştir. Kastamonu Halk edebiyatının 3 bölüme ayrılarak gözden geçirilmesi gerektiğini de söylemiştir.

Resim 4.4.15.

İnönü Gelirken (Ozanoğlu, 1938, s. 3).

İnönü Gelirken

Aşık ne durursun Kastamonuya
Al sazi geliyor Arslan İnönü.
Durmadan söyle vur çifte mızrabı;
Destan değil değer cihan İnönü..

Eğil Ilgaz eğil çök dizlerini;
Şahlandırma gönül denizlerini
Dağlar örtmeyin yol ve izlerini
Taşıpta geliyor umman İnönü.

Kesil ığıl ığıl esme ey rüzgâr
Benim gibi yoksa hasretinmi var?
Çök Ilgaz denilen hey yüce hisar
Secde et geliyor Başkan İnönü

Açıl sema ! nerde güneşin senin
Aşıyor ufuktan bak eşin senin
Hey mert Kastamonu ateşin senin
Sönmeden geliyor yaman İnönü.

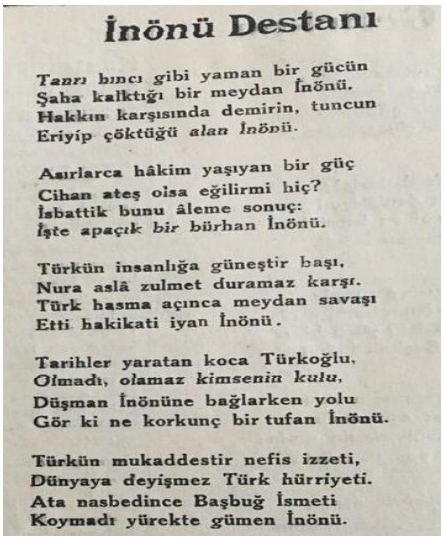
Aşık İhsan söyler sözün özünü
Sürme et , göze çek ayak tozunu
Gönlün gibi yurdum ! aç bak gözünü
Mevladan geliyor İhsan İnönü.

AŞIK
İhsan Ozanoğlu

Resim 4.4.15.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, Âşık İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan "İnönü Gelirken" adlı esere yer verilmiştir. İnönü'nün Kastamonu'ya gelişini betimlemeler yaparak aktarmıştır.

Resim 4.4.16.

İnönü Destanı (Ozanoğlu, 1938, s. 4).

İnönü Destanı

Tanrı bıncı gibi yaman bir gücün
Şaha kalktığı bir meydan İnönü.
Hakkın karşısında demirin, tuncun
Eriyip çöktüğü alan İnönü.

Asırlarca hâkim yaşıyan bir güç
Cihan ateş oisa eğilirmi hiç?
İsbattik bunu âleme sonuç:
İşte apaçık bir bürhan İnönü.

Türkün insanlığa güneştir başı,
Nura aslâ zulmet duramaz karşı.
Türk hasma açınca meydan savaşı
Etti hakikati iyan İnönü.

Tarihler yaratan koca Türkoğlu,
Olmadı, olamaz kimsenin kulu,
Düşman İnönüne bağlarken yolu
Gör ki ne korkunç bir tufan İnönü.

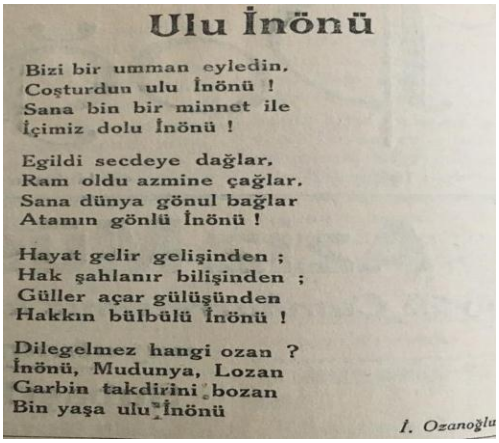
Türkün mukaddestir nefis izzeti,
Dünyaya deyişmez Türk hürriyeti.
Ata nasbedince Başbuğ İsmeti
Koymadı yürekte gümen İnönü.

Resim 4.4.16.'da görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan "İnönü Destanı" adlı eser yer almaktadır. İnönü muharebesinin, bağımsızlık mücadelesindeki önemini ve bir ulusun yüce mücadelesini

aktarmaktadır. İsmet İnönü'ye de göstermiş olduğu özveri ve mücadelelerinden dolayı şükran ve minnet duyduğunu dile getirmektedir.

Resim 4.4.17.

Ulu İnönü (Ozanoğlu, 1938, s. 2).

Ulu İnönü

Bizi bir umman eyledin,
Coşturdun ulu İnönü !
Sana bin bir minnet ile
İçimiz dolu İnönü !

Egildi secdeye dağlar,
Ram oldu azmine çağlar,
Sana dünya gönul bağlar
Atamın gönlü İnönü !

Hayat gelir gelişinden ;
Hak şahlanır bilişinden ;
Güller açar gülüşünden
Hakkın bülbülü İnönü !

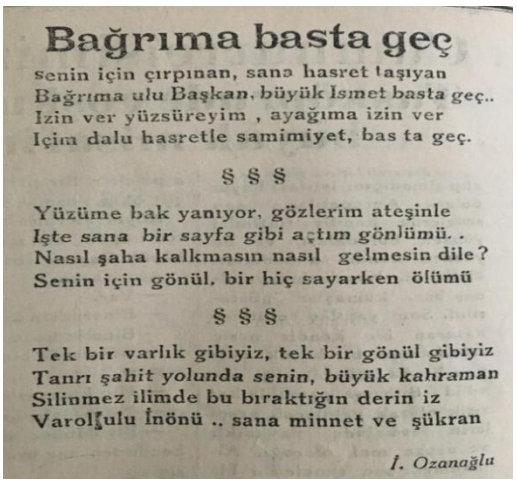
Dilegelmez hangi ozan ?
İnönü, Mudunya, Lozan
Garbin takdirini bozan
Bin yaşa ulu İnönü

I. Ozanoğlu

Resim 4.4.17.'de görüldüğü gibi, Doğrusöz gazetesinde İhsan Ozanoğluna ait "Ulu İnönü" adlı eser yer almaktadır. Dizelerde, İnönü savaşının ulus için gerçekleştirilen diğer savaşlar gibi önemi aktarmış ve ozan burada İnönü'ye olan duygu ve düşüncelerini de ifade etmiştir.

Resim 4.4.18.

Bağrıma Basta Geç (Ozanoğlu, 1938, s. 4).

Bağrıma basta geç

senin için çırpınan, sana hasret taşıyan
Bağrıma ulu Başkan, büyük İsmet basta geç..
Izin ver yüzsüreyim , ayağıma izin ver
Içim dalu hasretle samimiyet, bas ta geç.

§ § §

Yüzüme bak yanıyor, gözlerim ateşinle
Işte sana bir sayfa gibi açtım gönlümü. .
Nasıl şaha kalkmasın nasıl gelmesin dile?
Senin için gönül, bir hiç sayarken ölümü

§ § §

Tek bir varlık gibiyiz, tek bir gönül gibiyiz
Tanrı şahit yolunda senin, büyük kahraman
Silinmez ilimde bu bıraktığın derin iz
Varoluulu İnönü .. sana minnet ve şükran

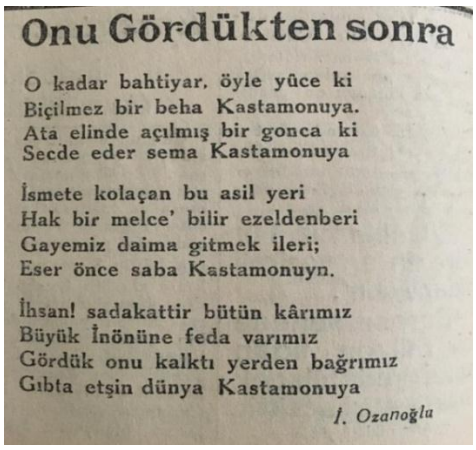
I. Ozanağlu

Resim 4.4.18.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu'na ait "Bağrıma basta geç" adlı eser yer almaktadır. İsmet İnönü'nün bir ulusun varoluşu

için göstermiş olduğu mücadele ve hizmetlerine karşı minnet ve şükranlarını dile getirmiştir.

Resim 4.4.19.

Onu Gördükten Sonra (Ozanoğlu, 1938, s. 2).

Onu Gördükten sonra

O kadar bahtiyar, öyle yûce ki
Biçilmez bir beha Kastamonuya.
Ata elinde açılmış bir gonca ki
Secde eder sema Kastamonuya

İsmete kolaçan bu asil yeri
Hak bir melce' bilir ezeldenberi
Gayemiz daima gitmek ileri;
Eser önce saba Kastamonuyn.

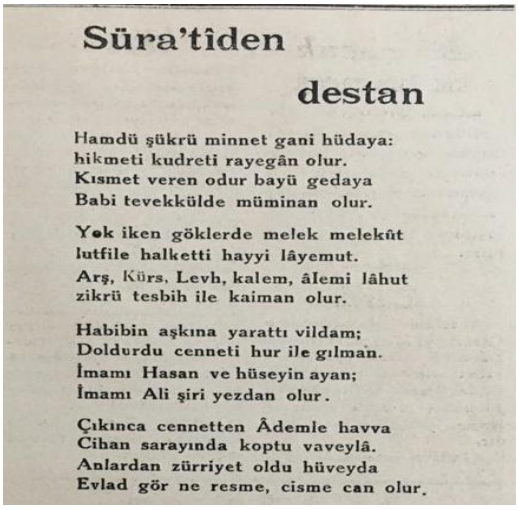
İhsan! sadakattir bütün kârımız
Büyük İnönüne feda varımız
Gördük onu kalktı yerden bağrımız
Gıbta etşin dünya Kastamonuya

İ. Ozanoğlu

Resim 4.4.19.'da görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu'na ait "Onu Gördükten Sonra" adlı eser yer almaktadır. Kastamonu halkının İsmet İnönü'ye duymuş olduğu hislerini aktarmıştır.

Resim 4.4.20.

Süra'tiden Destan (Ozanoğlu, 1939, s. 3).

Süra'tîden

destan

Hamdü şükrü minnet gani hüdaya:
hikmeti kudreti rayegân olur.
Kısmet veren odur bayü gedaya
Babi tevekkülde müminan olur.

Yok iken göklerde melek melekût
lutfile halketti hayyi lâyemut.
Arş, Kürs, Levh, kalem, âlemi lâhut
zikrü tesbih ile kaiman olur.

Habibin aşkına yarattı vildam;
Doldurdu cenneti hur ile gılman.
İmamı Hasan ve hüseyin ayan;
İmamı Ali şiri yezdan olur.

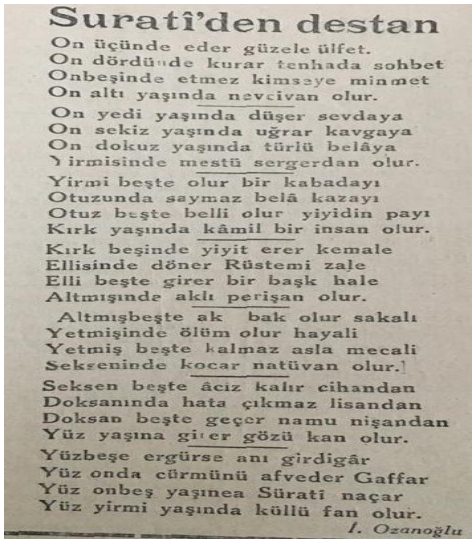
Çıkınca cennetten Âdemle havva
Cihan sarayında koptu vaveylâ.
Anlardan zürriyet oldu hüveyda
Evlad gör ne resme, cisme can olur.

Resim 4.4.20.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan "Sürati'den Destan" adlı eser yer almaktadır. Destan, insanın varoluş

sürecini izah etmektedir. Bireyin doğumuna kadar olan süreçte Tanrı'nın işleyiş biçimin oluşturduğunu, doğan bireyin bulunacağı coğrafyayı, kültürü kendisinin seçmediği aktarılmaktadır. İnsanın, 12 yaşına kadar geçirmiş olduğu süreçleri aktarmaktadır. 12 yaşından sonrasını ise gazetede, 5 Mayıs 1939 yılında okuyuculara sunmuşlardır.

Resim 4.4.21.

Süratî'den Destan (Ozanoğlu, 1939, s. 4).

Suratî'den destan

On üçünde eder güzele ülfet.
On dördünde kurar tenhada sohbet
Onbeşinde etmez kimseye minnet
On altı yaşında nevcivan olur.

On yedi yaşında düşer sevdaya
On sekiz yaşında uğrar kavgaya
On dokuz yaşında türlü belâya
Yirmisinde mestü sergerdan olur.

Yirmi beşte olur bir kabadayı
Otuzunda saymaz belâ kazayı
Otuz beşte belli olur yiyidin payı
Kırk yaşında kâmil bir insan olur.

Kırk beşinde yiyit erer kemale
Ellisinde döner Rüstemi zale
Elli beşte girer bir başk hale
Altmışında aklı perişan olur.

Altmışbeşte ak bak olur sakalı
Yetmişinde ölüm olur hayali
Yetmiş beşte kalmaz asla mecali
Sekseninde kocar natüvan olur.

Seksen beşte âciz kalır cihandan
Doksanında hata çıkmaz lisandan
Doksan beşte geçer namu nişandan
Yüz yaşına girer gözü kan olur.

Yüzbeşe ergürse anı girdigâr
Yüz onda cürmünü afveder Gaffar
Yüz onbeş yaşınca Süratî naçar
Yüz yirmi yaşında küllü fan olur.

İ. Ozanoğlu

Resim 4.4.21.'de görüldüğü gibi daha önce yayımlanan Sürati'den destanın devamı niteliğindedir. 13 yaşından 120 yaşına kadar olan insanın gelişim ve değişim süreçlerini anlatmaktadır.

Resim 4.4.22.

Aşık Veysel ve İbrahim (Anonim, 1939, s. 3).

9 mayıs 1939 doğrusöz

Aşık Veysel ve İbrahim

Sivaslı aşık Veysel ve İbrahim kardeşler, İzmirde Parti Başkanı iken büyük himayelerine mazhar oldukları vali ve parti başkanımız B. Avni Doğana karşı olan minnet ve şükran bo çlarını ödemek üzere şehrimize gelmişlerdir.

Bu ziyareti fırsat bilen Halkevimiz kıymetli halk şairi Veysel ve İbrahimden bir konser vermelerini rica etmiştir. Evin bu muracaatı üzerine Veysel ve İbrahim, halk türkülerinden mürekkep bir konser vermeyi kararlaştırmışlardır.

Konser bu akşam saat 20 de Halkevi salonunda verilecektir. Konserin kısaca proğramı şudur:

1 — Emrahtan : Dedim dilber
2 — Mecnunun leylâmı gördüm
3 — Cevheriden : Ne kaçarsın
4 — Karaca oğlandan: Eğer benim ile
5 — Çiçekler türküsü : Çiğdem der ki
6 — Köroğlu : Yiğitler silkinip atabinince
7 — Halk türküsü: Kadir mevlâm seni ne hup yaratmış
8 — Yıldız: Havalanma telli durna
9 — Emrahtan : Bülbül
10 — Dadal oğlundan: Dost dost deye
11 — Aşık Veysel : Atatürk ağıtı
12 — Millî destan

Resim 4.4.22.'e göre Doğrusöz gazetesi 9 Mayıs 1939 yılında yayımlanan haberde, Âşık Veysel ve İbrahim tarafından konser verileceği bilgisi yer almaktadır. Haberde, yörenin valisi olan Avni Doğan'a minnet ve şükran borçlarını ödemek için verilecek konserin yapılacağı salon ve saati verildikten sonra program hakkında da bilgiler verilmiştir. Konser programında sırasıyla Emrah'tan dedim dilber, Mecnunun leylâmı gördüm, Cevheri'den ne kaçarsın, Karacaoğlan'dan Eğer benim ile, Çiçekler türküsü, Köroğlun'dan yiğitler silkinip ata binince, Yıldız'dan havalanma telli durna, Emrah'tan bülbül, Dadaloğlun'dan dost dost deye, Âşık Veysel'den Atatürk ağıtı ve milli destan yer almaktadır.

Resim 4.4.23.

Aşık Veysel Konseri (Ozanoğlu, 1939, s. 3).

Aşık
Veysel Konseri

Radyoda ve gramofon plâklarında dinlediğimiz Aşık Veysel geçen nushada yazdığımız veçhile 9-5-939 sali akşamı Halkevi müsa - mere salonunda bir kısmı Aşık tarzlarından bir kısmı - da Sivas türkülerinden ol - mak üzere 12 maddelik bir konser verdi. Çok yakından takip ettiğimiz bu konser hakkındaki intiba ve kana - atımızı şu suretle tesbit et- mek isteriz:

Konser hey'eti umumiyesi bakımından zevk ve alâka ile dinlenebilecek bir ma - hiyette olmakla beraber aynı nağme ve mahallî vasıfları ihtiva etmekten ö - teye geçememesi dolayısile halk musikisi için dahi va - rid olan tenevvu göstereme-

Resim 4.4.23.'de Doğrusöz gazetesi İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan Âşık Veysel Konseri adlı köşe yazısı yer almaktadır. Yazısında, 9 Mayıs 1939 tarihinde Âşık Veysel'in Kastamonu Halkevi müsamere salonunda bir kısmı âşık tarzından bir kısmı ise Sivas türkülerinden oluşan 12 maddelik konser verdiğini söylemektedir. İhsan Ozanoğlu, Âşık Veysel'in 12 maddeden oluşan, 1 saat süren konserinde hep aynı makamdan oluşan türkülerin olması ve Sivas Ağzından oluşan parçalardan oluşmasının amatör bir saz şairi için bile eksiklik olacağını ifade ederek onu eleştirmiştir. Âşık Veysel'in konserde, semai, taksim, peşrev, koşma gibi türlere yer vermemesinin âşık kültür ve törelerine hâkim olmadığının göstergesi olduğunu da dile getirmiştir. Bunlara rağmen yazısında, Âşık Veysel'in müzik, lisans ve edebiyat yönünün muhafazakâr olmasının takdiri şayan olduğunu, halk edebiyatı ve müzik folkloru açısından temiz bir malzeme verebilmesinin Anadolu ve Sivas halkı içinde önemli olduğunu söylemiştir. Yazıdan anlaşıldığı üzere, Âşık Veysel'in kimi yönlerini överken, kimi yönlerini de eleştirdiği görülmektedir.

Resim 4.4.24.

Çocuk Destanı (Ozanoğlu, 1939, s. 3).

ÇOCUK
DESTANI

Cemiyet için mübrem bir ihtiyaç,
Ferd için sermaye ve şandır çocuk.
Yarının mihnetü derdine ilâç,
Ulusal varlığa nişandır çocuk.

Ferd bir katra ise ulus bir deniz;
Ummanlar bulmakta katralardan hız
Enginlerde gezen meçhul bir yıldız,
Bir define gibi pinhandır çocuk.

Her meçhûl üstünde bir zılâl vardır,
Ve her ihmâl için bir vebâl vardır.
Çocuk mefhumunda istikbâl vardır;
Arkadaş inan ki cihandır çocuk.

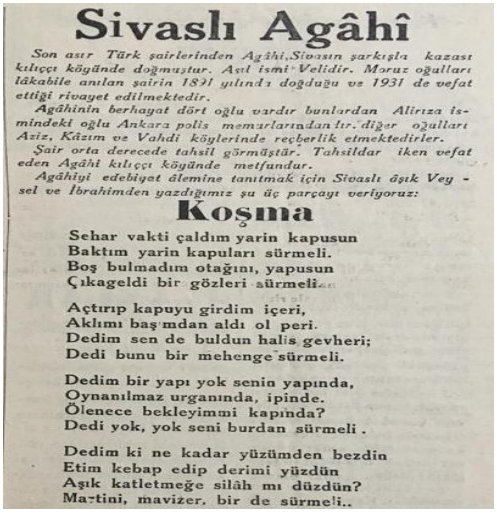
Tarih yaratan Türk elbet uludur,
Türk çocuğu Atası'nın oğludur.
Atatürk'e çeken elbet doludur
Keşfedelim sırrı nihandır çocuk.

Ferda için gerek uzun düşünce
Nufus yükselmeli her şeyden önce
Varıp dayanmadan yolumuz güce
Bilmeli ki elde kal kandır çocuk.

Resim 4.4.24.'de görüldüğü gibi, Doğrusöz gazetesi 30 Mayıs 1939 yılında İhsan Ozanoğlu'na ait "Çocuk Destanı" adlı eser yer almaktadır. Bir çocuğun, ülkenin geleceği olduğunu ifade etmektedir. Çocuğun gelişim sürecinde inançlarının ve ilkelerin önemine vurgu yapmaktadır. Ülkenin ileriye taşınabilmesi için geçmişten dersler alınarak ve tarihi iyi bilerek çocukların yetiştirilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Resim 4.4.25.

Sivaslı Agâhi (Ozanoğlu, 1939, s. 3).

Sivaslı Agâhî

Son asır Türk şairlerinden Agâhi,Sivasın şarkışla kazası kılıççı köyünde doğmuştur. Asıl ismi Velidir. Meruz oğulları lâkabile anılan şairin 1891 yılında doğduğu ve 1931 de vefat ettiği rivayet edilmektedir.

Agâhinin berhayat dört oğlu vardır bunlardan Alirıza ismindeki oğlu Ankara polis memurlarından dır. diğer oğulları Aziz, Kâzım ve Vahdi köylerinde reçberlik etmektedirler.

Şair orta derecede tahsil görmüştür. Tahsildar iken vefat eden Agâhi kılıççı köyünde metfundur.

Agâhiyi edebiyat âlemine tanıtmak için Sivaslı âşık Veysel ve İbrahimden yazdığımız şu üç parçayı veriyoruz:

Koşma

Sehar vakti çaldım yarin kapusun
Baktım yarin kapuları sürmeli.
Boş bulmadım otağını, yapusun
Çıkageldi bir gözleri sürmeli.

Açtırıp kapuyu girdim içeri,
Aklımı başımdan aldı ol peri.
Dedim sen de buldun halis gevheri;
Dedi bunu bir mehenge sürmeli.

Dedim bir yapı yok senin yapında,
Oynanılmaz urganında, ipinde.
Ölenece bekleyimmi kapında?
Dedi yok, yok seni burdan sürmeli.

Dedim ki ne kadar yüzümden bezdin
Etim kebap edip derimi yüzdün
Aşık katletmeğe silâh mı düzdün?
Martini, mavizer, bir de sürmeli..

Resim 4.4.25.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu tarafından "Sivaslı Agâhî" adlı köşe yazısı yer almaktadır. Ozanoğlu yazısında, Türk şairlerinden olan Agâhî'nin, Sivas'ın Şarkışla kazası olan Kılıççı köyünde doğduğu, asıl isminin Veli olduğu, 1931 yılında vefat ettiği gibi bilgilere yer vererek hayatından kısaca bahsetmiştir. Devamında ise Agâhî'yi tanıtmak için Âşık Veysel ve İbrahim'den almış olduğu koşma türündeki eserleri aktardığı görülmektedir. Sevdiğinin, değişken bir karaktere sahip olduğunu ve ona çektirmiş olduğu acıları dizelerinde aktarmıştır.

Resim 4.4.26.

Aşık Kemali (Güngör, 1939, s. 3).

Aşık Kemali

— 2 —

Kellepoş altından eylemiş huruç
Ejderhalar gibi seyrana zülfün
Âlemi başına eyledi duruç
Hükmeder kahrile her yana zülfün

Akıl idrâk ermez anın oyununa
Yüzbin reca etsen girmez ayınına
Bir teli kâfirin geçse boynuna
Getürür encamı imana zülfün

Çeşmindir çeşmimi pürhun eyleyen
Derdindir derûnüm mahzûn eyleyen
Derdimend Kemali mecnûn eyleyen
Şâhâne bakışın tûfâne zülfün

Koşma

Emsaline sad hezaran mâşallah
Ahseni surette halketmış halık
Bir kerre görenler cemalin vallah
Halisan mublisan olmazmı âşık

Sıdku sadakatle gelen yanına
Doyamaz lutfuna hem ihsanına
Cevrü cefa etmek senin şanına
Lâyıkmıdır şahım değildir layık

Bir lezzet yok lebi zülalin gibi
Bir gülşen yok hüsnü cemalin gibi
Şem'i ruhsarına kemalin gibi
Acep bulunurmu abası yanık.

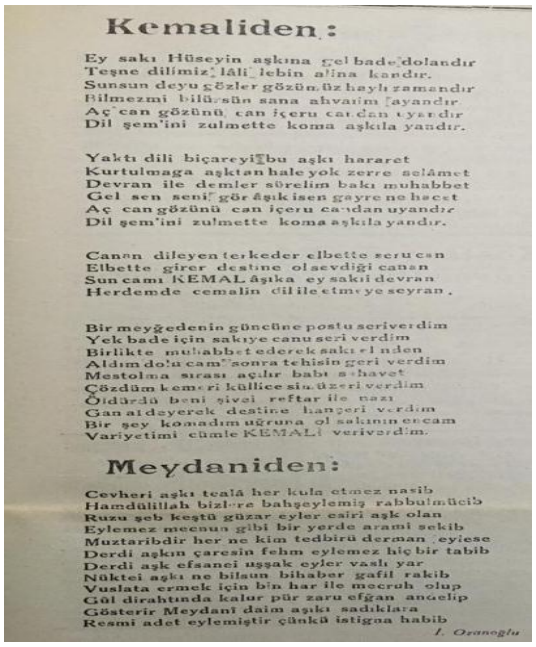
Gazel

Doyamaz oldu gözüm gözüne bakmaklık ile
Dili pervaneleriz şemine yakmaklık ile
Âşıkı sadıkı tanetme ile sofular
Ermez sırrına hiç böyle bu ahmaklık ile

Resim 4.4.26.'da görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, Âşık Kemaliye ait koşma, gazel türünde eserlerine yer verilmiştir. Eserler incelendiğinde sevgiliye yazıldığı anlaşılmaktadır. Saçı, yüzü, duruşu gibi birçok fiziki özelliklerine vurgu yapmış ve övmüştür.

Resim 4.4.27.

Kemaliden: Meydanîden (Ozanoğlu, 1939, s. 3).

Kemaliden:

Ey sakı Hüseyin aşkına gel bade doldandır
Teşne dilimiz lâli lebin aşına kandır.
Sansun deyu gözler gözün üz hayli zamandır
Bilmezmi bilür sün sana ahvalim ayandır
Aç can gözünü, can içeru candan uyandır
Dil şem'ini zulmette koma aşkıla yandır.

Yaktı dili biçareyi bu aşkı hararet
Kurtulmaga aşktan hale yok zerre selâmet
Devran ile demler sürelim bakı muhabbet
Gel sen seni gör âşık isen gayre ne hacet
Aç can gözünü can içeru candan uyandır
Dil şem'ini zulmette koma aşkıla yandır.

Canan dileyen terkeder elbette serü can
Elbette girer destine olsevdiği canan
Sun canı KEMAL aşıka ey sakı devran
Herdemde cemalin dil ile etmiye seyran.

Bir meyğedenin güncüne postu seriverdim
Yek bade için sakıye canu seri verdim
Birlikte muhabbet ederek sakı elinden
Aldım dolu cam sonra tehisin geri verdim
Mestolma sırası açılır babı sehavet
Çözdüm kemeri küllice sin üzeri verdim
Öldürdü beni şivei reftar ile nazı
Gan ai deyerek destine hançeri verdim
Bir şey komadım uğruna ol sahının encam
Variyetimi cümle KEMALİ veriverdim.

Meydaniden:

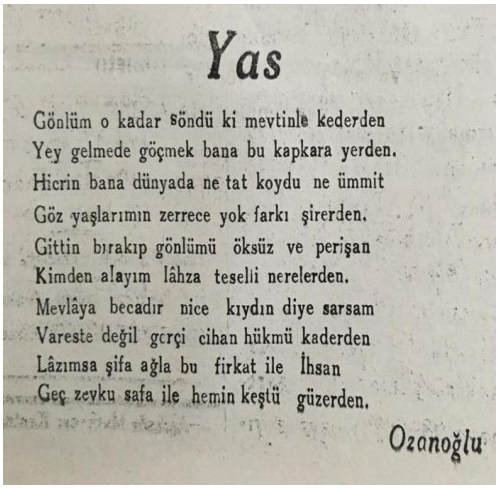
Cevheri aşkı tealâ her kula etmez nasib
Hamdülillah bizlere bahşeylemiş rabbulmücib
Ruzu şeb keştü güzar eyler esiri aşk olan
Eylemez mecnun gibi bir yerde arami sekib
Muztaribdir her ne kim tedbirü derman eyiese
Derdi aşkın çaresin fehm eylemez hiç bir tabib
Derdi aşk efsanei uşşak eyler vaslı yar
Nüktei aşkı ne bilsün bihaber gafil rakib
Vuslata ermek için bin har ile mecruh olup
Gül dirahtında kalur pür zaru efgan andelip
Gösterir Meydanî daim aşıkı sadıklara
Resmi adet eylemiştir çünkü istigna habib

İ. Ozanoğlu

Resim 4.4.27.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu tarafından Âşık Kemali ve Meydanî'ye ait eserler kaleme alınmıştır. Kemali'nin eserinde, sevdiğinin aşkına karşılık vermesi için yalvarmakta ve canı dâhil her şeyini feda edebileceğini aktarmaktadır. Meydanî ise eserinde, saf aşkın Allah tarafından kendisine verildiğini, vuslata ermek için ateşlerde yanmak gerektiğini söyleyerek daimî aşkı gönül dostlarına göstereceğini dile getirmiştir.

Resim 4.4.28.

Yas (Ozanoğlu, 1939, s. 3).

Yas

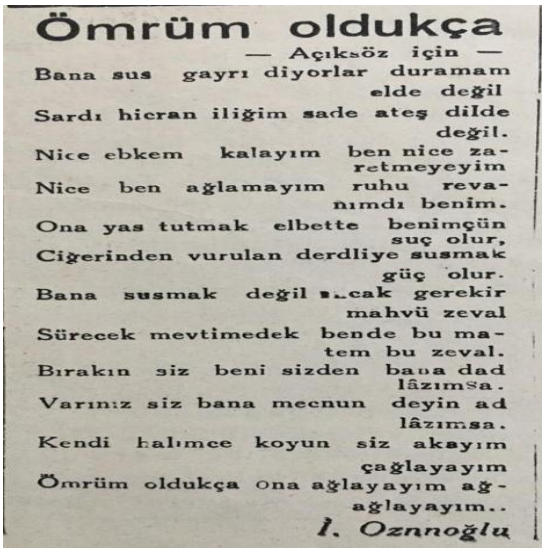
Gönlüm o kadar söndü ki mevtinle kederden
Yey gelmede göçmek bana bu kapkara yerden.
Hicrin bana dünyada ne tat koydu ne ümmit
Göz yaşlarımın zerrece yok farkı şirerden.
Gittin bırakıp gönlümü öksüz ve perişan
Kimden alayım lâhza teselli nerelerden.
Mevlâya becadır nice kıydın diye sarsam
Vareste değil gerçi cihan hükmü kaderden
Lâzımsa şifa ağla bu firkat ile İhsan
Geç zevku safa ile hemin keştü güzerden.

Ozanoğlu

Resim 4.4.28.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu'na ait "Yas" adlı eser yer almaktadır. Dizelerinde, aşk temasına yer vermiştir. Kavuşulamayan, cevapsız kalan bir sevginin arkasından duyulan üzüntü ve kederi aktarmıştır.

Resim 4.4.29.

Ömrüm Oldukça (Ozanoğlu, 1939, s. 1).

Ömrüm oldukça

— Açıksöz için —

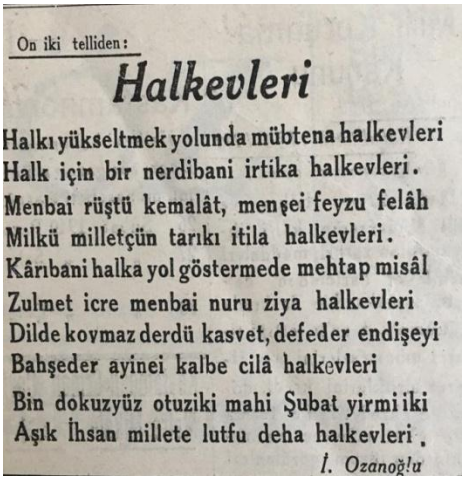
Bana sus gayrı diyorlar duramam elde değil
Sardı hicran iliğim sade ateş dilde değil.
Nice ebkem kalayım ben nice zaretmeyeyim
Nice ben ağlamayım ruhu revanımdı benim.
Ona yas tutmak elbette benimçün suç olur,
Ciğerinden vurulan derdliye susmak güç olur.
Bana susmak değil ağlacak gerekir mahvü zeval
Sürecek mevtimedek bende bu matem bu zeval.
Bırakın siz beni sizden bana dad lâzımsa.
Varınız siz bana mecnun deyin ad lâzımsa.
Kendi halımce koyun siz akayım çağlayayım
Ömrüm oldukça ona ağlayayım ağ-ağlayayım..

İ. Oznnoğlu

Resim 4.4.29.'da görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu'na ait "Ömrüm oldukça" adlı eser yer almaktadır. Ozanoğlu, yazısında Hüsnü Açıksöz'ün vefatına duymuş olduğu büyük üzüntüyü aktarmaktadır.

Resim 4.4.30.

Halkevleri (Ozanoğlu, 1940, s. 3).

On iki telliden:

Halkevleri

Halkı yükseltmek yolunda mübtena halkevleri
Halk için bir nerdibani irtika halkevleri.
Menbai rüştü kemalât, menşei feyzu felâh
Milkü milletçün tarıkı itila halkevleri.
Kârıbani halka yol göstermede mehtap misâl
Zulmet icre menbai nuru ziya halkevleri
Dilde kovmaz derdü kasvet, defeder endişeyi
Bahşeder ayinei kalbe cilâ halkevleri
Bin dokuzyüz otuziki mahi Şubat yirmi iki
Aşık İhsan millete lutfu deha halkevleri.

İ. Ozanoğlu

Resim 4.4.30.'da görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu'na ait "Halkevleri" adlı eser yer almaktadır. Dizelerinde, halk evlerinin insanlara yol göstermek ve katkı sağlamak amacıyla kurulduğunu ifade etmektedir.

Resim 4.4.31.

Halkevimizin Gece İçin Hazırladığı Toplantı (Anonim, 1940, s. 1).

...lin halkevlerine verdiği ... merasime son verilmiştir.

Halkevimizin gece için hazırladığı toplantı

Bu mesut günü takibeden gece Halkevimiz tarafından geniş programlı bir toplantı hazırlanmış, saat 20 de başlıyacak olan gece programı evvelce ilân edilmiş olduğundan halk erkenden Halkevinin geniş salonunu doldurmuş bulunuyordu.

Tam saat 20 de sahne açılmış, Meclisi Umumî azasından İnebolulu B. Adil Tığlı tarafından Halkevlerinin kuruluş gayeleri tebaruz ettirilmiş, bilhassa Atatürkün aziz hatıraları anılmış bu nutku halk üzerinde derin tesirler bırakmış, hatip bir çok defalar alkışlanmıştır.

Nutku müteakip Kastamonumuzun yetiştirdiği genç halk şairimiz ve gazetemiz mnharrirlerinden Bay İhsan Ozanoğlu halkevlerile Yaşıt oğlu Teomanla beraber sahnaya çıkmış, bir elinde sazı bir elinde Teomanı olduğu halda kısa bir takdimden sonra Halkevi hakkında hazırlanmış aşağıdaki manzuma Teoman tarafından okunmuştur:

Halkevleri

İhsan Ozanoğlunun oğlu Teoman tarafından okunan

MANZUME

Halkevinin güneşi yurdunu ışıtırken
Gözünü nura açmış bir şairin oğluyum
Gerçi henüz bir fidan gibi görünsem de ben
Yolun aydın...ümitle iman doluyum.

Halkevi çocuğuyum,
Halkeviyle bir yaşım.
Tanrıerliği dostumum

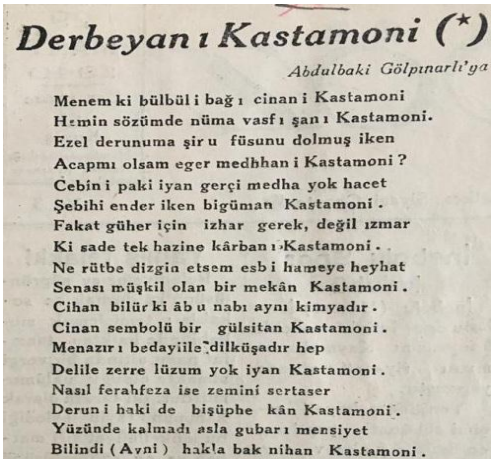
Halkevi hakikatin, olgunluğun beşiği,
Bir mâbed kadar kudsal Halkevi, halkın evi.
Mihrâbımdır sahnesi, yastığımdır eşiği
Halkevi nur kaynağı Halkevi, hakkın evi.

Resim 4.4.31.'e göre, Doğrusöz gazetesinde yayımlanan haberde, Halkevinde düzenlenen toplantıda, Atatürk'ün anılarak nutkuna yer verildiği görülmüştür. Kastamonu halk şairi ve Doğrusöz gazetesi yazarlarından İhsan Ozanoğlu'nun da sazını alarak oğlu Teoman ile sahneye çıktığı bilgisi yer almaktadır. Gecede oğlu

Teoman tarafından halkevlerine ithafen manzume okuduğu bilgisi yer almış ve bu manzume okuyuculara gazetede aktarılmıştır.

Resim 4.4.32.

Derbeyan ı Kastamoni (Ozanoğlu, 1940, s. 3).

Derbeyan ı Kastamoni (*)

Abdulbaki Gölpınarlı'ya

Menem ki bülbül i bağ ı cinan i Kastamoni
Hemin sözümde nüma vasf ı şan ı Kastamoni.
Ezel derunuma şir u füsunu dolmuş iken
Acapmı olsam eger medhhan i Kastamoni?
Cebin i paki iyan gerçi medha yok hacet
Şebihi ender iken bigüman Kastamoni.
Fakat güher için izhar gerek, değil ızmar
Ki sade tek hazine kârban ı Kastamoni..
Ne rütbe dizgin etsem esb i hameye heyhat
Senası müşkil olan bir mekân Kastamoni.
Cihan bilür ki âb u nabı aynı kimyadır.
Cinan sembolü bir gülsitan Kastamoni.
Menazır ı bedayiile dilküşadır hep
Delile zerre lüzum yok iyan Kastamoni.
Nasıl ferahfeza ise zemini sertaser
Derun i haki de bişüphe kân Kastamoni.
Yüzünde kalmadı asla gubar ı mensiyet
Bilindi (Ayni) hakla bak nihan Kastamoni.

Resim 4.4.32.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde "Derbeyan-ı Kastamoni" adlı eseri İhsan Ozanoğlu, Aldbulbaki Gökpınarlı için kaleme almıştır. Bu eser, manzume niteliği taşımaktadır. Kastamonu'yu her yönüyle ele alan ve bunu övgü dolu sözleriyle yazdığı görülmektedir.

Resim 4.4.33.

Üstad R. Boşdurmaz'a (Ozanoğlu, 1940, s. 3).

Üstad R. Boşdurmaz'a

Destanı Yünusü okuduk lâkin
Duymadık bu nazmın şi'ri kandadır?
Özden geçelim de soralım ilkin:
(Emre) yle (mahak) in kesri kandadır?

Işkın deryasıdır Yünusün içi,
Onu ihata bir gayretti hîçi..
Ezbere biliriz nazmını gerçi
Ve lâkin bilmeyiz nesri! kandadır?

Biz katrayız ondan Yünus ummansa
Derya hiç sığarmı bir avuç tas'a
Işkta ve ilimde olunca yasa
Yünusün kanunu seyri kandadır?

Senası müşkildir gelmez dilimden;
Gelen bir şey varsa tahkik elimden..
Yünus kanda doğdu, feyzaldı kimden?
Vefatı ne zaman, kabri kandadır?

Yünuse olmuşuz biz de dilbeste
Gül aldık bağından hem deste deste
Üstad! olmayınız sakın şikeste
Böyle medhin cevaz yeri/ kandadır?

Ozanoğlu biiir, hem geçmez haddi,
Bilmediği işe kılmaz tasaddi
Tenevvür etmektir süâlden kasdı
Ben kanda o destan eri kandadır?

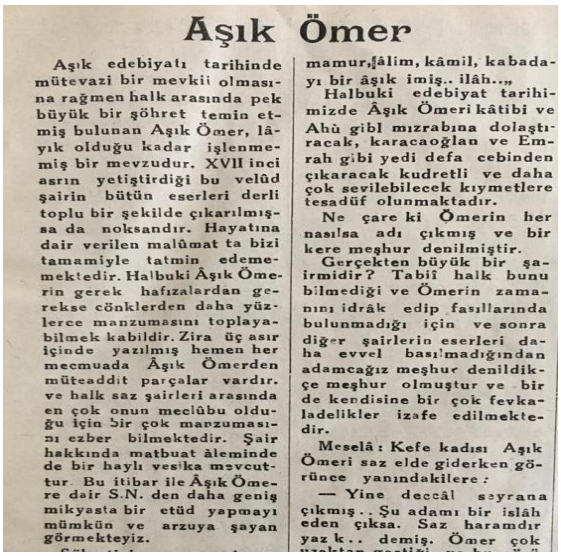
I. Ozanoğlu

Resim 4.4.33.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde İhsan Ozanoğlu, Kastamonu'nun son divan şairi olan Ahmet Rıza Boşdurmaz için eser kaleme

almıştır. Dizelerinde, Rıza Boşdurmaz'ın "Destanı Yünus" adlı eserine vurgu yaparak, vefatı, kabri, ölüm yeri gibi aklına takılan soruları sormaya yönelik yazmıştır.

Resim 4.4.34.

Aşık Ömer (Ozanoğlu, 1940, s. 3).

Aşık Ömer

Aşık edebiyatı tarihinde mütevazi bir mevkii olmasına rağmen halk arasında pek büyük bir şöhret temin etmiş bulunan Aşık Ömer, lâyık olduğu kadar işlenmemiş bir mevzudur. XVII inci asrın yetiştirdiği bu velûd şairin bütün eserleri derli toplu bir şekilde çıkarılmışsa da noksandır. Hayatına dair verilen malûmat ta bizi tamamiyle tatmin edememektedir. Halbuki Âşık Ömerin gerek hafızalardan gerekse cönklerden daha yüzlerce manzumasını toplayabilmek kabildir. Zira üç asır içinde yazılmış hemen her mecmuada Âşık Ömerden müteaddit parçalar vardır. ve halk saz şairleri arasında en çok onun meclûbu olduğu için bir çok manzumasını ezber bilmektedir. Şair hakkında matbuat âleminde de bir haylı vesika mevcuttur. Bu itibar ile Âşık Ömere dair S.N. den daha geniş mikyasta bir etüd yapmayı mümkün ve arzuya şayan görmekteyiz.

mamur, âlim, kâmil, kabadayı bir âşık imiş.. ilâh..„

Halbuki edebiyat tarihimizde Âşık Ömeri kâtibi ve Abû gibi mızrabına dolaştıracak, karacaoğlan ve Emrah gibi yedi defa cebinden çıkaracak kudretli ve daha çok sevilebilecek kıymetlere tesadüf olunmaktadır.

Ne çare ki Ömerin her nasılsa adı çıkmış ve bir kere meşhur denilmiştir.

Gerçekten büyük bir şairmidir? Tabiî halk bunu bilmediği ve Ömerin zamanını idrâk edip fasıllarında bulunmadığı için ve sonra diğer şairlerin eserleri daha evvel basılmadığından adamcağız meşhur denildikçe meşhur olmuştur ve bir de kendisine bir çok fevkaladelikler izafe edilmektedir.

Meselâ: Kefe kadısı Aşık Ömeri saz elde giderken görünce yanındakilere:

— Yine deccâl sayrana çıkmış.. Şu adamı bir islâh eden çıksa. Saz haramdır yazık.. demiş. Ömer çok

Resim 4.4.34.'de görülen ve İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan yazıda, âşık edebiyatında Âşık Ömer'in yeteri kadar üzerinde durulmadığından bahsetmiştir. Âşık Ömer'in bütün eserleri derli toplu olmasına rağmen noksan olduğunu söylemekte, hayatı ile ilgili verilenlerinde tatmin etmediğini dile getirmektedir. Manzumelerini halkın duygu ve düşünceleriyle yazdığını dile getiren Ozanoğlu, Ömer'in halkın gözünde kıymetli olduğundan bahsetmiş fakat kendilerine göre vezine ve dile hâkim olmadığını, eserlerinin sönük olduğunu dile getirmiştir. Karacaoğlan, Gevheri'nin Kuloğlu kâtibi gibi diğer emsallerin daha parlak olmasına rağmen bu şekilde bir şöhreti yakalayamadığını da eklemiştir. Halka göre bir sürü yönlerinin olmasına rağmen âşıklara göre saz şairinden öteye gidemediğini söylemiştir.

Resim 4.4.35.

Aşık Edebiyatı Methal (Ozanoğlu, 1940, s. 1).

Aşık Edebiyatı
methal

Ebadı : 14 x 20
Sahife : 31
Yazan : İhsan Ozanoğlu
Kastamonu Halkevi yayınından
sayı : 7
Basıldığı yer : Şenkıral matbaası
Kastamonu : 1940

Kastamonu halkevinin ve-
rimli mesailerinden biride
neşriyat işidir. Şimdiye ka-
dar 7 8 kitap neşretmiştir.
Bu feyizli masainin meyva-
larından sırası geldikçe birer
birer bahsetmeği ve her bi-
ri ayrı bir kıymet olan bu
kitapları okuyuculariına ta-
nıtmağı münasip buluyorum.
Türk edebiyatı çok geniş
bir saha kaplayan ve bir çok
kollara ayrılarak her bir kolu
bir çok dalı budağı olan zen-
gin, mazisi çok uzun, ilham
sahası derin bir edebiyattır.
Bu kolun her sahasında ka-
lem yürütülmüş, tanıtılmış
maalesef son zamanlara ka-
dar halk edebiyatı içine gi-
rilmemiştir. Halk edebiyatı

Resim 4.4.35.'de görülen ve Baskın Bora tarafından kaleme alınan köşe yazısı, İhsan Ozanoğlu'na ait "Âşık Edebiyatı Methal" kitabının içeriğine dair bilgiler vermektedir. Kitabın içeriği hakkında bilgi vermeden önce, Türk edebiyatının çok geniş bir sahaya sahip olduğundan, saz denildiğinde şair, şair denildiğinde ise saz'ın akla geldiğinden bahsetmiştir. Tarih boyunca her şairin omzunda sazı ile birlikte kahvehanelerde şiir söylediklerini ve birbirleriyle atıştıklarını dile getirmiştir. Ozanoğlu'nun kaleme almış olduğu "Âşık edebiyatı methal" adlı kitabının ön sözünde, bilgilerden çok saz şairleri ve âşık fasıllarının yer aldığından, Kastamonulu âşık Kemali'nin oğlu Hasan'dan almış olduğu görgü, âşık tarzı ve fasılları hakkında bilgi almış olmasından bahsederek, kitabı nasıl çıkardığına dair bir bilgi verdiğini aktarmıştır. Kitabın genel içeriğinde ise, Halk edebiyatını İslamiyet'ten önce ve sonra diye ayrıldığını ve gerekli bilgileri verdikten sonra, âşık edebiyatında yetişen şairlerden bahsettiğini söylemiştir. Daha sonra âşıkların sınıflandırılmasından ve nasıl yükseldiklerinden bahsettiğini, şekil, kafiye ve zemini kitabında ele aldığını son olarak ise âşıkların eski ve yeni durumlarını ele aldığını dile getirmiştir.

Resim 4.4.36.

Halkevinde Kemâl İlerici'nin Verdiği Konser (Ozanoğlu, 1940, s. 1).

Halkevinde

Kemâl İlerici'nin verdiği konser

Halkevimizin Ar kolu tarafından 16, 17, 18-8-940 cuma, cumartesi ve pazar günleri akşamları evin müsamere salonunda çok parlak bir konser verildi.

Ankara Devlet Konser Vatuarı müdavimlerinden genç bestekâr Kemâl İlericinin idaresinde verilen bu konsere her üç gece saat dokuzda başlandı.

Konserin ilk partisini İstiklâl marşı ile Kastamonu türkülerinden olup Kemâl İlerlci tarafından armonize edilen (üç kuş) ve (dere bekleyen) türküleri teşkil ediyordu. Yetmiş iki kişiden mürekkep büyük bir küme tarafından okunan bu armonik parçalar dinleyiciler tarafından derin bir alâka ile takip olundu ve şiddetle alkışlandı.

Resim 4.4.36.'da görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesi 20 Ağustos 1940 tarihinde İhsan Ozanoğlu'nun, Halkevinde Kemal İlerici tarafından verilen konsere ilişkin köşe yazısı yer almaktadır. Ankara Devlet konservatuarı çalışanlarından genç bestekâr Kemal İlericinin yönetiminde üç gece boyunca konser verildiğini yazmıştır. Konserin ilk gününde, İstiklal marşı ile Kastamonu türkülerine yer verildiği, dördüncü numarada üç kemanla çalınan alafranga parçaların oluşturulduğu, Rus şarkısı ve çeçen kızının yer aldığını söylemektedir. Yedinci numarada, Tanburi Rıfat'ın hüseyni makamındaki taksiminin yer aldığı, taksimin ardından 40 kişilik heyet tarafından Kara İsmail Ağa'nın Hüseyni nakış yürük semaisinin okunduğunu ve Kemal İlerici'nin klarnet, cümbüş ve keman eşliği ile saz semaisinin çalındığını yazmıştır. Onuncu numarada, Kemal İlerici tarafından Saksafon ile İspanyol dansı çalınıp ara verildiği bilgisi yer almaktadır. Aranın ardından, programın 11, 12 ve 13. numaralarında İhsan Ozanoğlu'nun yanık kerem, dertli kerem ve garip koşmaları yer almaktadır. Konserde halktan oluşan 45 kişilik bir koroda yer almıştır. Konserin son bölümünde ise Âşık Meydanî'nin torunu Mümin'in idaresindeki saz takımı 12 parçadan oluşan mahalli türküleri söylediğine dair bilgi yer almaktadır. İhsan Ozanoğlu, konseri düzenleyen Ar kolu idare heyetini, şef Kemal İlerici'yi ve emeği geçen herkesi tebrik ettiğini dile getirerek yazısını sonlandırmıştır.

Resim 4.4.37.

Gösterit Kolumuzun Tosya Gezisi (Ozanoğlu, 1940, s. 2).

Gösterit kolumuzun

Tosya gezisi

Halkevimizin Gösterit kolu elemanlarından mürekkep bir hey'et, Ar kolu sanatkârlarının da iştirakiyle 28 ağustos çarşamba günü Tosyaya bir gezi tertip etmişlerdir.

On beş kişiden terekküp eden hey'et, Tosya Halkevi gençleri tarafından Bağlar başında istikbal edilmişlerdir. Gece Kastamonu Halkevlileri şerefine Memurlar klubünde mükellef bir ziyafet verilmiştir. Her iki Halkevinin Ar kollarına mensup sanatkârların teşkil ettiği saz ve ses hey'etinin daha büyük bir zevk ve neş'e temin ettiği bu ziyafette samimi nutuklar teati edilmiş ve geç vakta kadar çok samimî bir şekilde eğlenilmiştir. Yarinki günü Tosyalılar müsafirlerini Tosyanın muhtelif yerlerinde gezdirmişlerdir bu suretle Kastamonulular hem Tosyayı tanımışlar, hem de eğlenceli ve neş'eli bir gezinti yapmışlardır.

Müsamere cuma gecesi Halkevi müsamere salonunda verilmiştir. Güzide

se tekmil münevver zümre ve halkın gösterdikleri zarafet ve semahate karşı minnet ve şükran hissi yaşamamak imkânsızdır.

Daha sonra Tosya Halkevlileri, her iki kolumuzun muvaffak olabilmesi için elden gelen her türlü yardımı esirgememişler, elele başbaşa çalışmışlardır. Sayın İlçebayın, Halkevi reisinin Parti üyelerinin ve bilhassa öğretmenlerin gösterdikleri samimiyet ve alâka son derece memnuniyete layık ve unutulmayacak nisbette derindir.

Gösterit ve Ar kolu komitelerimiz Tosyalıların bu hüsnü kabullerini daima minnet ve şükranla yadedeceklerdir.

Halkevimiz elemanları 30 Ağustos cuma sabahı Kastamonuya dönmüşlerdir.

Gelecek sayımızda Tosyanın umumi vaziyetinden ve mübrem ihtiyaçlarından bahsetmek arzusundayız.

İ. Ozanoğlu

Resim 4.4.37.'de görüldüğü gibi, Doğrusöz gazetesi 3 Eylül 1940 yılında yayımlanan Gösterit kolumuzun Tosya gezisi adlı köşe yazısı, İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınmıştır. Yazının içeriğinde, Halkevi gösterit kolu elemanlarından bir takım heyet, Ar kolu sanatkârlarının birlikteliği ile 28 Ağustos 1940 tarihinde Tosya'ya gezi düzenlediklerinden bahsetmiştir. Halkevi müsamere salonunda düzenlenen gösteride, Koro tarafından istiklal marşı, İhsan Ozanoğlu tarafından birkaç söz, piyesler, Ozanoğlu'nun çöğürle mahalli türkü ve koşmaları, Kemal aydınlı tarafından saksafonla İspanyol dansının yer aldığını yazmıştır. Büyük ilgi gördüğünden, Tosya halkının ihtiyaçlarından bahsedilmesi gerektiğini söyleyerek yazısını sonlandırmıştır.

Resim 4.4.38.

Ülkümüz (Ozanoğlu, 1940, s. 2).

Ülkümüz

Gökleri, toprağı, suyuyla vatan,
Bombamız, anamız, özümüz bizim.
Vahşetin karanlık ufkunda bir tan
Dik başımız, nurlu yüzümüz bizim.

Kara altımızda kulumuz deniz;
Durmaz aldığımız bu ateşli hız..
Hava sınırları sanmaki ıssız:
Göklerdedir her an gözümüz bizim..

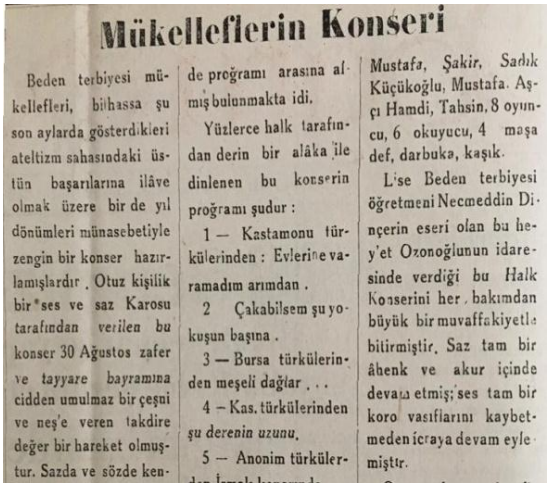
İhsan! hiç bir güçten yılmaz türkoğlu,
Yaşamanın artık göktedir yolu.
Çelikledik amma sağ ile solu.
İnsanlığa hizmet arzumuz bizim.

Saz Şairi İhsan Ozanoğlu

Resim 4.4.38.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan "Ülkümüz" adlı şiir yer almaktadır. Vatanı, anne ve babası olarak gören âşık, kendisini vatanı için feda etmekten ve vatan uğruna hizmet etmekten çekinmeyeceğini ifade etmektedir.

Resim 4.4.39.

Mükelleflerin Konseri (Çeçen, 1941, s. 2).

Mükelleflerin Konseri

Beden terbiyesi mükellefleri, bilhassa şu son aylarda gösterdikleri ateltizm sahasındaki üstün başarılarına ilâve olmak üzere bir de yıl dönümleri münasebetiyle zengin bir konser hazırlamışlardır. Otuz kişilik bir ses ve saz Karosu tarafından verilen bu konser 30 Ağustos zafer ve tayyare bayramına cidden umulmaz bir çeşni ve neş'e veren takdire değer bir hareket olmuştur. Sazda ve sözde kende proğramı arasına almış bulunmakta idi.

Yüzlerce halk tarafından derin bir alâka ile dinlenen bu konserin proğramı şudur :

1 — Kastamonu türkülerinden : Evlerine varamadım arımdan.

2 Çakabilsem şu yokuşun başına.

3 — Bursa türkülerinden meşeli dağlar...

4 — Kas. türkülerinden şu derenin uzunu.

5 — Anonim türküler-

Mustafa, Şakir, Sadık Küçükoğlu, Mustafa. Aşçı Hamdi, Tahsin, 8 oyuncu, 6 okuyucu, 4 maşa def, darbuka, kaşık.

Lise Beden terbiyesi öğretmeni Necmeddin Dinçerin eseri olan bu heyet Ozonoğlunun idaresinde verdiği bu Halk Konserini her bakımdan büyük bir muvaffakiyetle bitirmiştir. Saz tam bir âhenk ve akur içinde devam etmiş; ses tam bir koro vasıflarını kaybetmeden icraya devam eylemiştir.

Resim 4.4.39.'da görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesi, Çeçen tarafından kaleme alınan Mükelleflerin konseri adlı haber, yörede konser verileceğine dairdir. Yazısında, Beden eğitiminden sorumlu olan kişilerin atletizmdeki başarıları ve yıldönümleri

münasebetiyle konser hazırladıklarını yazmıştır. Kastamonu türkü ve oyunlarından oluşan bu konserin İhsan Ozanoğlu idaresinde yürütüldüğünü dile getirmiştir.

Resim 4.4.40.

Âşık Veysel'in Atatürk Ağıtı (Şatıroğlu, 1941, s. 3).

Âşık Veysel'in Atatürk Ağıtı

Ağlayalım Atatürke,
Bütün dünya kan ağladı
Başbuğ olmuş idi mülke
Gelei ecel can ağladı

Şüphesiz bu dünya fani
Tanrının arelanı kani
İnsü cinni cemi mahlûk
Hepsi birden kan ağladı

Doğu batı cenup şimal
Aman Tanrı bu nası hal
Atatürke erdi zeval
Âmir memur altın kürsü
Yas çekip meb'usan ağladı

İskendri Zülkarneyin
Çalışmadı buncaleyin
Her millet Atatür deyink
Cemiyeti akvam ağladı

Türkler giyi hep kareler
Semerkandi buharalar
İşitti her yan ağladı

Siz sağ olun Türk gençler
Çalışanlar kalmaz geri
Maraşal Fevzi askerleri
Orduları Teğmen ağladı

Zannetme ağlayan gülmez
Arslan yatağı boş kalmaz
Yalnız gidenler gelmez
Melekilmevtin elinden
Her gelen insan ağladı

Uzatma Veysel bu sözü
Dayanmaz herkesin özü
Koruyalım yurdumuzu
Dost değil düşman ağlad

Resim 4.4.40.'da görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, Âşık Veysel'in kaleme almış olduğu Atatürk ağıtına yer verilmiştir. Atatürk'ün vefatından dolayı duyulan üzüntüyü aktarmıştır. Sadece sevenlerinin değil, düşmanlarının bile büyük üzüntüler duyduğunu söylemiş, Türk gençlerine de çalışmayı öğütleyen sözlere yer vermiştir.

Resim 4.4.41.

Tosya Halkevi Temsil Kolu Kastamonu'da (Anonim, 1942, s. 1-2).

Tosya Halkevi Temsil Kolu Kastamonu'da

Bir müsamere vermek üzere 20 - 25 kişilik bir heyetle şehrimize geleceğini haber verdiğimiz Tosya Halkevi gençleri cuma günü akşamı şehrimize gelmişlerdir. Bunlara Üç otomobille Kavacık köyüne kadar Halk evi idare heyetinden ve temsil kolundan 15 kişilik bir gurup karşı gitmiş orada biraz bekledikten sonra gelen misafirler bir eve davet edilip istirahat ettirilmiş ve ikramda bulunulmuştur.

Bu fırsattan istifade eden Tosyalı Oyuncular ayağa kalkmışlar. Sazcılar sazlarını çalmaya başlamışlar ve Kastamonululara ilk defa oyunlarını göstermek imkânını bulmuşlar alkış ve takdir sesleri arasında yarım saat kadar oynamışlardır.

Biraz sonra Tosyalılar ve Kastamonulular karışık olarak Otobüse ve otomobile binmişler kırk yıllık ahbaplar gibi konuşa gülüşe yola çıkmışlar ve şehre cumhuriyet marşı söyleyerek girmişlerdir.

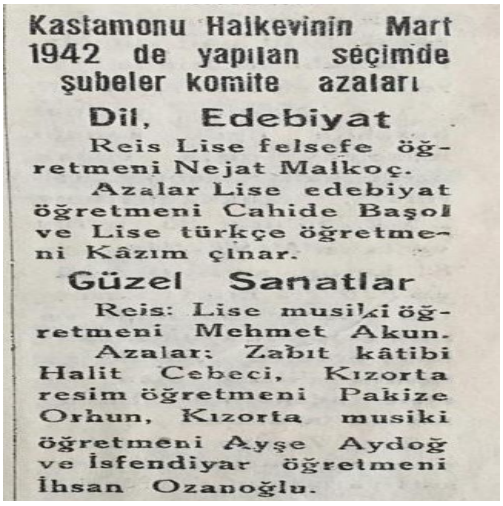
Gece Halk evinde bir ziyafet verilmiş yemekten sonra oturup konuşulmuş ve sonrada misafirlere etellerine kadar refakat edilmiştir.

Cumartesi günü şehri gezmek ve sahneyi hazırla-

Resim 4.4.41.'e göre Doğrusöz gazetesi 7 Nisan 1942 yılında yayımlanan haberde, Tosya Halkevi Temsil kolundan oluşan 20-25 kişilik genç bir grubun Kastamonu'ya geldiği bilgisi yer almaktadır. Gelen misafirler bir eve davet edilmiş, ikramda bulunulmuş ve Tosya'dan gelen oyuncular, sazcılar sazlarını çalmaya başlamışlardır. Müsamerede, Yorgansız Hakkı Kastamonu ve Tosya ilçesini sazıyla övmüş, Ozanoğlu ise bir hitabede bulunmuştur. Müsamereden sonra Tosya'dan gelen grup Yorgansız Hakkı'dan kendi hayatını ve Kastamonu'yu dinledikleri bilgisi yer almaktadır.

Resim 4.4.42.

Kastamonu Halkevinin Mart 1942 de Yapılan Seçimde Şubeler Komite Azaları (Anonim, 1942, s. 1).

Kastamonu Halkevinin Mart 1942 de yapılan seçimde şubeler komite azaları

Dil, Edebiyat

Reis Lise felsefe öğretmeni Nejat Malkoç.

Azalar Lise edebiyat öğretmeni Cahide Başol ve Lise türkçe öğretmeni Kâzım çınar.

Güzel Sanatlar

Reis: Lise musiki öğretmeni Mehmet Akun.

Azalar: Zabıt kâtibi Halit Cebeci, Kızorta resim öğretmeni Pakize Orhun, Kızorta musiki öğretmeni Ayşe Aydoğ ve İsfendiyar öğretmeni İhsan Ozanoğlu.

Resim 4.4.42.'e görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, 21 Nisan 1942 yılında yayımlanan haberde, Halkevi Mart ayı seçimleri Güzel Sanatlar Kolunda İhsan Ozanoğlu'nun da yer aldığı bilgisi vardır.

Resim 4.4.43.

Karşınızda Kastamonu'nun Meşhur Halk Şairi Hakkı Bayraktar Var (Bingöl, 1942, s. 1-3).

Festival Mektupları: 2

Ekipimiz seyircilere takdim edilirken

Dikkat!

Karşınızda Kastamonunun meşhur halk şairi Hakkı Bayraktar var!

Yazan: SAFA BİNGÖL

Bugün festivalin on birinci günü. Bu akşam saat dokuzda Beyazıtta Azak Sinemasında ve aynı saatte Beşiktaşta bir bahçede oyunlarımızı göstereceğiz. Şimdiye kadar Taksim Belediye gazinosunda, Sarayburnu gazinosunda, Büyükadada Yürük ali gazinosunda, Büyük dere Beyaz park gazinosunda, Park otelde, Beyoğlunda Melek sinemasında, Tepebaşı Halk gazinosunda, Suadiye plaj gazinosunda, Fenerbahçe Statyomunda, Kadıköy Süreyya Paşa sinemasında ve şimdi de Bebekte oyunlarımızı göstermeğe gidiyoruz. Yarın akşam da Taksimde Maksim gazinosunda ve bir gece daha burada gösterildikten sonra bir kere daha Tebaşında festivalin veda müsameresi yapılacaktır.

Festival başlangıcından beri ekipimiz fevkalâde

Arkası üçüncü yüzde

Resim 4.4.43.'de görülen ve Doğrusöz gazetesi Safa Bingöl tarafından yayımlanan haberde, halk şairi Hakkı Bayraktar ile ilgilidir. İstanbul'da gerçekleşecek olan

festival'in 11'inci gününde Kastamonu'nun halk ve saz şairlerinden Hakkı Bayraktar'ında bulunduğunu söylemiştir. Yazısında, Hakkı Bayraktar'ın sahne esnasında sağ tarafta oturduğunu ve her zaman kendine has bir kıyafetle dolaştığını söylemiş, sol yanında oturanın ise Meydanî'nin torunu saz şairlerinden Mümin Meydanî olduğunu yazmıştır. Mümin Meydanî'nin yanındaki ise Kastamonu'nun usta saz yapımcısı Asım boyacı olduğunu ve saz yapmadaki ustalığı kadar saz çalmada da maharetli olduğunu dile getirmiştir. Yazısında, içlerinde Mahir Dağlı, Nazif Çavuş'un da yer aldığı ekipten, birkaç isim daha verdikten sonra Kastamonu'nun türkülerini söyleyip, çaldıklarını ve meşhur oyunu olan Sepetçioğlu'nun oynandığına dair bilgiye yer vermiştir.

Resim 4.4.44.

Halkevimizin Güzel San'atlar Kolunun Verdiği Konser (Anonim, 1944, s. 1).

Halkevimizin Güzel San'atlar Kolunun verdiği konser

Halkevimizin Güzel Sanatlar Kolu çok güzel ve parlak bir konser vermiştir. Bu bir musiki ziyafeti idi. Susamış olan gönüller bu ziyafetten nimetleniyordu.

Şehrimizin yetiştirdiği güzide gençlerden ve musiki san'atkârlarından Avni Benlinin tanburu ile bu hey'ele iştirâki ayrıca bir revnak veriyordu.

Milli şairimiz İhsan Ozanoğlu da sazı ile iştirâk etmiş ve Millî türkülerimizi ahenkdar mızrabile çok güzel çalmıştır.

Güzel Sanatlar Kolunun ara sıra böyle güzel ve parlak konserler vererek memleket gençlerinde uyanmış olan musiki heves ve arzusunun daha ziyade gelişmesine sebep olacağı şüphesizdir.

Konser hey'etinin bu parlak muvaffakiyetinden dolayı kendilerini tebrik ederiz.

Resim 4.4.44.'e göre, Doğrusöz gazetesi 1 Temmuz 1944 yılında yayımlanan haberde, Kastamonu Halkevi Güzel Sanatlar Kolunun konser verdiği bilgisi yer almaktadır. Verilen konsere, Kastamonu ilinde yetişen genç ve musiki sanatkârlarından Avni Benli'nin tanburu ile Kastamonu'nun milli şairlerinden olan İhsan Ozanoğlu'nun da sazı ile katıldığı ve yöre türkülerini çaldığı bilgisi yer almaktadır.

Resim 4.4.45.

Atatürk'ün Kastamonu'ya Şeref Verdiği Gün Merasimle Kutlandı (Anonim, 1944, s. 1).

Atatürk'ün Kastamonu'ya şeref verdiği gün merasimle kutlandı

Atatürk'ün 19 yıl önce şehrimize şeref verdiği 23 Ağustos Çarşamba günü parlak meresimle kutlandı. Saat 17 de bütün rüesa ve memurin ve halk Halkevimizin önünde toplanmış ve 17,30 da Büyük Atamızın müsafir olduğu konak önünden hareket eden sporcularımız Şeref bayrağını Vali Muavinimiz Abidin Erenere sunmuşlar ve bunu müteakip İstiklâl marşı çalınarak meresime başlanmıştır. Marşı müteakip İhsan Ozanoğlu tarafından İstiklâl harbinde Kastamonulıların ferağati nefisle nasıl çalıştıklarını ve Büyük Atamızın Kastamonuda Şapka İnkilâbının yaptıklarını selis bir ifade ile anlatmış Aziz Demircioğlu tarafından da Atatürk'ün Kastamonuda irat buyurdukları tarihi nutuktan parçalar okunmuş ve bu suretle meresime son verilmiştir.

Kastamonu'dan Gerze'ye: IX

GERZE EĞLENİYOR!..

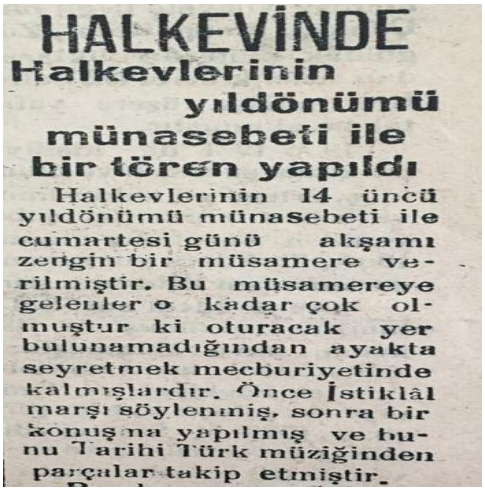
YAZN: Ali Oğuz
Kızörta Okul Müdürü

12 Temmuz 1944 sabahı, | *lerin, çok yetişgin oldu*

Resim 4.4.45.'e göre, Doğrusöz gazetesinde yayımlanan haber içeriğinde, Atatürk'ün 23 Ağustos tarihinde Kastamonu'ya geldiği günün merasimlerle kutlandığı bilgisi yer almaktadır. İhsan Ozanoğlu tarafından, İstiklal harbinde Kastamonu halkının nasıl çalıştığını ve Atatürk'ün şehirde şapka inkılâbında yaptıklarını anlattığı yer almaktadır.

Resim 4.4.46.

Halkevlerinin Yıldönümü Münasebeti İle Bir Tören Yapıldı (Anonim, 1946, s. 1).

HALKEVİNDE

Halkevlerinin yıldönümü münasebeti ile bir tören yapıldı

Halkevlerinin 14 üncü yıldönümü münasebeti ile cumartesi günü akşamı zengin bir müsamere verilmiştir. Bu müsamereye gelenler o kadar çok olmuştur ki oturacak yer bulunamadığından ayakta seyretmek mecburiyetinde kalmışlardır. Önce İstiklâl marşı söylenmiş, sonra bir konuşma yapılmış ve bunu Tarihi Türk müziğinden parçalar takip etmiştir.

Resim 4.4.46.'a göre ve Doğrusöz gazetesinde yayımlanan bu haberde, halkevlerinin 14'üncü yıldönümü nedeniyle müsamere ve tören verildiği bilgisi yer almaktadır.

Müsamerede, İstiklal marşı söylendiği, ardından konuşmaya yer verilip, Türk müziğinden parçaların yer aldığı görülmektedir. Törende ise, Yorgansız Hakkı Çavuş'un sazı ile destan çaldığı, Ozanoğlu'nun ise Halkevleri şiirini okuduğu bilgisi yer almıştır.

Resim 4.4.47.

Kadir Gecesi (Ozanoğlu, 1948, s. 3).

KADİR GECESİ

Zaman içinde zaman var ki mahz-ı nimettir ;
Fakır ve muztarip insan için g-nimettir .
Bu zümreden Kadir zaman değil inayettir ;
Usat için afiv, buğat için beraettir ;
Visale el aç-n erbab-i aşka fırsattır ;
Bilen bilir ki fuyuatı bi nihayettir .
Kadir değil ibad-i müslimine devlettir.
Sakın ki dalmayınız gaflete Kadir gecesi . .

Buyurdu Hazret-i Hak kadr için « ve ma edrâk »
Düşün de mazhar-ı tebcil-Rabbi kıl idrâk . .
Füyuza gark olur Kadirde arz, sema, eflâk .
İner Melaike mıkdar u misl-zerre-i hâk ;
Niyaz eder hudaye hepsi pür melâl, pür bâk . .
Afiv diler ki olmamız için günahtan pâk . .
Eğer olursanız ikabdan haşyetnâk
Sakın ki dalmayınız gaflete Kadir gecesi

Resim 4.4.47.'de görüldüğü gibi, İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan "Kadir Gecesi" adlı eser yer almaktadır. Dizelerinde, Kadir gecesinin sıkıntı içinde olanlar için bir ganimet, günahkârlar için bağışlanma olduğu; bu gecede gaflete kapılmadan, af dileyip günahlardan arınmak gerektiğini vurgulamıştır.

Resim 4.4.48.

Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri (Çelenligil, 1952, s. 2).

AŞIK HAKKI

Hayatı ve Eserleri

YAZAN : N. Çelenligil

Aşık Hakkı Bayraktar

ÖN SÖZ

Elimizde bulunan birçok tarihî vesikalara göre Kastamonu XV inci asırdan başlayarak XIX uncu asrın sonlarına kadar geçen uzun bir zaman içerisinde Anadolunun diğer şehirlerine nisbetle pek çok ozan ve bilgin yetiştirmiştir. Hele XVIII ve XIX uncu asırlarda Kastamonu'da yetişen Ozanların gerek kemmiyet gerekse keyfiyet bakımından başka yerlerde emsalini görebilmemize imkân yoktur. Emrah, Dertli, Miratî, Yesarî gibi ustat aşıkların bile aşk ve şiir kaynağı telâkkisile her yıl bir kâbe gibi tavaftan uzak kalamadıkları Kastamonu hakikaten aşık edebiyatının, saz ve âyinlerinin parlak bir sahnesi olarak tanınması gereken güzel bir yurt parçasıdır. Önceleri sosyal ve ekonomik yönden daha parlak bir dirim yaşatabilen bu güzel şehir esef olunur ki XX inci asrın başlangıcına doğru gerilemeğe ve hatta sönmeğe mahkûm bir durum almıştır. Bu geriliğe belli başlı bir sebep teşkil edebilecek olan coğrafî durumu diğer şehirlerimiz gibi gelişebilmesine imkân bırakmadıktan başka bir çok yaşama şartlarını uygunsuz bir şekle sokarak her yüzden olduğu kadar saz ve söz vadisinde de geri kalmasını müeddi bulunmuştur.

Resim 4.4.48.'e göre, Doğrusöz gazetesinde yayımlanan "Âşık Hakkı Hayatı ve Eserleri" adlı köşe yazısı Nasıh Çelenligil tarafından kaleme alınmıştır. Köşe yazısı kitap içeriğinden oluşmaktadır. N. Çelenligil yazısına başlamadan önce, Âşık Hakkı Bayraktar'a ait bir resim yer almaktadır. Ardından önsöz başlığı ile Kastamonu'da 15'inci yy.dan başlayarak 19'uncu yy.ın sonlarına kadar geçen sürede Anadolu'nun diğer şehirlerine göre daha çok ozan ve bilgin yetiştirildiğini söylemiştir. Kastamonu yöresini Emrah, Dertli gibi âşıkların bile aşk ve şiir kaynağı olarak gördüklerini dile getirdiği görülmektedir.

Resim 4.4.49.

Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri Aşık Hakkının Hayatı (Çelenligil, 1952, s. 2).

AŞIK HAKKI

Hayatı ve Eserleri

YAZAN : N. Çelenligil

Tefrika No : 2

Aşık Hakkının Hayatı

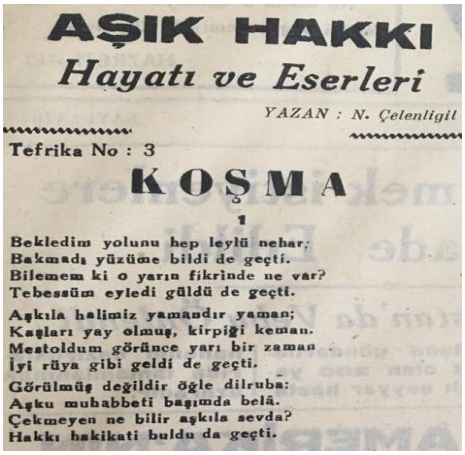
Aşık Hakkı Kastamonunun Hısar ardı semtinden Hacı-hamza mahallesinden Kasap Hüseyin Yorgansızın oğludur. 1314—1898 de Kastamonuda doğmuştur. Dört beş yaşlarında aynı semtte Ayşe hoca Mektebine verilmiş. Sekiz yaşına kadar bu mahalle mektebinde okumuştur. Babası Hüseyinin ölümüyle başlıyan fakru zaruretin sevkiyle annesinin yanında İstanbula gitmiş, çocukluğunu orada geçirmiş ve orada yetişmiştir.

Kendi ifadesine göre İstanbul Bayazıt Rüştiyesini bitirmiş ve bir müddetle İdadi Kısmında okumuştur. Memleketine dönüşünde Kastamonunun yetiştirdiği meşhur hattatlardan Hafız Mustafa Efendiden Meşk alınmıştır. Yazı, yazmak kabiliyeti hocası tarafından beğenilerek hattat denebilecek bir kudret kazanıncaya kadar yetiştirilmişse-de bu vadide ele alınacak tek bir eser verememiştir. Bazan yazıların altına kurşun kalemiyle attığı imzalar bu güo bile olur olmaz hattatın yazamıyacağı yazılardandır,

Resim 4.4.49.'da görüldüğü gibi, Doğrusöz gazetesinde Nasıh Çelenligil tarafından kaleme alınan "Âşık Hakkı Hayatı ve Eserleri" adlı yazının devamı niteliğindedir. Yazıda, Âşık Hakkı'nın Kastamonu Hisarardı semti, Hacı Hamza mahallesinde doğduğu, Kasap Hüseyin Yorgansız'ın oğlu olduğu bilgisi yer almaktadır. 8 yaşına kadar mahalle mektebinde okuduğu, babasının vefatıyla İstanbul'a giderek orada yetiştiği yazmaktadır. Memleketi olan Kastamonu'ya döndükten sonra meşhur hattat Hafız Mustafa Efendiden meşk dersleri aldığını ve yazı yazabilecek kadar güzel bir seviyeye gelmiş olsa dahi bu konuda herhangi bir eser vermediği dile getirilmiştir. Küçük yaşlarda saza başlamış fakat harp çıkmasıyla birlikte savaşa katıldığı söylenmiştir. İngilizlere esir düştükten sonra esaret hayatı onun tekrar saza merak salmasını sağlamış ve ilerleme fırsatı yakalamıştır. Esaret hayatından gazilik unvanı ile memleketine döndüğü ve istiklal harbinin başlamasıyla tekrardan savaşa katılmış ve gazilik unvanı ile tekrar memleketine geri döndüğü yer almaktadır. Birkaç memuriyet işi de dâhil olmak üzere çalışmış fakat sevmediğinden dolayı çok uzun sürmemiştir. Sazı omzunda âşıklığa başlamıştır. Çankırı'nın Ilgaz ilçesinde, Bolulu Dertli'nin çırağı Topal Figani'nin yetiştirmiş olduğu Naili'ye hizmet etmiş ve ondan izin almıştır. Yazıya göre Âşık Hakkı'nın, divan ve âşık edebiyatına uygun pek çok manzume söyleyip, yazdığı bilgisi de yer almaktadır.

Resim 4.4.50.

Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri Koşma (Çelenligil, 1952, s. 2).

AŞIK HAKKI

Hayatı ve Eserleri

YAZAN : N. Çelenligil

Tefrika No : 3

KOŞMA

1

Bekledim yolunu hep leylü nehar;
Bakmadı yüzüme bildi de geçti.
Bilemem ki o yarın fikrinde ne var?
Tebessüm eyledi güldü de geçti.

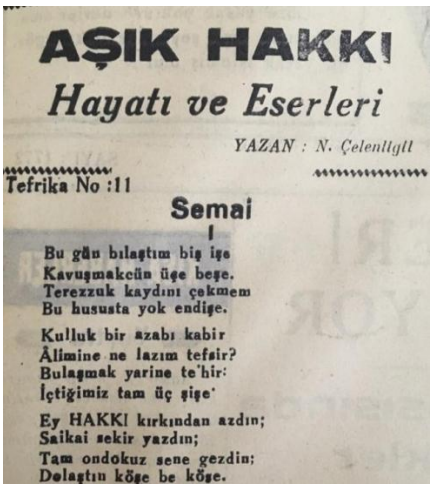
Aşkıla halimiz yamandır yaman;
Kaşları yay olmuş, kirpiği keman.
Mestoldum görünce yarı bir zaman
İyi rüya gibi geldi de geçti.

Görülmüş değildir öğle dilruba;
Aşku muhabbeti başımda belâ.
Çekmeyen ne bilir aşkıla sevda?
Hakkı hakikati buldu da geçti.

Resim 4.4.50.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, Nasıh Çelenligil tarafından kaleme alınan "Âşık Hakkı Hayatı ve Eserleri" adlı yazının devamını oluşturmaktadır. Gazetede yayımlanan Âşık Hakkı Hayatı ve Eserleri adlı kitap içeriğinden oluşan yazıda, Âşık Hakkı'ya ait bir koşma örneğine rastlanmaktadır. Âşık dizelerinde, sevgilinin vefasızlığından ve tutumlarından bahsederek, şikâyet etmektedir.

Resim 4.4.51.

Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri Semai (Çelenligil, 1952, s. 2).

AŞIK HAKKI

Hayatı ve Eserleri

YAZAN : N. Çelenligil

Tefrika No :11

Semai

I

Bu gün bulaştım biş işe
Kavuşmakcün üçe beşe.
Terezzuk kaydını çekmem
Bu hususta yok endişe.

Kulluk bir azabı kabir
Âlimine ne lazım tefsir?
Bulaşmak yarine te'hir:
İçtiğimiz tam üç şişe.

Ey HAKKI kırkından azdın;
Saikai sekir yazdın;
Tam ondokuz sene gezdin;
Dolaştın köşe be köşe.

Resim 4.4.51.'de görüldüğü gibi Nasıh Çelenligil tarafından kaleme alınan "Âşık Hakkı Hayatı ve Eserleri" adlı yazının devamı niteliğindedir. Doğrusöz gazetesi 5

Ağustos 1952 yılında kaleme alınan kitap içeriğinden oluşan yazının devamında, Âşık Hakkı'ya ait semai örneğine yer verildiği görülmektedir. Âşık bu semaide, kendi hayatının kısa bir özetini paylaşmaktadır. Kulluğun, kul olabilmenin hakkını vermek gerektiğine de değinmiştir.

Resim 4.4.52.

Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri Mâni (Çelenligil, 1952, s. 2).

AŞIK HAKKI

Hayatı ve Eserleri

YAZAN : N. Çelenligil

Tefrika No :12

Mani

I

Aman aman ülfetî, dinle sen bu sohbeti;
Hem gönüller gidâsı ihtiyarer üzleti,
Aman aman minnetî, dile haktan himeti;
Nail murat olursun eyle sa'yü gayreti.
Aman aman helvetî, arzu eyle vahdeti;
Hakkı tanı unutma hakkın olur şefkati.
Aman aman hayretî, hakka yönet aireti;
Haktan gayri kimse yok gördüklerin egreti,
Aman aman davetî, âidenin yok avdeti;
Hiç etmemek gerektir elde olan servetî.
Aman aman zilletî, âşık âşığın illeti;
Başa gelen çekilir bu da hakkın hikmeti
Aman aman hasretî, aşka derdin hasreti;
Sabredersen görürsün haktan gelen muğratı.

Methiye

I

Mülki mamur ismi meşhur her cihet abâd idi;
Söylenür Şalgamcı dilde Mehmet Ali yâdidi,
Hâtemi hakkâk denilse ehli sanar her şeyi
Hem dahi nakkaşü ressâm haylıca ustâd idi.

Hizmeti vardı umuru devlete bir çok sene
Âlimidi, arif idi, sayılı hattat idt.
Yatmadan yatağa kalpten eyledi tenki hayat
Yetmişi geçmişti yaşı HAKKI hoş bir zatidi.

Resim 4.4.52.'de görüldüğü gibi, Nasıh Çelenligil tarafından kaleme alınan "Âşık Hakkı Hayatı ve Eserleri" adlı yazının devamı niteliğindedir. Doğrusöz gazetesi 5 Ağustos 1952 yılında kaleme alınan ve kitap içeriğinden oluşan yazının devamı niteliğinde olan yazıda, Âşık Hakkı'ya ait mâni ve methiye örneğine yer verildiği görülmektedir. Mâni, dini konuda yazılmıştır. Allah'ın muradını kazanabilmek için, sabırlı olunması gerektiğinden, istek ve arzular için hakka yönelmekten bahsetmektedir. Methiyede ise, nakkaş ve resim alanlarında üstad olarak görülen Mehmet Ali isimli kişi, çeşitli yönleri bakımından övülmüştür. Halk arasında Şalgamcı lakabı ile tanındığı, devlete uzun yıllar hizmet ettiği, zarif ve sayılı hattatlardan olduğu söylenerek kişi methedilmiştir.

Resim 4.4.53.

Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri Destan Tekerleme (Çelenligil, 1952, s. 2).

AŞIK HAKKI

Hayatı ve Eserleri

YAZAN : N. Çelenligil

Tefrika No :13

Destan Tekerleme

I

Yarattın Türklüğü, denildin önder;
Yaşa Atatürküm sen binler yaşa,
Tarihte emsalin görünmez ender
Yaşa Atatürküm sen binler yaşa.

Geride kalmışken sıraya kattın,
Hayrette bıraktın, işler yarattın,
Püskürlü belâyı başlardan attın;
Yaşa Atatürküm sen binler yaşa.

Halimiz gayetle olmuştu fena;
Nur gönlünde yatsın doğuran ana.
Bağırırsın daim alkışla sana
Yaşa Atatürküm sen binler yaşa.

Resim 4.4.53.'de görüldüğü gibi Nasıh Çelenligil tarafından kaleme alınan "Âşık Hakkı Hayatı ve Eserleri" adlı yazının devamı niteliğindedir. Doğrusöz gazetesi 5 Ağustos 1952 yılında kaleme alınan kitap içeriğinden oluşan yazının devamında, Âşık Hakkı'ya ait destan tekerleme örneğine yer verildiği görülmektedir. Dizelerinde, Atatürk'ün vatanı için göstermiş olduğu gayretlerinden bahsederek, her kıtada minnet duygusunu yansıtmıştır.

Resim 4.4.54.

Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri Divan (Çelenligil, 1952, s. 2).

AŞIK HAKKI

Hayatı ve Eserleri

YAZAN : N. Çelenligil

Tefrika No :23

Divan

1

Ey vatan yolunda kıldım canımı ben de feda
Senin için çok çalıştım borcumu ettim edâ,
Yaralandım esir oldum yadellere vermedim
Hem dolaştım Avrupa, Asya ve hemde Afrika.
Davulu biz çaldık emma parsayı eller alır
Ben bilirsem hizmetimde etmedim hiç bir hata,
Herkesin çok bildiği var gayırır yardım eder
Biz gezelim sefil zerde buna razımı hüda,
Biz savaşta uğraşırken geriye HAKKI kalan
Un almış yöre satmış çoğu ölmuş ağniye

Resim 4.4.54.'de görüldüğü gibi, Nasıh Çelenligil tarafından kaleme alınan "Âşık Hakkı Hayatı ve Eserleri" adlı yazının devamı niteliğindedir. Âşık Hakkı'ya ait divan

örneğine yer verildiği görülmektedir. Âşık, vatan uğruna kendisinin de canını feda ederek canla başla çalıştığını, düşman eline düşüp esir alındığına değinmiştir. Milli mücadele yıllarını anlatan bir örnektir.

Resim 4.4.55.

Aşık Hakkı Hayatı ve Eserleri Tekerlemeler (Çelenligil, 1952, s. 2).

AŞIK HAKKI

Hayatı ve Eserleri

YAZAN : N. Çelenligil

Tefrika No :26

Ozanoğlu ile Hakkı Bayrakdar'ın hazırlanmadan, yazıp ezberlemeden bilbedahe yaptıkları bu muşaareler muhtelif zevat tarafından zabt olunmuştur. Her iki saz şairinin bilirticâl daha pek çok taşlamaları vardır.

TEKERLEMELER

1

Ozanoğlu — Hele taşlayalım bir kendimizi
Ver destan yolundan savak Hakkıya!
Atmadan şikâra kemendimizi
Güdelim biraz da savak Hakkıya!

Hakkı — Sanırsam âşığa kinin hıncın var
Taşlamak ne gerek işin gücün var.
Usta muştasına ihtiyacın var
Yok sende hakikat yamak Ozano!

Ozanoğlu — Bana dil uzatma bire arkadaş
Ezelden ustâdım eyleme savaş.
Sarpadır yolumuz gel yavaş yavaş
Dazlaklık eyleme salak Hakkıya!

Hakkı — Gözlük arkasından süzgün bakarsın
Gerçi yoldan bilir aşktan çakarsın.
Ateş olsan cürmün kadar yakarsın
Oynatma yanımda dudak Ozano!

Resim 4.4.55.'de görüldüğü gibi, Nasıh Çelenligil tarafından kaleme alınan "Âşık Hakkı Hayatı ve Eserleri" adlı yazının devamı niteliğindedir. Doğrusöz gazetesi 5 Ağustos 1952 yılında kaleme alınan ve kitap içeriğinden oluşan yazının devamı niteliğinde olan yazıda, Âşık Hakkı ve Ozanoğlu'nun doğaçlama olarak gerçekleştirdikleri taşlama örneğine yer verilmiştir. İki aşığında birbirlerini âşıklık yönünden eleştirdikleri ve zor durumda bıraktıkları görülmektedir.

Resim 4.4.56.

Halk Oyunları Seçme Müsabakasını Kırkçeşme Ekibi Kazandı (Anonim, 1954, s. 1).

Halk Oyunları Seçme Müsabakasını

Kırkçeşme Ekibi Kazandı

İstanbul'a Karma Bir Ekip Gidecek

Dün Gazi Stadında İstanbul'da yapılacak olan Halk oyunları musabakasına iştirâk edecek olan Kastamonu ekiblnin seçme musabakası yapılmıştır. 2—3 bin seyirci önünde yapılan bu musabakaya 4 ekip iştirâk etmiştir. Kur'a ile sahaya çıkışları tesbit edilen ekiplerden evvela Vakıf ekibi Millî kıyafette sahaya gelmiştir. Ekip Hakkı Bayrak-

dik ve Hüseyin Özkendirciden müteşekkildi. Üçüncü olarak Tosya ekibi alkışlar arasında sahaya geldi bu ekip saz: İsmail Naiboğlu, Mehmet Cingöz oynıyanlar Mustafa Başefe, Mehmet Kurban, Mehmet Mıkçı ve Hakkı Berberden müteşekkildi. Bu ekip Beyler Bahçesi oyunu, Çiçekdağı oyunlarını oynamışlardır. Bu ekipten Mehmet Cingöz ve Mehmet Kurban ayrıca

nı müteakip ayrıca Topal koşmayı oynamışlardır. Musabakayı müteakip 10 kişilik jurl heyeti Kırkçeşme'nin 1 Nolu ekibini birinci ilân etmiş ve bu ekip 500 lira kazanmıştır. İstanbul'a gidecek ekip te jurl tarafından şu şekilde tesbit edilmiştir.

Avrupada bulunan Davulcu Karayılan ve Zurnacı Mumtaz Arduç, Saz Hakkı Bayraktar (Yorgansız), oyuncular

Resim 4.4.56.'da görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde yayımlanan haberde, İstanbul'da yapılacak olan Halk oyunları müsabakasına gidecek olan ekip için Kastamonu Gazi Stadyumunda seçme yapılacağı bilgisi yer almaktadır. Yapılan seçmeyi Kırkçeşme ekibinin kazandığı ve bu ekipte Yorgansız Hakkı Çavuş'un da yer aldığı yazmaktadır.

Resim 4.4.57.

Millî Oyun Ekibimiz Döndü (Anonim, 1954, s. 1).

Millî Oyun Ekibimiz Döndü

Ekibimizden takdir gören Karayılan altın madalya ile, Hakkı Yorgansız 500 lira ile taltif edilmişlerdir. Tosya'lılar vaktın darlığından ve kaşıkla Konya'lıların oynamasından " Tirldine bandım ,, I oynayamadılar. Ekipler Boğazda hususi olarak gezdirilmiş ve Beylerbeyinde kendilerine bir ziyafet verilmiştir.

Eylülün 4 üncü Cumartesi günü akşamı şehrimizden hareket eden millî oyunlar ekibimiz Pazar günü öğle üzeri İstanbul'a varmış ve Haydarpaşa lisesinde misafir edilmişlerdir.

7, 8, 9 Eylül günleri ikişer defa olmak üzere prova yapmışlar ve asıl müsabaka

alan oyun grup'arına ikramiye ve madalya verilmesi uygun görülmüş, bu suretle 5—6 bin lirayı geçmiyecek olan nakdi mükafat (25000) lirayı aşmıştır.

Millî oyun ekiplerinin hemen hepsi bundan faydalanmışlardır.

Kastamonu ekibi ikinci-

yık bir sanat örneği idi.

Şimdi hatıra şu gelebilir? Tosyalılar niçin oynatılmadı?

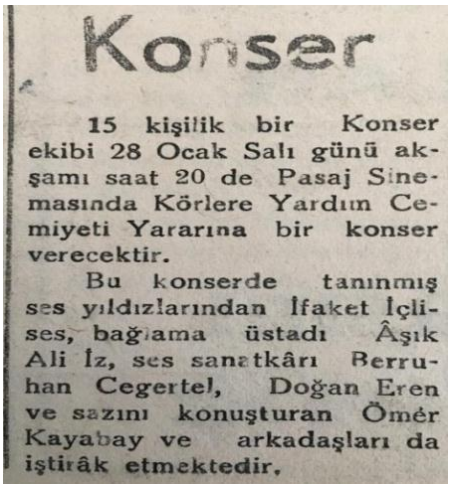
Tertip hey'eti her ekibin oynama müddetini tesbit etmiştir. Altı dakikalık bir zamanda socak Sepetcioğlu ve davul ile dolmuştur. Bundan başka Konyalılar'da kaşıkla oynadıkların-

Resim 4.4.57.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesi 1954 yılından yayımlanan haberde, 4 Eylül 1954 tarihinde İstanbul'da düzenlenen halk oyunları müsabakasına

giden Kastamonu yöresindeki Milli Oyun Ekibine, ikramiye ve madalya verildiğinin aktarıldığı görülmektedir. Ayrıca Hakkı Yorgansız'ın ekipler arasında en yaşlı sanat aşığı olması ve sazı ile takdir edilmesinden dolayı kazanılan paranın 500 lirasının kendisine verildiği bilgisi de yer almaktadır.

Resim 4.4.58.

Konser (Anonim, 1958, s. 1).

Konser

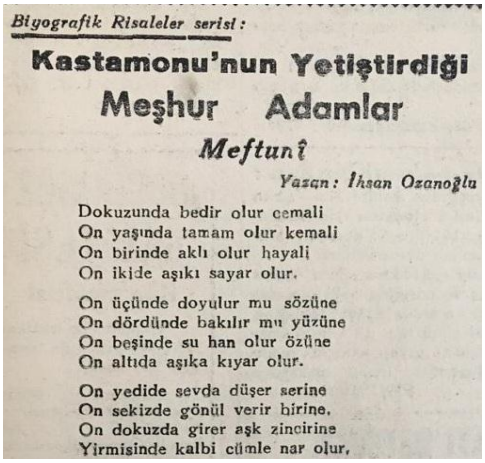
15 kişilik bir Konser ekibi 28 Ocak Salı günü akşamı saat 20 de Pasaj Sinemasında Körlere Yardım Cemiyeti Yararına bir konser verecektir.

Bu konserde tanınmış ses yıldızlarından İfaket İçlises, bağlama üstadı Âşık Ali İz, ses sanatkârı Berruhan Cegertel, Doğan Eren ve sazını konuşturan Ömer Kayabay ve arkadaşları da iştirâk etmektedir.

Resim 4.4.58.'de görüldüğü gibi yörede konser yapıldığı bilgisi vardır. Doğrusöz gazetesinde yer alan haberde, 28 Ocak 1958 tarihinde Pasaj sinemasında körlere yardım cemiyetinin yararına konser verileceği duyurulmuştur. 15 kişiden oluşan konser ekibinde bağlama üstadı Âşık Ali İz'in de yer alacağı bilgisi vardır.

Resim 4.4.59.

Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meftunî (Ozanoğlu, 1959, s. 1).

Biyografik Risaleler serisi:

Kastamonu'nun Yetiştirdiği

Meşhur Adamlar

Meftunî

Yazan: İhsan Ozanoğlu

Dokuzunda bedir olur cemali
On yaşında tamam olur kemali
On birinde aklı olur hayali
On ikide aşıkı sayar olur.

On üçünde doyulur mu sözüne
On dördünde bakılır mı yüzüne
On beşinde su han olur özüne
On altıda aşıka kıyar olur.

On yedide sevda düşer serine
On sekizde gönül verir birine.
On dokuzda girer aşk zincirine
Yirmisinde kalbi cümle nar olur.

Resim 4.4.59.'da görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde Biyografik Risaleler serisinden "Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meftuni" adlı yazı yer almaktadır. Bu yazı, İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınmıştır. Yazısında, Meftuni'ye ait bir eser yer almaktadır. Eserde, her yaşta farklı fiziksel özellikler ve duyguların yaşandığını aktarmıştır.

Resim 4.4.60.

Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Medhî (Ozanoğlu, 1959, s. 1).

Biyografik Risaleler serisi:

Kastamonu'nun Yetiştirdiği

Meşhur Adamlar

M e d h î

Yazan: İhsan Ozanoğlu

Kastamonu'lu İshak Zade Aşık Fevzi'nin Fusûl—i âşıkan adlı antolojisinde beyan ettiğine göre — ki beldemiz şuarasındandır denilmektedir — Medhî, Kastamonu'nun yetiştirdiği kuvvetli ve kültürlü saz şairlerindendir.

Esasen şairin eserlerinden Kastamonu'lu olduğu sarahatle anlaşılmaktadır. Yalnız doğum ve ölüm tarihleri şimdilik tesbit ddilememiştir.

Medhî'den iki koşma, mühim ve orijinal bir seyahat destanı alıyoruz:

K o ş m a

(Techis)

Andelibdir yarim güzel okurdu
Ben de güş etmeğe varsam o yana
Hiç görmeden kuzucağım o kurd'u
Aziz vücudunu koymuş o yana

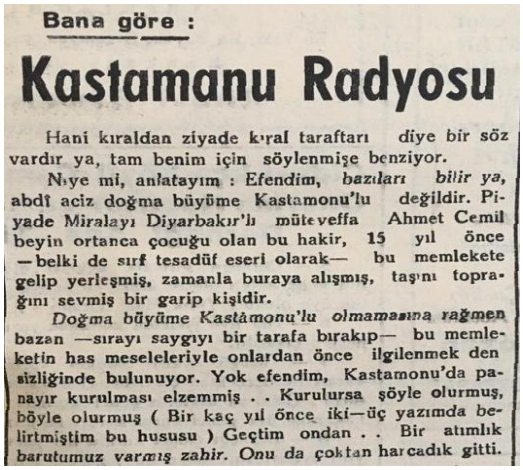
Gösterdim hâkkâke bu bir tazedir
Yeklendi şimdi bak derdim tazedir.
Yakan beni beğendiğim tazedir
Demez güzel zerre kadar o yana . .

Resim 4.4.60.'da görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesinde, Biyografik Risaleler serisinden "Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Medhi" adlı yazı yer

almaktadır. İhsan Ozanoğlu yazısında, Kastamonulu İshak Âşık Fevzi'nin Fusûl-i aşikâr antolojisindeki yazısına göre Medhi'nin Kastamonu'nun yetiştirdiği kültürlü bir saz şairi olduğunu dile getirmiştir. Medhi'nin Kastamonulu olduğunu eserlerinden de anlaşıldığını fakat doğum ve ölüm yılları hakkında bilgilerin tespit edilemediğini dile getirmektedir. Yazısına, Medhî'ye ait Koşma türünden bir eser örnek vererek devam etmiştir. Koşma örneğinde, genç bir kızın kendisine aşk acısı yaşattığını ve onu görme hayalini aktardığı görülmektedir.

Resim 4.4.61.

Kastamonu Radyosu (Özel, 1959, s. 1).

Bana göre :

Kastamanu Radyosu

Hani kıraldan ziyade kıral taraftarı diye bir söz vardır ya, tam benim için söylenmişe benziyor.

Niye mi, anlatayım : Efendim, bazıları bilir ya, abdî aciz doğma büyüme Kastamonu'lu değildir. Piyade Miralayı Diyarbakır'lı müteveffa Ahmet Cemil beyin ortanca çocuğu olan bu hakir, 15 yıl önce —belki de sırf tesadüf eseri olarak— bu memlekete gelip yerleşmiş, zamanla buraya alışmış, taşını toprağını sevmiş bir garip kişidir.

Doğma büyüme Kastamonu'lu olmamasına rağmen bazan —sırayı saygıyı bir tarafa bırakıp— bu memleketin has meseleleriyle onlardan önce ilgilenmek densizliğinde bulunuyor. Yok efendim, Kastamonu'da panayır kurulması elzemmiş . . Kurulursa şöyle olurmuş, böyle olurmuş (Bir kaç yıl önce iki—üç yazımda belirtmiştim bu hususu) Geçtim ondan . . Bir atımlık barutumuz varmış zahir. Onu da çoktan harcadık gitti.

Resim 4.4.61.'de görülen köşe yazısı, Doğrusöz gazetesinde Siyami Özel tarafından kaleme alınmıştır. Yazısında, yurdun dört bir köşesinde mahalli radyo istasyon tesislerinin kurulmaya başlandığını, Kastamonu'da da kurulmasının güzel olacağını dile getirmiştir. Hatta yazısında eve yorgun bir şekilde gidip açılan radyo'da Ozanoğlu, Yorgansız Hakkı'nın şiirler okuduğunun ne kadar güzel olacağını dile getirmiştir.

Resim 4.4.62.

Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meydanî (Ozanoğlu, 1960, s. 1).

Kastamonu'nun Yetiştirdiği

Meşhur Adamlar

MEYDANÎ

Yazan: İhsan Ozanoğlu

Meydanî'den ilk defa Talat Mümtaz Yaman bahsetti : Halk bilgisi : c. I, sa : 9. Bu yazıya müsteniden Nihad Özün, şairi bahis konusu yaptı :

Metinlerle muasır Türk Ed. Tarihi.

Bunlardan başka tarafımdan Yeni Görüş, Ecevit ve yıldızlar gibi muhtelif yerlerde Meydanî hakkında çeşitli yazılar neşr olundu. Fakat Meydanî'nin hayatı ve eserleri hakkında bir risale veya kitap yayınlanmadı. Halbuki Aşık Meydanî, bir kaç cild yazılabilecek kemmiyet ve keyfiyette eser bırakmış en kuvvetli saz şairlerimizden biridir. Aynı zamanda büyük bir şöhret yapmış olan bu değerli şairin biz de ancak basit bir biyografisi çizebilecegiz. Bütün cepheleri ve eserleri ile Meydanî'yi tanıtacak bir eser yayınlayabilecek malî imkânlara sahip değiliz.

Meydanî hakkında büyük hacimde bir kitap vücuda getirebilecek say da malzeme sahibiz. Arşivimizdeki notlar, şairin hayatını ve eserlerini en hurde teferruatına kadar incelemeğe imkân verecek durumdadır. Nasıh Çelenligil'in hususî kütüphanesi de bu bakımdan zengindir.

Resim 4.4.62.'de görüldüğü gibi, Doğrusöz gazetesi 1960 yılında İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan köşe yazısı, Biyografik risaleler serisinden "Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meydanî" ile ilgilidir. Yazısında, Meydanî'den ilk defa Talat Mümtaz Yaman'ın bahsettiğini, onun ardında ise Nihad Öz ve birkaç yerde daha hakkında yazıların yazıldığını dile getirmiştir. Fakat Meydanî'nin hayatı ve eserleri hakkında herhangi bir kitap yazılmadığını söylemiştir. Aslında arşiv notları, Nasıh Çelengil'in özel kütüphanesi, Meydanî'nin torunu Komiser Hikmet ve diğer torunu Mümin Meydanî'nin, Meydanî hakkında bir şey yazabilecek kadar bilgiye sahip olduğunu söylemektedir.

Resim 4.4.63.

Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meydanî (Ozanoğlu, 1960, s. 1).

Biyografik Risaleler Serisi :

Kastamonu'nun Yetiştirdiği

Meşhur Adamlar

MEYDANÎ

Yazan: İhsan Ozanoğlu

Meydanî'nin kısaca biyoğrafisi şudur :

Meydanî, Kastamonu İbnineccar mahallesinde 1230 (1345) senesinde doğmuştur. Adı Hüseyin, babası İsmail onun babası Kara Şeyhtir.

Meydanî'nin iki oğlu olmuştur :

İsmail, Mehmet Ali . . Mehmet Ali'nin oğulları Nahid, Mümin ve Hikmet'tir.

Nahit şair ve müsikişinastı. Büyük ve romantik bir aşk neticesi meczûp ve helâk oldu.

Mümin 1953 de öldürüldü.

Hikmet Emniyet Komiserlerindendir ; musikiye vakıftır.

Aşık Hüseyin Meydanî medrese tahsilinden sonra aşık meclislerine iştirak etmiş ve Emrah'tan feyz almıştır. Kastamonu'lu İshak Zade Aşık Fevzi, Fusul—i aşıkanında bir manzumenin serlevhasını şöyle nakş etmiştir.

« Şair—i meşhur Erzurum'lu Emrah'ın çıraklarından ve beldemiz saz şairlerinden Yekçeşm Meydanî baba merhurumundur. »

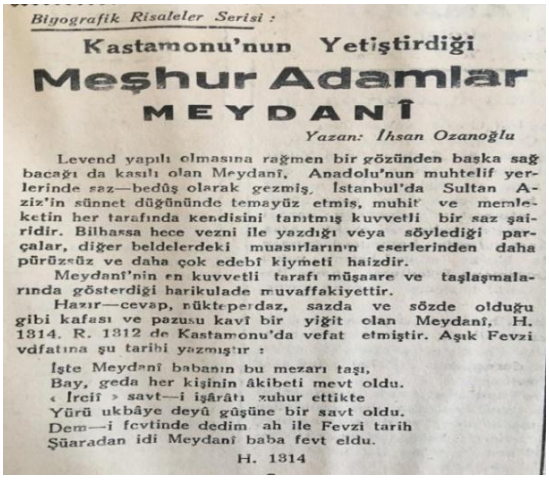
Fevzi, diğer bir başlıkta şöyle demektedir :

« Bu dahi çöğür şairlerinden nükteperver Aşık Meydanî babanın senk—i mezarına . . »

Resim 4.4.63.'de görülen köşe yazısı, Doğrusöz gazetesinde İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan, Biyografik risaleler serisinden "Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meydanî" adlı yazının devamı niteliğindedir. Yazıda, Meydanî'nin kısa biyografisi verilmiştir. Kastamonu İbnineccar mahallesinde 1230 yılında doğduğundan, asıl adının Hüseyin olduğundan, dünyaya 2 evlat getirdiğinden ve medrese eğitiminden sonra âşık meclislerine katılıp, Erzurumlu Emrah'tan etkilendiği bilgisi yer almaktadır.

Resim 4.4.64.

Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meydanî (Ozanoğlu, 1960, s. 1).

Biyografik Risaleler Serisi :

Kastamonu'nun Yetiştirdiği

Meşhur Adamlar

MEYDANÎ

Yazan: İhsan Ozanoğlu

Levend yapılı olmasına rağmen bir gözünden başka sağ bacağı da kasılı olan Meydanî, Anadolu'nun muhtelif yerlerinde saz—bedûş olarak gezmiş, İstanbul'da Sultan Aziz'in sünnet düğününde temayüz etmiş, muhit ve memleketin her tarafında kendisini tanıtmış kuvvetli bir saz şairidir. Bilhassa hece vezni ile yazdığı veya söylediği parçalar, diğer beldelerdeki muasırlarının eserlerinden daha pürüzsüz ve daha çok edebî kiymeti haizdir.

Meydanî'nin en kuvvetli tarafı müşaare ve taşlaşmalarında gösterdiği harikulade muvaffakiyettir.

Hazır—cevap, nükteperdaz, sazda ve sözde olduğu gibi kafası ve pazusu kavî bir yiğit olan Meydanî, H. 1314. R. 1312 de Kastamonu'da vefat etmiştir. Aşık Fevzi vdfatına şu tarihi yazmıştır :

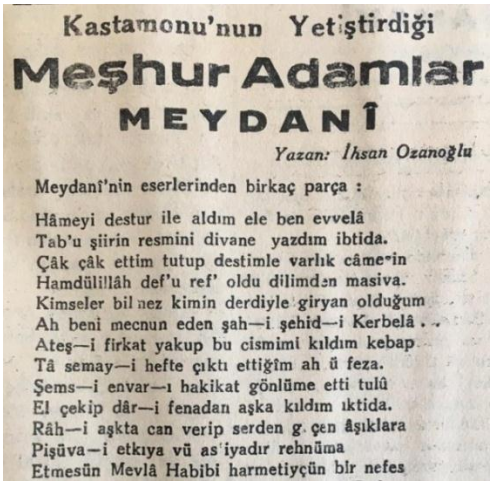
İşte Meydanî babanın bu mezarı taşı,
Bay, geda her kişinin âkibeti mevt oldu.
« İrciî » savt—i işârâtı zuhur ettikte
Yürü ukbâye deyû güşüne bir savt oldu.
Dem—i fevtinde dedim ah ile Fevzi tarih
Şüaradan idi Meydanî baba fevt eldu.

H. 1314

Resim 4.4.64.'de yer alan köşe yazısı, Doğrusöz gazetesinde İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan, Biyografik risaleler serisinden "Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meydanî"nin devamı niteliğindedir. Meydâni'nin, elinde sazı ile Anadolu'daki bölgeleri gezdiğini, Abdülaziz'in sünnet düğününe katıldığını ve kendisini bu şekilde tanıtan bir saz şairi olduğunu dile getirmiştir. Hece vezni ile yazıp, söylediği parçaların diğer belde ve aynı yüzyıl içinde yaşayanlardan daha edebi ve kıymetli olduğunu söylemiştir. Meydanî'nin taşlamalarda göstermiş olduğu hazır cevapları ile çok başarılı olduğunu da söylemiştir. Yazısına, Meydanî'nin Kastamonu'da vefat ettiğini ve Âşık Fevzi'nin, Meydanî'nin vefatına dair mezar taşına yazdırdığı yazıyı okuyuculara aktararak bitirdiği görülmektedir.

Resim 4.4.65.

Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meydanî (Ozanoğlu, 1960, s. 1).

Kastamonu'nun Yetiştirdiği

Meşhur Adamlar

MEYDANÎ

Yazan: İhsan Ozanoğlu

Meydanî'nin eserlerinden birkaç parça :

Hâmeyi destur ile aldım ele ben evvelâ
Tab'u şiirin resmini divane yazdım ibtida.
Çâk çâk ettim tutup destimle varlık câme-in
Hamdülillâh def'u ref' oldu dilimden masiva.
Kimseler bilmez kimin derdiyle giryan olduğum
Ah beni mecnun eden şah—i şehid—i Kerbelâ . .
Ateş—i firkat yakup bu cismimi kıldım kebap
Tâ semay—i hefte çıktı ettiğim ah ü feza.
Şems—i envar—ı hakikat gönlüme etti tulû
El çekip dâr—i fenadan aşka kıldım ıktida.
Râh—i aşkta can verip serden geçen âşıklara
Pişûva—i etkıya vü asiyadır rehnüma
Etmesün Mevlâ Habibi harmetiyçün bir nefes

Resim 4.4.65.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesi 1960 yılında İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan köşe yazısı, Biyografik risaleler serisinden "Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Meydanî"nin devamı niteliğindedir. Bu yazıda Ozanoğlu, Meydanî'nin eserlerinden okurlara birkaç parça örnekler sunmuştur. Okuyucuya aktarmış olduğu eserde, Kerbela hadisesinden duyulan üzüntüyü dile getirmiş ve kendisinin de bu olay üzerine büyük üzüntü yaşadığı görülmektedir.

Resim 4.4.66.

Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Aşık Kemali (Ozanoğlu, 1961, s. 1).

Bibliyografik Risaleler Serisi

Kastamonu'nun Yetiştirdiği

Meşhur Adamlar

AŞIK KEMALİ

Yazan: İhsan Ozanoğlu

Aşık Kemali, Kastamonu Kalesinde 1234 (1821) senesinde doğmuştur. Babası Cebrail mahallesinden Mantaroğlu Bakırcı İbrahimdir. Anası Kuzyaka'nın Hamal köyünden Burhan beyin kız dır.

Kemali'nin asıl adı Mustafa'dır. Aşık meclislerine ilk defa Aşık Mustafa namını taşıyarak iştirâk etmiştir. Emrah Kastamonu'ya gelip mecliste Aşık Mustafa'yı dinleyip takdir ettikten sonra — Saz da Kemâl de, söz de Kemâl de.. demiş ve Aşık Mustafa'ya Kemali mahlasını vermiştir.

Kendi, Molla Cani'ye (Fevaid uz—Ziyaiyeye) ve kadar ders görmüş ve genç yaşta saz şairliğine başlamıştır. İsparta'lı Seydî, Bolu'lu Derdli, Erzurum'lu Emrah ve Batum'lu Yesari'den istifade etmiştir.

Kemali, Tarih ve Edebiyata müteallik pek çok eser okumuş, tomar tomar cönkler yazmış ve bu mecmuaların hepsini de ezber etmiştir. Nazım lisanını tabiî bir ifade vasıtası haline getiren Kemali, sazına da aynı hakimiyeti temin etmiştir.

Kemali'nin mızrab tekniği ve üslûbu oğlu sazda ve Aşık tarzında üstadım Aşık Hasan'dan bana intikal etmiş ve gerek Ankara Devlet Konservatuarındaki plâklarımdan, gerek bizzat yaptığım neşriyattan ve gerekse talebemden Kemali'nin tavrı ve tazenesi bugün memleketin her tarafına yayılmış olmaktadır.

Resim 4.4.66.'da görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesi 1961 yılında İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan köşe yazısı, Bibliyografik Risaleler serisinden "Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Âşık Kemali" ile ilgilidir. Yazısında, Âşık Kemali'nin 1234 yılında Kastamonu kalesinde doğduğundan, babası ve annesinden bahsetmiştir. Asıl adının Mustafa olduğunu, âşık meclislerinde âşık Mustafa adı ile katılıp, Emrah'ın Kastamonu'ya gelip, âşık meclisinde Mustafa'yı dinledikten sonra, saz da Kemal'de söz de Kemal'de diyerek Kemâli mahlasını verdiğini söylemiştir. Genç yaşta saz şairliğine başladığını ve Ispartalı Seydi, Bolulu Derdli, Erzurumlu Emrah, Batumlu Yesari'den yararlanan bir halk şairi olduğunu söylemiştir. Âşık Kemali'nin çok sayıda eser okuduğunu, sazındaki hâkimiyetinden de bahsetmiştir. Ozanoğlu yazısında, Kemali'nin mızrap tekniğinin ve üslubunun, oğlu Âşık Hasan'dan kendisine geçtiğini de söylemiştir. Bu bilgiler kapsamında yazısında Âşık Kemali'nin hayatına değindiği görülmektedir.

Resim 4.4.67.

Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Aşık Kemali (Ozanoğlu, 1961, s. 1).

Kastamonu'nun Yetiştirdiği

Meşhur Adamlar

AŞIK KEMALİ

Yazan: İhsan Ozanoğlu

Aşık Kemali, 15 Mart 1807 (H. 1309) senesi Kastamonu'da vefat etmiş, Sadık Paşa ile aynı vakitte namazı kılınmış ve Kırkçeşme kabristanına defn olunmuştur. Çıraklarından Aşık Fevzi, şairin vefatına şu tarihi düşürmüştür :

Bir ârif—i edîbin ömrü zevali buldu,
İlân—ı mevt eyleyüp âhir o hali buldu.
Hünkâr Hacı Bektaşın hass—ı müridi idi
Serçeşme—i Rizadan feyz—ı zülâli buldu,
Bu şair—i sühansaz el—fakru fahrî sırrın
Vird—i zeban ederdi nakd—i visali buldu.
Tarih—i irtihalin yazdı muhibbi Fevzi
Hak dost deyüp Allahı Aşık Kemali buldu.

H. 1809

Aşık Kemalinin hayatı, şiirleri ve hatıraları hakkında bu namda yayınlıyacağım eserde daha geniş malûmat bulunacaktır. Bu risaleye şairin bir iki manzumesini derc etmekle yeterleniyorum .

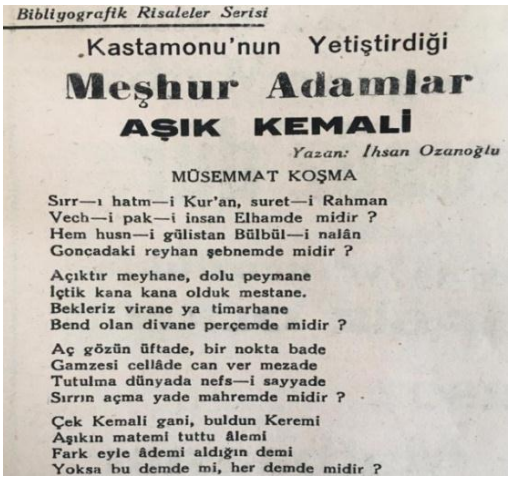
MUSANNA' GAZEL

Saklamış ehl—i marifler dil—i iskâne kân
Kân ı âdemdir bu ilmin okuyup furkan'e kan,
Kanmaya atşan—ı dil çekmektedir çok arzu
Arzu eyler hemişe lebleri mercane can.
Can feda kıldın ise şah—i şehidin aşkına
Aşk ile sen de donandır seyf ile kalkane kan.

Resim 4.4.67.'de görüldüğü gibi Doğrusöz gazetesi 1961 yılında İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınan köşe yazısı, Bibliyografik Risaleler serisinden "Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Âşık Kemali" adlı yazının devamı niteliğindedir. Yazısında, Âşık Kemali'nin 1807 yılında Kastamonu'da vefat ettiğini ve çıraklarından olan Âşık Fevzi'nin, şairin vefatına ilişkin düşürdüğü tarihe yer vermiştir. Kemali'nin Hacı Bektaş'ın müridi ve halk dostu olduğundan da bahsetmektedir. Âşık Kemaliye ait "Musanna Gazel" adlı manzumesine yazının sonunda yer vermiştir. Manzumede, helal ile haramı dini unsurlara vurgu yaparak aktarmış, ilmin önemine de değinmiştir.

Resim 4.4.68.

Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Aşık Kemali (Ozanoğlu, 1961, s. 1).

Bibliyografik Risaleler Serisi

Kastamonu'nun Yetiştirdiği

Meşhur Adamlar

AŞIK KEMALİ

Yazan: İhsan Ozanoğlu

MÜSEMMAT KOŞMA

Sırr—ı hatm—i Kur'an, suret—i Rahman
Vech—i pak—i insan Elhamde midir ?
Hem husn—i gülistan Bülbül—i nalân
Goncadaki reyhan şebnemde midir ?

Açıktır meyhane, dolu peymane
İçtik kana kana olduk mestane.
Bekleriz virane ya timarhane
Bend olan divane perçemde midir ?

Aç gözün üftade, bir nokta bade
Gamzesi cellâde can ver mezade
Tutulma dünyada nefs—i sayyade
Sırrın açma yade mahremde midir ?

Çek Kemali gani, buldun Keremi
Aşıkın matemi tuttu âlemi
Fark eyle âdemi aldığın demi
Yoksa bu demde mi, her demde midir ?

Resim 4.4.68.'de görülen köşe yazısı, İhsan Ozanoğlu'nun Bibliyografik Risaleler serisinden "Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar Âşık Kemali" adlı yazının devamını oluşturmaktadır. 10 Şubat tarihinde Kemali'ye ait Musanna Gazel'i okuyuculara aktardıktan sonra "Müsemmat Koşma" türünden bir örnek ile yazısını sonlandırmıştır. Eser incelendiğinde, dini yönlerin konu alındığı görülmektedir. Yaşanılan dünyada gördüklerimizle yetinip, nefsine aldanmadan hak yolunda ilerlemeyi öğütlemiştir.

Resim 4.4.69.

Âşık Veysel Hasta (Anonim, 1962, s. 1).

AŞIK VEYSEL HASTA

Yaşayan en büyük halk şairimiz Âşık Veysel Şatıroğlu ağır hasta olarak Şarkışlanın Sivralan köyündeki evinden Sivas Numune Hastahanesine kaldırılmıştır. Doktorların yakın ilgisi ile durumu düzelmeğe başlayan şairin hastalık haberi hayranları arasında büyük üzüntü yaratmıştır.

Resim 4.4.69.'da yer alan habere göre, Halk şairi Âşık Veysel'in hastalandığı ve Şarkışla Sivralan köyünden, Sivas Numune hastanesine kaldırıldığı bilgisi yer

almaktadır. Hastalık haberinin hayranları tarafından büyük üzüntü ile karşılandığına da değinilmiştir.

Resim 4.4.70.

Yorgansız Hakkı Bayraktar Vefat Etti (Anonim, 1964, s. 1).

Yorgansız Hakkı Bayraktar Vefat Etti

Teessürle öğrendiğimize göre tanınmış saz ve söz ustadı Yorgansız Hakkı namı ile maruf Hakkı Bayraktar dün vefat etmiştir.

İrticalen söylediği şiirler ve sazına hakimiyeti ile tanınan sanatının son ustalarından olan merhum kılık ve kıyafetindeki eski Türk tarzını hiç bir zaman değiştirmemiştir. İdadi Tahsili olan ve orta şarkı da gezmiş olan merhum mütevazi, hürmetkâr ve tam osmanlı efendisi idi. Ölümü ile memleketimizin değerli bir evladı daha edebiyete intikal etmiştir. Merhuma Tanrıdan rahmet kederli ailesine baş sağlığı dileriz.

Resim 4.4.70.'de görüldüğü gibi, yörenin tanınmış saz ve söz şairlerinden olan Yorgansız Hakkı'nın vefat ettiğine dair bilgi verilen haber yer almaktadır. Haberin içeriğinde, sanatında usta olan Yorgansız'ın kılık ve kıyafeti ile yaşamı boyunca eski Türk tarzından hiçbir zaman vazgeçmediği yer almış, kendisine rahmet, ailesine ise başsağlığı dilediği görülmüştür.

Resim 4.4.71.

Şapka Devriminin 40. Yılı Törenlerle Kutlanıyor (Anonim, 1965, s. 1- 2).

Şapka Devriminin 40. Yılı Törenlerle Kutlanıyor

Kastamonu, Tarihinin Müstesna Günlerini yaşıyor. Kortej yarın ineboluda

Atatürk'ün Şapka Devrimi dolayısiyle Kastamonuya gelişinin 40. yıldönümü dolayısiyle dün şehrimizde muhteşem törenler ve folklor gösterileri yapılmıştır.

Saat tam 10 da kaleden atılan ilk top atışı ile Atatürk'ün Olukbaşında temsili olarak karşılanışı ile başlayan proğram kortejin kesilen kurbanlar ve folklor ekiplerinin milli oyun ekiplerinin gösterileri arasında şehre doğru ilerlemesi ile devam etmiştir. Bu sırada bir jet filosu merasime havadan iştirak ediyor, Atatürk caddesi üzerindeki evlerin balkon ve bahçelerinden Ata'nın sembolünü havi otonun içine kadınlar ve çocuklar tarafından çiçek buketleri atılıyordu. Müze binası önündeki törende Valimiz Necdet Yalçın günün manâ ve önemini belirten bir konuşma yapmış, Aziz Demircioğlu Atatürk'ün Şehrimizdeki Nutkunu okumuştur. Müteakiben Cumhuriyet alanına gelinmiş burada Silahlı Kuvvetler adına yapılan konuşmalardan

(Devamı 2. ci de)

Kastamonuyu Tanıyalım Sergisi Açıldı

Mimarlar Odası tarafından düzenlenen "Kastamonu'yu Tanıyalım„ fotoğraf sergisi dün Plevne Caddesindeki Sarıoğlu Apartmanının alt katında açılmıştır. Ziyaret serbest

S. Yiğittop da Öldü

Taşköprü yolunda vu kubulan ve Orhan Can sun isimli genç bir S Teknisyeninin ölümü il sonuçlanan trafik kazası da ağır şekilde yaralan mış olan Bayındırlık Mü dürlüğü köy içmesuyu te nisyeni Sıddık Yiğittop'd komadan kurtulamayara ölmüştür.

Diğer yaralı, şof Faik Kethüda'nın sıh durumu iyiye doğru gi

Resim 4.4.71.'de görülen ve Doğrusöz gazetesinde yayımlanan habere göre, Atatürk'ün Şapka devriminde Kastamonu'ya gelişinin 40. yılı dolayısıyla şehirde tören ve folklor gösterileri yapıldığı bilgisi yer almaktadır. Haberin devamında ise, gece halk eğitim merkezinde, halk evi temsil kolu tarafından düzenlenen programın yer aldığı görülmektedir. Programda, piyeslerin oynandığı ve ardından Âşık Dursun Ceylani ile Ali İzzet'in sazlı ve sözlü olarak dinleyicilere güzel zamanlar yaşattıklarını aktarmaktadır.

Resim 4.4.72.

Büyük Törenden İzlenimler (Özdemir, 1965, s. 1).

Çağrı:

Büyük Törenden İzlenimler

Kastamonu dün tarihi günlerinden birini daha yaşadı. Halk sabahın erken saatlerinde Oluk başına doğru akmağa başlamıştı.

Kurtarıcı Atatürk'ün Kastamonu'ya gelişinin kırkıncı yıldönümü kutlanaktı. Şehir baştanbaşa bayraklarla donatılmış, taklar yapılmıştı. Bu tarihi şehir canlanmış, şahlanmıştı.

Saat tam onda, Bundan kırk yıl önceki gibi Atatürk şehrin dışında karşılandı. Önde tarihi kıyafetleri ile efeler yürüyordu. Sonra, devrimci Atatürk'ün sembolünü taşıyan araba, bu sırada jet filosu gökyüzünü inletiyordu.

Başta Valimiz olmak üzere, Senatörler, milletvekilleri, askeri ve mülki erkân ve halk yürüyordu. Olukbaşında içten gelen heyecanla devrimci Atatürk karşılandı. Bir mini mini hoş geldiniz söylevi verdi. Ünlü davulcularımızın karşılama havaları ve oyunları ile yürüyüşe devam edildi:

Resim 4.4.72.'e göre, Şapka Devrimi'nin 40. Yıldönümü münasebetiyle düzenlenen programdan bahsedilmiştir. Numan Özdemir yazısında, Çorum, Artvin, Kastamonu ve Kurşunlu gibi illerdeki folklor ekiplerinin coşkuyla izlendiğini dile getirmiştir. Ayrıca, halk âşıklarından Dursun Ceylâni ve Ali İzzet Özkan'ın, kendilerine has üslupları ile şiirler söylediklerini, sazları ile birlikte türkü de söylediklerini dile getirmiştir.

Resim 4.4.73.

Ziya Demircioğlu (Ozanoğlu, 1974, s. 1).

Ziya Demircioğlu

—Ölümüne tarih—

Bir ayn-ı irfân idi Ziya Demircioğlu;
Heyhat bir cihan idi Ziya Demircioğlu..
Timsal-i asaletti; makes-i necabetti;
Sahib-i dirayetti Ziya Demircioğlu..
Hafız-ı metn-i Kur'an; yoktu zatına akran;
Mazhar-ı lutf-i yezdan Ziya Demircioğlu..
Kaleminde bedâyi; muallim-i sanayi;
Gerçekte büyük zayi Ziya Demircioğlu..
Düşmez idi hilâfa; bürünmezdi gılafa;
Müderris-i Hilâfa Ziya Demircioğlu..
Vardır nice âsârı; makalatı eş'arı;
Ahlafa bergüzarı Ziya Demircioğlu..
Fesahatin timsali; saygı değer her hali;
İnsanlığın kemali Ziya Demircioğlu..
Kıldı Ozanı mahzun; iftirakı dün ü gün;
Makarrı cennet olsun Ziya Demircioğlu...

1 9 7 0

İhsan Ozanoğlu

Resim 4.4.73.'de görüldüğü gibi Ozanoğlu yazısını, gazetenin eski sahibi Merhum Ziya Demircioğlu'nun vefatının 4. yılına dair kaleme almıştır. Demircioğlu'nun kültürlü, bilgili, saygılı ve davranışları ile herkese örnek teşkil etmiş bir kişi olduğuna vurgu yaparak, ölümüne duymuş olduğu üzüntüyü de dile getirdiği görülmektedir.

5. TARTIŞMA

Araştırma bulgularına göre, İhsan Ozanoğlu'na ait "Saz" adlı şiirde, duygularını dile getirebilmek için kullandığı en yegâne araç olarak sazını gördüğü ve kendisine söz söyleme kudretini verdiği görülmektedir. Bu bulgu, Türkiye'de Değer (2020) tarafından yürütülen Ozanoğlu'nun eserlerinin halk bilimlerine katkısını ölçen çalışma ile benzerlik göstermektedir. Tutkun (2021) tarafından yürütülen Kastamonu yöresindeki âşıkların şiirlerini tasavvufi yönden inceleyen çalışmada ise farklılıklar görülmektedir. Çalışmasında, "saz"ın çekilen dertleri anlatan bir yol olarak kullanıldığını ve çalgı aletinin şeytan işi olarak yorumlandığını dile getirdiği görülmektedir.

Araştırma bulgularına göre, İhsan Ozanoğlu'na ait "Atatürk Devrimi, Hava Kurumu için, 23 Nisan, 30 Ağustos" adlı şiirlerinde, Türklük ve milli mücadele ruhunun vurgulandığı görülmektedir. Bu bulgu Değer (2020), tarafından yürütülen çalışma ile benzerlik göstermektedir.

Araştırma bulgularına göre, İhsan Ozanoğlu'na ait "Geçmez ve Hatıralar" adlı şiirlerinde, sevgi temasının işlendiği görülmektedir. Bu bulgu Değer (2020), tarafından yürütülen çalışma ile benzerlik göstermektedir. Araştırma kapsamında, elde edilen bazı bulguların yapılan diğer çalışmalar ile benzerlik göstermesinden dolayı, İhsan Ozanoğlu'na ait eserlerin çoğunluğun da sevgi teması işlenmiştir.

Literatür incelendiğinde ise, Kastamonu âşıklıkları ile ilgili çalışmaların yer aldığı görülmektedir. Şenel (1992) yapmış olduğu "Kastamonu Yöresi Âşık Musikisi Tür Ve Biçimleri" adlı sanatta yeterlilik çalışmasında, yörede bulunan âşıklık geleneği fasıllarındaki türleri ve özellikleri tespit ederek, Kastamonu yöresinde kullanılan türlerin, özel kalıplardaki ezgilerden oluştuğunu ve yöresel ağız kullanımlarının yaygın olarak kullanıldığını saptamıştır. Tan (2015) "Kastamonulu Âşık Kemali ve Bibliyografisi" adlı makalesinde, Kemali hakkında yapılan yayınları saptamıştır. Yakuoğlu (2009), "Âşık İhsan Ozanoğlu ve Eserleri" üzerine yapmış olduğu çalışmasında, ona ait eserleri konularına göre sınıflandırmış, İhsan Ozanoğlu ile ilgili

çalışmalara yer vermiş ve yapılan çalışmaların yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çekin (2016), "Doğrusöz Gazetesindeki Yazıları Çerçevesinde İhsan Ozanoğlu'nun Öne Çıkardığı Toplumsal Değerler" adlı bildirisinde, Ozanoğlu'nun, toplumsal gelişime yönelik yazılar yazdığını saptamıştır. Yakıcı (2003), "Türk Âşıklık Geleneği İçinde Kastamonu'nun Yeri ve Önemi" adlı makalesinde, Kastamonu'da yetişen âşıklar ve gelenek için Erzurumlu âşık Emrah ve Derdli'nin etkilerinin görüldüğünü saptamıştır. Âşıklara ait bütün dergi ve şiirlerin gün yüzüne çıkarılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Atlı (2014), "19. Yüzyılda Yaşamış Bektaşi Bir Aşık: Kastamonulu Âşık Kemali ve Yayınlanmamış Şiirleri" adlı çalışmasında, yayınlanmayan eserlerini içerik ve şekil bakımından tespit etmiştir. Şiirlerini, yoğunlukla tasavvufi olarak işlediği, hece ve aruz vezinlerini kullanarak eserler yazdığını saptamıştır. Küçükbasmacı (2014), "Cephede Savaşmış Bir Âşık olarak Yorgansız Hakkı Çavuş'un Şiirlerinde Savaş" adlı bildirisinde, şiirlerinde 1. Dünya savaşına, 2. Dünya savaşı ve Kurtuluş savaşına dair izler ve eleştiriler saptamıştır. Korkmaz (2019), "İhsan Ozanoğlu Halk Dilinden Filolojik Notlar" adlı yüksek lisans tez çalışmasında, Ozanoğlu'nun eserlerinde bulunan söz varlıkları tespit etmiştir. Yapılan araştırmalar kapsamında, yörede sürdürülen âşıklık geleneği faaliyetleri ile ilişkili çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda, yapılan çalışmanın alana katkı sağlayacağı ve özgün olduğu öngörülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kastamonu, bulunduğu konum ve tarihi zenginlikleri bünyesinde barındırmasından dolayı önemli bir yöredir. Zamanla kültür merkezi konumuna gelmesi de yörede bulunan gelenek ve kültürün canlı kalmasını sağlamıştır. Kastamonu basın yayın organları ise iletişimi sağlama konusunda önemli bir rol almıştır. Araştırma kapsamında Kastamonu yöresinde faaliyet gösteren gazetelerden Açıksöz gazetesi 9 yıl, Kastamonu gazetesi 68 yıl, Yeni Kastamonu gazetesi 12 yıl, Doğrusöz gazetesi ise 38 yıl olmak üzere incelenerek, âşıklık geleneği ile ilgili haberler, köşe yazıları, şiirler vb. gibi bulgular elde edilmiştir. Açıksöz gazetesinde 10 haber, 4 köşe yazısı ve 6 şiire rastlanmıştır. Gazetede yayımlanan haberlerin 1. sayfada yer aldığı görülürken, içerikleri genel olarak farklı yörelerden âşıkların katılımıyla gerçekleşen şenliklerin yapıldığına dairdir. Ayrıca atışma, taşlama, güzelleme dallarından örnekleri konserlerde dinleyicilere sundukları da görülmüştür. Âşıklık geleneğini sürdürmek, gelecek nesillere aktarmak ve halk şairlerinin şiirlerinin toplanıp bir kitap haline getirmek amacıyla ödüllü yarışmalarında yapıldığı görülmüştür. Köşe yazarlarının, yörede gelenekle ilgili faaliyetlerin sıklığının artırılması gerektiğine vurgu yapan yazıları karşımıza çıkmaktadır. Yörenin folklor mirasını terk etmeye başladığından ve geçmişte var olan musiki cemiyetinin günümüzde yokluğunun arandığını büyük üzüntü ile ifade ettikleri de gözlemlenmiştir. Ayrıca gazetede Develili Âşık Ali Çatak, Şanlıurfalı Âşık Mehmet Batur, Eskişehirli Âşık Nurşah Bacı ve Fermani'ye ait şiirler yer almaktadır. Develili Âşık Ali Çatak, Şanlıurfalı Âşık Mehmet Batur, Eskişehirli Âşık Nurşah Bacı'nın şiirlerinde, Kastamonu'nun tarihi dokusu, cami, türbesi ve milli mücadele yıllarını aktardıkları ve Kastamonu sevdasını konu aldıkları görülürken, Âşık Fermâni'nin şiirlerinde, Tanrı'nın varlığından ve dünyadaki düzenden bahseden konuların işlendiği görülmektedir. Açıksöz gazetesinde yer alan bilgilerden yola çıkarak, 1985 yılında geleneği canlı tutabilmek için, şenliklerin düzenlendiği, bu şenliklerin halka basın aracılığıyla duyurusunun yapıldığı ve âşık şiirlerine yer verildiği görülmüştür. 1986–1988 ve 1992 yıllarında Açıksöz gazetesinde gelenekle ilgili haber, köşe yazısı, şiir gibi bulgulara da ulaşılamamıştır.

Kastamonu gazetesinde 2 koşma, 4 şiir, 57 köşe yazısı ve 14 habere rastlanmıştır. Gazetede sevda temasına yönelik koşmalar yer almış ve gazete yazarı tarafından Kastamonu koşmaları toparlanıp, okuyuculara sunulmuştur. Âşık Kemali, Yorgansız Hakkı Çavuş ve İhsan Ozanoğlu gibi âşıkların hayatlarının anlatıldığı yazılara da rastlanmıştır. Gazete yazarlarının, Âşık Kemali'ye ait çok fazla bilginin olmamasından yakınmaları da dikkat çekmektedir. İhsan Ozanoğlu'nun Bahar ve Bülbül adlı kitabından alınan şiirlere yer verilmiş, şiirlerin temasında sevgi ve baharın müjdelediği görülmektedir. Uzun bir süre gazetede âşıklar ile ilgili ya da gelenekle ilgili haber, yazı, faaliyet durumlarının aktarılmasına ara verildiği gözlemlenmektedir. 1974 yılına gelindiğinde tekrardan gazetede, bulgulara rastlanmıştır. Âşık Veysel ve Kastamonulu halk ozanlarının hayatını konu edinen yazılar karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca gazetede hiçbir yerde yayımlanmayan Âşık Veysel'a ait Donatım adlı eser, okuyucularla buluşmuştur. Gazetede, Âşık İhsani'ye ait şiirlerde yer almaktadır. İhsani şiirlerinde, genellikle işsizlik ve toplumsal konulara değinmiştir. 1981 yılından itibaren gazete haberlerinde, yörede şenliklerin yapılacağına dair bilgilere yer verilmiş, konser günü hatırlatmalar yapılmış ve konser bitiminde de duyulan ilgi aktarılmıştır. Gazete incelendiğinde şenliklerin 1983, 1985 ve 1989 yıllarında yapıldığı ve konserlere farklı yörelerden âşıkların katılacağının söylendiği görülmüştür. Şenliklere katılan Âşık İlhami, Âşık Şeref Taşlıova gibi âşıkların memnuniyetini dile getiren mektupları da okuyucularla buluşturulmuştur. Köşe yazılarında da durum aslında buna benzer olarak karşımıza çıkmaktadır. Şenliklerle ilgili durum bahsedilmiş, hangi türden örnekler verdikleri dile getirilmiş, yöreye gelen âşıklarla görüşülüp onların geçim sıkıntısı yaşadıklarını dile getirdiklerine rastlanmıştır. Ayrıca vefat eden Âşık Yorgansız Hakkı, İhsan Ozanoğlu, Âşık Meydanî gibi söz ustalarının hayatlarını konu alan, üzüntülerini dile getiren yazılar sıkça yer almaktadır. Ayrıca 1998 yılında, Kastamonu şiirleri antolojisi kitabının içeriğinden bahsedilerek kitapta, Ozanoğlu ve Yorgansız'ın da yer aldığı dile getirilmiştir.

Kastamonu gazetesi, Açıksöz gazetesi ile kıyaslandığı zaman âşıkları konu edinen daha çok haber, yazı paylaştığı gözlemlenmiştir. İnsanlara, geleneği ve yörede yetişen âşıkları tanıtmak amacıyla daha fazla hizmet etmiştir. Okuyuculara, şenliklere katılımın sağlanması amacıyla sürekli haber ve yazılarla hatırlatmalar

yapılmıştır. Şenliklere büyük bir ilgi gösterilmesine rağmen geleneği yaşatmak ve faaliyetlerin devamlılığını sağlamak için birlik olunmadığı ise gözlemlenmektedir.

Yeni Kastamonu gazetesinde 6 haber, 18 köşe yazısı, 36 şiir, 2 destan, 1 koşma, 2 tekerleme ve 12 taşlama örneğine rastlanmıştır. Ağırlıklı olarak, İhsan Ozanoğlu ve İhsani'ye ait şiirler karşımıza çıkmaktadır. Ozanoğlu'nun şiirlerinde, aşk ve sevgi, ikili ilişkilere değinen konulara ağırlık verdiği görülmüştür. İhsani'nin şiirlerinde ise toplumsal düzensizlik, milli mücadele, ekonomik ve sosyal durumlar, halkın istek ve ihtiyaçları, devlet adamlarının tutumlarını konu edindiği görülmektedir. Destanlar incelendiğinde, Ozanoğlu'na ait olduğu görülmektedir. Hiçbir yerde basılmayan destanı da gazetede yer almaktadır. Gazetede yayımlanan tekerlemeler, Âşık İhsani ve Ozanoğlu'na aittir. Yayımlanan haberler konser, program akışları ve âşıkların kitaplarını aktarmaktadır. Gazetedeki habere göre, 1961 yılında Âşık İhsani ve Güllüşah'ın Kastamonu yöresinde konser verdiği bilgisine ulaşılmıştır. Köşe yazılarının içeriği ise, daha çok halk destanlarının ve koşmalarının aktarıldığı yazılardır. Yeni Kastamonu gazetesi, daha çok âşıkların şiirlerini okuyuculara aktarmaktadır. Elde edilen bulgular kapsamında, Ozanoğlu'nun daha çok duygusal yönleri konu alarak şiirler yazdığı, İhsani'nin ise toplumsal konuları ağırlıklı olarak işlediği gözlemlenmiştir.

Doğrusöz gazetesinde 16 haber, 34 köşe yazısı, 17 şiir, 4 destan, 1 manzume ve 1 ağıta rastlanmıştır. Ağırlıklı olarak köşe yazıları karşımıza çıkmaktadır. Köşe yazılarının içeriğinde halk edebiyatı, tekke, tasavvuf edebiyatı ve âşık edebiyatı hakkında bilgiler yer alırken, Kastamonu'da yetişen meşhur halk şairleri olan Meftuni, Medhi, Âşık Hakkı, Meydanî ve Kemali gibi kişilerin hayatları ve eserlerinden örnekler verildiği de görülmektedir. Sivaslı Agahi ve âşık edebiyatında önemli bir yere sahip olan Âşık Ömer'i konu edinen yazılarda karşımıza çıkmaktadır. Şiir ve destanlar İhsan Ozanoğlu tarafından kaleme alınmıştır. İçeriklerinde ise, milli mücadele ruhunu ve halkın devlet adamlarına karşı göstermiş olduğu tutumları konu edinmiştir. Gazetede yayımlanan Âşık Veysel'e ait ağıt ise, Atatürk'ün vefatına duyulan üzüntüyü konu edinen bir tür olarak karşımıza çıkmaktadır. Âşık Hakkı'nın 1937 yılında, Doğrusöz gazetesinin her zaman halkın yanında olduğunu ve daimî gerçekleri okuyuculara tarafsız bir şekilde ortaya koyacağını dile getiren bir

manzumesi yer almaktadır. Gazetedeki eserler incelendiğinde Ozanoğlu'nun da Kastamonu'yu her yönüyle ele aldığı manzume niteliği taşıyan bir eseri görülmektedir. Haber içeriklerine bakıldığı zaman, Halkevi tarafından programların düzenlendiği ve bu programlarda Âşık Hakkı ve Ozanoğlu'nun doğaçlama göstermiş olduğu performansların olduğu görülmüştür. 1939 yılında Âşık Veysel ve İbrahim kardeşler tarafından yörede konser verileceği bilgisi yer alırken program akışı da okuyuculara sunulmuştur. Ozanoğlu'nun 1942 yılında, Halkevi Güzel Sanatlar koluna seçildiği bilgisi de karşımıza çıkmaktadır. Halkevinde verilen bir konserde Kemal İlericide yer almıştır. Ayrıca gazetede edinilen bulgular doğrultusunda 1954 yılında yayımlanan habere göre, İstanbul'da gerçekleşen halk oyunları festivali saz ekibinde yer alan Yorgansız Hakkı'nın, en yaşlı sanat âşığı seçilmesi de önemli bir bilgi kapsamındadır.

Âşıklık geleneğinin canlı olduğu yıllarda gazete haberleri incelendiğinde çok sayıda etkinliğe yer verilmemiştir. Bulgular kapsamında âşıkların hayatta iken 1938 yılından itibaren her yıl 1 adet konser veya etkinlik düzenlemişlerdir. Bu etkinliklerin çoğu ise, halkevi tarafından gerçekleştirilmiştir. Gerçekleşen faaliyetlerde İhsan Ozanoğlu'nun büyük bir katkısı gözlemlenmiştir. Son âşık olan İhsan Ozanoğlu'nun vefatından sonra ise gelenek unutulmaya başlamıştır. Kültür ve değerlerimizi yansıtan bu geleneğin canlı kalmasını sağlamak için Kastamonu meslek yüksekokulu tarafından yöreye farklı illerden âşıklar getirilerek, ilk şenlik 1983 yılında olmak üzere 1985 ve 1989 yıllarında şenlikler yapılmıştır. Şenlikler büyük ilgi görmesine rağmen faaliyetlerin azlığı dikkat çekmektedir. Âşıkların yaşamış olduğu yıllarda ve vefatlarından sonra düzenlenen bu faaliyetlerin azlığı yöredeki geleneğin canlı kalmasında etkili olmamıştır.

Ele alınan araştırma kapsamında, Cumhuriyet dönemi sonrasındaki gazetelerin faaliyet durumları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, Cumhuriyet öncesi dönemde yayımlanan gazeteler incelenerek, âşıklık geleneğinin faaliyet durumlarını ortaya çıkaran çalışmaların yapılması bu geleneğin geçmişe ait kayıtlarının gün yüzüne çıkarılmasını sağlayacaktır. Ayrıca Cumhuriyet öncesi ve sonrasında yer alan basın yayın organları ele alınarak, bu gelenekle ilgili karşılaştırmalı olarak çalışmaların yapılması da, bu geleneğin Cumhuriyet öncesi ve sonrasına ait verilerini

analiz edilmesine olanak sağlayacaktır. Yapılan bu çalışmaların kitap haline dönüştürülerek âşıklık geleneğindeki kaynaklara katkı sağlayacağı ön görülmektedir. Yapılan araştırma kapsamında, Âşık Meydanî'ye ait çalışmaların azlığı saptanmıştır. Cumhuriyet dönemi öncesinde yaşayan Meydanî'ye ait eserlerin gün yüzüne çıkarılması ve yöreye katkı sağlaması açısından bibliyografi çalışması ya da eserlerinin incelenmesi adına çalışmalar da yapılabilir.

KAYNAKLAR

Acar, H. (1985, 7 Şubat). Kastamonu musiki cemiyeti. *Açıksöz*, s. 2.

Akdemir, İ. (2011). *Erzurumlu Emrah'ın hayatı ve eserleri* [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. https://acikerisim.sakarya.edu.tr/bitstream/handle/20.500.12619/93297/T05261.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Akman, E. (2010). *Kastamonu kaynaklarında Erzurûmlu Emrâh (Müntahabât-ı Eş'âr)*. Gazi Kitabevi.

Alkan, K. Y. (2012). *Kayserili Âşık Meydânî: Eserleri ve Müziksel Çözümlemeleri* [Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi]. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/128965/yokAcikBilim_451745.pdf?sequence=-1&isAllowed=y

Anonim (1989, 12 Ekim). 3. Aşıklar günü hafta sonunda başlıyor. *Kastamonu*, s. 1.

Anonim. (1932, 1 Mayıs). Kastamonuda âşık şiirleri: Koşma. *Kastamonu*, s. 3.

Anonim. (1932,3 Mayıs). Kastamonuda âşık şiirleri: Koşma. *Kastamonu*, s. 2.

Anonim. (1937, 22 Haziran). Saz şairimiz aşık Hakkının manzumesi. *Doğrusöz*, s. 3.

Anonim. (1938, 22 Şubat). Halkevimizde gece töreni. *Doğrusöz*, s. 3.

Anonim. (1939, 9 Mayıs). Aşık Veysel ve İbrahim. *Doğrusöz*, s. 3.

Anonim. (1940, 27 Şubat). Halkevimizin gece için hazırladığı toplantı. *Doğrusöz*, s. 1.

Anonim. (1942, 21 Nisan). Kastamonu halkevinin mart 1942 de yapılan seçimde şubeler komite azaları. *Doğrusöz*, s. 1.

Anonim. (1942, 7 Nisan). Tosya halkevi temsil kolu Kastamonu'da. *Doğrusöz*, s. 1-2.

Anonim. (1944, 1 Temmuz). Halkevimizin güzel san'atlar kolunun verdiği konser. *Doğrusöz*, s. 1.

Anonim. (1944, 26 Ağustos). Atatürk'ün Kastamonu'ya şeref verdiği gün merasimle kutlandı. *Doğrusöz*, s. 1.

Anonim. (1946, 26 Şubat). Halkevlerinin yıldönümü münasebeti ile bir tören yapıldı. *Doğrusöz,* s. 1.

Anonim. (1954, 15 Eylül). Milli oyun ekibimiz döndü. *Doğrusöz,*s. 1.

Anonim. (1954, 16 Ağustos). Halkoyunları seçme müsabakasını kırkçeşme ekibi kazandı. *Doğrusöz,* s. 1.

Anonim. (1958, 24 Ocak). Konser. *Doğrusöz*, s. 1.

Anonim. (1961, 5 Haziran). Aşık İhsanî- Güllüşah konseri. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Anonim. (1962, 8 Eylül). Âşık Veysel hasta. *Doğrusöz*, s. 1.

Anonim. (1963, 27 Mayıs). Folklor gecesi bu akşam. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Anonim. (1965, 24 Ağustos). Şapka devriminin 40. yılı törenlerle kutlanıyor. *Doğrusöz*, s. 1-2.

Anonim. (1968, 16 Ocak). Aşık İhsani kimdir. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Anonim. (1968, 16 Ocak). Aşık İhsani ve Le Monde. *Yeni Kastamonu,* s. 1-2.

Anonim. (1968, 4 Nisan). Ozanoğlu Kul Mustafa'ya cevap veriyor. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Anonim. (1976, 19 Nisan). TV'de halk ozanı diye tanıtılanların Atatürk düşmanı olduğu iddia edildi. *Kastamonu,* s. 1-4.

Anonim. (1978, 10 Şubat). Tekeli kardeşler ve Şemsi Yastıman. *Kastamonu,* s. 4.

Anonim. (1981, 19 Şubat). Karayılan caddesi Sepetçioğlu yolu Yorgansız sokağı istiyoruz. Kastamonu, s. 1.

Anonim. (1983, 25 Kasım). Aşıklar gecesi yarın akşam yapılıyor. *Kastamonu,* s. 1.

Anonim. (1983, 25 Kasım). Saz şairleri gecesi 26 Kasım'da yapılacak. *Kastamonu,* s. 1.

Anonim. (1983, 28 Kasım). Aşıklar gecesi yapıldı. *Kastamonu,* s. 1.

Anonim. (1984, 3 Ağustos). Aşıklar günü kitaplaştı. *Kastamonu,* s. 1.

Anonim. (1985, 22 Mayıs). Atatürk'ün Kastamonu'ya gelişlerinin ve şapka inkılâbının 60. yıldönümü nedeniyle gazeteciler cemiyeti âşıklar şöleni düzenliyor. *Açıksöz*, s. 1-4.

Anonim. (1985, 30 Nisan). Geleneksel Kastamonu 2. aşıklar şenliği cumartesi günü yapılıyor. *Kastamonu*, s. 1.

Anonim. (1985, 4 Mayıs). Geleneksel Kastamonu 2. aşıklar şenliği bugün. *Kastamonu*, s. 1.

Anonim. (1985, 6 Aralık). Halk aşıkları gönülleri fethediyor. *Açıksöz*, s. 1.

Anonim. (1985, 7 Aralık). Aşıklar Daday'da ilgiyle izlendi. *Açıksöz*, s. 1.

Anonim. (1987, 13 Şubat). Ölümünün 6. yılında İhsan Ozanoğlu'nu anıyoruz. *Kastamonu*, s. 1-4.

Anonim. (1987, 21 Ocak). Halk şairleri arası şiir yarışması düzenlendi. *Açıksöz*, s. 2.

Anonim.(1989, 5 Temmuz). İhsan Ozanoğlu, radyo 2'de tanıtıldı. *Kastamonu*, s. 1.

Anonim. (1990, 17 Şubat). Yorgansız Hakkı'yı anıyoruz. *Kastamonu*, s. 1.

Anonim. (1990, 19 Eylül). Aşık Seyrani kimdir. *Açıksöz*, s. 2.

Anonim. (1990, 19 Eylül). Develili aşık Seyrani şenliklerle anıldı. *Açıksöz*, s. 2.

Anonim. (1991, 23 Mart). Aşık Veysel anılıyor. *Açıksöz*, s. 3.

Anonim. (1991, 14 Şubat). İhsan Ozanoğlu dün vefat etti. *Kastamonu*, s. 3.

Anonim. (1993, 19 Temmuz). Kültür ve sanat ağırlıklı. *Açıksöz*, s. 1.

Anonim. (1994, 24 Eylül). Sağlık ve başarı şöleni. *Açıksöz*, s. 1.

Anonim. (1997, 13 Şubat). Ölümünün 16'ncı yılında Ozanoğlu'nu anıyoruz. *Kastamonu*, s. 1.

Anonim.(1964, 18 Şubat).Yorgansız Hakkı Bayraktar vefat etti. *Doğrusöz*, s. 1.

Atlı, S. (2014). 19. yüzyılda yaşamış Bektâşi bir âşık: Kastamonulu Âşık Kemâli ve yayımlanmamış şiirleri, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7*(33). https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/a-bektashi-minstrel-lived-in-19-th-century-kastamonu-minstrel-kemali-and-his-unpublished-poems.pdf

Bars, M. E. (2020). Âşık kimdir?, *Uluslararası Halk Bilim Araştırmaları Dergisi*, *3*(4), 168-193. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1137312

Baş, N. (2009). *Kastamonu basını ve yazarlar (1950-2000)*. [Yayımlanmamış bitirme tezi, Kastamonu Üniversitesi].

Batur, M. (1985, 1 Ekim). Kastamonu. *Açıksöz*, s. 3.

Batur, M. (1985, 2 Ekim). Kastamonu. *Açıksöz*, s. 3.

Bektaş, E. (2016). *Kars âşıklık geleneği: Âşık Bilal Ersarı* [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=BW_nQMktEkPl-kagWCYBHA&no=ngNdjzwk5_yoMRYdiawM7A

Benli, E. (2016). *Türkiye'deki âşıklık geleneğinin toplumsal ve siyasal yansımaları* [Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=2fE3xw0K6k4Xn9w4x-Kt8Q&no=W_icaEKcajftQ8rI6Cb1KA

Bingöl, S. (1942, 8 Eylül). Karşınızda Kastamonu'nun meşhur halk şairi Hakkı Bayraktar var. *Doğrusöz*, s. 1-3.

Çalmaşur, T. (2013). *Erzurum ili âşıklarının kullandığı makam isimleriyle geleneksel Türk halk müziği makam isimlerinin karşılaştırılması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi].

Çatak, A. (1985, 28 Eylül). Ne de güzel Kastamonu. *Açıksöz*, s. 3.

Çeçen. (1941, 5 Eylül). Mükelleflerin konseri. *Doğrusöz*, s. 2.

Çekin, A. (2016, Mayıs, 6-8). *Doğrusöz gazetesindeki yazıları çerçevesinde İhsan Ozanoğlu'nun öne çıkardığı toplumsal değerler* [Sözlü Sunum]. III. Uluslararası Şeyh Şa'ban-ı Veli Sempozyumu Bildirileri, Kastamonu, Türkiye.

Çelenligil, M, N. (1959). *Kastamonu'nun meşhur saz şairlerinden Ozanoğlu- Hakkı taşlaşmaları.* İlham Matbaası.

Çelenligil, N. (1952, 16 Ağustos). Aşık Hakkı hayatı ve eserleri semai. *Doğrusöz*, s. 2.

Çelenligil, N. (1952, 18 Ağustos). Aşık Hakkı hayatı ve eserleri mani. *Doğrusöz*, s. 2.

Çelenligil, N. (1952, 19 Ağustos). Aşık Hakkı hayatı ve eserleri destan Tekerleme. *Doğrusöz,* s. 2.

Çelenligil, N. (1952, 30 Ağustos). Aşık Hakkı hayatı ve eserleri divan. *Doğrusöz,* s. 2.

Çelenligil, N. (1952, 5 Ağustos). Aşık Hakkı hayatı ve eserleri. *Doğrusöz*, s. 2.

Çelenligil, N. (1952, 6 Ağustos). Aşık Hakkı hayatı ve eserleri aşık Hakkının hayatı. *Doğrusöz,* s. 2.

Çelenligil, N. (1952, 7 Ağustos). Aşık Hakkı hayatı ve eserleri koşma. *Doğrusöz,* s. 2.

Çelenligil, N. (1952, 9 Eylül). Aşık Hakkı hayatı ve eserleri tekerlemeler. *Doğrusöz,* s. 2.

Çelikoğlu, H. (1984, 14 Şubat). Ölümünün dördüncü yılında İhsan Ozanoğlu. *Kastamonu*, s. 1.

Değer, E. (2020). *İhsan Ozanoğlu ve halkbilimi alanındaki eserleri* [Yüksek lisans tezi, Kastamonu Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=fl0Kw4p1rmMDotyKRdYv1PcWdJL-vcgt47RIJcwl9-Locto6Zf8ItCwHJEdKJ0my

Demir, Ş. (2018). *7 haziran ve 1 kasım genel seçimlerinin yerel basına yansıması üzerine karşılaştırmalı bir analiz: Tunceli Emek gazetesi örneği* [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=iwQNfqxN-B1Xinu25Yio2A&no=JtYr3U0EcDAWqime4hdrqw

Demircioğlu, A. (1973). *100 Yıllık Kastamonu basını 1872-1972.* Doğrusöz Matbaası.

Demircioğlu, A. (1980, 6 Ekim). 100 Yıllık Kastamonu basınında kim kimdir 1872-1972. *Kastamonu*, s. 4.

Düzgün, D. (2000). Aşık tarzı şiir geleneği ve Erzurumlu Emrah, *Milli Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi*, (47), 52-55. https://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=47&Sayfa=49

Emnalar, A. (1998). *Tüm yönleriyle Türk halk Müziği ve nazariyatı* (1. Baskı). Ege Üniversitesi Basımevi.

Er, E. (1985, 18 Mart). Folklorumuz. *Açıksöz*, s. 2.

Er, E. (1985, 8 Mayıs). Aşıklar Şenliği. *Açıksöz*, s. 2.

Erdem, B. (2013). *Yazılı basında basım süreci* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=ghoWrxewgZT39o6h5eYV4Q&no=mTmiADuRKgvQFFSYuvALVw

Eski, M. (1975). *Kastamonu halk şairi aşık Yorgansız Hakkı Bayraktar*. Ankara.

Eski, M. (1981, 11 Mart). Aşık Yorgansız TRT-2'de anıldı. *Kastamonu*, s. 1.

Eski, M. (1981, 12 Mart). Ozanoğlu'nun ardından. *Kastamonu*, s. 1.

Eski, M. (1981, 17 Şubat). Ölümünün 17. yılında Aşık Yorgansız (1895-1964). *Kastamonu*, s. 1.

Eski, M. (1981, 20 Nisan). Aşık Meydani üzerine. *Kastamonu*, s. 1.

Eski, M. (1982, 17 Şubat). Ölümünün 18. yılında Aşık Yorgansız. *Kastamonu*, s. 1.

Eski, M. (1983, 1 Aralık).Aşıkların dertleri. *Kastamonu*, s. 1.

Eski, M. (1983, 17 Şubat).Ölümünün 19. yılında Aşık Yorgansız. *Kastamonu*, s. 1.

Eski, M. (1983, 25 Kasım). Aşıklar gecesi. *Kastamonu*, s. 1.

Eski, M. (1983, 30 Kasım).Aşıklar geldi, geçti. *Kastamonu*, s. 1.

Eski, M. (1984, 10 Mayıs). Bir selam da Âşık Şeref Taşlıova'dan. *Kastamonu*, s. 1.

Eski, M. (1984, 17 Şubat). Ölümünün 20. yılında Âşık Yorgansız. *Kastamonu*, s. 1.

Eski, M. (1984, 21 Nisan).Âşık Yaşar Reyhanî'den selam var. *Kastamonu*, s. 1.

Eski, M. (1984, 26 Nisan). Âşık İlhami'den de selâm var. *Kastamonu*, s. 1.

Eski, M. (1985, 9 Mayıs).Kastamonu âşıklar bayramına doğru. *Kastamonu*, s. 3.

Eski, M. (1987, 19 Haziran). Âşık İlhami'nin ardından. *Kastamonu*, s. 3.

Eski, M. (1990). Kastamonulu büyük usta Ahmet Tekeli'nin ölümüne ağıt. *Kastamonu*, s. 1.

Eski, M. (1990, 17 Şubat). Aşık Yorgansız. *Kastamonu,* s. 1.

Eski, M. (2012). Kent kültürünün oluşmasında basının görevi: Kastamonu örneği, (1) 141-152. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/567348

Fermani. (1985, 22 Kasım). Yaratan var. *Açıksöz,* s. 3.

Fermani. (1985, 6 Kasım). Merak etmez misin sen. *Açıksöz,* s. 3.

Feyzioğlu, N. (2010). Erzurumlu Emrâh'ın derlenmiş ve bestelenmiş eserleri, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7*(1), 257-265. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/31985

Gazibeyoğlu, N. (1979, 23 Ekim). Yorgansız'a mektup. *Kastamonu,* s. 1.

Gazibeyoğlu, N. (1981, 23 Nisan). Kastamonu'lu ozanlardan. *Kastamonu,* s. 1.

Gök, S. (1982, 4 Ocak). Kastamonu'nun yetiştirdiği meşhur adamlardan birkaçı üzerine. *Kastamonu,* s. 1.

Gök, S. (1982, 5 Ocak). Kastamonu'nun yetiştirdiği meşhur adamlardan birkaçı üzerine. *Kastamonu,* s. 1.

Gök, S. (1985, 24 Aralık). Daday'daki âşıklar şöleni üzerine. *Kastamonu,* s. 3.

Gök, S. (1997, 5 Ağustos). Yorgansız Hakkı (Bayraktar) ve diğerleri üzerine. *Kastamonu,* s. 3.

Gök, S. (1997, 6 Ağustos). Yorgansız Hakkı (Bayraktar) ve diğerleri üzerine. *Kastamonu,* s. 3.

Gök, S. (1997, 7 Ağustos). Yorgansız Hakkı (Bayraktar) ve diğerleri üzerine. *Kastamonu,* s. 3.

Güngör, N. (1939, 8 Ağustos). Aşık Kemali. *Doğrusöz,* s. 3.

Ilgaz, C. (1994, 26 Eylül). Aşıklar şöleni. *Açıksöz,* s. 1.

Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları dergisi, 1(*1). 62-80.

Kemali. (1961, 9 Mart). Tekerlemeler. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Kipdemir, S. (2016). *Yazının tarihsel süreci ve latin kaligrafisinin matbaanın keşfine kadar uzanan gelişimi* [Yüksek lisans tezi, Arel Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=v6wlLosLit2_9VmpNm6ttA&no=1URcB4GurCqCUUSqK2arpQ

Koçak, A. (2017). Âşık şiirinde rüya motifi bağlamında Mahtumkulu'nun "Turgıl Dediler" şiiri. *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, *6*(13), 29-37. Doi: http://dx.doi.org/10.25068/dedekorkut122

Korkmaz, S, T. (2019). *İhsan Ozanoğlu halk dilinden filolojik notlar* [Yüksek lisans tezi, Kastamonu Üniversitesi]. http://earsiv.kastamonu.edu.tr:8080/xmlui/handle/123456789/330

Köseoğlu, A. (2017). Erzurum yerel gazetelerinin haber içeriklerine yönelik bir inceleme, *Atatürk İletişim Dergisi,* (13). 149-164. https://dergipark.org.tr/tr/pub/atauniiletisim/issue/33999/359167

Köseoğlu, M. (1987, 13 Şubat). Ozanoğlu. *Kastamonu*, s. 1-4.

Köseoğlu, M. (1998, 17 Eylül). Yorgansız Hakkı (Çavuş) Bayraktar. *Kastamonu*, s. 1-3.

Kuzucu, K. (1997). *Türk aşık ve ozanlık geleneğindeki makamlar ile Türk tasavvuf musikisindeki makamların ortak olanları ve kullanıldıkları alanlar* [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=NyrivdEN2QE3QDmCo0ROog&no=NyrivdEN2QE3QDmCo0ROog

Küçükbasması, G. (2014, Kasım, 12-13). *Cephede savaşmış bir âşık olarak Yorgansız Hakkı Çavuş'un şiirlerinde savaş* [Sözlü sunum]. I. Uluslararası Türk Kültürü Araştırmaları Sempozyumu (TÜKAS 2014) Bildirileri, Nevşehir, Türkiye.

Mert, D. (1985, 19 Ekim). Bize güzel Kastamonum. Açıksöz, s. 3.

Nakış, D. (2021). *1970-2020 yılları arası âşıklık geleneği ve siyasal kültür* [Yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=8tbPippmWV_b-Irrn9YEAkWWi0Lwcqy7P90bgIW-3Cdo6WQp7Z9Aj7hz23OdHOS7

Odabaşı, K. (1968, 10 Mayıs). Taşlama (1). *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Odabaşı, K. (1968, 11 Mayıs). Taşlama (2). *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Odabaşı, K. (1968, 17 Nisan). Ozanoğlu'na taşlama.*Yeni Kastamonu*, s. 1-2.

Odabaşı, K. (1968, 20 Nisan). Taşlama. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Odabaşı, K. (1968, 27 Nisan). Taşlama. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Ozanoğlu, İ (1960, 10 Mart). Kastamonu'nun yetiştirdiği meşhur adamlar Meydanî. *Doğrusöz,* s. 1.

Ozanoğlu, İ (1960, 11 Mart). Kastamonu'nun yetiştirdiği meşhur adamlar Meydanî. *Doğrusöz,* s. 1.

Ozanoğlu, İ (1960, 12 Mart). Kastamonu'nun yetiştirdiği meşhur adamlar Meydanî. *Doğrusöz,* s. 1.

Ozanoğlu, İ (1960, 9 Mart). Kastamonu'nun yetiştirdiği meşhur adamlar Meydanî. *Doğrusöz,* s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1937, 13 Temmuz). Atatürk devrimi. *Doğrusöz,* s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1937, 31 Ağustos). 30 ağustos. *Doğrusöz,* s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1937, 6 Ağustos). Hava kurumu için. *Doğrusöz,* s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1937, 7 Eylül). Sakarye. *Doğrusöz,* s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1938, 1 2_Teşrin). Kastamonu halk edebiyatı. *Doğrusöz,* s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1938, 12- 1'nci Kânun). Onu gördükten sonra. *Doğrusöz,* s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1938, 14 2_Kânun). Aşık tarızı. *Doğrusöz,* s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1938, 18 2_Kânun). Aşık tarızı. *Doğrusöz,* s. 4.

Ozanoğlu, İ. (1938, 2 Eylül). Ozanoğlunun Atatürk gecesi konferansı. *Doğrusöz,* s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1938, 26 Ağustos). Ozanoğlunun Atatürk gecesi konferansı. *Doğrusöz,* s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1938, 28 2_Kânun). Aşık tarızı. *Doğrusöz,* s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1938, 29 Mart). Aşık tarzı. *Doğrusöz,* s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1938, 4 2_Teşrin). Kastamonu halk edebiyatı. *Doğrusöz,* s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1938, 7-1'nci Kânun). İnönü destanı. *Doğrusöz*, s. 4.

Ozanoğlu, İ. (1938, 7-1'nci Kânun). İnönü gelirken. *Doğrusöz*, s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1938, 8-1'nci Kânun). Ulu İnönü. Doğrusöz, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1938, 9- 1'nci Kânun). Bağrıma basta geç. *Doğrusöz*, s. 4.

Ozanoğlu, İ. (1939, 16 Mayıs). Aşık Veysel konseri. *Doğrusöz*, s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1939, 18 Ağustos). Kemaliden: Meydaniden. *Doğrusöz*, s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1939, 19 Eylül). Ömrüm oldukça. *Doğrusöz*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1939, 28 Nisan). Süra'tîden destan. *Doğrusöz*, s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1939, 30 Mayıs). Çocuk destanı. *Doğrusöz*, s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1939, 5 Eylül). Yas. *Doğrusöz*, s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1939, 5 Mayıs). Suratî'den destan. *Doğrusöz*, s. 4.

Ozanoğlu, İ. (1939, 6 Haziran). Sivaslı Agâhi. *Doğrusöz*, s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1940, 14 Mayıs). Üstad R. Boşdurmaz'a. *Doğrusöz*, s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1940, 16 Ağustos). Aşık edebiyatı methal. *Doğrusöz*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1940, 17 Mayıs). Âşık Ömer. *Doğrusöz*, s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1940, 19 Mart). Derbeyanı Kastamoni. *Doğrusöz*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1940, 20 Ağustos). Halkevinde Kemâl İlerici'nin verdiği konser. *Doğrusöz*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1940, 20 Eylül). Ülkümüz. *Doğrusöz*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1940, 20 Şubat). Halkevleri. *Doğrusöz*, s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1940, 3 Eylül). Gösterit kolumuzun Tosya gezisi. *Doğrusöz*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1946, 9 Mart). Çiğdem. *Kastamonu*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1947, 4 Ağustos). Bülbülü dinlerken. *Kastamonu,* s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1948, 4 Ağustos). Kadir gecesi. *Doğrusöz*, s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1958, 1 Ekim). Rüya:1. *Yeni Kastamonu,* s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1958, 12 Kasım). Saz. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1958, 13 Kasım). Tanbur. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1958, 14 Ekim). Münâcat. *Yeni Kastamonu*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1958, 15 Eylül). Uçurum. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1958, 16 Eylül). Gel. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1958, 17 Eylül). Seni. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1958, 18 Eylül). Yeter. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1958, 19 Aralık). Dirlik. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1958, 19 Eylül). Kurtulacaksın. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1958, 20 Eylül). Bırakmam seni. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1958, 22 Eylül). Hatıralar. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1958, 22 Kasım). Gözlerin. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1958, 24 Kasım). Duramayınca. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1958, 25 Kasım). Tatlı Sert. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1958, 26 Kasım). Gelmezsin. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1958, 29 Ekim). Geçmez. *Yeni Kastamonu,* s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1958,19 Kasım). Öğüt. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1958,20 Kasım). Üstünde. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1959, 14 Nisan). Kastamonu'nun yetiştirdiği meşhur adamlar Meftunî. *Doğrusöz*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1959, 18 Nisan). Kastamonu'nun yetiştirdiği meşhur adamlar Medhî. *Doğrusöz*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1960, 4 Ekim). Haşarat cengi. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1960, 7 Ekim). Esnaf destanı. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1961, 10 Şubat). Kastamonu'nun yetiştirdiği meşhur adamlar Kemali. *Doğrusöz*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1961, 11 Şubat). Kastamonu'nun yetiştirdiği meşhur adamlar Kemali. *Doğrusöz*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1961, 14 Kasım). Kastamonu folkloru sanat. *Yeni Kastamonu*, s. 3.

Ozanoğlu, İ. (1961, 16 Ağustos). Koşmalar. *Yeni Kastamonu*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1961, 18 Nisan). Halk destanları otlakçı destanı. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1961, 19 Nisan). Halk destanları otlakçı destanı. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1961, 2 Mayıs). Halk destanları geç. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1961, 22 Nisan). 23 Nisan. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1961, 27 Nisan). Halk destanlarından elifba destanı. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1961, 28 Ekim). Kastamonu'nun yetiştirdiği meşhur adamlar Çörekçizade Nâbi. *Yeni Kastamonu*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1961, 9 Eylül). Tekerlemeler. *Yeni Kastamonu*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1961, 9 Şubat). Kastamonu'nun yetiştirdiği meşhur adamlar Kemali. *Doğrusöz*, s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1962, 10 Ocak). Koşmalar halk koşmalarına umumi bir bakış:.*Yeni Kastamonu*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1962, 11 Ocak). Koşmalar halk koşmalarına umumi bir bakış:.*Yeni Kastamonu*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1962, 12 Ocak). Koşmalar halk koşmalarına umumi bir bakış:.*Yeni Kastamonu*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1962, 13 Ocak). Koşmalar halk koşmalarına umumi bir bakış:.*Yeni Kastamonu*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1962, 15 Ocak). Koşmalar halk koşmalarına umumi bir bakış:.*Yeni Kastamonu*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1962, 16 Ocak). Koşmalar halk koşmalarına umumi bir bakış:.*Yeni Kastamonu*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1962, 17 Ocak). Koşmalar halk koşmalarına umumi bir bakış:. *Yeni Kastamonu*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1962, 9 Ocak). Koşmalar halk koşmalarına umumi bir bakış:. *Yeni Kastamonu*, s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1964, 19 Şubat). Aşık Hakkı Yorgansız'ı kaybettik. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1965, 15 Ocak). Gecelerde. *Yeni Kastamonu,* s. 1.

Ozanoğlu, İ. (1968, 12 Nisan). Son çağrı. *Yeni Kastamonu*, s. 1-2.

Ozanoğlu, İ. (1968, 19 Nisan). Taşlama. *Yeni Kastamonu,* s. 1-2.

Ozanoğlu, İ. (1968, 23 Nisan). Ozanoğlu'nun taşlaması. *Yeni Kastamonu,* s. 2.

Ozanoğlu, İ. (1968, 5 Nisan). Saz şairi taslağı. *Yeni Kastamonu,* s. 1-2.

Ozanoğlu, İ. (1968, 6 Nisan). Saz şairi taslağı. *Yeni Kastamonu,* s. 1-2.

Ozanoğlu, İ. (1974, 11 Mart). Ziya Demircioğlu. *Doğrusöz*, s. 1.

Ozanoğlu, O. (2001, Mayıs, 21-23). *Bütün yönleriyle İhsan Ozanoğlu* [Sözlü Sunum]. Birinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri, Kastamonu, Türkiye.

Ozanoğlu, O. (2017). *Kastamonu destanı- şiirlerle Kastamonu.* Şirketi-i Mürettebiye.

Önalan, U. (2021). *Geleneksel Türk halk müziği eğitiminde âşıklık geleneğinin yer alma durumunun incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi].

https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=9MiDp3x86xrwjpi5-14w-RSpgbFmbFmzJ9e8S-vFYZqSijcGen6zdaEXeJ5AIJEV

Öz, N. (1968, 9 Mayıs). Servi boylu Ozanoğlu. *Yeni Kastamonu*, s. 1-2.

Özbenli, A. (1983, 10 Şubat). Ölümünün üçüncü yılında: Aşık İhsan Ozanoğlu. *Kastamonu*, s. 1.

Özçağlayan, M. (2008). Gazetelerin gelişimi ve gazeteciliğin geleceği (Yeni teknolojiler ve medya ekonomisi açısından genel bir değerlendirme), *Marmara İletişim Dergisi. 13(13).* 131-159. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2958

Özdemir, E. (2013). Âşık ve Ozan kavramlarının günümüz Türkiye'sinde müzikal ve edebi yönden tanımlanması, *Akademik Bakış Dergisi. (34).* https://www.akademikbakis.org/file/34.pdf

Özdemir, N. (1965, 24 Ağustos). Büyük törenden izlenimler. *Doğrusöz*, s. 1.

Özel, S. (1959, 15 Aralık). Kastamonu radyosu. *Doğrusöz*, s. 1.

Özel, S. (1967, 24 Mayıs). Âşık İhsani. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Özel, S. (1967, 8 Ağustos). İhsani. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Özel, S. (1968, 20 Ocak). Telli sazdır bunun adı. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Özel, S. (1968, 21 Ocak). Telli sazdır bunun adı. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Özel, S. (1968, 7 Mayıs). Taşlama. *Yeni Kastamonu*, s. 1-2.

Özel, S. (1968, 8 Mayıs). Taşlama. *Yeni Kastamonu*, s. 1.

Özel, S. (1974, 26 Kasım). Dostlar beni hatırlasın. *Kastamonu*, s. 1.

Özel, S. (1989, 6 Aralık). Zırt!.*Kastamonu*, s. 3.

Özgür, M. (2000, 14 Şubat). Baktı geçti. *Kastamonu*, s. 1.

Sağlar, E. (1976, 15 Nisan). Halk ozanları Güzel Mehmet- Topal Hakkı. *Kastamonu*, s. 1.

Sarı, İ. (1985, 20 Aralık). Taşköprüde aşıklar şölenine öğrenciler akın yaptı. *Açıksöz*, s. 1.

Sayan, M. (1998, 6 Ağustos). Şiirle Kastamonu. *Kastamonu*, s. 1-3.

Sevindik, A. (2019). Âşıklık geleneğinin güncel durumu ve âşıklar üzerine bazı tespitler, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* (47), 127-144. http://sutad.selcuk.edu.tr/sutad/article/view/1388/96107

Sırlıoğlu, İ. (1967, 1 Haziran). Rüya. *Yeni Kastamonu*, s. 3.

Sırlıoğlu, İ. (1967, 10 Haziran). Zam. *Yeni Kastamonu*, s. 2.

Sırlıoğlu, İ. (1967, 15 Haziran). Baş isteriz. *Yeni Kastamonu*, s. 3.

Sırlıoğlu, İ. (1967, 27 Mayıs). Nerede. *Yeni Kastamonu*, s. 2.

Sırlıoğlu, İ. (1967, 29 Mayıs). Oğluma. *Yeni Kastamonu*, s. 2.

Sırlıoğlu, İ. (1967, 3 Haziran). Sakal üzerine. *Yeni Kastamonu*, s. 2.

Sırlıoğlu, İ. (1967, 30 Mayıs). Gelen var. *Yeni Kastamonu*, s. 2.

Sırlıoğlu, İ. (1967, 31 Mayıs). Git efendi. *Yeni Kastamonu*, s. 2.

Sırlıoğlu, İ. (1967, 5 Haziran). Zulüm. *Yeni Kastamonu*, s. 2.

Sırlıoğlu, İ. (1967, 6 Haziran). Zamanıdır. *Yeni Kastamonu*, s. 2.

Sırlıoğlu, İ. (1967, 7 Haziran). Pot. *Yeni Kastamonu*, s. 2.

Sırlıoğlu, İ. (1967, 8 Haziran). Yakındır. *Yeni Kastamonu,* s. 2.

Sırlıoğlu, İ. (1967, 8 Temmuz). Kazak aptal'a. *Yeni Kastamonu*, s. 3.

Sırlıoğlu, İ. (1977, 16 Ağustos). Git, yarın gel!.*Kastamonu*,s. 1.

Şahin, M. (2010). *Türk halk müziğinde coğrafi motifler ve türküler atlası* [Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=CwVIqqBuz1VkysVpueogAa94SZer6-4RfaxCaXwDnraqs4YCFAt9s1bLSAlMbcRR

Şatıroğlu, V. (1941, 10_2'nci Teşrin). Âşık Veysel'in Atatürk ağıtı. *Doğrusöz*, s. 3.

Şatıroğlu, V. (1975, 3 Nisan). Donatım. *Kastamonu*, s. 1.

Şenel, S. (1992). *Kastamonu yöresi aşık musikisi tür ve biçimleri* [Sanatta yeterlilik tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=Z0vbSUgrhM9fXoGkRe6Q0xAHe_uQmf0WnoZspsCArqEgMo4J5W8VahilgnrgAwB

Şenel, S. (2009). *Kastamonu'da âşık fasılları türler/ çeşitler/ çeşitlemeler* (2. Baskı). Düzey Matbaacılık.

T. C. Kastamonu Valiliği, (2018). *81 İlde Kültür ve Şehir Kastamonu* (1. Baskı). Acarbasım.

Tan, N. (1986, 10 Ekim). Kastamonu halk şairleri Meftuni. *Kastamonu*, s. 2.

Tan, N. (1986, 11 Ekim). Kastamonu halk şairleri Rahmi. *Kastamonu,* s. 2.

Tan, N. (1986, 13 Ekim). Kastamonu halk şairleri Çeşmi. *Kastamonu,* s. 2.

Tan, N. (1986, 14 Ekim). Kastamonu halk şairleri Lütfi. *Kastamonu*, s. 2.

Tan, N. (1986, 15 Ekim). Kastamonu halk şairleri Meydanî. *Kastamonu,* s. 2.

Tan, N. (1986, 16Ekim). Kastamonu halk şairleri Kemali. *Kastamonu*, s. 2.

Tan, N. (1986, 17 Ekim). Kastamonu halk şairleri Fevzi. *Kastamonu*, s. 2.

Tan, N. (1986, 18 Ekim). Kastamonu halk şairleri Mehmet Nabi. *Kastamonu*, s. 2.

Tan, N. (1986, 20 Ekim). Kastamonu halk şairleri Mesti. *Kastamonu*, s. 2.

Tan, N. (1986, 21 Ekim). Kastamonu halk şairleri Yorgansız Hakkı. *Kastamonu*, s. 2.

Tan, N. (1986, 22 Ekim). Kastamonu halk şairleri Celali. *Kastamonu*, s. 2.

Tan, N. (1986, 23 Ekim). Kastamonu halk şairleri Kör Hasan. *Kastamonu*, s. 2.

Tan, N. (1986, 24 Ekim). Kastamonu Halk Şairleri İhsan Ozanoğlu. *Kastamonu,* s. 2.

Tan, N. (1986, 26Ekim). Kastamonu halk şairleri İhsan Ozanoğlu. *Kastamonu,* s. 2.

Tan, N. (1986, 27Ekim). Kastamonu halk şairleri İhsan Ozanoğlu. *Kastamonu,* s. 2.

Tan, N. (1986, 28Ekim). Kastamonu halk şairleri İhsan Ozanoğlu. *Kastamonu,* s. 2.

Tan, N. (1986, 9 Ekim). Kastamonu halk şairleri başlarken. *Kastamonu*, s. 2.

Tan, N. (2009, Şubat, 14). *İhsan Ozanoğlu'nun TRT THM repertuvarına kazandırdığı "Çanakkale Türküsü" üzerine yeni bilgiler, yeni iddialar* [Sözlü Sunum]. İhsan Ozanoğlu Sempozyumu Bildirileri, Ankara, Türkiye.

Tan, N. (2015). Kastamonulu Âşık Kemali ve bibliyografisi, *Kültür Evreni Dergisi*. 6*(23)*. 52-58. https://kulturevreni.com/portfolio/kultur-evreni-sayi-23/

Tayan, A. (2019). *Yerel basında şehir: Van postası gazetesi örneğinde Van (1976-1980)* [Yüksek lisans tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=Eb5EkakJlp3olBdo_wNEGe2LwUBrvziHryTTSVGlw8L3BEtpWT360bfXv9HmTGqr

Turgut, E. (2009). *Kastamonu basını ve yazarlar (1923-1950)* [Yayımlanmamış bitirme tezi, Kastamonu Üniversitesi].

Tutkun, H. (2021). *Kastamonulu Âşıkların şiirlerinde tasavvufi motifler* [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=wf-FPgY-5qjHEzEoOgvMswry1dyil95QOrS5zeQnCj4WnI58y-uefoRjoIONIxF_

Türkmen, F. (2003, Eylül, 18-20). *Yüzyıl Anadolu halk şiiri ve Kastamonulu Âşık Kemalî* [Sözlü Sunum]. İkinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri, Ankara, Türkiye.

Yahyaoğlu, A. (1977, 18 Ocak). Hakkı yorgansız gabadayı- papyon. *Kastamonu*, s. 1.

Yakıcı, A. (2003). Türk Âşıklık geleneği içinde Kastamonu'nun yeri ve önemi, *Milli Folklor dergisi*, 15(60), 165-169. https://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=60&Sayfa=161

Yakupoğlu, C. (2009, Şubat, 14). *Âşık İhsan Ozanoğlu ve eserleri üzerine yapılmış çalışmalar* [Sözlü Sunum]. İhsan Ozanoğlu Sempozyumu Bildirileri, Ankara, Türkiye.

Yalçın, E. (2018). *Kültürel ve toplumsal iletişim bağlamında âşıklık geleneği ve âşık Beyhani'nin hayatı* [Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi]. https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/90174

Yaman, T, M. (1935). *Kastamonulu Âşık Kemalî hayatı ve eserleri*. Vilayet Matbaası.

Yaman, T, M. (1935, 25 Mart). Âşık Kemali hayatı ve eserleri. *Kastamonu*, s. 2.

Yaman, T, M. (1935, 4 Şubat). Kastamonu koşmaları. *Kastamonu*, s. 2.

Yamancı, M. (2018). *Kitle iletişim araçlarını konu alan müzik içerikli lisans üstü tezlerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi]. https://acikerisim.kku.edu.tr:8443/xmlui/handle/20.500.12587/15097

Yücel, M. (1996, 20 Haziran). Kültür ve sanatımızda kimler var, kimler yok?. *Kastamonu*, s. 1-3.

Zengin, A. Y. (2000, Mayıs, 21- 23). *Âşık İhsan Ozanoğlu üzerine düşünceler* [Sözlü Sunum]. Birinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri, Kastamonu, Türkiye.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

URL-1: https://sites.google.com/site/artunerman/home/makaleler Erişim tarihi: 12.05.2021

URL-2: https://kastamonu.ktb.gov.tr/TR-94800/asik-yorgansiz-hakki-cavus.html Erişim tarihi: 18.05.2021